

Allan Kardec se narodil v Lyonu v roce 1804. Již od své rané mladosti projevoval zájem o přírodní vědy a filozofii. Byl bakalářem filozofie a přírodních věd, doktorem medicíny, významným lingvistou, napsal gramatická a aritmetická díla, překládal knihy z angličtiny a němčiny a pořádal u sebe bezplatné kurzy chemie, fyziky, astronomie a porovnávací anatomie.

Brzy se začal zabývat magnetickými jevy, v roce 1854 poprvé slyšel o otáčejících se (pohybujících se) stolcích. Zpočátku nebyl ani zdaleka nadšen těmito jevy, nechtěl se o ně zajímat. Avšak více osobností z Akademie věd ho žádalo, aby přezkoumal a objasnil padesát poznámek (zápisků) o různých projevech duchů.

Tyto poznámky rozšířil a doplnil o další poznatky ze seancí, které vytvořily základ Knihy duchů. Toto dílo vyšlo v roce 1857 a mělo takový úspěch, že první vydání bylo brzy vyprodáno. Allan Kardec jej znovu vydal v roce 1858 v současné formě, přičemž tento text zrevidoval, upravil a značně rozšířil.

KNIHA DUCHŮ

(ZPRÁVY ZE ZÁHROBÍ)

FILOZOFICKÉ VÝKLADY

o nesmrtelnosti duše, o povaze duchů
a jejich vztahu k lidem.

Zákony mravnosti, život v přítomnosti
a v budoucnosti, budoucnost lidstva.

Podle výpovědí duchů prostřednictvím médií
sestavil a uspořádal

Allan Kardec

ALLAN KARDEC

A. Kardec, vlastním jménem H. L. Rivail se narodil v Lyonu v roce 1804. Měl se stát, jako všichni příslušníci rodiny, advokátem anebo úředníkem magistrátu. To se však nestalo.

Od rané mladosti jej přitahovaly přírodní vědy a filozofie. Svoje první studie absolvoval v Lyonu, pak si školské vědomosti doplnil v Yverdunu (Švýcarsko) u známého profesora Pestalozziho. Brzy se stal jeho inteligentním a oddaným spolupracovníkem. Získal titul profesora a diplom doktora medicíny. Později se usadil v Paříži a založil tam podobný ústav jako v Yverdunu. Rány osudu jej donutily houževnatě pracovat; vyučoval, vedl účetnictví, napsal početné studie, které upoutaly pozornost.

V roce 1854 Rivail poprvé slyšel o otáčejících se stolcích. Na podnět přátel se účastnil spiritistických seancí a živě se začal zajímat o tuto problematiku. Jednoho dne se dostal do kontaktu s duchem, který mu řekl, že jej poznal během jeho předešlého života, když spolu žili v Galii. Jmenoval se tehdy Allan Kardec a slíbil mu, že mu bude pomáhat v jeho poslání. Informace, které Rivail sesbíral během seancí, zahrnul do díla "Kniha duchů", kterou podepsal jménem Allan Kardec.

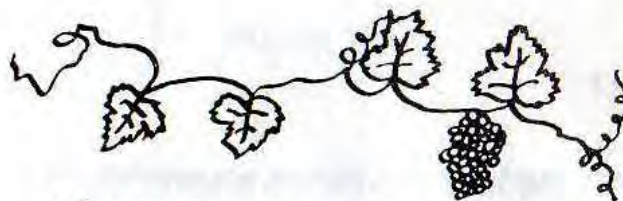
V roce 1858 založil časopis "Esoterická revue", který byl nejvýznamnějším zdrojem esoteriky nejenom ve Francii.

Byla to pro něho těžká úloha, věnovat se esoterickým jevům, ačkoli jej všemožně pomlouvali a posmívali se mu, šel odvázně svou cestou dál.

Navázal kontakt s médii celého světa, sesbíral všechny informace získané od duchů během seancí a postupně vydal *Knihu médií, Evangelium, Genezis, Nebe a peklo*, které se staly základními knihami esoteriky (díla postupně vydáme).

Allan Kardec, postižený nemocí srdce, unaven po velkém úsilí, zemřel dne 31. března 1869 ve věku 65 let. Pohrdaje posměšky a výsměchem, obětoval celý svůj život myšlence: dokázat, že mrtví neumírají, ale žijí dále v duchovním světě.

PŘEDSLOV (Mé poslání)

Jevy, které vybočují z rámce běžných věd, se vyskytují všude a svými projevy dávají tušit, že působí inteligentní a svobodnou vůlí.

Rozum nám říká, že za tímto inteligentním účinkem musí být nějaká inteligentní moc, která může vstupovat do styku s lidmi pomocí materiálních prostředků. Tato moc při zkoumání její povahy udala, že patří do světa duchovních bytostí, které odložily tělesnou schránku člověka.

Styky mezi duchovním a hmotným světem nejsou žádným nadpřirozeným jevem. Proto se vyskytují a také vyskytovaly u všech národů.

Duchové udávají, že již přišla doba, kterou určil Bůh pro univerzální zjevení. Nakolik jsou vyslanci Boha a vykonavatelé jeho vůle, je jejich úkolem vzdělávat a poučovat lidi a zavést novou éru obrody lidstva.

Tato kniha je sbírkou jejich učením. Byla napsaná na pokyn a diktát duchů vyššího řádu, aby se vytvořily základy racionální filozofie, bez předsudků o povaze tohoto učením. Kniha neobsahuje nic, co by nepodléhalo jejich kontrole. Pořadí a metodické členění látky, také poznámky a forma některých částí, jsou dílem toho, kdo dostal za úkol toto učení publikovat.

Mnozí duchové, kteří se věnovali uskutečnění tohoto díla, žili v různých obdobích na Zemi, kde hlásali a pěstovali ctnost a moudrost. Jiní nepatřili k žádným osobnostem, jejichž památku by historie vzpomínala, ale jejich ušlechtilost dosvědčuje čistotu jejich učením a jejich spojení s těmi, kdo požívají velikou úctu.

Zásady, které mně dali duchové pro napsání této knihy:

- Konávej horlivě a vytrvale práci, na kterou si se dal s naší pomocí, protože tato práce je naše práce.
- V knize jsme položili základy nové budovy, která roste a jednoho dne všechny lidi sjednotí pocitem lásky a dobročinnosti. Avšak před vydáním knihy ji spolu prolisťujeme, abychom zkontrolovali podrobnosti.
- Budeme s tebou vždy, když o to požádáš, abychom ti v tvé práci pomohli, protože toto je pouze jedna část úlohy, která ti byla svěřena a odhalena jedním z nás.
- Mnohá poučení, která ti byla poskytnuta, jsou taková, která si musíš nechat pro sebe až do nové budoucnosti. Oznámíme ti, kdy přijde okamžik pro jejich zveřejnění. Do té doby o nich uvažuj, abys byl připraven, když ti to řekneme.
- V záhlaví této kapitoly umístíš faksimile révy, kterou jsme ti namalovali, protože to je znak práce Stvořitele. Všechny materiální znaky, které mohou nejlépe představovat tělo a ducha, jsou v něm spojeny: tělo je réva, duch (duše) je šláva, jejich spojení je zrno. Člověk zjemňuje ducha prací.
- Nenechej se odradit kritikou. Budeš mít zaťaté protivníky, zejména mezi lidmi, kteří milují sváry. Ty najdeš také mezi duchy, kteří nejsou zcela odhmotnění, často se pokoušejí rozšiřovat pochybnosti se zlomyslnosti anebo z nevědomosti. Ty jen pokračuj, důvěřuj Bohu a my tě budeme podporovat, protože se blíží čas, kdy se pravda objeví ze všech stran.
- Ješitnost lidí, kteří si myslí, že všechno vědí a chtějí všechno vysvětlit po svém, vyvolá odchylné názory. Ale ti, kteří budou mít na zřeteli veliké myšlenky, budou ovládnuti stej-

ným citem lásky a dobra a spojí se bratrským poutem, které obejmě celý svět. Zbaví se slovních polemik, aby se věnovali pouze vážným věcem.

- Pouze vytrvalostí dosáhneš toho, že budeš sbírat plody své práce. Radost, kterou pocítíš z toho, že se toto učení bude rozšiřovat, ti bude odměnou a její úplnou hodnotu poznáš více v budoucnosti než v přítomnosti. Neznepokojuj se tedy trním a kamením, které nevěřící anebo zlomyslní budou rozsévat na tvé cestě, zachovej si důvěru v sebe a také v nás, protože ty si vždy zasloužíš pomoc.
- Pamatuji si, že dobří duchové pomáhají pouze těm, kteří slouží Bohu pokorně a nezištně, a že odmítají každého, kdo na cestě k cíli vyhledává chodníčky pro věci pozemské. Odklánějí se od lidí pyšných a ctižádostivých. Pýcha a ctižádost budou vždy překážkou mezi člověkem a Bohem. Je to clona před nebeským jasem, neboť Bůh nemůže ukázat slepci světlo.

Podepsaní:

Svatý Jan Evangelista

Svatý Augustin

Svatý Vincent de Paul

Svatý Ludvík

Duch Pravdy

Sokrates

Platón

Fénelon

Franklin

Swedenborg atd.

ÚVOD DO STUDIA ESOTERIKY

I.

Abychom se vyhnuli chaosu, který nutně vzniká použitím více významů stejného slova, vyžadují si nové jevy nová pojmenování, např. slova spirituální, spiritualista, spiritualismus, jež mají svůj přesně vymezený význam. Dát jim nový význam, který by se používal v učení duchů, by znamenalo dále rozšířit již beztak velmi četné případy vícevýznamových slov. Ve skutečnosti spiritualismus je protikladem materialismu. Každý, kdo je přesvědčen, že má v sobě také něco jiného než hmotu, je spiritualista. Z toho však nevyplývá, že věří v existenci duchů anebo v jejich styky s viditelným světem.

Kniha duchů je napojená na spirituální nauku a představuje jednu z jejích větví. Proto také v jejím záhlaví se uvádí: spirituální filozofie.

Existuje také další slovo, které je nutné objasnit, protože má klíčový význam v každé duchovní nauce. Toto slovo je příčinou četných sporů, protože nemá přesně určený význam, a je to slovo "duše". Neshoda názorů o povaze duše vyplývá z různorodého použití tohoto slova. Dokonalý jazyk, ve kterém by každý myšlenkový obsah měl svůj vlastní termín, by se mnohým sporům zjevně vyhnul; kdyby pro každou věc existoval pouze jeden název, všichni by se chápali. Podle některých je duše principem organického materiálního života; nemá vůbec vlastní existenci a zaniká se životem: zde jde o čistý materialismus. Pro porovnání, zastánci tohoto názoru uvádějí jako příklad hudební nástroj, který když praskne, již žádný zvuk nevydává, protože nemá duši. Podle tohoto názoru, by duše byla následkem a nikoliv příčinou.

se nejasnostem vyhnuli tehdy, kdybychom ke slovu duše, při jeho používání ve vzpomenutých třech případech, přidali takový přívlastek, který by specifikoval hledisko, ze kterého k němu přistupujeme. Bylo by to tedy slovo genetické (druhovému), které by současně vyjadřovalo princip materiálního života, inteligence a duchovního (morálního) smyslu. Toto bychom rozlišovali pomocí doplňku (atributu), jako např. rozlišujeme *plyny tím, že k tomuto slovu připojíme slova vodík, kyslík anebo dusík*. Mohli bychom tedy použít pojmenování "*vitální duše*" pro princip inteligence a název "*duše spirituální*" pro princip naší individuality po smrti.

Jak je vidět, je to všechno otázka slov, ale velice důležitá, abychom si mohli porozumět lépe. Podle toho, "*vitální duši*" by měly stejně všechny organické bytosti: rostliny, živočichové, lidé. "*Duše intelektuální*" by byla vlastností živočichů a lidí a "*duše spirituální*" by byla vlastní výlučně člověku.

II.

Jako všechno nové, také komunikace s duchy má své přívržence a také odpůrce. Pokusíme se odpovědět na některé námitky těchto odpůrců.

Přitom vůbec nezamýšlíme přesvědčit každého, protože jsou lidé, kteří se domnívají, že oni jediní se vyznají ve všem. Obrátíme se na lidi dobré vůle, kteří nemají předpojaté, strnulé názory, ale mají upřímnou snahu poučit se. Dokážeme jim, že většina námitek proti tomuto učení vyplývá z nedostatečného prozkoumání faktů a z jejich povrchního a unáhleného posuzování.

Připomeňme nejdříve v krátkosti postupný sled jevů, které byly příčinou vzniku tohoto učení.

Prvním pozorovaným faktem byly pohybující se předměty. Tento jev byl poprvé zpozorován v Americe, pravděpodobněji však je, že tento jev se tam pouze znovu objevil, protože dějiny svědčí o tom, že sahá až do dávného starověku. Tento fenomén je provázen nezvyklým hlukem, klepáním, bez zjevné příčiny. Z Ameriky se rychle přenesl do Evropy a do jiných částí světa. Nejdříve vyvolal velikou nedůvěru, ale množství pokusů nepřipustilo pochybnost o jeho realitě.

Kdyby tento fenomén byl omezen pouze na pohyby hmotných předmětů, dal by se vysvětlit pomocí čistě fyzikálních jevů. Ani zdaleka však neznáme všechny přírodní síly, dokonce ani všechny vlastnosti těch přírodních sil, které jsou již známé. Nakonec elektřina každodenně mnohonásobně rozšiřuje zdroje potřebné pro člověka, a zdá se, že osvětlí vědu novým světlem. Není tedy nic nemožné na tom, aby modifikovaná elektřina anebo nějaká jiná neznámá síla byla příčinou tohoto pohybu. Také sdružování mnoha osob do jednoho celku podporuje tuto tezi, protože tento celek bychom obdobně mohli chápat jako sérii elektrických článků, jejichž výsledný účinek je závislý na počtu těchto článků.

Ani na krouživém pohybu není nic mimořádného. Tento pohyb v přírodě existuje: všechna nebeská tělesa se pohybují do kruhu. Mohlo by jít v malém o odraz všeobecného pohybu vesmíru, anebo by nějaká, dosud neznámá, příčina mohla za určitých podmínek vyvolat pohyb předmětů, podobný tomu, který pohání vesmírná tělesa. Avšak pohyb nebyl vždy krouživý, byl často trhavý, neuspořádaný, předmět se prudce otrásal, převrátil se, byl unášen různými směry a v rozporu se zákony statiky byl zvednut ze země a udržel se ve vzduchu. Na těchto skutečnostech není ještě nic mimořádného, co by se nedalo vysvětlit působením nějaké neviditelné fyzikální síly. Cožpak nevidíme, jak elektřina převrací budovy, vytrhává stromy z kořenů, vrhá do dálky ta nejtěžší tělesa anebo je přitahuje či odpuzuje?

Neobvyklý hluk a údery by také mohly být vyvolány akumulací nějaké skryté energie. Zda elektřina nevyvolává ty nejprudší zvuky?

Až potud může všechno patřit do oblasti čistě fyzikálních anebo fyziologických úkazů. Jde o jevy, které by si zasloužily upoutat pozornost vědců a seriózní výzkumy. Proč se tak nestalo? Těžko říci. Vyplývá to z příčin, které v tisících podobných případech ukazují na lhostejnost lidského ducha. Prvořadou příčinou je, že šlo o obyčejný předmět - stůl, který tady sloužil za základ prvních pokusů. Nebralo se v úvahu, že do pohybu bylo možné uvést jakýkoliv předmět. Nepochybně to byl ten nejpohodlnější objekt pokusu. Avšak někdy jsme tak dětinští, že vůbec nepovažujeme za možné, aby se někteří přední badatelé zabývali jakýmsi tancem stůlů, neboť to považujeme za cosi podřadného. Je pravděpodobné, že kdyby úkaz, který pozoroval Galvani, byl pozorován obyčejnými lidmi, byl by nazván nějakým směšným jménem; je možné také to, že by byl zařazen do říše čarů a kouzel. Avšak někteří vědci chtěli pro uspokojení svého svědomí vidět "tanec stůlů". A jelikož se stalo, že tento úkaz neodpovídal jejich očekávání a neprobíhal podle jejich přání a podle jejich způsobu experimentování, vyvodili z toho negativní závěr. Avšak navzdory jejich závěru stoly se kroutí dále, a my můžeme podobně jako Galilei říci "*A přece se točí!*"! Co ještě snad chybí tomuto jevu je - racionálně jej vysvětlit. Lze něco namítnout proti realitě jevu pouze proto, že nevzniká způsobem, který je shodný s vůlí a požadavky pozorovatele? Cožpak nejsou elektrické a chemické jevy také podřízeny určitým podmínkám? A máme snad tyto jevy popírat, jestliže nastanou mimo stanovené podmínky?

Je tedy něco překvapujícího na tom, že pohyb stolu vlivem lidského fluida má také své podmínky existence?

III.

Kdyby jevy, kterými se zabýváme, byly omezeny pouze na pohyby předmětů, zůstaly by v oblasti fyzikálních věd. Avšak nestalo se tak; bylo jim souzeno ukázat nám cestu k jevům celkem neobyčejného druhu. Lidé při pokusech zjistili, že **pohyb není pouze následkem působení nějaké síly, ale je následkem zásahu určité inteligentní nehmotné příčiny**. Vytvořilo se tak úplně nové pole zkoumání. Poodhalila se clona nad množstvím záhad. Je to skutečně nějaká inteligentní síla? Tak zní otázka. Existuje-li taková síla, jaké je povahy, odkud pochází? Je nadlidského původu?

Tyto inteligentní projevy našly vyjádření prostřednictvím stůlů, které se zvedaly a vyklepávaly jednou nohou určitý počet úderů, a tak na položenou otázku vyjádřily odpověď buď "*ano*" anebo "*ne*". Avšak skeptiky to nemohlo zajisté přesvědčit, protože si mysleli, že šlo o náhodu. Později se získávaly rozsáhlejší odpovědi pomocí abecedy: pohybující se předmět vyklepal počet úderů odpovídající pořadovému číslu každého písmene. Tak se dařilo formulovat slova a věty jako odpovědi na položené otázky. Správnost odpovědí a jejich korelace s položenými otázkami vyvolávaly údiv. Tajemná bytost, která takto odpovíдалa, na otázku o svojí povaze vypovídala, že je "duch", udala svoje jméno a dala o sobě různé informace. Nikdo si tedy nevymyslel duchy na vysvětlení tohoto jevu, ale jev sám to vysvětluje.

V exaktních vědách se často vytvářejí hypotézy, aby se získal východiskový základ pro uvažování, ale tu vůbec nejde o takový případ.

Tento způsob dorozumívání se byl zdlouhavý a nepohodlný. Duch - a toto je další okolnost hodná povšimnutí - označil jiný způsob. Poradil připojit ke košíku anebo k jinému předmětu tužku. Položená na arch papíru byla uvedena do pohybu stejnou

sílou, která pohybuje stoly. Tužka sama od sebe psala písmena, tvořila slova, věty. Celé projevy na větším počtu stran pojednávaly o nejzávažnějších otázkách filozofických, mravních, metafyzických, psychologických a podobně, a to tak rychle jako kdybychom psali rukou.

Tímto způsobem duchové poskytli radu současně v Americe, Francii a v různých krajinách. Uvádím slova, která byla adresována v Paříži dne 20. června 1853 jednomu z nejhorlivějších přívrženců vyvolávání duchů: *"Vezmi z vedlejšího pokoje košíček, přivaž k němu tužku, polož jej na papír a prsty přilož k jeho okraji."* Za několik okamžiků se dal košíček do pohybu a čitelně napsal tuto větu: *"To, co vám tady řeknu, vysloveně zakazují komukoliv říci; je to poprvé, co se pokouším psát, později budu psát lépe."*

Předmět, ke kterému připevníme tužku, je pouze nástrojem, jehož povaha a tvar vůbec není rozhodující. Tak se hledalo něco, co by bylo pohodlnější, a proto mnoho lidí používá k tomuto účelu malou destičku.

Košíček anebo destička se mohou uvést do pohybu pouze působením určitých osob, jež jsou z tohoto hlediska obdařeny zvláštní silou. Tyto osoby nazýváme *"médiá"* čili zprostředkovatelé mezi duchy a lidmi. Podmínky, za kterých se projevuje tato zvláštní síla, vyplývají z příčin fyzických i duševních, které ještě nejsou celkem známy. To proto, že mezi médii nacházíme osoby každého věku, pohlaví a stupňů intelektuálního vývoje. Nakonec se tato schopnost rozvíjí cvikem.

IV.

Později se došlo k poznání, že košík a destička jsou ve skutečnosti pouze pomůckou - prodlouženou rukou. A tak vzalo

médium přímo tužku a mohlo psát z mimovolného, a přímo náhlého popudu. Takto se tyto komunikace urychlily, ulehčily a zdokonalily. Počet osob obdařených touto schopností je značný a denně se zvyšuje. Zkušenost umožnila poznat také jiné rozmanitosti mediální schopnosti. Komunikace mohou probíhat stejně dobře pomocí řeči, sluchu, zraku, hmatu a také přímým písmem duchů, tj. bez účasti ruky média, dokonce také bez tužky.

Zbývalo ještě zjistit to nejdůležitější: úkol média v odpovědích a jeho mechanický a duševní podíl na nich. Tuto otázku mohou rozřešit dvě podstatné okolnosti, které by pozornému badateli neměly uniknout. První okolností je způsob, jakým se košík pohybuje vlivem média přiložením prstů na jeho okraj. Zkoušky ukazují, že jakékoliv manipulování s košíkem je nemožné. Když se ke stejnému košíku a ve stejném čase postaví dvě anebo tři osoby, shoda jejich pohybů je skutečně fenomenální. Dalším úkazem, který komplikuje tuto záležitost, je radikální změna rukopisu podle toho, který duch se projevuje. Když se opět projeví stejný duch, tak se jeho rukopis vždy opět opakuje.

Odpovědi, zejména pokud jde o otázky abstraktní anebo vědecké, jsou zjevně mimo poznatky média a občas také mimo jeho intelektuální obzor. Médium si obvykle ani neuvědomuje, co se jeho prostřednictvím píše, velmi často ani nechápe otázku anebo nerozumí otázce, protože tato mu může být položena v duchu anebo v neznámém jazyku. Také odpověď od ducha může přijít v tomto cizím jazyku. Nakonec se často stává, že košík píše samovolně, bez předběžné otázky, o jakémkoliv a naprosto neočekávaném tématu.

V určitých případech tyto odpovědi mají takový stupeň moudrosti, hloubky, duchaplnosti a ušlechtilosti, že mohou pocházet pouze od velmi vysoké inteligence, proniknuté tou nejčistší mravností. Jindy jsou opět tak nerozvážené, bláznivé a tak ne-

slušné, že sám rozum odmítá věřit, že pocházejí ze stejného zdroje. Tuto různost řečí lze vysvětlit pouze různorodostí duchů, kteří se při pokusech projevují.

V.

Pocházejí tito duchové z lidského pokolení anebo odjinud? Toto je otázka, na kterou se odpověď nachází v tomto díle tak, jak sami duchové na ni odpověděli.

Tyto jevy nezůstávají tajné, ale jsou veřejně přístupné. Každý se s nimi může seznámit a konstatovat, že nejsou privilegiem jednoho jediného člověka, ale že je denně mohou vyvolat tisíce lidí. Tyto jevy mají příčinu, a jen co odhalí vliv nějaké inteligence, resp. ducha, vybočují z oblasti čistě fyzikální.

Bytosti, které s námi komunikují, se samy označují jménem "duchové" anebo "géniové". Udávají, že patřily, alespoň některé z nich, mezi lidi, kteří žili na Zemi. Tvoří duchovní svět, tak jako my vytváříme během našeho života svět materiální.

Krátce shrneme nejvýznačnější odpovědi, které nám odevzdaly:

- *Bůh je věčný, neměnitelný, jedinečný, všemocný, vrcholně spravedlivý a dobrý.*
- *Stvořil vesmír, který zahrnuje všechny bytosti živé, neživé, materiální i nemateriální.*
- *Materiální bytosti vytvářejí viditelný anebo hmotný svět a nemateriální bytosti svět neviditelný anebo duchovní, tedy svět duchů.*
- *Svět duchovní je původní, prvotní, věčný, který přežije všechno.*

- *Svět materiální je pouze druhotný; nemusel by ani existovat, anebo také, kdyby přestal existovat, nezměnil by podstatu duchovního světa.*
- *Duchové berou na sebe přechodně materiální schránku, která se smrtí zničí a vrací je na svobodu.*
- *Z různých druhů materiálních bytostí Bůh vybral lidské pokolení pro vtělení duchů, kteří dosáhli určitého stupně rozvoje. Toto dává lidskému pokolení duševní a intelektuální převahu nad ostatními bytostmi.*
- *Duše je pouze schránkou vtěleného ducha.*

Člověk se skládá ze tří částí:

- *tělo anebo materiální schránka, podobně jako u živočichů, oživená stejným životním principem,*
- *duše, duch anebo nemateriální bytost,*
- *pouto, které spojuje tělo a duši; jde o pojivovou látku mezi hmotou a duchem.*

Člověk má tak dvě podstaty – svým tělem má přirozenost živočichů a jejich instinkty – svou duší má přirozenost duchů.

Pouto anebo astrální tělo, které spojuje tělo a ducha, je určitý druh polomateriální schránky. Smrtí se zničí nejhrubší schránka. Duch si však ponechává astrální tělo. Toto tělo je v normálním stavu pro nás neviditelné, duch jej však může udělat viditelným, ba dokonce zhmotnit, jak se to stává u zjevení. **Duch tedy vůbec není bytostí abstraktní, neurčitou, je to bytost skutečná, vymezená, která je v některých případech zjištělná zrakem, sluchem a hmatem.**

Duchové náležejí do různých tříd a nejsou si rovní ani co do moci, ani co do inteligence. Mají různý stupeň vědomostí i mravnosti. Duchové první třídy jsou duchové tzv. *vyššího řádu*, od jiných se odlišují svou dokonalostí, vědomostmi, blízkostí k Bohu, čistotou citů, láskou k dobru. Jsou to andělé anebo čistí duchové.

Ostatní duchové se stále více od této dokonalosti vzdalují. Duchové *nižších tříd* jsou náchylní k většině našich vášní, k nenávisti, závisi, žárlivosti, pýše a podobně, mají zálibu v zlu. Je mezi nimi mnoho takových, kteří nejsou ani moc dobří ani moc špatní, jsou víc blázniví a obtěžují jiné jako špatní duchové. Podle všeho je jejich údělem zlomyslnost a nerozvážnost, jsou nestálí a povrchní.

Duchové nenáležejí do stejné třídy natrvalo. K zdokonalování dochází jejich vtělením, které je uloženo jedněm jako pokání a jiným jako poslání. Materiální život je zkouškou, kterou musejí mnohokrát podstoupit, pokud nedosáhnou úplné dokonalosti. Je to jakýsi očistec, odkud vycházejí více anebo méně očištěni. Po opuštění těla smrtí, duše vstoupí do světa duchů, z něhož vyšla. Po delším anebo kratším čase, který stráví jako bloudící duch, se vrátí do nového, materiálního života.

Z toho, že duch musí projít větším počtem vtělení, vyplývá, že **všichni jsme prožili více životů** a že budeme žít ještě další životy, buď na Zemi anebo v jiných světech.

Tělesné životy ducha se vždy vyvíjejí vzestupně, nikdy sestupně. Rychlost vývoje však závisí na úsilí, které vynakládáme na to, abychom dosáhli dokonalosti.

Vlastnosti člověka jsou vlastnostmi ducha, který je v něm vtělen; tedy dobrý člověk je vtělením ducha dobrého a zvrácený člověk je vtělením ducha nečistého.

Duše měla svoji individualitu před svým vtělením a zachová si ji po oddělení od těla.

Při návratu do světa duchů se duše setkává se všemi, které poznala na Zemi, a všechny její předešlé životy se jí znovu vybaví v paměti se vzpomínkou na všechno dobro a zlo, která spáchala.

Vtělený duch je pod vlivem hmoty. Člověk, jenž překoná tento vliv zušlechťováním, očišťováním své duše, se přibližuje k dobrým duchům, mezi něž se jednou začlení. Ten člověk, který se nechá ovládat špatnými vášněmi, a všechny radosti nasměřuje na uspokojování nízkých zálib, se přibližuje k duchům nečistým a to tím, že klade důraz na život živočišného charakteru.

Vtělení duchové obývají různé světy ve vesmíru.

Nevtělení duchové čili bloudící duchové, neobývají žádnou určitou a ohraničenou oblast, jsou ve vesmíru vedle nás, vidí a potkávají nás neustále, je to celá neviditelná populace, která se kolem nás pohybuje. Duchové působí neustále na duševní a také na materiální svět.

Styky duchů s lidmi se projevují neustále. Dobří duchové nás pobízejí k dobru, podporují nás v životních zkouškách a pomáhají nám odolávat jim odvážně a odevzdaně.

Špatní duchové nás pobízejí ke zlu, mají potěšení vidět nás, jak podléháme a přizpůsobujeme se jim. **Komunikace duchů s lidmi jsou skryté anebo zjevné.** Komunikace skryté probíhají prostřednictvím dobrého anebo špatného vlivu, kterým na nás působí bez našeho vědomí. Je na naší soudnosti rozlišit dobré a špatné vnuknutí. Komunikace zjevné probíhají pomocí psaní, řeči anebo jiných materiálních projevů, nejčastěji prostřednictvím médií, která jim slouží jako nástroj.

Duchové se zjevují z vlastního popudu anebo na vyvolání. Vyvolat lze všechny duchy, od bezvýznamných lidí po nejslavnější osobnosti, bez ohledu na dobu, ve které žily. Stejně lze vyvolat duchy našich příbuzných, přátel anebo nepřátel a získat z jejich písemného anebo zjevného oznámení rady, informace o jejich názorech na nás, i oznámení o jiných záležitostech, které nám smějí dát. Duchy lze přivolat podle sympatií, které pociťují vůči mravní povaze prostředí, které je vyvolává. Vyšší duchové se cítí dobře na seriózních seancích, kde převládá láska k dobru a upřímná touha poučit se a zdokonalit se. Jejich přítomnost odpuzuje duchy nižšího řádu, kteří však, navzdory tomu, tam mají vstup volný a mohou konat úplně svobodně mezi lidmi lehkomyšlnými anebo mezi takovými, jež tam vede pouze zvědavost, anebo všude tam, kde se vyskytují zlé pudy. Od těchto duchů ani zdaleka nezískáme dobré náhledy ani užitečné informace. Můžeme od nich očekávat pouze malichernosti, lži, špatné žerty anebo mystifikace, často si přisvojují ctěná jména, aby lidi snadněji uvedli do omylu.

Rozlišování mezi dobrými a špatnými duchy je velice snadné. Řeč duchů vyššího řádu je neustále důstojná, vznešená, prosáklá nejvyšší mravností. Jejich rady přímo dýchají nejčistší moudrostí a jejich cílem je naše zdokonalení a dobro lidstva.

Řeč duchů nižšího řádu je naopak nerozvážná, často neslušná, ba až vulgární. I když hovoří někdy věci dobré a pravdivé, častěji mluví nesmysly ze zlomyslnosti anebo z nevědomosti. Dělají si posměch z důvěřivosti a baví se na účet lidí, kteří se jich ptají tím, že lichotí jejich samolibosti a uspokojují je klamnými nadějami. Zkrátka, k vážným oznámením dochází pouze na vážných místech, kde všechny přítomné spojuje vnitřní myšlenková shoda k dobru.

Mravnost vyšších duchů je zahrnuta, stejně jako mravnost Krista, v této zásadě: *"Chovat se k jiným tak, jak bychom my*

chtěli, aby se jiní chovali k nám", tudíž konat dobro a vůbec ne zlo. Člověk v této zásadě najde univerzální pravidlo chování i pro nejbezvýznamnější skutky.

Duchové nás učí, že egoismus, pýcha a smyslnost jsou náruživosti, které nás poutají ke hmotě. Člověk se již tady, na tomto světě, odpoutává od hmoty pohrdáním světskými malichernostmi. Láskou k bližnímu se přiblíží k životu duchovnímu. Každý z nás se musí stát prospěšným podle svých možností a prostředků, které Bůh dal do jeho rukou, aby ho zkoušel. **Silný a mocný člověk je povinen podporovat a ochraňovat slabého, protože ten, kdo zneužívá svou sílu a moc na to, aby utiskoval svého bližního, porušuje Boží zákon.** Ve světě duchů nic nemůže zůstat utajeno, proto pokrytec bude odhalen a všechny jeho podlosti vyjdou najevo. Neodvratitelná a neustálá přítomnost těch, vůči kterým jsme se špatně chovali, je jedním z trestů, který nás čeká. S podřazeností a nadřazeností duchů jsou spojeny útrapy a slasti, které nám na Zemi nejsou známy.

Duchové nám říkají také to, že nejsou neodpustitelné chyby, jež by se nedaly zahladit pokáním. Na to má člověk možnost vybrat si různé způsoby života, které mu umožní podle jeho tužeb a úsilí pokračovat na cestě k pokroku a dokonalosti, což je jeho konečným cílem.

VI.

Odpor určité skupiny vědců k esoterice je pro mnohé lidi velice závažnou brzdou. My nepatříme k těm, kteří odsuzují vědce, protože jim nechceme zasadit úder do zad. Naopak, velmi si je vážíme, a bylo by pro nás velkou ctí, kdybychom se mohli počítat mezi ně. Jejich mínění by však neměla být za každých okolností nevyvratitelná.

Od té doby, co věda vychází z materiálního pozorování jevů, existuje volný prostor pro dohady. Každý uvádí svoji vlastní koncepci řešení, snaží se, aby převládla nad jinými a tvrději ji obhajuje. Zda nevidíme denně nejprotichůdnější názory střídavě doporučovat, odmítat, pak zase zamítat jako absurdní omyly a zase opět vyhlášovat za nepopiratelné pravdy? Jedině fakta jsou opravdovým kritériem našich úsudků, nezvratným důkazem. Když chybějí fakta, potom je pochybování na místě.

Důvěra v názor vědců na všeobecně známé věci je opodstatněná, protože mají vědomosti větší a lepší než prostý člověk. Avšak pokud jde o nové principy, jejich náhled je vždy pouze hypotézou. Ani oni, stejně jako ostatní lidé, nejsou bez předpokludů. Dokonce by se dalo říci, že vědec má možná víc předpokludů než někdo jiný, neboť má sklon podržovat všechno hledisko, které on již důkladně prozkoumal.

A tak matematik vidí důkaz pouze v algebraickém příkladu, chemie přičítá všechno působení prvkům, apod. Každý člověk, který má již určitou specializaci, upíná všechno svoje myšlení k ní. Vyvedete-li jej z tohoto myšlení, často hovoří nesmysly, protože všechno chce podříditi stejným kritériím. Rád se s plnou důvěrou poradím s chemikem o problému chemické analýzy, s fyzikem o elektřině, se strojařem o hnací síle. Avšak ať mi dovolí bez újmy na účtě, která jim přísluší, pokud jde o speciální vědomosti v jejich oboru, nebrat v úvahu jejich negativní názor, jde-li o esoteriku. Stejně tak jako nemohu brát v úvahu názor architekta, pokud jde o chemii.

Běžné vědy jsou založené na vlastnostech hmoty, se kterou lze experimentovat a nakládat podle své vůle. Duchovní jevy se zakládají na konání duchů, kteří mají svou vlastní vůli a neřídí se našimi náladami. Pozorování ducha tedy nemohou probíhat stejným způsobem, vyžadují si speciální podmínky a jiné východiskové hledisko. Chtít je podříditi našim obvyklým postupům

zkoumání, by znamenalo vytvořit analogie, které neexistují. Věda ve vlastním slova smyslu není kompetentní vyjadřovat se k otázce esoteriky, nezabývá se jí a její mínění, ať již příznivé anebo nepříznivé, nemají žádnou váhu. **Esoterika je výsledkem osobního přesvědčení, které mohou mít také vědci jako jedinci.** Chtít postoupit tuto otázku vědě by znamenalo dát rozhodnout otázku existence duše shromáždění fyziků a matematiků. **Celá esoterika se zakládá na existenci duše a na jejím stavu po smrti.** Avšak je vrcholně nelogické myslet si, že někdo musí být velkým psychologem pouze proto, že je velkým matematikem anebo anatomem. Anatom při pitvání lidského těla hledá duši, a protože ji pod svým skalpelem nenajde jako nějaký nerv, ani ji nevidí unikat jako nějaký plyn, usoudí, že duše neexistuje, protože vychází z hlediska výlučně materiálního. Vidíte tedy, že esoterika nepatří do oblasti vědy.

Když se esoterické názory zpopularizují, když budou přijaty masami - a soudě podle rychlosti jakou se šíří, ten čas již není daleko - stane se s nimi to, co se všemi novými myšlenkami, které narazily na odpor - vědci uznají fakta. Nevyhnutelně k tomu dospějí individuálně. Až do té doby je nevhodné je odvádět od odborné práce a nutit je, aby se zabývali věcí, která nepatří do jejich kompetence a do jejich programu. Ti, kteří bez důkladného a hlubokého prostudování věci vysloví negativní názor a zesměšní každého, kdo jej nesdílí, zapomínají, že stejně totéž bylo s většinou velkých objevů, které lidstvo uznává. Vystavují se tomu, že jejich jména rozšíří seznam známých zavrhovatelů nových myšlenek a budou zapsána vedle jmen členů učeného shromáždění, které v roce 1752 s obrovským smíchem přivítalo práci Franklina o hromosvodu a považovalo za nedůstojné, aby byla zařazena do seznamu početných přednášek, které měl přednést. Toto shromáždění se také zasloužilo o ztrátu iniciativy Francie vytvořit loďstvo na parní pohon, protože vyhlásilo Ful-

tonův vynález za neuskutečnitelný sen. A toto byly přece otázky patřící do jejich oboru. Mělo-li tedy toto shromáždění, v jehož středu byla elita světových učenců, pro myšlenky, kterým nerozuměli, pouze výsměch a sarkasmus, jak lze doufat, že se k myšlenkám, které o několik let později zrevolucionovaly vědu, morálku a průmysl, postaví příznivěji než k otázkám, jež do jejich oboru nepatří? Je nutný úřední diplom na to, abychom měli zdravý rozum? A existují kromě akademiků pouze lidé nerozumní a hloupí? Jen se dobře podívejme na přívržence esoteriky, zda mezi nimi potkáme pouze nevzdělance.

Kdyby se jevy, kterými se zabýváme, vztahovaly pouze na mechanický pohyb těles, na zkoumání jejich fyzikální příčiny, potom by patřily do oblasti vědy. Jelikož ale jde o jev mimo lidské zákony, nepatří do oblasti věd o hmotě, protože není možné jej vyjádřit čísly ani mechanickými silami. Když se objeví nový jev, který nespadá do oblasti žádné známé vědy, učenec se při jeho zkoumání musí odpoutat od své vědy a uvědomit si, že jde o nový výzkum, který se nedá dělat s předpojatými představami.

Člověk, jenž svůj rozum považuje za neomylný, je nejbližší omylu. Právě lidé s nejnesprávnějšími představami se spoléhají na svůj rozum a právě proto zavrhnou vše, co se jim zdá nemožným. A právě ti, kteří kdysi zavrhovali objevy sloužící lidstvu, se odvolávají na rozum jako na důvod jejich zamítnutí. To, co se nazývá rozumem, je často pouze zastíraná pýcha.

VII.

Zkoumání esoterických jevů nás náhle postavilo před nový a významný problém, který mohou zvládnout pouze lidé seriózní, vytrvalí, nepředpojatí a mající pevnou snahu i upřímnou vůli dosáhnout výsledky. Lidé se v zájmu zachování své pověsti snaží

najít grotesknost v nejpravdivějších věcech a vydávají se za "znalce života". Nikdo nechce znásilňovat jejich přesvědčení, ale nechť také oni respektují přesvědčení jiných.

Vážné zkoumání je charakteristické důsledností, kterou do něho vnášíme. Můžeme se divit tomu, že často nedostáváme od duchů rozumnou odpověď na otázky úplně vážné, protože jsou náhodně položeny mezi spoustou jiných otázek? Kdo chce získat nějaké vědecké poznatky, musí při jejich studiu postupovat metodicky, od začátku sledovat postupnost a vývoj myšlenek. Pokročí dále někdo, kdo některému učenci náhodně položí otázku o vědě, jejíž základy ani nezná? Může mu tento vědec sám při nejlepší vůli dát dostačující odpověď? Taková odpověď bude nevyhnutelně neúplná a často právě proto neopodstatněná, protože se bude zdát absurdní a protichůdná. A stejně tak je to i se vztahy, které navazujeme s duchy. Chceme-li se poučit z jejich učení, musíme se učit u nich, avšak jako mezi lidmi, také i mezi nimi si musíme vybrat "profesory" a neustále pracovat.

Řekli jsme, že duchové vyššího řádu přicházejí pouze na seriózní shromáždění, obzvláště pouze tam, kde existuje úplná shoda myšlenek pro dobro. Lehkovážné a zbytečné otázky je popuzují. Skládá-li se shromáždění z nerovnocenných lidí, pak uvolňuje prostor pro hordu falešných a lehkomyšlných duchů, číhajících na příležitost vysmívat se a bavit se na náš účet. Co se pak v takovém shromáždění stane s nějakou seriózní otázkou? Někdo na ni odpoví, ale kdo? Je to tak, jako byste skupině rozveselených lidí náhle dali otázku: co je duše, co je svět? Chcete-li dostat seriózní odpovědi, buďte také vy opravdu seriózní za každých podmínek, jen tak docílíte úspěch. Ve svém úsilí buďte pracovití a vytrvalí, jinak vás duchové vyššího řádu opustí, tak jako profesori nedbalé žáky.

VIII.

Pohyb předmětů je známý jev. Je potřebné pouze znát, zda v tomto pohybu je záměrný projev nějaké inteligence a co je příčinou tohoto projevu. Nebudeme nyní mluvit o inteligentním projevu určitých předmětů, ani o ústních oznámeních, a ani o projevech napsaných přímo médii. Budeme mluvit o psaných projevech, získaných pohybem jakéhokoliv předmětu opatřeného tužkou, jako je například košík, destička a pod.

Jak vysvětlit povahu oznámení tehdy, když jsou mimo okruh myšlení a znalostí média? Zejména, nejde-li pouze o jednoslabičné odpovědi, ale o písemné odpovědi na mnoha stránkách, psané obdivuhodně rychle a spontánně. Rukou média, které se v literatuře ani nevyzná, vznikají básně tak jemné a čisté, jaké by neodmítli ani ti nejlepší básníci. Zvláštností těchto jevů je navíc také to, že k těmto projevům dochází všude, a že počet médií neustále vzrůstá. Jsou to jevy skutečné anebo neskutečné?

A co na to řeknou odpůrci? Prý jsme hloupě podlehlí šarlatánství anebo jsme se stali hříčkou iluzí. My na to odpovíme, že je potřebné vynechat slovo "šarlatánství", protože tady nejde o žádný zisk. Šarlatáni svoje práce nedělají zadarmo. Ale jaká by to byla divná náhoda, že by se média ze všech koutů světa dohodla konat stejně, vyvolat stejné účinky na stejné předměty a v různých jazycích dát totožné odpovědi, když už ne co do slov, tak aspoň do smyslu? Což by se nějaké osobnosti, vážné, seriózní a vzdělané vůbec daly na podobné machinace, a proč? Kde by se v dětech našla taková trpělivost a zručnost? Protože nejsou-li média pouze pasívními instrumenty těchto projevů, pak by nutně musela mít zručnosti a znalosti, které nejsou slučitelné s určitým věkem anebo s určitým společenským postavením.

Dnes již má esoterika tisíce přívrženců, proto nemůžeme připustit názory určitých odpůrců vlastních monopol na zdravý

rozum, kteří bez ohledu na obvyklou slušnost, bez skrupulí obviňují z hlouposti každého, kdo nezastává jejich názor.

IX.

Některé námitky jsou, alespoň zdánlivě, správné.

Jednou z nich je *způsob řeči* některých duchů, který není tak důstojný jak předpokládáme u nadpřirozených bytostí. Samotní duchové nás učí, že nejsou všichni stejní, ani pokud jde o vědomosti, mravní vlastnosti, a že není nutné brát všechno, co říkají. Je na rozumných lidech odlišit dobré od zlého. Ti, kteří z toho vyvozují negativní závěr, že máme do činění pouze se zlými bytostmi, nevědí o komunikacích odehrávajících se na seriózních shromážděních, kde se projevují pouze duchové vyššího řádu. Není náhoda, že těmto pochybovačům se duchovní svět ukázal pouze ze špatné stránky, protože vlna sympatií přitahuje k nim spíše duchy špatné než dobré, duchy lživé a hrubé řeči. Navíc by bylo možné usuzovat, že jejich zásady nejsou natolik pevné, aby odmítli zlo. Proto se to snaží špatní duchové využít a vkrádají se mezi ně, zatímco dobří duchové odcházejí.

Posuzovat duchy podle těchto faktů by bylo právě tak málo logické, jako posuzovat povahu národa podle toho, co se řekne anebo udělá na shromážděních některých poblázněných lidí pověstných tím, že se nestýkají ani s moudrými ani se vzdělanými lidmi. Tyto osoby se ocitají v situacích cizinců, kteří přicházejí do velkoměsta přes nejvíce odpudivé předměstí a posuzují všechny obyvatele podle mravů a způsobu řeči této nejzaostalejší městské části.

Také ve světě duchů existuje dobrá i špatná společnost. Ať vzpomenuté osoby zkoumají, co se děje mezi elitou duchů a přesvědčí se, že nebeská obec zahrnuje také jiné vrstvy než

spodinu. Fakta jsou přístupná všem lidem, pokud je nepřijímají tak, jako tato Ježíšova slova: *"Mají oči a nevidí, mají uši a neslyší."*

Jinou variantou tohoto názoru je, že jde pouze o zasahování ďábelské moci, která se všelijak maskuje, aby nás lépe zaváděla. Je-li tomu tak, museli bychom se shodnout na tom, že ďábel je někdy moc moudrý, rozvážný a mravný, anebo, že existují také dobří ďáblové.

Ale jak uvěřit, že Bůh umožňuje projevit se pouze zlým duchům, aniž by nám proti tomu poskytl rady dobrých duchů? Nemůže-li to, pak není všemocný. Může-li to udělat a neudělá to, tak je to neslučitelné s jeho dobrotou.

X.

Navíc je s podivem, dodávají odpůrci, že se hovoří pouze o duchu známých osobností, a proč se zjevují pouze oni. Jako v jiných případech, je to omyl, vyplývající z povrchního pozorování. Z duchů, kteří se spontánně zjeví, je více neznámých než slavných duchů, kteří se nazvou jménem příbuzného, přítele nebo slavného člověka. Je celkem přirozené, že se obracíme nejspíš na ty, které známe, než na ty, které neznáme, protože jméno slavných lidí je zajímavější.

Je zvláštní, že duchové vynikajících osobností se zjevují přátelštěji, a často se zabývají také bezvýznamnými maličkostmi v porovnání s věcmi, které vykonaly během svého života. To není divné těm, kdož vědí, že moc a vážnost, kterou měli na tomto světě, jim nedává žádnou nadřazenost ve světě duchovním. Tito duchové potvrzují slova Evangelia: *"Velcí budou poníženi a malí budou povýšeni"*. To znamená, že ten, kdo byl na Zemi první, může se tam ocitnout jako jeden z posledních. Ten, kterému

jame se klaněli během svého života, se může dostat v dalším životě mezi nás jako prostý řemeslník, protože po zániku svého života ztratil všechnu svou velikost. Ba i nejmocnější monarcha se může ocitnout v situaci, která je pod úrovní jeho posledního vojáka.

XI.

Faktem je, že duchové nižších řádů si často vybírají jména známá a slavná. Avšak kdo nám může zaručit, že ti, jež hovoří, např. že byli Sokratem, Juliem Caesarem, Karlem Velikým, Napoleonem, Washingtonem a podobně, byli skutečně těmito osobnostmi? O tom pochybují také někteří velice horliví stoupenci esoteriky. Připouštějí sice zásahy a zjevení se duchů, ptají se ale, jakým způsobem lze jejich totožnost ověřit. Vykonat takovou kontrolu je skutečně velmi těžké. Můžeme si však vzít na pomoc určité znaky.

Když se zjeví duch někoho, kdo je nám osobně známý, například příbuzný anebo přítel, obzvlášť zemřel-li pouze nedávno, všeobecně se stává, že jeho řeč a styl se úplně shodují s jeho charakteristikou, kterou jsme znali. To už je jeden z náznaků totožnosti. Dále nelze pochybovat o jeho totožnosti, když duch hovoří o věcech soukromých, vzpomíná rodinné okolnosti, které může vědět pouze ten, o kterém mluví.

Při takových důvěrných zjeveních se vynoří vzrušující záležitosti, které nás nutí uvěřit také tomu nejneuvěřitelnějšímu. Také nejtvrdší skeptik je často zhrozen neočekávanými odhalenými.

Další velmi charakteristickou okolností důkazu totožnosti je písmo. Řekli jsme již, že se písmo média mění podle vyvolaného ducha a opakuje se přesně vždy, když se zjeví stejný duch. Pokud

jde o nedávno zemřelé, jejich způsob písma se nápadně shoduje se způsobem písma během jejich života. Vykazuje přesně stejné znaky. Tento fakt nelze však označovat za pravidelný a stálý.

Duchové, i když nejsou úplně odhmotnění (to je výraz, který používají), si zachovávají většinu názorů, sklonů a vášní, jaké měli na Zemi, což je také jejich poznávacím znamením. Komunikujeme se spisovateli o jejich dílech, která schvalují anebo odmítají jejich určité části; jiní významní duchové vzpomínají neznámé či méně známé okolnosti jejich života anebo smrti, což je nakonec důkazem jejich totožnosti.

A když pro některé osobnosti, které zemřeli již dávno, nemůžeme použít stejné kontrolní prostředky, máme jako důkaz typ řeči a charakteru. Vždyť duch dobrého člověka se zajisté nebude vyjadřovat stejným způsobem jako duch člověka zvráceného anebo rozpustilého. Duchové, kteří jsou zamaskováni pod slavnými jmény se prozradí velice brzy svým způsobem řeči a svým charakterem.

Vyvolávání duchů není jednoduché, ani není možné se ho naučit hrou a již vůbec ne pomocí nějaké jiné vědy. Vyžaduje si soustředění a často dlouhodobé studium. Pokud jev nelze vyvolat, musíme počkat, až nastane sám o sobě a často nastane za okolností, na něž nikdo ani nepomyslel. Pozorný a trpělivý pozorovatel vidí, jak se tyto jevy množí, protože umí odhalit tisíce nuancí, které pro něho znamenají vysvětlení jevu. Tak je to také v běžných vědách. Zatím co povrchní člověk vidí v květině pouze elegantní výtvar, jiný v ní nachází duchovní skvosty přírody.

XII.

Jelikož jsou duchové jeden od druhého velmi odlišní z hlediska jejich vědomostí a mravnosti, je zřejmé, že lze stejnou otázku

zodpovědět také protichůdně, podle toho, ke které skupině duch patří. Právě tak, jako u lidí na stejnou otázku jinak odpoví učenec, nevzdělanec a jinak nějaký špatný vtipálek.

Odpůrci argumentují, prý jak je možné, že se duchové považují za vyšší bytosti, v odpovědích vždy neshodují? Nezávisle na důvodech, které jsme již uvedli, existují mezi duchy také takoví, kteří mohou ovlivnit povahu odpovědi, bez ohledu na kvalitu svého charakteru. Toto je podstatný bod, na který dá odpověď až průzkum. Tento průzkum si vyžaduje soustředěnou pozornost, zkoumání do hloubky a pozorování, jako je tomu ostatně ve všech vědách. Abyste se stali dobrým praktickým lékařem, potřebujete na to několik let, a pro profesi vědce aspoň tři čtvrtě života. Naproti tomu osvojit si poznatky o esoterice by lidé chtěli za několik hodin! Ať si nikdo nedělá iluze: studium esoteriky je rozsáhlé, týká se všech otázek metafyziky a společenského řádu. Je to celý svět, který se otevírá před námi. Je tedy divné, že na zvládnutí tohoto studia je třeba mnoho času?

Vezměme si například pouze definici duše. Nakolik toto slovo nemá ustálený význam, mohou duchové, tak jako my, uvádět jeho různé definice. Tak jeden řekne, že je principem života, druhý ji nazve oživující jiskrou, třetí praví, že je to internum, čtvrtý, že je to externum a tak dále a všichni budou mít pravdu, každý ze svého hlediska. Stejně je to i s Bohem: on je principem všeho, stvořitelem vesmíru, vrcholnou inteligencí, nekonečný, velký duch, a v podstatě jde vždy o Boha. Nakonec uveďme klasifikaci duchů: duchové tvoří neporušený řetěz od nižšího řádu po řád vyšší. Klasifikace je však věcí konvence. Jedni v ní mohou rozeznávat tři řády, druhí pět, deset anebo dvacet.

XIII.

Nyní přistupme k námitce některých skeptiků ohledně pravopisných chyb, kterých se dopouštějí někteří duchové. Jejich popis opravdu není vždy bez chyb.

Pro duchy myšlenka znamená všechno, zatím co forma je v úzadí. Jsou nehmotní a mezi sebou hovoří stejně rychle jako myslí; komunikují prostřednictvím myšlenky. Asi jim to není příjemné, když při komunikaci s námi musejí používat dlouhé a těžkopádné formy lidské řeči, zvláště, když tato není natolik dostačující a dokonalá, aby vyjádřila každou jejich myšlenku.

Proto lze chápat, že takovým dětským pravopisným nedostatkům nepřipisují velkou důležitost, když jde o závažné a seriózní informace. Ostatně, není úžasné již to, že se vyjadřují bez rozdílu, ve všech jazycích a že je všechny ovládají? Navzdory tomu není třeba se však domnívat, že by neznali běžné opravování jazykových chyb. Všimají si je, když je to nutné. Kupříkladu tehdy, když básně, které přednášejí, narazí na kritiku puntičkářského puritána, a to také tehdy, když samo médium o tom nemá ani tušení!

XIV.

Existují lidé, kteří nacházejí problémy všude a ve všem, i v tom, co ani neznají. Nezapomínají také vyvozovat důsledky z toho, že někteří lidé, kteří se příliš horlivě věnovali nějakému studiu, ztratili rozum. Jak mohou rozumní lidé tento fakt považovat za seriózní námitku? Vždyť není dost pomatených a maniáků, kteří se jimi stali při studiu matematiky, medicíny, filozofie a jiných věd? Co to dokazuje? Tělesnými pracemi si můžeme poškodit ruce a nohy, které jsou nástrojem tělesné práce; duševní prací si můžeme poškodit mozek, jenž je nástrojem myš-

lení. Že velké duševní útrapy mohou zapříčinit pomatenost, o tom nám různé vědy, umění, také náboženství poskytují celou řadu příkladů. Hlavní příčinou pomatenosti je organická náchylnost mozku vnímat určité dojmy. V případě pomatenosti tyto dojmy nabývají charakter hlubokých útrap, které se pak stanou fixní ideou. Tato fixní idea se může týkat duchů, Boha, andělů, ďáblů, osudu, moci, umění, vědy a mateřství, či některého politického systému. Je pravděpodobné, že náboženský fanatik se stane také esoterickým fanatikem, jestli u něho převládne silný sklon k esoterice. Právě tak duchovní fanatik by se podle okolností mohl stát fanatikem nějakého jiného druhu.

Proto v těchto vztazích esoterika nemá žádná privilegia. Je nutné vzít do úvahy také zklamání, neštěstí, rozporuplné vášně, které zároveň bývají nejčastější příčinou pomatenosti a vražd. Ale opravdový esoterik se dívá na věci materiálního světa z nadhledu. Zdají se mu být maličkostmi a malichernými v porovnání s budoucností, která jej čeká. Pro něho je život tak krátký a pomínutelný, že jeho útrapy vidí pouze jako nepříjemné příhody na nějaké cestě. To, co by u jiného vyvolalo prudkou emoci, se jej dotkne pouze slabě. Ostatně, on ví, že životní útrapy jsou zkouškami, které prospějí jeho cestě vpřed, podstoupí-li je bez reptání, protože bude odměněn podle toho, jak je snášel. Jeho přesvědčení mu pomáhá v této odevzdanosti, která jej chrání před beznadějí, neustálým nebezpečím, pomateností a sebevraždami.

Mezi četné příčiny pomatenosti je třeba ještě zařadit *strach*, a to zejména strach z ďábla, který narušil nejen mozek. Existuje množství obětí se silnou představivostí, které se pomátly pouze proto, že jim lidé vykreslovali hrozivý obraz ďábla a ty nejstrašnější podrobnosti? Říká se, že ďábel straší pouze malé děti. Je brzdou v jejich výchově, protože když se jej již nebojí, jsou ještě horší než předtím. Za výsledek takového působení se

považují náhlé epilepsie, které byly zapříčiněny otřesením představitelů problémových jedinců. Náboženství by stálo na velmi slabých základech, kdyby spočívalo na strachu. Esoterika nabízí účinné a seriózní prostředky, a závisí pouze na náboženství, zda je bude umět úspěšně použít. Esoterika poukazuje na realitu věcí a tím neutralizuje neblahé účinky přepjatého strachu.

XV.

Zbývá nám prozkoumat ještě dvě námitky, které se zakládají na opodstatněných teoriích. Obě připouštějí existenci všech jevů, hmotných i duševních, ale odmítají zasahování duchů.

Podle první teorie všechny projevy, které se přičítají duchům, jsou pouze magnetickými účinky. Média se nacházejí v takovém stavu, který můžeme nazvat probuzeným *náměsíčnictvím* (somnambulismem), což může dosvědčit každý, kdo studoval magnetismus. V tomto stavu se intelektuální schopnosti projevují abnormálním způsobem. Okruh intuitivního vnímání se rozšiřuje za hranice normálního chápání.

Médium prý čerpá ze sebe samého a pomocí své jasnozřivosti všechno, co říká, dává dále. Jde také o věci, které v normálním stavu ani nezná. Nepopíráme působení náměsíčnictví, jehož záznaky jsme pozorovali a jehož všechny fáze jsme studovali třicet pět let. Souhlasíme s tím, že skutečně mnoho parapsychologických projevů se dá vysvětlit takovým způsobem. Avšak soustředěné pozorování poukazuje na to, že existuje celé množství jevů, do kterých je zasahování média materiálně nemožné.

Kde se vlastně vzalo učení o duších? Je to systém vymyšlený pro vysvětlení těchto jevů? Vůbec ne. Kdo jej odhalil? Média, jejichž jasnozřivostí se nadchnete. Proč by připisovala duchům to, co by čerpala ze sebe samých? Jak by mohla dávat takové

přesné, logické a vznešené informace o povaze těchto mimolidských inteligencí? Kdyby všechny ty jevy měly svůj původ v médiu samém, neviděli bychom tutéž osobu používat odlišnou řeč. Různorodost projevů, které jsme přijímali prostřednictvím média, poukazuje na různost jejich zdrojů, proto je třeba hledat mimo něho.

Podle jiného názoru je prý médium skutečně zdrojem těchto projevů, které nečerpá ze sebe samého, ale z okolního prostředí. Médium je tedy určitým zrcadlem, které odráželo všechny ideje, myšlenky a vědomosti osob, které jej obklopují. To znamená, že médium by neřeklo nic, co by nebylo známo alespoň některým z nich.

To, že médium je ozvěnou jejich myšlenek, je velmi nepravděpodobné, protože tisíce projevů dokazují nevratitelně opak. V tom je tedy vážný omyl, který poukazuje, že jde o předčasné závěry.

Pochybující osoby, nakolik nemohou popírat existenci jevů, které běžná věda nemůže rozřešit, si to vysvětlují po svém. Tyto osoby se nezastaví ani tehdy, když se jim předloží očividné důkazy toho, že určité projevy média jsou úplně rozdílné a nemají vůbec nic společné s myšlenkami, vědomostmi a názory žádné z kolem stojících přítomných osob.

Médium je odrazem celého lidstva v tom smyslu, že informace vyhledává mimo sebe, v jiném městě, v jiné krajině, na celé zeměkouli, také v jiných vesmírných prostorech.

Nemyslím si, že v jiné teorii najdeme snadněji a pravdivěji vysvětlení. Idea, že bytosti obývající vesmír jsou ve stálém styku s námi a oznamují nám své myšlenky, neodporuje rozumu víc než názor, že toto vesmírné působení se soustředilo v mozku určitého jednotlivce. Kde by čerpala média poznatky, které neexistovaly v mysli žádného pozemšťana? Jakou divnou náhodou

tisíce médií, rozptýlené po všech koutech zeměkoule, hovořily o stejné věci? První projevy ve Francii, a také v Americe, se neuskutečnily ani slovem ani písmem, ale klepáním, které odpovídalo písmenům abecedy, a tak vytvářelo slova a věty. Tak se stalo, že se zjevily inteligentní bytosti, které vyhlásily, že jsou duchové.

Mohli bychom uvést celou řadu faktů, která dokazují, že se v nich skrývá evidentní osobnost a že je absolutně nezávislá na vůli lidí. Zdráhá se například odpovídat na určité otázky o věcech, které jsou očividně jasné, například na jméno či věk tazajícího se, na to, co má v ruce, co dělal včera večer, na jeho zítřejší záměry, a tak dále? Je-li médium pouze zrcadlem myšlenek kolemstojících osob, nic by pro něho nebylo snazší než na to odpovědět.

Odpůrci zase uvádějí svůj protiargument: proč duchové, když vědí vše, neumějí říci takové jednoduché věci. Vezměme si příklad: kdyby se nějaký vtipálek postavil před shromáždění a zeptal by se lidí například, jaký je dnes den, sotva by si dali námahu na takovou samozřejmou otázku odpovědět seriózně. Bylo by logické vyvodit z jejich mlčení, že členové tohoto shromáždění jsou hlupáci? Podobně duchové vyšších řádů neodpovědí na zbytečné a směšné otázky a nechtějí se dát vtáhnout do planých řečí. Proto mlčí anebo řeknou, že se věnují pouze závažnějším věcem.

Proč duchové odcházejí v určitém okamžiku, a pak ani prosby ani hrozby je nemohou pohnout, aby se znovu vrátili? Kdyby médium konalo pouze na mentální podnět kolem se nacházejících přítomných osob, je zjevné, že by podlehló přání shromáždění. Nekoná-li tak, znamená to, že se podřizuje vůli, která je odlišná od jeho vůle a těch, kteří jej obklopují, a tak tento vliv dokazuje svou nezávislost a individualitu.

XVI.

Z uvedeného je vidět, že skepticismus vůči paranormálním jevům se opírá o neúplná fakta. To však nebrání některým lidem, aby je posuzovali jako kdyby je dokonale znali. Již prvním náznakem nesprávného usuzování je věřit ve svou neomylnost. Mnozí lidé se na paranormální projevy dívají pouze jen jako na nějakou nepochopitelnou zvláštnost. Doufejme, že po přečtení této knihy budou v těchto neobvyklých jevech vidět již něco jiného.

Kniha má dvě části: jednu praktickou, která pojednává o všeobecných jevech, a druhou filozofickou, která pojednává o inteligentních jevech. Kdo zkoumá pouze první část, je v situaci toho, kdo studuje fyziku, aniž by poznával její základy. Vědomosti, zahrnuté v tomto učení, jsou příliš těžké na to, aby se daly nabýt nějak jinak než nepřetržitým a vážným studiem, v tichosti a soustředěně. Protože jen za této podmínky lze poznávat nekonečný počet jevů a nuancí, kterých si povrchní pozorovatel nepovšimne, a které umožňují utvrdit se ve svém mínění.

Už to by byl pro mě velký úspěch, kdyby tato kniha upozornila na vážnost problému a podnítila výzkum v tomto směru. Já se svými spolupracovníky bychom se těšili, že jsme vzali na sebe uskutečňovat dílo, na které si nenárokujeme žádnou osobní zásluhu, protože nejsme původci principů, které toto dílo obsahuje. Proto celá zásluha na něm patří duchům, kteří jej nadiktovali.

Doufejme, že bude mít ještě další význam, a to, že bude usměrňovat lidi, kteří touží vzdělávat se v tomto studiu, a že ukáže na veliký a ušlechtilý účel těchto studií. Na účel individuálního a společenského pokroku a vytýčení nevyhnutné cesty, jak jej dosáhnout.

Končíme ještě jednou úvahou. Astronomové výzkumem vesmíru zjistili, že existují prázdné prostory, které jsou mimo rámec

současných poznatků a nejsou v souladu se zákonitostmi vesmírné soustavy. Měli podezření, že tyto prostory jsou vyplněny planetami, které do té doby nezpozorovali. Na druhé straně objevili určité účinky, jejichž příčiny neznali a dospěli k závěru, že se tam musí nacházet nějaký svět, protože jinak tato mezera nemůže existovat.

Použijme tento příklad pro jinou oblast. Pozorujeme-li sérii výtvorů přírody, zjistíme, že tvoří řetěz článků, počínaje od surové hmoty, až po člověka nejvyšší inteligence. Jak obrovský prázdný prostor je však mezi člověkem a Bohem, který je začátkem a koncem všech věcí! Je racionální se domnívat, že u člověka končí články tohoto řetězu? Že překoná bez přechodného období vzdálenost, která jej odděluje od nekonečna?

Rozum nám namlouvá, že mezi člověkem a Bohem musí existovat další stupně, tak jako mezi známými světy musejí existovat také neznámé světy. Která filozofie vyplnila tuto uvedenou mezeru? Esoterika tvrdí, že tuto mezeru vyplňují bytosti všech kategorií neviditelného světa, které dosáhly různého stupně vývoje na cestě k dokonalosti. Tedy všechno se vzájemně váže, od začátku až do konce.

Vy, kteří popíráte existenci duchů, vyplňte tedy prázdnou mezeru, kterou zabírají, a vy, kteří se tomu smějete, mějte odvahu vysmívat se dílu Boha a jeho všemohoucnosti!

Allan Kardec

Kniha první

PRVOTNÍ PŘÍČINY

I. kapitola

BŮH

**Bůh a nekonečno – Důkazy
o existenci Boha – Vlastnosti
Božství – Panteismus**

BŮH A NEKONEČNO

1.

Co je Bůh?¹

*"Bůh je nejvyšší inteligent,
prapříčinou všech věcí."*²

2.

Co se rozumí pod nekonečnem?

"Co nemá začátek ani konec - neznámo - všechno, co je neznámé a nekonečné."

3.

Můžeme říci, že Bůh je nekonečno?

"Tato definice není úplná. Lidský jazyk, chudobný na výrazy, nepostačuje na to, aby se daly definovat věci (jevy), které přesahují inteligentní úroveň lidstva."

Bůh je nekonečný ve své dokonalosti, nekonečno je abstrakce. Kdybychom řekli, že Bůh je nekonečno, znamenalo by to, že bychom zaměňovali atribut za věc samotnou a že bychom definovali neznámou věc pomocí ještě méně známé věci.³

1/ Otázky kladli členové seance.

2/ Text kursívou je odpověď, kterou poskytli duchové.

3/ Hrubě vytlačený text je komentář autora.

současných poznatků a nejsou v souladu se zákonitostmi vesmírné soustavy. Měli podezření, že tyto prostory jsou vyplněny planetami, které do té doby nezpozorovali. Na druhé straně objevili určité účinky, jejichž příčiny neznali a dospěli k závěru, že se tam musí nacházet nějaký svět, protože jinak tato mezera nemůže existovat.

Použijme tento příklad pro jinou oblast. Pozorujeme-li sérii výtvorů přírody, zjistíme, že tvoří řetěz článků, počínaje od surové hmoty, až po člověka nejvyšší inteligence. Jak obrovský prázdný prostor je však mezi člověkem a Bohem, který je začátkem a koncem všech věcí! Je racionální se domnívat, že u člověka končí články tohoto řetězu? Že překoná bez přechodného období vzdálenost, která jej odděluje od nekonečna?

Rozum nám namlouvá, že mezi člověkem a Bohem musí existovat další stupně, tak jako mezi známými světy musejí existovat také neznámé světy. Která filozofie vyplnila tuto uvedenou mezeru? Esoterika tvrdí, že tuto mezeru vyplňují bytosti všech kategorií neviditelného světa, které dosáhly různého stupně vývoje na cestě k dokonalosti. Tedy všechno se vzájemně váže, od začátku až do konce.

Vy, kteří popíráte existenci duchů, vyplňte tedy prázdnou mezeru, kterou zabírají, a vy, kteří se tomu smějete, mějte odvahu vysmívat se dílu Boha a jeho všemohoucnosti!

Allan Kardec

Kniha první

PRVOTNÍ PŘÍČINY

I. kapitola

BŮH

**Bůh a nekonečno – Důkazy
o existenci Boha – Vlastnosti
Božství – Panteismus**

BŮH A NEKONEČNO

1.

Co je Bůh?¹

*"Bůh je nejvyšší inteligent, prapříčinou všech věcí."*²

2.

Co se rozumí pod nekonečnem?

"Co nemá začátek ani konec - neznámo - všechno, co je neznámé a nekonečné."

3.

Můžeme říci, že Bůh je nekonečno?

"Tato definice není úplná. Lidský jazyk, chudobný na výrazy, nepostačuje na to, aby se daly definovat věci (jevy), které přesahují inteligentní úroveň lidstva."

Bůh je nekonečný ve své dokonalosti, nekonečno je abstrakce. Kdybychom řekli, že Bůh je nekonečno, znamenalo by to, že bychom zaměňovali atribut za věc samotnou a že bychom definovali neznámou věc pomocí ještě méně známé věci.³

1/ Otázky kladli členové seance.

2/ Text kursívou je odpověď, kterou poskytli duchové.

3/ Hrubě vytlačený text je komentář autora.

DŮKAZY O EXISTENCI BOHA

4.

Kde lze najít důkaz o existenci Boha?

"V axiomu, který používáte ve vašich vědách: neexistuje následek bez příčiny. Hledejte příčinu všeho, co není dílem lidí a váš rozum vám dá odpověď."

Abychom uvěřili v Boha stačí, když se podíváme na dílo stvoření. Vesmír existuje, tedy má svoji příčinu. Pochybnost o existenci Boha znamená popřít, že každý následek má nějakou příčinu a tvrdit, že nic může vytvořit něco.

5.

Jaký důsledek lze vyvodit z intuitivního pocitu, že všichni lidé nosí v sobě existenci Boha?

"Že Bůh existuje; protože z čeho by vznikl tento pocit, kdyby z něčeho nepocházel? Je to také důsledek principu, že neexistuje následek bez příčiny."

6.

Není tento náš vnitřní pocit existence Boha spíš výsledkem výchovy a vzdělání?

"Kdyby tomu tak bylo, proč pak tento pocit mají také vaši divoši?"

Kdyby pocit existence Nejvyšší bytosti byl jen produktem vzdělání, nebyl by univerzálním a vyskytoval by se, tak jako pojmy ve vědách, jen u těch, kterým bylo poskytnuto toto vzdělání.

7.

Mohli bychom najít prapříčinu stvoření věcí ve vnitřních vlastnostech hmoty?

"Ale co by potom bylo příčinou těchto vlastností? Vždy musí být nějaká předchozí příčina."

Připisovat stvoření prvotních věcí vnitřním vlastnostem hmoty by znamenalo považovat následek za příčinu, protože tyto vlastnosti musejí být následkem nějaké příčiny.

8.

Co je potřebné si myslet o názoru, který prvotní stvoření věcí připisuje náhodné kombinaci hmoty, jinak řečeno náhodě?

"Další absurdnost! Který člověk se zdravým rozumem může náhodu považovat za inteligentní sílu? A potom, co je to vlastně náhoda? Nic."

Harmonie vesmíru je založena na přesně určených kombinacích a tento fakt poukazuje na existenci vyšší inteligentní síly. Připisovat stvoření náhodě by byl ne-

mysl, protože náhoda je slepá a nemůže vyvolat inteligentní účinky.

9.

Pokud jde o prapříčinu, v čem se projevuje nejvyšší inteligence, která je vyšší než všechny ostatní inteligence?

"Vy máte pořekadlo, které říká: 'Podle díla se pozná tvůrce.' Tedy podívejte se na dílo a hledejte jeho tvůrce. Pýcha zpochybňuje víru. A právě pyšný člověk nechce slyšet o ničem, co by ho přesahovalo a sám se nazývá silnou osobností. Ubožák, kterého může Bůh jedním dechem rozdrtit."

Sílu inteligence posuzujeme podle jejího díla. Jelikož žádná lidská bytost nemůže vytvořit to, co vytváří příroda, prapříčinou je tedy inteligence, která je vyšší než lidstvo.

Zázraky, které způsobuje lidská inteligence, musejí mít nějakou příčinu. Čím větší je následek, tím větší musí být předcházející příčina, ať ji člověk nazve jakkoliv.

VLASTNOSTI BOŽSTVÍ

10.

Může člověk pochopit vnitřní podstatu Boha?

"Ne, takovou schopnost člověk nemá."

11.

Přijde den, kdy člověk porozumí tajemství Boha?

"Když jeho duch už nebude zatemněný hmotou a svou dokonalostí se přiblíží k Bohu, pak jej uvidí a porozumí mu!"

Porozumět vnitřní podstatě Boha nedovolují člověku jeho nižší schopnosti. V raném věku lidstva jej člověk ztotožňuje s bytostí, které připisuje nedokonalost; ale postupně, jak se v něm rozvíjí mravní smysl, jeho myšlení lépe proniká do podstaty věcí a vytváří si o ní přesnější představu v souladu se zdravým rozumem, i když je ještě pořád neúplná.

12.

Nemůžeme-li porozumět vnitřní podstatě Boha, můžeme mít představu o některých jeho dokonalostech?

"Ano, o některých. Člověk je lépe chápe tehdy, když se povznese nad hmotu; člověk je pochopí myšlením."

13.

Když hovoříme, že Bůh je věčný, nekonečný, stálý, nehmotný, jediný, všemohoucí, vrcholně spraved-

livý a dobrý, máme tak úplnou představu o jeho vlastnostech?

"Z vašeho hlediska ano, protože vy věříte, že můžete pochopit všechno. Ale uvědomte si, že jsou věci, které přesahují inteligenci i neinteligentnějšího člověka, a věci, pro které váš jazyk, který je omezen na vaše pocity a představy, nemá výrazy. Ve skutečnosti vám rozum říká, že Bůh tyto dokonalosti musí mít v nejvyšší míře. Kdyby měl jen o jednu dokonalost méně anebo by nebyla na nekonečném stupni, nepřevyšoval by všechno, a v důsledku toho by nebyl Bohem. Bůh, aby stál nade všemi věcmi, musí být stálý a dokonalý."

Bůh je věčný. Kdyby měl začátek, vzešel by z něčeho anebo by sám byl stvořen nějakou prvotní bytostí. Tak se krok za krokem dostaneme až k nekonečnosti a věčnosti.

Bůh je stálý. Kdyby podléhal změnám, zákony, jež ovládají vesmír, by jej ihned zničily.

Bůh je nehmotný. To znamená, že jeho podstata se odlišuje od všeho, co nazýváme hmotou. Jinak by nebyl neměnný, neboť by podléhal proměnám hmoty.

Bůh je jediný. Kdyby existovalo více bohů, nebyla by jednot-

ná vůle, ani moc ve vesmírném řádu.

Bůh je všemohoucí. Protože je jediný. Kdyby nebyl nejvyšší silou, existovalo by něco silnějšího anebo alespoň tak silné jako on; nevytvořil by celý vesmír se všemi zákonitostmi.

Bůh je vrcholně spravedlivý a dobrý. Moudrost Božích zákonů se projevuje právě tak v nejmenších věcech jako v největších. Tato moudrost nedovoluje pochybovat ani o jeho spravedlivosti, ani o jeho dobru.

PANTEISMUS

14.

Je Bůh zvláštní bytostí anebo je podle některých jen výslednicí všech sjednocených sil a inteligencí vesmíru?

"Bylo-li by to tak, Bůh by neexistoval, protože by byl následkem a nikoliv příčinou; nemůže být jedno i druhé. Bůh existuje, o tom nemůžete pochybovat. Nebludte v labyrintu, ze kterého byste se případně nemohli dostat ven. Nestali byste se lepšími, ale pouze pyšnějšími a mysleli byste si, že víte všechno, leč ve skutečnosti byste nevěděli nic. Bůh existuje. Je dost věcí, které se vás přímo dotýkají; zkoumejte

svou vlastní nedokonalost, abyste se jí zbavili, bude to pro vás užitečnější, než chtít proniknout do toho, co je pro vás neproniknutelné."

15.

Co si máme myslet o názoru, podle kterého všechny přírodní částice, všechny bytosti, vesmírná tělesa, jsou částmi Božství a tvoří ve své úplnosti samo Božství; jinak řečeno, co si myslíte o panteismu?

"Jelikož se člověk nemůže stát Bohem, chce být alespoň částí Boha."

16.

Ti, kteří se zabývají tímto názorem, tvrdí, že ve všem našli náznaky některých vlastností Boha. Jelikož jsou světy nekonečné, tím je také Bůh nekonečný; jelikož nikde není prázdno, je Bůh všude. Nakolik Bůh je všude, protože všechno je neodlučitelnou částí Boha, dává všem přírodním jevům inteligentní existenční důvod. Co lze namítnout proti této úvaze?

"Zrale uvažujte, a nebude těžké zjistit, že je tato úvaha absurdní."

Tento názor dělá z Boha hmotnou bytost, která, i když je nada-

ná vrcholnou inteligencí, by byla ve velkém tím, čím jsme my v malém. Avšak, kdyby tomu tak bylo, jelikož se hmota ustavičně mění, pak by Bůh nebyl stálý, byl by vystaven životním zvratům, a také lidským potřebám. Neměl by jednu z podstatných vlastností Božství - stálost.

Vlastnosti hmoty se nedají slučovat s Bohem, aniž bychom jej nepochopili v našich myšlenkách. Žádné sofistické nuance nemohou rozřešit problém jeho vnitřní podstaty. Nevíme, čím vším je, ale víme, čím nemůže být a proto panteismus protirečí jeho základním vlastnostem. Zaměňuje tvůrce s výtvořem. Například, myslíte si, že stroj, jež nějaký vynálezce vynalezl, je integrální součástí jeho bytosti?

Intelligence Boha se projevuje v jeho dílech tak, jako intelligence malíře v jeho obrazech. Ale díla Boha nejsou jím samým, právě tak, jako obraz není malířem, který jej vytvořil a namaloval.

II. kapitola

VŠEOBECNÉ PRVKY VESMÍRU

Poznání principu věcí – Duch
a hmota – Vlastnosti hmoty –
Vesmírný prostor

POZNÁNÍ PRINCIPU
VĚCÍ

17. Může člověk poznat princip věcí?
"Ne, Bůh nedovolí, aby se všechno odhalilo člověku na Zemi."

18. Pronikne někdy člověk do tajemství věcí, která jsou před ním ukryta?
"Závoj se před ním postupně zvedá tak, jak se stává užitečnějším. Aby člověk pochopil některé věci, musí mít určité vlastnosti, které zatím nemá."

19. Nemůže člověk proniknout do některých tajů přírody prostřednictvím vědeckých výzkumů?

"Věda mu byla přisouzena, aby dělal pokrok ve všech oblastech, ale nemůže překročit meze, které stanovil BŮH."

Čím dále je souzeno člověku pronikat do těchto tajů, tím víc má stoupat jeho obdiv pro moc a moudrost Stvořitele. Ale buď pro pýchu anebo slabost, jej jeho vlastní intelligence často vystavuje tomu, že se stává obětí iluze. Vší systémy a každý den zjišťuje, kolik omylů považoval za pravdy a kolik pravd odmítl jako omyly. Jsou to zklamání z jeho pýchu.

20. Může člověk, kromě vědeckého zkoumání, přijímat také informace

vyšší duchovní úrovně, které unikají jeho smyslům?

"Ano, když to Bůh považuje za užitečné, může odhalit to, co jej věda nemůže naučit."

Například komunikací s duchy člověk do určité míry čerpá poznatky o své minulosti a o svém budoucím osudu.

DUCH A HMOTA

21.

Je hmota absolutně věčná jako Bůh anebo ji vytvořil jen na určité časové období?

"To ví jen Bůh sám. Avšak je tu jedna věc, kterou také vy svým rozumem můžete pochopit. Bůh, který je vzorem lásky a dobrotivosti, by nezůstal nikdy nečinným. Ať je jakkoliv daleko počátek jeho činnosti, který byste si mohli představit, nemohli byste jej chápat, byl jen vteřinu, jako nečinného."

22.

Hmota se všeobecně definuje jako něco, co se rozprostírá, co může působit na naše smysly, co je neproniknutelné. Jsou tyto definice přesné?

"Z vašeho hlediska jsou přesné, protože vy hovoříte jen o jevech,

které znáte; ale hmota existuje také ve stavech, které jsou vám neznámé. Například může být tak éterická a jemná, že na vaše smysly vůbec nepůsobí; je to však stále hmota, ale pro vás jako by jí nebyla."

23.

Jakou definici hmoty můžete uvést vy?

"Hmota je pouto, které spoutává ducha: je to prostředek, na který duch působí a jenž mu zároveň slouží."

24.

Co je duch?

"Inteligentní princip vesmíru."

25.

Jaká je vnitřní podstata ducha?

"Není lehké analyzovat ducha ve vašem jazyku. Pro vás není ničím, protože duch není hmatatelný, ale pro nás je něčím. Nic znamená prázdno, avšak prázdno neexistuje."

26.

Je duch synonymem intelligence?

"Intelligence je podstatnou vlastností ducha, avšak jedno i druhé splývají ve společný princip takovým způsobem, že vy to chápete jako jedno a totéž."

27.

Je duch nezávislý na hmotě anebo je jen její vlastností, tak jako barvy

jsou vlastností světla a zvuk vlastností vzduchu?

"Jedno i druhé je jiné. Avšak spojení ducha a hmoty je potřebné na to, aby se hmota stala inteligentní."

28.

Je tato jednota stejně nutná pro ducha?

"Je nutná pro vás, protože vy nedokážete chápat ducha bez hmoty, vaše smysly nejsou na to uzpůsobeny."

29.

Lze ducha pochopit bez hmoty a hmotu bez ducha?

"Je to zajisté možné myšlením."

30.

Existují tedy dva základní prvky vesmíru: hmota a duch?

"Ano, a nad vším tím je Bůh, tvůrce (původce) všech věcí. Tyto tři věci jsou principem všeho, co existuje - tzv. univerzální trojice. Ale k hmotnému prvku je potřebné přidat fluidum, které hraje roli zprostředkovatele mezi duchem a hmotou, jež je příliš hrubá na to, aby duch mohl na ni působit. Ačkoliv fluidum z určitého hlediska můžeme zařadit mezi hmotné prvky, svými zvláštními vlastnostmi je odlišné. Kdyby bylo skutečně hmotou, není důvodu, proč by jí nemohl být také Duch. Svými bezpočetnými kombinacemi s hmotou a působením ducha je fluidum schopné vytvářet ne-

konečný počet rozmanitostí, z nichž vy znáte jen určitou část. Protože je fluidum používáno duchem, je principem, bez něhož by hmota byla ve stavu ustavičného dělení na části a nikdy by nenabyla vlastností, které jí dává gravitace."

31.

Je toto fluidum tím, co my označujeme názvem elektřina?

"Fluidum je schopné tvořit bezpočetné kombinace. To, co vy nazýváte elektrickým fluidem, magnetickým fluidem, jsou modifikace univerzálního fluida, které je dokonalejší, jemnější hmotou, kterou můžeme chápat jako nezávislou hmotu."

32.

Jelikož Duch je něčím, nebylo by správnější a jasnější, kdyby se tyto dva univerzální prvky nazývaly: inertní hmota a inteligentní hmota?

"Nám na slovech záleží velmi málo. Je na vás jak zformulujete svoji řeč, abyste si rozuměli. Vaše rozporů vznikají téměř vždy z toho, že se neshodnete ve slovech, protože váš jazyk není úplný, nevyjadřuje věci, které vaše smysly nepostihují."

Pro všechny naše hypotézy platí jedna skutečnost; my chápeme hmotu jako neinteligentní a ducha jako inteligentní princip, který je na hmotě nezávislý. Původ a spojení těchto věcí je nám však

neznámý, nevíme, zda mají styčné body. Nevíme, zda má inteligence svou vlastní existenci anebo je pouze vlastností nebo následkem, anebo je vyzařováním Božství. Tyto věci se nám jeví jako zvláštní a proto je chápeme jako činitele, kteří představují základní principy vesmíru. Nad tím vším vidíme jedinou inteligenci, která ovládá všechno, a která se od toho odlišuje svými vlastnostmi - je to nejvyšší inteligence, kterou nazýváme Bůh.

VLASTNOSTI HMOTY

33.

Je váha podstatnou vlastností hmoty?

"Hmoty, jak ji chápete vy, ano: ale nikoliv hmoty, kterou chápeme jako univerzální fluidum. Éterická a jemná hmota, která tvoří toto fluidum, je pro vás nezvažitelná."

Váha je relativní vlastnost: mimo oblast přitažlivosti vesmírných těles neexistuje, zrovna tak jako neexistuje dělení prostoru na "nahore" a "dole".

34.

Je hmota tvořena jedním nebo více prvky?

"Z jednoho prvotního prvku. Prvky, které vy považujete za jednoduché látky, nejsou tvořeny jinými prvky, ale jsou transformacemi prvotní základní hmoty."

35.

Z čeho pocházejí různé vlastnosti hmoty?

"Jsou to různé modifikace, které se vytvářejí za určitých okolností seskupováním elementárních molekul."

36.

Podle toho chutě, vůně, barvy, zvuk, jedovaté anebo užitečné vlastnosti prvků jsou jen modifikacemi stejné prvotní látky?

"Ano, bezpochyby a existují pouze na základě složení a funkce orgánů, které jsou určeny pro jejich vnímání."

Toto je prokázáno faktem, že každý nevnímá vlastnosti látek stejným způsobem: někdo pociťuje určitou chuť jako příjemnou, jiný jako nepříjemnou; co je pro některé jedem, je pro druhé neškodné anebo užitečné.

37.

Je základní hmota způsobilá přijímat všechny modifikace a nabývat všechny vlastnosti?

"Ano, tak je to třeba chápat, když říkáme, že »všechno je ve všem.«" ⁴

Kyslík, vodík, dusík, uhlík a všechny prvky, které považujeme za jednoduché, jsou pouze modifikacemi prvotní pralátky. Protože nemůžeme proniknout do této pralátky jinak než uvažováním, jsou tyto částice pro nás skutečnými prvky a můžeme je považovat za takové až do vytvoření nového systému prvků.

38.

Zdá se, že tato teorie dává za pravdu těm, kteří tvrdí, že hmota má jen dvě základní vlastnosti: sílu a pohyb, a že všechny ostatní vlastnosti jsou jen sekundárně účinky, které se mění podle intenzity síly a pohybu?

"Tento názor je správný. Nutno ještě dodat, že vlastnosti hmoty se mění také podle uspořádání molekul. Například neprůsvitné těleso, se může stát průsvitným a naopak."

39.

Mají molekuly stanovenou formu?

4/ Tento princip vysvětluje známý jev u všech magnetizérů, který spočívá v tom, že svou vůli dávají jakékoliv látce, například vodě, různé vlastnosti: určitou chuť a také vlastnosti jiných substancí. Protože existuje pouze jeden základní prvek a ostatní jsou jen modifikací tohoto prvku, vyplývá z toho, že i nejméně škodlivá látka má stejný princip jako látka škodlivá. A tak voda, která je tvořena jedním dílem kyslíku a dvěma díly vodíku, se stává korozivní, s dvojnásobkem podílu kyslíku. Obdobná proměna může nastat působením magnetismu, který je řízený vůlí.

"Nepochybně, molekuly mají formu, ale ta pro vás není pozorovatelná."

40.

Je tato forma stálá anebo proměnlivá?

"Je stálá pro základní molekuly. To, co vy nazýváte molekulou, má ještě daleko do základní, elementární molekuly."

VESMÍRNÝ PROSTOR

41.

Je vesmírný prostor nekonečný anebo ohraničený?

"Nekonečný; stejně je to také s nekonečností všech ostatních věcí. Nemáte schopnosti, abyste to pochopili."

Předpokládáme-li, že vesmír má hranice, ať jsou jakkoliv vzdáleny pro lidské chápání, rozum nám říká, že za těmito hranicemi musí existovat něco, co se stále víc a víc přibližuje nekonečnu, protože toto něco, ať by to byl také

prázdný prostor, muselo by být ještě pořád vesmírem.

42.

Existuje někde ve vesmírném prostoru absolutní prázdno-vákuum?

"Ne, nic není prázdné. To, co vy považujete za prázdné, je vyplněno hmotou, která uniká vašim smyslům a prostředkům."

III. kapitola

STVOŘENÍ

**Stvoření světů – Stvoření živých
bytostí – Zalidnění země. Adam –
Různost lidských ras – Pluralita
světů – Úvahy o stvoření**

STVOŘENÍ SVĚTŮ

Vesmír obsahuje nekonečné světy, které vidíme, i které nevidíme, všechny bytosti živé i neživé, všechna nebeská tělesa, hvězdy, které se ve vesmíru pohybují, jakož i fluidum, které jej vyplňuje.

43.

Byl vesmír stvořen anebo existuje po celou věčnost jako Bůh?

"Bezpochyby se nemohl vytvořit sám."

Rozum nám říká, že jestli se vesmír nemohl vytvořit sám od sebe, nemůže také být dílem náhody, musí být dílem Boha.

44.

Jak Bůh stvořil vesmír?

"Vlastní vůlí. Nic nevyjadřuje tuto všemocnou vůli lépe než tato krás-

ná slova Genézis: "Bůh řekl, aby bylo světlo a bylo světlo."

45.

Můžeme poznat způsob stvoření světů?

"Vše, co lze říci a co vy můžete pochopit, je, že světy byly vytvořeny kondenzací hmoty rozptýlené ve vesmíru."

46.

Podle současného názoru komety vznikly na počátku kondenzace hmoty, což vedlo k vytvoření světů. Je to pravda?

"Ano, ale je vysloveně absurdní věřit v ten vliv, jež se jim běžně připisuje, neboť všechna nebeská tělesa mají svůj podíl na určitých fyzikálních jevech."

47.

Může vytvořený svět zaniknout a hmota, ze které se skládá, znova se rozptýlit ve vesmíru?

"Ano, Bůh přetváří světy tak, jak přetváří živé bytosti."

48.

Můžeme poznat délku času stvoření světů, například Země?

"Ne, umí to pouze Stvořitel a jen blázen by mohl tvrdit, že zná věk Země."

STVOŘENÍ
ŽIVÝCH BYTOSTÍ

49.

Kdy se začala Země zalidňovat?

"Na začátku byl chaos, prvky byly pomíchány. Postupně se každá věc dostávala na své místo. Pak se objevily živé bytosti, které byly přizpůsobeny tomuto stavu na Zemi."

50.

Z čeho pocházejí živé bytosti na Zemi?

"Země skrývala zárodky, které čekaly na příznivý okamžik, aby se vyvinuly. Zhlukovaly se organické principy a jen co přestala působit síla, která je držela od sebe, začaly se tvořit zárodky všech živých bytostí. Zárodky zůstávaly nečinné, inertní jako kukla motýla a semena

rostlin až do okamžiku zrodu každého druhu: pak se bytosti shromažďovaly a rozmnožovaly."

51.

Kde byly organické prvky před stvořením Země?

"Nacházely se takřka ve fluidním stavu ve vesmíru uprostřed duchů anebo na jiných planetách a čekaly na vznik Země, aby začaly znova existovat na nové zeměkouli."

Chemie nám popisuje molekuly anorganických částic, které se slučují a vytvářejí konstantní pravidelné struktury podle jednotlivých druhů, jen co nastaly k tomu požadované podmínky. Už nejmenší závada v těchto podmínkách stačí na to, aby zabránila slučování prvků anebo přinejmenším pravidelnosti struktury, která tvoří krystal.

Proč by to nemělo být stejné také s organickými prvky? Po mnohá léta konzervujeme zárodky rostlin a živočichů, které se vyvíjejí pouze za určitých daných teplot a ve vhodném prostředí. Viděli jsme obilná zrna klíčit po uplynutí mnohých století. Je tedy v těchto semenech skrytý princip života, jenž čeká pouze na příznivé okolnosti, aby se rozvinul.

To, co se denně odehrává před našimi očima, nemohlo už existovat

od vzniku zeměkoule? Takový vznik živých bytostí, které vystaly z chaosu silou samotné přírody, ubírá snad něco na velikosti Boha? Vůbec ne. Odpovídá spíš představě, kterou si tvoříme o jeho moci, kterou působí na věčné zákony nekonečných jevů. Tato teorie ovšem neřeší životně důležitou otázku původu prvků, avšak Bůh má svá tajemství a vymezil hranice našeho zkoumání.

52.

Existují bytosti, které vznikají spontánně?

"Ano, ale prvotní zárodek existoval již v latentní formě. Všichni jste denně svědky tohoto jevu. Neobsahují tkáň mrtvého člověka a živočichů zárodky mnoha červů, které čekají na to, aby vyvolali hnilobné kvašení, které je potřebné pro jejich existenci? Je to miniaturní svět, který dříme a tvoří se."

53.

Byl mezi organickými prvky, jež se nacházely na Zemi, také lidský rod?

"Ano, vznikl, když přišel jeho čas: to znamená, že člověk byl stvořen z naplaveniny země."

54.

Můžeme poznat epochu objevení se člověka a jiných živých bytostí na Zemi?

"Ne, všechny vaše kalkulace o tom jsou přeludy."

55.

Když se zárodek lidského rodu nacházel mezi organickými prvky Země, proč nevznikají dále samovolně?

"Princip věcí je tajemstvím Boha. Lze však říci, že lidé, když už se jednou na Zemi rozšířili, absorbovali v sobě prvky, které byly potřebné pro jejich zrod, aby je odevzdávali dále zákonem reprodukce. Tak je to také s jinými druhy živých bytostí."

ZALIDNĚNÍ ZEMĚ. ADAM

56.

Začal lidský rod jediným člověkem?

"Ne. Ten, kterého nazýváme Adamem, nebyl ani prvním, ani jediným, který zalidnil Zemi."

57.

Můžeme vědět, ve které epoše žil Adam?

"Přibližně v té, kterou mu přisuzujete: asi 4000 let před Kristem."

Člověk, jehož památka se zachovala pod jménem Adami, byl jedním z těch, kteří přežili v určité oblasti několik velkých přírod-

ních katastrof, které v různých dobách rozvrátily povrch Země. Stal se zakladatelem jednoho z rodů, který ji obývá dodnes.

Tvrzení, že lidský pokrok, zjištěný už dávno před Kristem, se mohl uskutečnit pouze v několika staletích, odporuje přírodním zákonům. Někteří považují Adama za mýtus anebo alegorii, která personifikuje první období světa.

RŮZNOST LIDSKÝCH RAS

58.

Z čeho pocházejí fyzické a mravní rozdíly, které odlišují různé druhy ras na Zemi?

"Podnebí, život a zvyky. Je to stejné jako se dvěma dětmi téže matky, které, jsou-li rozdílně vychované daleko od sebe, nebudou se podobat v ničem, ani v mravních zásadách."

59.

Zrodil se člověk na více místech Země?

"Ano, a v různých dobách, a to je jedna z příčin rasové různosti. Pak lidé v důsledku toho, že se rozptýlili do oblastí s odlišným podnebím, pomíchali se s jinými rasami a vytvořili nové lidské typy."

60.

Vytvářejí tyto odlišnosti rozdílné druhy lidí?

"Určitě ne, vždyť všechny pocházejí ze stejné rodiny."

61.

Pochází-li lidský rod z jednoho jediného druhu, mají se lidé považovat za bratry?

"Všichni lidé jsou bratři, protože je oživuje duch Boha a spějí ke stejnému cíli. Tato slova berie doslovně."

PLURALITA SVĚTŮ

62.

Jsou obydlena všechna nebeská tělesa, která krouží ve vesmíru?

"Ano, a člověk této země, zdaleka není, jak se domnívá, jediný inteligentní, dobrý a dokonalý. A přece existují lidé, kteří se považují ze velmi silné, a kteří si myslí, že tato malá země má privilegium na rozumné bytosti. Jaká je to jen pýcha a domýšlivost! Věř, že Bůh stvořil vesmír pouze pro ně samotné."

Bůh zalidnil světy živými bytostmi, které jsou všechny zaměřeny na stejný cíl. Věřit, že živým bytostem je umožněno obývat pouze jedno místo ve vesmíru, by znamenalo pochybovat o moudrosti Boha, který nedělá nic bezúčelně.

Zajisté určil těmto světům vážnější cíl než ten, aby znova vytvářel náš obraz. Ostatně, neexistuje žádný rozumný důvod předpokládat, že jediná Země má být obydlena a vylučovat z toho tisíce podobných světů.

63.

Je fyzikální složení jiných světů stejné?

"Ne, vůbec se nepodobají."

64.

Z toho, že fyzikální složení světů není u všech stejné, vyplývá, že bytosti, které je obývají, jsou odlišně organizovány?

"Nepochybně, jako jsou u vás ryby ustrojeny žít ve vodě a ptáci ve vzduchu."

65.

Nechybí světům, které jsou od Slunce velmi vzdálené, světlo

a teplo proto, že se jim Slunce jeví již jen jako nějaká hvězda?

"Vy tedy věříte, že neexistují jiné zdroje světla a tepla než Slunce? Elektrizace je tam důležitá jiným způsobem než na této Zemi. Ostatně, tím není řečeno, že všechny bytosti jsou ze stejné látky jako vy, a že mají orgány, které jsou shodné s vašimi orgány."

Existence bytostí, které obývají různé světy, musí být přízrůbena na prostředí, která jsou určena pro jejich život. Kdybychom nikdy neviděli ryby, nepochopili bychom, že tyto bytosti mohou žít ve vodě. Tak je to také s jinými světy, jež mají pro nás neznámé prvky. Což nevidíme na této Zemi dlouhé polární noci osvětlené elektřinou ze severní polární záře?

Tyto světy přece mohou obsahovat zdroje tepla a světla, které jsou potřebné pro jejich obyvatele.

ÚVAHY O STVOŘENÍ

Lidé si podle stupně svých vědomostí utvářejí o stvoření názory, které jsou velmi rozdílné. Určité teorie jsou z vědeckých důvodů nepravděpodobné. Teorie, kterou udávají duchové, potvrzuje názor, který připouští také nejvzdělanější osobnosti.

Námítka, kterou lze vznést proti této teorii, spočívá v tom, že učení duchů je v rozporu s textem Písma svatého. Seriózní zkoumání nás však dovede k poznatku, že tento rozpor je spíše zdánlivý než skutečný, a že vyplývá z alegorického výkladu Písma svatého. Otázka prarodky v osobě Adama jako jediného zakladatele lidstva není jediná, podle které se náboženské víry musely modifikovat. V určitých obdobích se teorie o pohybu Země jevila až natolik rozporná s Písmem svatým, že neutichalo pronásledování jejich zastánců. A navzdory tomu se přece Země točí a nikdo to již dnes nemůže popírat.

Bible také říká, že svět byl stvořen během šesti dnů a v přesně určené epoše kolem 4000 let před érou křesťanství. Předtím prý Země neexistovala, byla vytvořena z ničeho. Ale pozitivní věda dokazuje opak. Vytvoření Země je neomylně zapsané ve fosilích (zkamenělinách) a je dokázáno, že každý den znamená možná i víc než sto milionů let. Toto vůbec není ojedinělý názor. Je to fakt, právě tak jasný jako pohyb Země, který si teologie nemůže dovolit nepřipustit. Je to jasný důkaz omylu, kterého se lze dopustit tím, že se berou doslovně slova, která jsou často přednesena pouze obrazně. Lze z toho vyvozovat, že se Bible mylí? Ne, ale jen to, že se lidé mylí v jejím výkladu.

Věda zkoumáním Země poznala systém, v němž se různé živé bytosti objevily na povrchu Země. Toto pořadí se shoduje s tím, jež naznačuje Genézis. Rozdíl je pouze v tom, že toto dílo nevyšlo ve skutečnosti z rukou Boha zázračně za několik hodin, ale uskutečňovalo se podle přírodních zákonů několik milionů let. Stal se tím Bůh méně velkým a méně mocným? Je jeho dílo méně ušlechtilé proto, že ztratilo prestiž díla, které se stalo v okamžiku? Zjevně ne. Znamenalo by to, že bychom měli opravdu malichernou představu o Božství, kdy-

bychom neuznali jeho všemohoucnost ve věčných zákonech, které vytvořil, aby vládl nad světy.

Věda souhlasí s Mojžíšem a označuje člověka jako posledního v pořadí stvoření živých bytostí. Mojžíš však zařazuje potopu světa do roku 1654, zatím co geologie nám tuto velkou katastrofu zařazuje do období před objevením se člověka. Protože do tohoto dne se v původních zemských vrstvách nenacházejí žádné stopy o existenci člověka ani živočichů. Ale nic nedokazuje, že by to bylo vyloučeno. Možná se nakonec uzná, že biblický text v tomto případě, podobně jako také v jiných, byl pouze obrazným textem. Je pouze otázkou, zda tato geologická katastrofa je stejná jako Noeho potopa; protože délka času, která je potřebná pro vytvoření fosilních vrstev, nedovoluje tyto potopy zaměňovat. Od okamžiku, kdy se najdou stopy o existenci člověka před touto velkou katastrofou, bude dokázáno buď, že Adam nebyl prvním člověkem, anebo že se jeho stvoření ztrácí v temnotě časů. Proti takovému důkazu není žádné rozumné argumentace a bude třeba tento fakt uznat tak, jak byl uznán fakt pohybu Země a uvedených šest časových úseků stvoření světa.

Existence člověka před geologickou potopou je ovšem ještě hypotetická, ale to je nejméně podstatné. Když připustíme, že se člověk objevil na Zemi po prvé 4000 let před Kristem, a jestli byl o 1650 let později celý lidský rod zničen, kromě jedné rodiny, vyplývá z toho, že zalidnění Země připadá jen na období Noeho, t.j. na období 2350 let před naší érou. Neboť Izraelité, když emigrovali do Egypta v osmáctém století, našli tuto zemi zalidněnou a v pokročilém civilizačním stupni. Dějiny dokazují, že v této epoše Indie a jiné krajiny byly stejně v rozkvětu, bez ohledu na chronologii určitých národů. Bylo by tedy nutné, aby v rozpětí 600 let potomkové jedné rodiny zalidnili všechny nesmírně rozlehlé, tehdy známé, krajiny. Za tento krátký úsek se lidský rod musel vymanit z absolutní zaostalosti prvotního stavu a dostat se na nejvyšší stupeň intelektuálního vývoje. To však odporuje všem antropologickým zákonům.

Podnebí a zvyky bezpochyby vytvářejí modifikace lidí ve fyzickém smyslu. Fyziologické výzkumy prokazují, že mezi určitými rasami existují hlubší základní rozdíly než ty, které může vytvářet podnebí. Kříže-

ní ras vytváří smíšené typy lidí. Avšak aby mohlo dojít ke křížení ras, měly by existovat odlišné rasy. Ale jak si vysvětlíme jejich existenci, když jim přiznáváme společný původ? Jak potom můžeme připustit, že někteří z Noeho potomků se během několika století přetvořili a vytvořili například habešskou rasu? Taková proměna se podobá hypotéze o společném původu vlka a ovce, slona a blechy, ptáka a ryby. Proto se dají tyto rozpory vysvětlit pouze tím, že připustíme existenci člověka před epochou, která mu je běžně přiznávána.

Náboženské ideje zdaleka nezanikají, ale rozvíjejí se tím, že krácejí společně s vědou. To je jediný prostředek jako neukázat skepticismu své zranitelné místo.

IV. kapitola

ŽIVOTNÍ PRINCIP

Organické a neorganické bytosti –
Život a smrt – Intelligence a instinktORGANICKÉ
A NEORGANICKÉ
BYTOSTI

Organické bytosti jsou takové bytosti, které mají v sobě zdroj vnitřní aktivity, která jim dává život. Rodí se, rostou, rozmnožují se samy od sebe a umírají. Jsou vybaveny zvláštními orgány na uskutečňování různých životních činností, které jsou uzpůsobeny pro jejich zachování. Mezi organické bytosti patří lidé, živočichové a rostliny.

Neorganické bytosti jsou všechny ty, které nemají ani životnost, ani pohyblivost a jsou tvořeny seskupováním hmoty; jsou to například minerály, voda, vzduch, atd.

66.

Spojuje stejná síla prvky hmoty do organických i neorganických těles?

"Ano, zákon přitažlivosti platí pro všechno."

67.

Existuje rozdíl mezi hmotou látek organických a neorganických?

"Je to vždy tatáž hmota, ale v látkách organických je oživena (animovaná)."

68.

Co je příčinou oživení hmoty?

"Její spojení s principem života."

69.

Pochází životní princip od zvláštního činitele anebo je pouze vlastností organizované hmoty, slovem, je následkem anebo příčinou?

"Je jedním i druhým. Život vzniká následkem působení činitele na hmotu; tento činitel bez hmoty není životem právě tak, jak hmota nemůže žít bez činitele. On dává život všem bytostem, které ho absorbují a asimilují."

70.

Duch a hmota jsou dva základní prvky vesmíru. Je životní princip třetím prvkem?

"Je nepochybně jedním z nutných prvků pro vytvoření vesmíru, ale on sám má svůj zdroj v modifikované základní hmotě. Je pro vás prvkem jako kyslík, vodík, které přece nejsou prvotními prvky, protože toto všechno spočívá na stejném principu."

71.

Z toho vyplývá, že životní princip - vitalita - nemá svůj původ v odlišném prvotním činiteli, ale ve zvláštní vlastnosti modifikované základní hmoty.

"Ano, tak jak jsme to již řekli."

72.

Sídlí životní princip v některém z prvků, které známe?

"Jeho zdroj se nachází v univerzálním fluidu; je to to, co vy nazýváte životodárné magnetické anebo elektrické fluidum. Je prostředníkem, poutem mezi duchem a hmotou."

73.

Je životní princip stejný pro všechny organické bytosti?

"Ano, ale modifikovaný podle druhů. Uděluje jim pohyb a činnost a odlišuje je od inertní nečinné

hmoty, která tyto pohyby přijímá, protože je sama nevlastní."

74.

Je životní princip stálou vlastností anebo se vyvíjí pouze souhrou orgánů?

"Vyvíjí se pouze v těle. Tento činitel bez hmoty není životem. Je nutné spojení obou, aby vznikl život."

75.

Dá se říci, že životní princip je v latentním stavu, když není spojen s tělem?

"Ano, je to tak."

Soustava orgánů vytváří určitý druh mechanismu, který přijímá podnět k vnitřní činnosti. Životodárný princip je hybnou silou organických těl. Dává podnět orgánům, udržuje jejich činnost asi tak, jako tření vyvolává teplo.

ŽIVOT A SMRT

76.

Co je příčinou smrti organických bytostí?

"Vyčerpání orgánů."

77.

Lze porovnávat smrt s ukončením pohybu pokaženého stroje?

"Ano, když je stroj špatně smontován, přetrhne se pružina: je-li tělo nemocné, uniká život."

78.

Proč srdeční choroba více než nemoci jiných orgánů zapříčiňuje smrt?

"Srdce je motorem života, ale není jediným orgánem, jehož vada zapříčiňuje smrt. Je pouze jedním z hlavních koleček soukolí."

79.

Co se stane s hmotou a živým fluidem v případě smrti organických bytostí?

"Inertní hmota se rozpadne a vytvoří nové bytosti. Životní princip se vrátí do hmoty."

Když organická bytost zemře, prvky, které ji tvoří, projdou novými kombinacemi a vytvoří nové bytosti. Životní princip a aktivitu absorbují z univerzálního zdroje a asimilují je. Když přestanou existovat, znovu je odevzdávají opět tomuto univerzálnímu zdroji.

Orgány jsou tak říkajíc prosáklé životodárným fluidem. Toto fluidum uvádí do činnosti všechny části organismu tím, že obnoví jejich funkce.

Avšak, když jsou základní orgány zničeny, životní princip není schopen je dát do pohybu a bytost zemře.

Všechny orgány jsou vzájemně spjaty. Harmonie jejich celku vyplývá z jejich vzájemné činnosti. Když nějaká příčina tuto harmonii zničí, jejich funkce ustanou. Tak jak ustane pohyb stroje, jehož soukolí má poruchu.

Výraznější obraz života a smrti máme u elektrického přístroje. Tento přístroj skrývá v sobě energii v latentním stavu. Elektrické jevy se projeví, když jej do činnosti uvede speciální příčina; pak lze říci, že přístroj žije. Přestane-li tato činnost, přestává i tento jev, přístroj se vrátí do stavu nečinnosti. Organická těla jsou tedy jako přístroje. Činnost fluida způsobuje projev jejich života a ukončení této činnosti způsobuje smrt.

Množství životního fluida vůbec není konstantní u všech organických bytostí. Mění se podle jejich druhů, také u stejného jedince. Jedni jsou jím tak řečeno přesyceni, zatím co druzí mají z něho sotva dostačující množství. Proto někteří mají život aktivnější, houževnatější a v jistém smyslu hojnější. Množství životního fluida se vyčerpává. Může se stát nedostačujícím pro udržení života, neobnoví-li se absorbcí a asimilací substancí, které jej obsahují.

Životní princip se přenáší z jednoho jedince na druhého. Ten, který jej má víc, může z něho dát tomu, který ho má méně a přivolat zpátky život, který se chystá zaniknout.

INTEIGENCE A INSTINKT

80.

Je inteligence vlastností životního principu?

"Ne, protože rostliny žijí, ale nemyslí, mají jen organický život. Inteligence a hmota jsou nezávislé. Tělo může žít bez inteligence. Je nutné spojení s duchem, aby se oživená hmota stala hmotou inteligentní."

Inteligence je zvláštní schopnost, vlastní určitým skupinám organických bytostí, jež jim uděluje myšlení a vůli konat, vědomí jejich existence a individuality a také prostředky na vytvoření vztahů k vnějšímu světu a k zabezpečení jejich potřeb.

Je nutno rozlišovat:

1. bytosti neoživené, vytvořené pouze z hmoty, bez životnosti a bez inteligence,
2. bytosti oživené, vytvořené z hmoty a fluida, ale bez inteligence,

3. bytosti oživené, vytvořené z hmoty, fluida a inteligence, která jim uděluje schopnost myslet.

81.

Co je zdrojem inteligence?

"Všeobecná inteligence."

82.

Každá bytost tedy čerpá část inteligence ze všeobecného zdroje a asimiluje ji? Tak jako čerpá a asimiluje prvky hmotného života ze všeobecného zdroje?

"To je přirovnání, které není zcela správné, protože inteligence je schopnost vlastní každé bytosti, tvoří její individualitu. Ostatně jsou věci, do kterých člověku není určeno proniknout a tato záležitost patří mezi ně."

83.

Je instinkt (pud) nezávislý na inteligenci?

"Je jedním druhem inteligence. Instinkt je inteligence rozumově neuvážená a to proto, že všechny bytosti se starají o svoje potřeby."

84.

Lze vymezit hranici mezi instinktem a inteligencí, tj. upřesnit, kde končí jedno a začíná druhé?

"Nikoliv, protože spolu splývají. Lze však velmi dobře rozlišovat činy, které patří inteligenci."

85.

Je správné říci, že instinktivní schopnosti se zmenšují potud, pokud narůstají schopnosti intelektuální?

"Instinkt existuje stále, ale člověk si jej nevšlímá. Instinkt může vést také k dobru; radí nám téměř vždy a častokrát jistěji než rozum; nikdy se nemýlí."

86.

Proč není rozum vždy naším spolehlivým rádcem?

"Byl by spolehlivý, kdyby nebyl narušen špatnou výchovou, pýchou a sobectvím. Instinkt neuvažuje; rozum ponechává člověku svobodné rozhodování."

Instinkt se mění ve svých projevech podle druhů bytostí a jejich potřeb. U bytostí, které mají vědomí a vnímavost pro vnější věci, se instinkt míchá s inteligencí, vůlí a svobodou.

Kniha druhá

DUCHOVNÍ SVĚT ANEBO SVĚT DUCHŮ

I. kapitola

DUCHOVÉ

**Původ a podstata duchů – Prvotní
(původní) svět – Tvar a všudy-
přítomnost duchů – Perispit
(astrální tělo) – Různé řady duchů
– Klasifikace duchů – Vývoj duchů –
Andělé a démoni**

PŮVOD A PODSTATY DUCHŮ

87.

Jak lze definovat duchy⁵?

"Lze říci, že duchové jsou inteligentní tvorové. Obývají vesmír mimo hmotný svět."

88.

Jsou duchové odlišnými bytostmi od božství anebo jsou pouze emanací (vzdušňováním) anebo částí Boha a z toho důvodu je nazýváme dětmi Boha?

"Jsou výlučně dílem Boha, jako stroj je dílem člověka: není však člověkem. Když člověk vytvoří hez-

5/ Slovo duch se tady používá pro označení beztělových bytostí, a nikoliv pro označení inteligentního prvku.

85.

Je správné říci, že instinktivní schopnosti se zmenšují potud, pokud narůstají schopnosti intelektuální?

"Instinkt existuje stále, ale člověk si jej nevšlímá. Instinkt může vést také k dobru; radí nám téměř vždy a častokrát jistěji než rozum; nikdy se nemýlí."

86.

Proč není rozum vždy naším spolehlivým rádcem?

"Byl by spolehlivý, kdyby nebyl narušen špatnou výchovou, pýchou a sobectvím. Instinkt neuvažuje; rozum ponechává člověku svobodné rozhodování."

Instinkt se mění ve svých projevech podle druhů bytostí a jejich potřeb. U bytostí, které mají vědomí a vnímavost pro vnější věci, se instinkt míchá s inteligencí, vůlí a svobodou.

Kniha druhá

DUCHOVNÍ SVĚT ANEBO SVĚT DUCHŮ

I. kapitola

DUCHOVÉ

**Původ a podstata duchů – Prvotní
(původní) svět – Tvar a všudy-
přítomnost duchů – Perispit
(astrální tělo) – Různé řady duchů
– Klasifikace duchů – Vývoj duchů –
Andělé a démoni**

PŮVOD A PODSTATA DUCHŮ

87.

Jak lze definovat duchy⁵?

"Lze říci, že duchové jsou inteligentní tvorové. Obývají vesmír mimo hmotný svět."

88.

Jsou duchové odlišnými bytostmi od božství anebo jsou pouze emanací (vyzařováním) anebo částí Boha a z toho důvodu je nazýváme dětmi Boha?

"Jsou výlučně dílem Boha, jako stroj je dílem člověka: není však člověkem. Když člověk vytvoří hez-

5/ Slovo duch se tady používá pro označení beztělových bytostí, a nikoliv pro označení inteligentního prvku.

kou věc, nazve ji svým dítětem, svým dílem. Tak je to též u Boha. Duchovně jsou jeho dětmi, protože jsou jeho dílem."

89.

Jsou duchové stvoření anebo jsou jako Bůh věční?

"Kdyby duchové nebyli stvoření, rovnali by se Bohu. Jelikož jsou jeho výtvoři, jsou podrobeni jeho vůli. Bůh je věčný, to je nevyvratitelné; avšak vědět, kdy a jak nás stvořil, to nevíme, to je tajemství."

90.

Dalo by se říci, že duchové jsou vytvoření z inteligentního prvku a těla z hmotného prvku?

"Ano, avšak způsob a doba tohoto vytvoření jsou nám neznámé."

91.

Děje se vytváření duchů stále anebo se uskutečnilo pouze v počáteční době?

"Je stále, Bůh nikdy nepřestal tvořit."

92.

Vytvářejí se duchové samostatně, anebo pocházejí pouze jeden z druhého?

"Bůh je vytváří tak jako ostatní výtvoři podle své vůle."

93.

Je správné, když řekneme, že duchové jsou nehmotní?

"Nehmotní nejsou, neboť duch je zjemnělou hmotou, která je tak éterická, že je vašimi smysly nepostižitelná."

Říkáme, že duchové jsou nehmotní, protože se jejich podstata odlišuje od všeho, co známe pod jménem hmota. Slepci vůbec nemají výrazy na vyjádření světla a jeho účinků. Slepec od narození ví, že má všechny schopnosti vnímat zvuk, vůni, chuť, hmat, ale nechápe výrazy, kterým by rozuměl, kdyby měl zrak. Tak jsme také my, pokud jde o pochopení mimolidských bytostí, slepci. Můžeme je definovat jen nedokonalým porovnáváním pomocí představivosti.

94.

Mohou duchové zaniknout? Je těžké pochopit, že nějaká věc, která má začátek, nemá konec.

"Existuje mnoho věcí, které nechápete, protože vaše inteligence je omezená, ale to není důvodem pro popření těchto věcí. Dítě nechápe všechno to, co chápe otec, ani nevzdělanec to, co chápe učenec. Existence duchů vůbec nekončí, a to je vše, co teď můžeme říci."

PRVOTNÍ (PŮVODNÍ) SVĚT

95.

Tvoří duchové zvláštní svět mimo svět, který vidíme?

"Ano, svět duchů anebo svět beztělových inteligencí."

96.

Který z těchto světů, svět duchovní anebo svět hmotný, je v pořadí hlavní?

"Svět duchovní existuje přednostně a všechno přežije."

97.

Mohl by přestat existovat hmotný svět, kdyby se změnila podstata duchovního světa?

"Ano, oba světy jsou závislé jeden na druhém, jejich spojitost je stálá, protože ustavičně na sebe vzájemně působí."

98.

Obývají duchové určitou oblast, která je pro ně stanovena a ve vesmíru ohraničena?

"Duchové jsou všude, zabírají nekonečné prostory vesmíru až do nekonečna. Nacházejí se ustavičně vedle vás, pozorují vás a působí na vás bez vašeho vědomí, protože duchové jsou jednou ze sil přírody a jsou prostředkem, který Bůh používá na uskutečňování svých božských záměrů. Nemají přístup všude, protože existují určité oblasti, které jsou zakázány duchům nižších řádů."

ských záměrů. Nemají přístup všude, protože existují určité oblasti, které jsou zakázány duchům nižších řádů."

FORMA A VŠUDY- PŘÍTOMNOST DUCHŮ

99.

Má duch stálý tvar?

"Pro vás nikoliv, pro nás ano - jako plamen, svět anebo elektrická jiskra."

100.

Má tento plamen anebo jiskra nějakou barvu?

"Vy jej můžete vidět od tmavé až po záblesk rubínové, podle toho, zda je duch více anebo méně čistý."

Obyčejně znázorňujeme duchy se zářící anebo s hvězdou na čele. Je to alegorie, která připomíná základní podstatu duchů. Umísťujeme ji na vrchol hlavy, protože tam je sídlo inteligence.

101.

Trvá duchům nějaký čas, než projdou vesmírem?

"Přemísťují se rychlostí myšlenky."

102.

Je myšlenka pouze duší, která se přemísťuje?

"Kde je myšlenka, tam je také duše."

103.

Uvědomuje si duch, který přechází z jednoho místa na druhé, vzdálenosti, které překonává ve vesmírných prostorech anebo je náhle přemístován na místa, kam se chce dostat?

"Jedno i druhé; duch se může, chce-li, přesvědčit o vzdálenosti, kterou překonává, anebo se tato vzdálenost může úplně smazat. Závísí to na jeho vůli a čisté povaze."

104.

Je hmota pro duchy překážkou?

"Nikoliv, oni proniknou přes všechno: do vzduchu, země, vod; i oheň je pro ně stejně přístupný."

105.

Jsou duchové obdařeni schopností být všudypřítomnými; jinými slovy, může se stejný duch rozdělit anebo existovat zároveň na více místech?

"Neexistuje žádné rozdělení stejného ducha, ale každý je jakýmsi centrem, odkud působí na různé strany, a proto se zdá být současně na různých místech. Vidíš, že slunce je pouze jedno, a přece září po celém svém okolí a své paprsky vysílá daleko na všechny strany, a navzdory tomu se nedělí."

106.

Září všichni duchové stejnou silou?

"Závísí to na stupni jejich čistoty."

Každý duch je nedělitelnou jednotkou, ale každý z nich může rozšiřovat své myšlenky na různé strany, aniž by se dělil. V tomto smyslu musíme chápat dar všudypřítomnosti, která náleží duchům. Tak, jak hvězda, která vyzařuje svůj jas do daleka, a která může být pozorovaná ze všech stran obzoru. Tak, jak člověk, který, aniž by se rozdělil, může přenášet příkazy, signály, a pohyby do rozličných míst.

PERISPRIT (ASTRÁLNÍ TĚLO)

107.

Je duch jako takový nahý anebo je zahalen nějakou substancí?

"Duch je obklopen tenkou mlhovitou substancí, která se může vznášet v ovzduší a přenášet se, kam chce."

Tak jak je jádro obklopeno skořápkou, stejně je duch obklopen schránkou, kterou bychom mohli nazvat perispritem (astrálním tělem).

108.

Kde čerpá duch svou polohmotnou schránku?

"Ve fluidu zeměkoule. Proto není v každém světě stejná. Při přechodu z jednoho světa do druhého

duch svoji schránku mění, tak jak vy měníte šaty."

109.

Tedy duchové, kteří obývají vyšší světy, když přijdou mezi nás, "oblečou" si hrubší perisprit?

"Je nutné, aby se oděli do oblečení z vaší hmoty."

110.

Má polohmotná schránka ducha přesnou formu a může být vnímatelná?

"Ano, má takovou formu, jakou duch chce mít, a proto se vám někdy zjeví buď ve snu, anebo když bdíte, a může mít viditelnou anebo i hmatatelnou formu."

RŮZNÉ ŘÁDY DUCHŮ

111.

Jsou si duchové rovní anebo u nich existuje nějaká hierarchie?

"Jsou zařazeni do různých řádů podle stupně dokonalosti, který dosáhnou."

112.

Existuje u duchů pevně stanovený počet řádů anebo stupňů dokonalosti?

"Jejich počet je neomezený, protože mezi řády neexistuje žádná demarkační čára, a tak lze libovolně zvyšovat, nebo snížit jejich počet. Vezme-

me-li v úvahu všeobecná kritéria, lze je zúžit na tři hlavní řády."

Do prvního řádu lze zařadit ty, kteří už dosáhli dokonalosti: čisté duchy.

Duchové druhého řádu se dostali do středu stupnice; jsou to nedokonalí duchové, jejich touha po dobru je jejich hlavní črtou.

Duchové posledního stupně jsou ještě vespod stupnice; jsou to nedokonalí duchové, charakterizovaní nevědomostí, touhou po zlu a všech zlých vášních, jež jim překážejí, aby se polepšili.

113.

Duchové druhého řádu touží jen po dobru: jsou také schopní konat dobro?

"Mají tuto moc podle stupně své dokonalosti: jedni mají vědecké vědomosti, druhí moudrost a dobrotu, ale všichni se musejí ještě podrobovat zkouškám."

114.

Jsou všichni duchové třetího řádu v podstatě špatní?

"Ne, jsou takoví, kteří nedělají ani dobro ani zlo; druhí naopak, oblibují zlo a jsou spokojeni, když mají příležitost tak konat. A pak existují ještě duchové lehkomyšní, víc blázniví než špatní, kteří se těší, když mystifikují a zapřichňují mrzutosti, čemuž se smějí."

KLASIFIKACE DUCHŮ – STUPNICE

Klasifikace duchů se zakládá na stupni jejich pokroku, na kvalitách, které nabylí a na nedokonalostech, kterých se mají ještě zbavit. Ostatně tato klasifikace nemá v sobě nic absolutního, přechod z jednoho stupně do druhého je plynulý a jejich hranice splývají, tak jak je tomu v přírodě s duhou. Odpovědi duchů na tuto otázku jsou různé, pokud jde o počet kategorií.

Doplňme to ještě poznámkou, že mezi duchy, právě tak jako mezi lidmi, existuje dost ignorantů a že duchové nemusejí vždy vědět všechno jen proto, že jsou duchové. Také ve světě duchů existují takoví, kteří mají omezené znalosti a jsou, jako na Zemi, neschopni posoudit věc jako celek, formulovat systém. Podle nich všichni duchové, jež jsou nadřazení, jsou duchové prvního řádu, neumějí ohodnotit vědomostní nuance, schopnosti a mravnost, které je odlišují; tak jako u nás prostý člověk neumí ohodnotit vzdělané lidi.

Duchové udávají tři hlavní kategorie anebo dělení. V poslední kategorii, která je vespod stupnice, jsou nedokonalí duchové, u kterých převažuje hmota nad duchem a náchylnosti ke zlu. Duchové druhé kategorie jsou charakterističtí převahou ducha nad hmotou a touhou po dobru. Jsou to dobří duchové. První kategorie zahrnuje čisté duchy, ty, kteří dosáhli nejvyššího stupně dokonalosti.

Toto dělení se zdá být celkem racionální a představuje črty, které jsou dobře vystihnuty. Zůstává už jen vymezit hlavní nuance počtem subkategorií. A to jsme udělali ve spolupráci s duchy, jejichž příznivé pokyny nám vždy pomohly.

Podle těchto nuancí bude lehké určit řád a stupeň nadřazenosti anebo podřazenosti duchů, s kterými můžeme navazovat styky a v důsledku toho můžeme určit stupeň důvěry, který si zasluhují.

Třetí řád – NEDOKONALÍ DUCHOVÉ

Všecobecné črty.

Převaha hmoty nad duchem. Náchylnost ke zlu. Ignorance, pýcha, sobectví a všechny zlé vášně, které z nich vyplývají.

Tito duchové mají intuici od Boha, tak jako i jiní, ale nechápou ji. Všichni nejsou špatní. Někteří jsou spíše lehkomyšlnější a nedůslednější než opravdu špatní. Mohou v sobě spojovat inteligenci se zlomyslností anebo zlobou. Jejich myšlenky jsou málo vznešené, a úmysly více nebo méně podlé. Jejich vědomosti o věcech duchovního světa jsou omezené. To málo, co vědí, splývá s myšlením a předsudky tělesného života. Mohou nám o něm uvést jen nepravé a neúplné poznatky.

Jejich řeč prozrazuje jejich povahu. Každý duch, který nám vsugeroval nějakou zlou myšlenku, patří určitě do třetího řádu.

Vědí, že dobří duchové jsou šťastní, a to je neustále trápí a pociťují úzkost a v důsledku toho závist a žárlivost.

Zachovávají si vzpomínky a schopnost vnímat utrpení tělesného života a tento pocit je často bolestnější než sama realita. Trpí tedy útrapami, které museli podstoupit anebo které způsobili jiným. A protože trpí dlouho, věří, že budou trpět navždy. Bůh, aby je potrestal, chce, aby tomu věřili.

Lze je zařadit do pěti hlavních tříd.

Desátá třída – NEČISTÍ DUCHOVÉ

Mají sklon ke zlu a to je předmětem jejich konání. Dávají potměšilé rady, zasévají nesváry, šíří nedůvěru a pod různými záminkami lžou. Přimknou se k osobám, které jsou psychicky anebo morálně slabé, aby podlehly jejich sugescím, čím je potom zaženou do záhuby. Jsou spokojeni, když mohou zpomalit jejich pokrok tím, že způsobují, aby podlehly ve zkouškách, jež podstupují.

Poznáme je podle řeči; vulgárnost a neslušnost jejich výrazů je u duchů, tak jako u lidí, známkou mravní, ne-li intelektuální podřadnosti. Jejich projevy odhalují nízkost jejich sklonů, a když chtějí dosáhnout změny rozumným vyjadřováním, neumějí dlouho vydržet v této úloze a vždy to skončí tím, že prozradí svou pravou tvář.

Někteří lidé je považovali za zlá božstva, jiní je nazývali demony, zloduchy a duchy zla.

V případě vtělení těchto duchů do živé bytosti, mají sklon ke všem nedostatkům, ponižujícím a zlým vášním, ke smyslnosti, krutosti, lži, pokrytectví, chamtivosti, lakomství. Konají zlo z potěšení, že ho dělají, nejčastěji bez motivu, z nenávisti k dobru, téměř vždy si vybírají své oběti mezi počestnými lidmi. Jsou bičem lidstva, ať patří do kterékoliv společenské vrstvy.

Devátá třída – LEHKOMYSLNÍ DUCHOVÉ

Jsou to ignoranti, chytráci a potměšilové. Míchají se do všeho, odpovídají na všechno, aniž by jim šlo o pravdu. Rádi způsobují malé strasti. Zlomyslně vyvolávají roztržky a nezbednosti. Do této třídy patří duchové, kteří jsou běžně považováni za vrtošivé, rozpustilé, skřítky, trpaslíky. Všichni jsou závislí na duších vyšších řádů, kteří je často používají jako služebníky, jak to děláme i my.

Při komunikaci s lidmi je jejich řeč duchaplná a vtipná, ale téměř vždy bez hloubky. Přisvojují si nepravá jména častěji ze šibalství než ze zlomyslnosti.

Osmá třída – DUCHOVÉ - NEPRAVÍ VŮDCI

Jejich vědomosti jsou dost rozsáhlé, ale vědí méně, než si myslí. Nakolik dosáhli částečných úspěchů v různých oblastech na Zemi, jejich řeč má seriózní charakter, proto můžeme nabýt klamný dojem. Jejich řeč je směs polopravd a nejabsurdnějších omylů, kterými proráží domýšlivost, pýcha, žárlivost a umíněnost. Těchto vlastností se jim nepodařilo zbavit.

Sedmá třída – NEUTRÁLNÍ DUCHOVÉ

Tito nejsou dost dobří, aby dělali dobro, ani dost zlí, aby páchali zlo. Přiklání se stejně k jednomu i k druhému. Jejich inteligenční a mravní úroveň nepřekračuje běžné lidské podmínky. Lnou k věcem pozemského světa a teskní za nezbedným a neřestným životem.

Šestá třída – DUCHOVÉ SVÁRLIVÍ A VÝTRŽNÍCI

Z hlediska jejich osobních kvalit tito duchové netvoří žádnou odlišnou třídu. Mohou patřit do všech tříd třetího řádu. Svoji přítomnost projevují působením na smysly a fyzickými projevy, jako jsou údery, pohyby a nepřírozené přemísťování tuhých těles, průvan apod. Zdá se, že jsou víc než jiní připoutaní ke hmotě. Jsou hlavními původci změn zemského prostředí, buď působením na vzduch, vodu, oheň, tuhá tělesa, anebo útroby země. Tyto jevy nevyplynou z náhodných anebo fyzikálních příčin. Mají záměrný a inteligentní charakter. Všichni duchové mohou vyvolat tyto jevy, ale duchové vyššího řádu je většinou ponechávají podřízeným duchům, kteří mají větší smysl pro hmotné než pro duchovní jevy. Usoudí-li, že projevy tohoto druhu jsou užitečné, považují tyto duchy za své pomocníky.

Druhý řád – DOBRÍ DUCHOVÉ

Všeobecné črty.

Převaha ducha nad hmotou, touha po dobru. Jejich kvalita a moc konat dobro jsou úměrné stupni, který dosáhli: jedni mají vědecké znalosti, druhí moudrost a dobrotu, nejpokročilejší spojují v sobě vědomosti a mravní kvality. Jelikož nejsou ještě úplně nehmotní, zachovávají si podle svého stupně více, či méně zbytky tělesné existence, buď ve formě řeči anebo zvyků, mánií (posedlostí), jinak by byli dokonalými duchy.

Chápu Boha a nekonečno, proto znají a užívají blaho dobra. Jsou šťastni pro dobro, které udělali, a pro zlo, kterému zabránili. Láska, která je spojuje, je pro ně zdrojem nevýslovného štěstí, které nezkaží ani závist, ani výčitky, ani žádná ze zlých vášní, které trápí nedokonalé duchy. Všichni však ještě musejí podstoupit zkoušky, aby dosáhli absolutní dokonalosti. Podporují dobré záměry u lidí, odvracejí je od zla, ochraňují v životě ty, kteří si to zasluhují a neutralizují vliv nedokonalých duchů u těch, kteří se jim brání. Vtělí-li se do lidí, jsou dobří a štedří ke svým bližním.

Nejsou pyšní, sobečtí, ani ctižádostiví, nepociťují nenávist, zlobu, závist, žárlivost a dělají dobro pro dobro samo.

Do tohoto řádu patří duchové, kteří jsou běžnými náboženstvími označováni jako dobří duchové (ochránci), duchové dobra. V dobách pověr a tmářství se považovali za dobročinná božství.

Lze je zatřídit do čtyř hlavních tříd:

Pátá třída – UČENÍ DUCHOVÉ (VĚDCI)

Tito se odlišují podle rozsahu svých vědomostí. Starají se více o vědecké než o mravní otázky, pro které jsou nadanější, avšak na vědu se dívají pouze z hlediska užitečnosti a nemíchají do ní vášně, které jsou vlastnostmi nedokonalých duchů.

Čtvrtá třída – PŘEJÍCÍ DUCHOVÉ

Jejich hlavní vlastností je dobrota. Rádi prokazují služby lidem a ochraňují je, avšak jejich vědomosti jsou omezeny: jejich pokrok se projevuje víc ve smyslu mravním než intelektuálním.

Třetí třída – MOUDŘÍ DUCHOVÉ (MUDRCI)

Jejich odlišnou povahu charakterizují mravní vlastnosti nejvyššího stupně. Jsou nadaní inteligencí, která jim umožňuje zdravě usuzovat o lidech a věcech.

Druhá třída – VYŠŠÍ DUCHOVÉ

Věda, moudrost a dobrota jsou hlavními črtami jejich povahy. Řeč těchto duchů je vždy důstojná, ušlechtilá, a často vznešená. Jsou vhodnými prostředníky na to, aby nám poskytli nejsprávnější informace o mimotělesném světě po hranici toho, co je dovoleno člověku znát. Stýkají se rádi s těmi, kteří hledají pravdu a jejichž duše je natolik

zbavena pozemských pout, aby ji mohli pochopit. Ale odvracejí se od těch, které vede k poznání pouhá zvědavost, anebo když je vliv hmoty odvrací od dobra.

Převtělí-li se výjimečně na Zemi, je to pouze proto, aby napomáhali pokroku, nabídli vzor dokonalosti, po které touží lidstvo na Zemi.

První třída – ČISTÍ DUCHOVÉ

Všeobecné črty.

Žádný vliv hmoty. Absolutně mravní a intelektuální svrchovanost nad duchy jiných řádů.

První řád – VÝJIMEČNÍ DUCHOVÉ

Prošli všemi stupni duchovního vývoje a jsou zbaveni jakýchkoliv nečistot hmoty. Po dosažení vrcholné dokonalosti se již nemusejí podrobovat zkouškám ani pokání. Jelikož se již nepodrobují vtělení do hmotných těl, která podléhají zkáze, mají věčný život, který tráví u Boha, v jeho klíně.

Jsou stále šťastni, protože nemají potřeby ani problémy hmotného života. Avšak toto štěstí není vůbec jednotvárnou nečinností strávenou v neustálém rozjímání. Jsou posly a pomocníky Boha, jehož příkazy vykonávají pro udržení vesmírné harmonie. Vládou nad všemi duchy, kteří jsou nižší než oni, pomáhají jim zdokonalovat se a určují jim úkoly. Je pro ně sladkým posláním pomáhat lidem v jejich trápení, povzbuzovat je k dobru anebo k pokání za chyby, které je oddalují od nejvyšší blaženosti. Označují se někdy jménem andělů, archandělů a serafínů.

Lidé s nimi mohou přicházet občas do styku. Ten, kdo si myslí, že je s nimi neustále ve styku, je velmi domýšlivý.

VÝVOJ DUCHŮ

115.

Jsou duchové podle své povahy dobří anebo špatní anebo jsou to stejní duchové, kteří se zdokonalují?

"Jsou to stejní duchové. Když se nejlepší a zdokonalí, přejdou z nižšího řádu do vyššího."

116.

Byli někteří duchové stvořeni jako dobří a druhí jako zlí?

"Bůh stvořil všechny duchy jako prosté a nevědomé, tj. bez vědeckých znalostí. Určil každému poslání, aby je podnítil k dokonalosti poznáním pravdy a tak je k sobě přiblížil. Toto poznání duchové nabývali podstoupením zkoušek, které jim stanovil Bůh. Někteří přijímají zkoušky odevzdaně a dojdou rychleji do cíle svého určení. Jiní se jim podrobují pouze s reptáním a tak díky vlastní chybě jsou daleko od dokonalosti a slíbené blaženosti."

117.

Podle toho by se zdálo, že duchové jsou od počátku jako děti nevědomí a nezkušení, ale postupně, v průběhu jednotlivých fází života, nabývají vědomosti?

"Ano, toto srovnání je správné. Avšak život člověka má konec, ale život duchů trvá nekonečně."

118.

Existují takoví duchové, kteří zůstanou natrvalo v nižších řádech?

"Nikoliv, všichni se stanou dokonalými. Mění se, to však trvá dlouho, protože spravedlivý a milosrdný Bůh - otec nemůže navěky odehnat své děti. Může být takový veliký, dobrý a spravedlivý Bůh horší než jste vy sami?"

119.

Závisí na duších, aby urychlili svou pouť k dokonalosti?

"Určitě, přibližují se k ní podle své touhy a odevzdanosti do vůle boží. Neučí se poslušně dítě rychleji než dítě vzpurné?"

120.

Mohou duchové zdegenerovat?

"Nikoliv. Duchové chápou, co je odvrací od dokonalosti. Když duch složí zkoušku, nabývá zkušenost a nezapomíná na ni. Může zůstat stát na jednom místě, ale nevrací se zpátky."

121.

Nemohl Bůh osvobodit duchy od zkoušek, které mají podstoupit, aby se zdokonalili?

"Kdyby byli stvořeni jako dokonalí, užívali by dobrodiní dokonalosti bez zásluh. Ale jak může existovat zásluha bez boje? Ostatně nerovnost, která existuje mezi nimi, je

potřebná pro dozrání jejich osobnosti. Poslání, které naplňují na různých stupních, odpovídá přání Prozřetelnosti a je v zájmu harmonie vesmíru."

Ani na Zemi neustanovuje za generála vládce některé země každého svého vojáka. Všichni žáci nemohou být učiteli. Avšak mezi hmotným a duchovním životem je rozdíl: společenský život má hranice a nedovoluje vždy dosáhnout vyššího stupně, zatím co duchovní život nemá hranice a ponechává každému možnost dostat se i na nejvyšší stupeň.

122.

Procházejí duchové všemi stupni zla, aby dosáhli dobro?

"Nikoli stupni zla, ale stupni nevědomosti."

123.

Proč se dali někteří duchové na cestu dobra a druhí na cestu zla? Nemají svobodnou vůli?

"Bůh nestvořil zlé duchy, ale prosté a nevědomé, tj. se schopností pro dobro i zlo. Ti, kteří jsou zlí, stanou se jimi ze své vůle."

124.

Jak mohou duchové od svého vzniku, čili když si ještě neuvědomují sami sebe, svobodně volit mezi dobrem a zlem? Existuje nějaká

síla, která je nutí dát se na jednu anebo na druhou stranu?

"Svobodná volba se vyvíjí tehdy, když si duch uvědomuje sám sebe. Neexistovala by svoboda, kdyby se volba uskutečňovala pod nátlakem nějaké příčiny, která nezávisí na vůli ducha. Příčina pádu člověka není v něm, ale mimo něho, je ve vlivech, před nimiž ustupuje ze své svobodné vůle. Někteří pokušení podlehli, jiní mu odolali."

125.

Odkud pocházejí vlivy, které na něho působí?

"Od nedokonalých duchů, kteří se snaží zmocnit se jej a ovládnout jej a jsou šťastni, když jim podlehnou. V tom spočívá záměrné zobrazení Satana."

126.

Dokdy působí tento vliv na ducha?

"Tento vliv pronásleduje ducha během života, pokud se nestane svým pánem a neovládne se tak, že jej zlí duchové přestanou obtěžovat."

127.

Proč Bůh dovolil, aby se duchové dali na cestu zla?

"Jak se odvažujete žádat Boha, aby se zodpovídal ze svých činů? Myslíte si, že můžete proniknout do jeho záměrů? Moudrost Boha spočívá ve svobodě, kterou ponechává

každému, aby mohl mít zásluhu na svém díle."

128.

Mají duchové jen jednu možnost: jdou cestou absolutního dobra a druzí absolutního zla? Zajisté existují stupně mezi těmito dvěma krajnostmi?

"Ano, určitě, a to ve veliké většině případů."

129.

Duchové, kteří jdou cestou zla, dosáhnou stejného vyššího stupně dokonalosti jako ostatní?

"Ano, ale cesta k věčnosti bude pro ně delší."

130.

Mají duchové, kteří překonali zlo a dosáhli nejvyššího stupně, v očích Boha méně zásluh než dobří duchové?

"Bůh se dívá na pobloudilý stejným okem a miluje je stejným srdcem. Nenazýváme je zlými duchy, pouze nevědomými duchy."

131.

Jsou duchové, pokud jde o intelektuální schopnosti, stvoření jako rovní?

"Jsou stvořeni jako rovní, avšak nevědí odkud pocházejí, mají svobodnou vůli, aby se mohli rychleji anebo pomaleji zdokonalovat v inteligenci a také v mravnosti."

Duchové, kteří jdou zásadně cestou dobra, nejsou ještě dokonalými duchy. Nemají-li špatné sklony, musejí nabýt zkušenosti a vědomosti potřebné pro dosažení dokonalosti. Můžeme je porovnávat s dětmi, které - ať jsou jejich přirozené instinkty jakkoliv dobré - potřebují se rozvíjet, poučit se, a bez přechodu přes dětství nedosáhnou zralého věku. Podle svého svobodného rozhodnutí se dá jednou anebo druhou cestou.

ANDĚLÉ A DÉMONI

132.

Tvoří duchové, jež nazýváme anděly, archanděly, serafíny, zvláštní kategorii, která má odlišnou povahu?

"Ne, jsou to čistí duchové: jsou na nejvyšším stupni vývoje a mají v sobě všechny dokonalosti."

Slovo anděl všeobecně vyvolává představu mravní dokonalosti. Používá se ale často pro všechny bytosti, které existují mimo lidstvo. Říká se: dobrý a zlý anděl, anděl světla a anděl tmy; v tomto případě je to synonymum slova duch. My anděla chápeme pouze v dobrém slova smyslu.

133.

Prošli andělé všemi stupni?

"Ano, jedni své poslání přijali bez reptání a dostali se výš, druzí si dali více či méně času, aby dosáhli dokonalosti."

134.

Není-li správný názor, že stvořené bytosti - duchové jsou dokonalejší než ostatní tvorové, jak to, že se tento názor objevuje v tradici téměř všech národů?

"Hmotný svět neexistuje celou věčnost, duchové dosáhli nejvyššího stupně mnohem dříve. Proto lidé věří, že duchové jsou dokonalejší."

135.

Existují démoni ve smyslu, který se připisuje tomuto slovu?

"Kdyby démoni existovali, byli by dílem Boha. Byl by Bůh spravedlivý a dobrý, kdyby vytvořil bytosti, které jsou oddány zlu a nekonečně nešťastné? Pouze pokrytí lidé dělají ze spravedlivého Boha zlého mstitele a věří, že Bůh má rád odporné špinavosti, kterých se dopouštějí v jeho jménu."

Slovo démon obsahuje představu zlého ducha v moderním chápání. Řecké slovo daimón, ze kterého je utvořeno, znamená génius, inteligence, a používalo se pro vtělené (inkarnované) bytosti bez rozdílu, zda jsou dobré nebo špatné.

Démoni, podle běžného chápání tohoto slova, se považují za zlé

bytosti; jsou, jako všechny věci, výtvorem Boha. Avšak Bůh, který je vrcholně spravedlivý a dobrý, nemohl vytvořit bytosti určené zlu a odsouzené navěky. Hlavní podmínkou každého vědeckého učení je, aby bylo logické. Avšak učení o démonech, v absolutním smyslu slova, je od základu pochybné. Je pochopitelné, že ve víře zaostalých národů, které neznaly vlastnosti Boha, vyznávaly špatná božství anebo také demony. Pro ty, kteří připisují Bohu dobrotu jako vlastnost par excellence, je nelogické, aby Bůh vytvořil na věčné věky bytosti oddané zlu, protože to odporuje jeho dobrotě. Přívrženci démonů se opírají o Kristova slova. Nechceme tím popírat vážnost jeho učení. Přece víme, že alegorická forma je charakteristická pro Evangelium, a že ne všechno v Bibli se smí brát doslovně. Vezměme si příklad z Bible.

"Hned po těchto smutných dnech se slunce zatmí, měsíc nezasvítí, hvězdy padnou z nebe a síly nebe sa rozhybou. Říkám vám pravdu, toto pokolení přežije pouze, když se všechny tyto věci splní."

Víme již přece, že forma biblického textu je v rozporu s vědou, pokud jde o stvoření a pohyb Země.

Nejde o stejný případ, kdy Kristus použil některé alegorické obrazy přizpůsobené své době a místu? Kristus nemohl říci něco nepravdivé: je-li v jeho slovech něco, co zdánlivě šokuje náš rozum, je to proto, že je nechápeme anebo si je vykládáme nesprávně. Lidé se zachovali vůči démonům stejně jako vůči andělům. Tak jako věřili v dokonalé bytosti, považovali nižší duchy za špatné by-

tosti na věčné věky. Ale pod slovem démon je tedy třeba rozumět nečisté duchy, jejichž stav je pouze přechodný. Nedokonalí duchové reptají na zkoušky, které musejí podstoupit, a proto je musejí podstupovat delší čas, avšak dostanou se na řadu, když budou chtít. Neměli bychom tedy chápat slovo démon tak, že jde o bytosti, které byly stvořeny speciálně, aby konaly zlo.

II. kapitola

VTĚLENÍ (INKARNACE) DUCHŮ

Účel vtělení - O duši - Materialismus

ÚČEL VTĚLENÍ

136.

Co je účelem vtělení duchů?

"Dosažení dokonalosti. Avšak, aby dosáhli stavu dokonalosti, musejí podstoupit všechny útrapy tělesné existence. Vtělení má také další účel, a to přimět ducha, aby se přímo spoluúčastnil na díle tvoření. Aby to uskutečnil, používá duch prostředek - tělo, který je v souladu se základní hmotou jednotlivých světů, postupuje a tak přispívá k uskutečnění univerzálního díla."

Činnost hmotných bytostí je pro pohyb vesmíru nutná; avšak Bůh ve své moudrosti chtěl, aby duchové pomocí této činnosti dělali pokrok a přibližovali se k němu. Podle takového obdivuhodného zákona Prozřetelnosti všechno se vším souvisí a všechno se v přírodě vzájemně podporuje.

137.

Musejí duchové, kteří se již zásadně dali na cestu dobra, též podstoupit vtělení?

"Všichni jsou stvořeni jako prostí a nevědomí: poučt se v bojích a útrapách během tělesného života. Bůh, který je spravedlivý, nemohl dopustit, aby duchové byli šťastní bez strastí, bez práce, a bez zásluhy."

138.

Co z toho duchové mají, že se dali na cestu dobra, když je to nezbaví strastí tělesného života?

"Dosáhnou dřív svého cíle. A pak, strasti života jsou často následkem nedokonalosti ducha: čím méně je dokonalý, tím víc útrap musí podstoupit. Ten duch, který není závislivý, skoupý, ctižádnostivý, nebude podstupovat trápení, které se rodí z jeho nedostatků."

O DUŠI

139.

Co je duše?

"Duše je vtělený duch."

140.

Čím byla duše předtím, než se spojila s tělem?

"Duchem."

141.

Jsou tedy duše a duchové úplně totožné?

"Ano, duše jsou pouze duchové. Před spojením s tělem je duše jednou z inteligentních bytostí, které se vyskytují v neviditelném světě, a které si "oblékají" tělesnou schránku, aby se očistily a osvětlily."

142.

Existuje v člověku také něco jiného než duše a tělo?

"Existuje v něm pouto, které sjednocuje duši a tělo."

143.

Jakou povahu má toto pouto?

*"Polotělesnou, tj. sehrává zprostředkující úlohu mezi tělem a duchem. Je to nutné, aby tělo a duch mohli mezi sebou komunikovat. Tímto poutem duch působí na tělo a opačně."***Člověk je tak stvořený ze tří podstatných částí:**1. **tělo** anebo hmotná bytost, která je podobná živočichům a je oživená stejným životním principem,2. **duše**, vtělený duch, tělo je jejím přbytkem,3. **zprostředkující princip** anebo perispit (astrální tělo). Polohmotná substance, jedna ze schránek ducha, sjednocuje duši a tělo.

144.

Je duše nezávislá na těle?

"Tělo je pouze schránkou."

145.

Může existovat tělo bez duše?

"Ano, ale když tělo umře, duše jej opouští."

146.

Co by se stalo s naším tělem, kdyby nemělo duši?

"Byla by to hromada masa bez inteligence, všechno možné co chcete, jen ne člověk."

147.

Může se stejný duch vtělit zároveň do dvou odlišných těl?

"Ne, nemůže oživit současně dvě odlišné bytosti."

148.

Co si máme myslet o názoru těch, kteří chápou duši jako princip hmotného života?

"Je nutno se dohodnout mezi sebou na výrazových prostředcích."

149.

Někteří duchové a filozofové definovali duši jako duchovní jiskru vyzařovanou z velkého celku; k čemu je toto protiřečení?

"Nejedná se o protiřečení. Závisí to na tom, jak chápeme význam slov. Proč nemáte pro každou věc jedno slovo?"

Slovo duše se používá na vyjádření velmi odlišných věcí. "Duše je oživená jiskrou z velkého celku." Tato slova opisují univerzální zdroj životního principu, ze kterého absorbuje každá bytost určitou část, která se po smrti vrátí k původní hmotě. Tato myšlenka vůbec nevylučuje existenci odlišné mravní bytosti, nezávislé na hmotě, která si zachovává po smrti svoji individualitu. Tuto bytost nazýváme duší a tvrdíme, že duše je vtělený duch.

150.

Co si máme myslet o teorii duše, která se dělí aspoň na tolik částí, kolik existuje v těle svalů, a tak ovládá každou funkci těla?

*"Závisí to na smyslu, který se připisuje slovu duše; rozumí-li se pod ním životní fluidum, je to pravda; rozumí-li se pod ním vtělený duch, není to pravda. Duch je nedělitelný;**vnáší pohyb do orgánů pomocí zprostředkujícího fluida, aniž by se dělil."*

Duše působí prostřednictvím orgánů, které jsou ožívány životním fluidem, které vniká mezi ně, a hlavně do orgánů, které jsou centrem anebo zdrojem pohybu. Avšak toto vysvětlení se nemůže vztahovat na duši, kterou chápeme jako ducha, který obývá tělo během života a opouští jej po smrti.

151.

Je správný názor těch, kteří si myslí, že se duše nachází mimo tělo a obklopuje jej?

"Duše není vůbec uzavřena v těle jako nějaký pták v kleci; vějířovitě září a projevuje se navenek jako zvuk plynoucí z akustického centra; proto lze říci, že je "externí" (vnější), avšak není schránkou těla. Naopak duše má dvě schránky: jednu jemnou a lehkou, to je ta první schránka, kterou nazývá perispit, (astrální tělo) a druhou hrubou, hmotnou a těžkou, to je hmotné tělo."

152.

Co řeknete na jinou teorii, podle které se duše dítěte doplňuje v každém úseku života?

"Duch je pouze jeden, je celý u dítěte a též u dospělého: jenom orgá-

ny anebo prostředky projevu duše se rozvíjejí a doplňují. To je pouze záměna následku a příčiny."

153.

Proč všichni duchové nedefinují duši stejně?

"Ne všichni duchové jsou stejně obeznámeni s těmito otázkami: existují ještě omezení duchové, kteří nechápou abstraktní věci tak jako u vás děti. Existují také duchové pavědci, kteří se chvástají, aby si tak vynucovali pozornost. A pak, osvícení duchové se mohou vyjadřovat pomocí různých výrazů, které mají v podstatě stejný význam, zejména když jde o věci, které vaše řeč není schopná vyjádřit: pak musejí používat alegorie, analogie, které však vy považujete za realitu."

154.

Co se má chápat pod duší světa?

"Je to všeobecný princip života a inteligence, z něhož se rodí individuality. Avšak ti, kteří používají tato slova, často sami sobě nerozumějí. Slovo duše je tak pružné, že každý si jej vykládá po svém. Duše se někdy připisovala také Zemi. Pod tím je třeba rozumět společenství oddaných duchů, kteří usměřují vaše konání v dobrém slova smyslu. Jsou svým způsobem po-

mocníky Boha a nacházejí se v blízkosti vaší Země."

155.

Proč starověcí a moderní filozofové tolik diskutovali o psychologické vědě a nedopátrali se pravdy?

"Tyto osoby byly předchůdci všeobecně platného duchovního učení a připravovaly mu cestu. Byli to lidé a tak se mohli mýlit, když své myšlenky považovali za správné; avšak omyly pomalu někdy poslouží také na to, aby vyšla najevo pravda, aby se poukázalo na názory pro a proti. Ostatně, mezi těmito omyly se nacházejí také veliké pravdy, což se dá pochopit porovnávacím studiem."

156.

Má duše v těle přesně vymezené sídlo?

"Nikoli, ale u géniů se nachází v hlavě, obzvláště u těch, kteří mnoho přemýšlejí a v srdcích u těch, kteří všechno pociťují."

MATERIALISMUS

157.

Proč anatomové, fyziologové a hlavně ti, kteří zkoumají přírodní vědy, mají sklon k materialismu?

"Vědec věří pouze tomu, co vidí. Je přesvědčen, že všechno ví, a že sotva může něco přerůst jeho vlastní

myšlení. Myslí si, že příroda nemá před ním co skrývat."

158.

Není to divné, že je materialismus výsledkem studia, které se podrobně zabývá přírodními zákony, při kterých je cítit inteligentní působení na hmotu?

"Materialismus není důsledkem tohoto studia: člověk z něho pouze vyvozuje nesprávné závěry, protože člověk může zneužít všechno, i ty nejlepší věci."

Existují lidé, kteří v organických bytostech vidí pouze působení hmoty. Lidské tělo považují za jakýsi elektrický stroj. Zkoumali mechanismus života pouze jako souhrn orgánů. Často chápou ukončení života jako přerušení drátu a nevidí nic jiného než tento drát. Jelikož neviděli po smrti unikat z těla duši, přišli k závěru, že všechno je vlastností hmoty, a že po smrti neexistuje myšlení. V takovém chápání života a smrti by bylo dobro i zlo bezúčelné. Smyslem člověka by bylo myslet pouze na sebe a uspokojovat pouze své hmotné potřeby. Společnost, která by byla založená na takovém základě, by měla v sobě zárodek rozkladu a její členové by se mezi sebou rvali jako divá zvěř.

Běžný člověk si však instinktivně myslí, že se pro něho životem všechno nekončí. Když přijde ten poslední okamžik, táže se, co se s ním stane, protože myšlenka na nenávratný odchod ze života má v sobě cosi skličujícího. Kdo by se mohl nezúčastněně dívat na absolutní odloučení navěky od všeho toho, co měl rád?

Kdo by se mohl bez hrůzy dívat, jak se před ním otvírá nesmírná propast nicoty, kde se navždy ztratí všechny jeho schopnosti, všechny naděje. Určitě ho před smrtí napadne otázka: zda za dobro, které jsem na Zemi udělal, je pouze perspektiva červů rozkládajících mé tělo. Není v tomto obraze něco hrozného a skličujícího?

Náboženství nás učí, že to tak není, že po smrti budeme šťastní anebo nešťastní podle toho, co jsme udělali pro dobro anebo pro zlo. Jsou pekelné plameny realitou anebo pouze alegorickým obrazem? Sama církev to chápe jako metaforu. Ale co to jsou za utrpení? Kde je to místo muk? Nikdo se odtud nevrátil, aby nás o tom informoval. Posláním této knihy je ujasnit nám přesně budoucnost po smrti, abychom se o ní hmatatelně a očividně pře-

svědčili ne pouze uvažováním, ale pomocí faktů. Díky komunikaci s duchy nejde již pouze o domněnku, kterou si každý přikrašluje, jak se mu zlíbí. Jde již o realitu, protože duchovní bytosti

nám líčí svou existenci a prostřednictvím toho nám popisují nevyhnutelný osud, který je nám určen podle našich zásluh a skutků.

III. kapitola

NÁVRAT OD TĚLESNÉHO ŽIVOTA K DUCHOVNÍMU ŽIVOTU

**Duše po smrti, její individualita.
Věčný život – Oddělení duše od
těla – Duševní poruchy**

DUŠE PO SMRTI, JEJÍ INDIVIDUALITA. VĚČNÝ ŽIVOT

159.

Co se stane s duší v okamžiku smrti?

"Stane se opět duchem, vrátí se do duchovního světa, který kdysi opustila."

160.

Zachovává si duše po smrti svou individualitu?

"Ano, nikdy ji neztratí. Čím by byla, kdyby si ji nezachovala?"

161.

Jak zjistí duše svou individualitu, když už nemá hmotné tělo?

"Má ještě fluidum (astrální tělo), které čerpá ze sféry své planety."

162.

Duše si nevezme nic se sebou z této země?

"Nic, pouze vzpomínku a touhu dostat se do lepšího světa. Tato vzpomínka je plná blaha anebo trpkosti, podle činů, které v životě udělala. Čím je duše čistší, tím víc chápe pomíjivost věcí, které zanechává na Zemi."

163.

Co si máme myslet o názoru, že se duše po smrti vrací do vesmíru?

"Což nejsou duchové součástí vesmíru? Není to celý svět? Když jste na nějakém shromáždění, jste ne-

rozlučnou částí tohoto shromáždění a navzdory tomu si zachováváte svou individualitu."

164.

Jaký důkaz lze získat o individualitě duše po smrti?

"Získáváte tento důkaz přece prostřednictvím komunikací s duchy. Nejste-li slepí, uvidíte a nejste-li hluchí, uslyšíte, protože velmi často k vám hovoří hlas, který vám prozradí existenci bytostí, která je mimo vás."

Ti, kteří se domnívají, že se duše po smrti vrací do vesmírného celku, se mýlí, rozumějí-li tím, že podobně jako kapka vody, která spadne do oceánu, také duše ztratí svou individualitu. Pod vesmírným celkem se rozumí souhrn nehmotných bytostí, jejichž samostatnou jednotkou je duše.

Kdyby duše splynula s masou, neměla by ani inteligenci, ani své vlastnosti. Ve všech komunikacích nás duše informují o vědomí svého "já" a o vlastní vůli. Nekončící různost, kterou představují v různých vztazích, je důsledkem jejich individualit. Protože známe duchy dobré i zlé, učené i nevdělané, šťastné i nešťastné, různých povah, veselé i smutné, lhostejné a hloubavé, je evidentní, že to jsou odlišné bytosti.

165.

V jakém smyslu máme chápat věčný život?

"Život ducha je věčný, život těla je přechodný a pomíjivý."

Když tělo umře, duše se vrátí dříve nebo později do věčného života."

ODDĚLENÍ DUŠE OD TĚLA

166.

Je oddělení duše od těla bolestné?

"Ne, tělo trpí často víc během života než v okamžiku smrti. Utrpení, které někdy před smrtí pociťujeme, je často vnímáno jako vysvobození ducha ze zajetí těla."

U přirozené smrti, která nastává vyčerpáním orgánů v důsledku věku, člověk opouští život, aniž by to zpozoroval; je to jako oheň, který dohasíná pro nedostatek paliva.

167.

Jak probíhá oddělení duše od těla? Děje se toto oddělení postupně anebo je tento přechod náhlý?

"Duše se uvolňuje postupně a neuniká prudce jako chycené ptáče, které pustíte náhle na svobodu."

Během života se duch drží těla svou polohmotnou schránkou,

astrálním tělem. Smrt zničí pouze tělo a nikoliv tuto druhou schránku, která se od něho oddělí, když ustane organický život. Pozorování dokazují, že v okamžiku smrti probíhá uvolnění fluida postupně a je u jednotlivců různě dlouhé. U některých nastane za několik hodin, u jiných, zejména byl-li jejich život příliš hmotný a smyslný, trvá uvolnění někdy dny, týdny i léta. Není těžké pochopit, že čím víc se duch ztotožňoval s hmotou, tím hůře se od ní odděluje. Mravní a intelektuální činnost, vyšší myšlení, způsobují začátek uvolňování již během života, a pak smrt nastává okamžitě. Takový je výsledek pozorování v okamžiku smrti. Tato pozorování ještě poukazují na to, že u určitých individuí je vazba mezi duší a tělem někdy velmi bolestná, protože duch může pociťovat strach z rozkladu. Tento případ je výjimečný a vyskytuje se zejména u některých sebevrahů.

168.

Může nastat definitivní oddělení duše od těla před ukončením organického života?

"Během agónie duše několikrát opustí tělo, organický život ještě může trvat. Člověk si již sám sebe

neuvědomuje, přece mu však zůstává dech života. Tělo je stroj, který je poháněn srdcem. Existuje potud, pokud srdce způsobuje oběh krve v žilách, avšak na to nepotřebuje duši."

169.

Pociťuje duše v okamžiku smrti touhu anebo extázi, která ji umožňuje nahlédnout do světa, do něhož má vstoupit?

"Duše často pociťuje lámání pout, která ji připoutávají k tělu. Vynakládá pak všechno úsilí na to, aby je zlomila úplně. Už při částečném uvolnění z hmoty pociťuje radost ze stavu ducha, vidí před sebou svůj nový duchovní život."

170.

Může nám příklad housenky, která nejdříve leze po zemi, pak se, zdánlivě mrtvá, uzavře do kukly, aby se později probudila k novému životu, přiblížit představu o našem pozemském životě a smrti?

"Pouze zčásti; toto přirovnání je dobré, nesmíte jej však brát doslovně, jak to děláte."

171.

Jaký má duše pocit v okamžiku, když zjistí, že se nachází mezi duchy?

"Když konala během svého života zlo, v prvním okamžiku se cítí zahanbená. Pro dobrého člověka je

to docela jiný zvrat, jeho duše jakoby byla pozbavena velikého břemene a neobává se ničeho."

172.

Najde duch hned ty, které znal na Zemi, a kteří zemřeli před ním?

"Ano, podle vzájemné náklonnosti, kterou k nim měl a náklonnosti, kterou měli oni k němu. Často mu přicházejí vstříc, vltají ho ve světě duchů a pomáhají mu zbavit se pout hmoty. Znovu se setká i s těmi, s nimiž se přestal setkávat během svého pobytu na Zemi; vidí bloudící duchy a navštěvuje vtělené duchy."

173.

Při násilné anebo nahodilé smrti, když ještě orgány nebyly oslabeny věkem a nemocemi, se odehrává oddělení duše stejně?

"Ve všeobecnosti je to tak, avšak okamžik oddělení je velice krátký."

174.

Uvědomuje si člověk po popravě sám sebe ještě určitou chvíli?

"Často si zachovává vědomí ještě několik minut, až do ukončení organického života. Ale stává se také to, že strach ze smrti mu způsobí ztrátu vědomí ještě před popravou anebo mučením."

Ve všech případech násilné smrti, není-li způsobena zánikem životní síly, pouta pojící tělo jsou pevnější a úplné uvolnění je pomalejší.

DUŠEVNÍ PORUCHY

175.

Když duše opouští tělo, uvědomuje si to?

"Bezprostřední uvědomění není tím správným výrazem. Duše je určitý čas zmatená."

176.

Pociťují všichni duchové stejně dlouho zmatek, který následuje po oddělení duše od těla?

"Ne, závisí to na míře jejich ušlechtilosti. Ten, kdo je již očištěn, se vzpamatuje téměř hned, protože se úplně uvolnil od hmoty během života, avšak člověk z masa a kostí, jehož svědomí není čisté, si zachovává ještě dost dlouho vliv hmoty."

177.

Má poznání těchto zákonitostí vliv na délku tohoto zmatku?

"Má velmi velký vliv, protože duch pochopil ještě během života svou situaci. Dobro a čisté svědomí mají největší vliv."

V okamžiku smrti je zpočátku všechno zmatené, duše potřebuje nějaký čas na to, aby se vzpamatovala, je jakoby omráčena jako člověk, který se probudil z hlubokého spánku a snaží se uvědomit si svou situaci.

Trvání zmatku, který následuje po smrti, je velice různé, může to být několik hodin právě tak jako několik měsíců, ba i let. Nejméně dlouho trvá těm, kteří ztotožnili svůj život s duchovním životem, protože ihned rozpoznají svou situaci.

Tento zmatek závisí také na povaze jednotlivce, a zejména na způsobu smrti. V případě násilné smrti, sebevraždy, poprav, úrazu, mrtvice, zranění, a tak dále, je duch překvapen, zděšen a nevěří, že je mrtvý: tvrdostí si chce udržet život, vidí své tělo, ví, že toto je jeho tělo, avšak nemůže pochopit, že je od něho oddělen.

Přichází k osobám, které má rád, pouští se s nimi do řeči a nechápe, proč ho neposlouchají. Tato iluze trvá až do úplného oddělení od pout, až potom si duch uvědomí sám sebe a pochopí, že již není součástí živých bytostí.

Tento jev se dá snadno vysvětlit. Duch, který je překvapen náhlou smrtí, je zmatený změnou, která se v něm odehrála. Pro něho je smrt ještě synonymem destrukce, zkázy. Ale jelikož myslí, vidí, slyší a vnímá své nové tělo, nevěří, že je mrtvý, protože ještě neměl čas prozkoumat jeho éterickou povahu. Považuje toto éterické tělo za pevné a celistvé tak, jako pozemské tělo.

Zmatek, který následuje po smrti, nemusí vyvolat utrpení člověku, který konal dobro! Je spokojen a zdá se mu, že sní. Ten, jehož činy nejsou čisté, je pln úzkosti a tísně, které se zvyšují tím více, čím hlouběji si to uvědomuje.

V případě smrti se nemusejí uvolnění duchové okamžitě vidět. Při zmatku, který nastane po smrti, si každý jde svou cestou a stará se pouze o ty, o které se zajímá.

IV. kapitola

PLURALITA ŽIVOTA

**Převtělení (reinkarnace) –
Spravedlnost převtělení – Vtělení
(inkarnace) v různých světech –
Postupná transmigrace – Osud dětí
po smrti – Pohlaví duchů –
Příbuzenství, rodový původ –
Fyzická a mravní podobnost
– Vrozené představy**

**PŘEVŤELENÍ
(REINKARNACE)**

178.

Jak se může duše dokonale očistit, když během tělesného života nedosáhla dokonalosti?

"Podstoupením zkoušky nového života."

179.

Má tedy duše několik tělesných životů?

"Ano, všichni máme několik životů. Ti, kteří tvrdí opak, nás chtějí udržet v nevědomosti, ve které se sami nacházejí."

180.

Co je účelem převtělení?

"Pokání, postupné zdokonalování lidstva. A jak jinak by mohla spravedlnost existovat?"

181.

Je omezen počet tělesných životů anebo se duch převtěluje do nekonečna?

"Po každém novém životě se duch dostává dále na cestě pokroku."

Když se již zbaví všech nečistot (nedokonalostí), nemusí podstupovat zkoušky tělesného života."

182.

Je počet vtělení stejný pro všechny duchy?

"Nikoliv, ten, který postupuje rychleji, si ušetří několik životů. Navzdory tomu jsou vtělení vždy početná, protože pokrok je téměř nekonečný."

183.

Co se stane s duchem po posledním vtělení?

"Stane se blaženým, čistým duchem."

**SPRAVEDLNOST
PŘEVŤELENÍ**

184.

Na čem se zakládá učení o převtělení?

"Na spravedlivosti Boha, který ponechává svým dětem dveře vždy otevřené, aby mohly litovat své hříchy. Bylo by nespravedlivé odepřít věčnou blaženost těm, kteří by neměli možnost se polepšit? Jen u sobeckých lidí existuje křivda, nesmiřitelná nenávisť a trest bez odpuštění."

Všichni duchové se snaží o dokonalost a Bůh jim k tomu poskytuje tělesný život jako prostředek zkoušky. Ve své spravedlnosti však vyžaduje, aby v novém životě uskutečnili to, co nemohli udělat,

anebo dokončit v předchozí zkoušce.

Nebýlo by od Boha spravedlivé ani dobré, aby navždy zatratil ty, kteří narazili při zlepšování na překážky v prostředí, do něhož se dostali.

Učení o převtělení odpovídá myšlence, kterou si utváříme o spravedlivosti Boha a vůči lidem nižší mravní úrovně. Toto učení nám vysvětluje a poskytuje prostředek k vykoupení se ze svých poblouznění podstoupením nových zkoušek.

Člověk, který si uvědomuje svou nedokonalost, čerpá z učení o převtělení utěšující naději, protože ví, že svoje nevědomé skutky bude moci napravit novým životem. Nelituje, že nabyt příliš pozdě tuto zkušenost, protože cesta k dokonalosti je stále otevřená dalšími životy.

**VTĚLENÍ (INKARNACE)
V RŮZNÝCH SVĚTECH**

185.

Uskutečňují se všechny naše tělesné životy na Zemi?

"Ne, v různých světech. Život na Zemi není ani prvním ani posledním, a je jedním z nejhmotnějších a od dokonalosti nejvzdálenějších."

186.

Přechází duše z jednoho světa do druhého, anebo může žít větší počet životů na stejné planetě?

"Může prožít život víckrát na stejné planetě, nepokročila-li natolik, aby přešla do vyššího světa."

187.

Takto se tedy můžeme objevit víckrát na Zemi?

"Určitě."

188.

Můžeme se sem vrátit potom, co jsme prožili život v jiných světech?

"Zajisté. Mohli jste žít předtím jinde, ale i na Zemi."

189.

Je nutné žít znovu na Zemi?

"Nikoliv, ale nejdete-li vpřed, můžete se dostat také do horšího světa."

190.

Je v tom nějaká výhoda, že se vrátíme na Zemi?

"Žádná zvláštní výhoda kromě toho, že tady můžete mít určité poslání, potom postupujete tak jako jinde."

191.

Nebyli bychom šťastnější, kdybychom mohli zůstat duchem?

"Ne, ne. Byli bychom bez pohybu a my chceme vpřed k Bohu."

192.

Po vtělení do jiných světů se můžeme objevit na Zemi poprvé, aniž bychom tu už někdy byli?

"Ano. Všechny životy navazují na sebe. Co se neuskuteční v jednom světě, uskuteční se v druhém světě."

193.

Existují tedy lidé, kteří jsou na Zemi poprvé?

"Je jich mnoho a na různých stupních."

194.

Lze rozpoznat podle nějakých znaků, že se duch na Zemi objevuje poprvé?

"To by nemělo žádný smysl."

195.

Musí duch projít postupně všemi světy, které existují ve vesmíru, aby dosáhl dokonalosti a nejvyšší blaženosti, což je konečným cílem všech lidí?

"Nikoliv, protože existuje mnoho světů, které jsou na stejném stupni, světy, kde by se duch nenaučil ničemu novému."

196.

Jak si tedy vysvětlit několik životů na stejné planetě?

"Duše tam může žít pokaždé ve velmi odlišných situacích, které jsou pro ni příležitostí získat zkušenost."

197.

Mohou se duchové zhmotnit znovu na světě, který je relativně na nižším stupni než svět, ve kterém již žili?

"Ano, když mají splnit určité poslání, aby napomohli pokroku, pak radostně přijmou útrapy tohoto života, protože jim poskytují prostředek pro cestu vpřed."

198.

Nemůže Bůh poslat vzpurné duchy do světů nižšího stupně?

"Duchové mohou ustrnout, ale nemohou se zhoršovat. Jejich trestem je, že nejdou vpřed, a že znovu musejí začínat špatný život v prostředí, které odpovídá jejich povaze."

199.

Kteří duchové musejí začít tentýž život?

"Ti, kteří selhali ve svém poslání anebo ve zkouškách."

200.

Všechny bytosti dosáhly stejného stupně dokonalosti, obývaly-li všechny světy?

"Nikoliv, je to tak jako na Zemi. Vyskytují se tam více anebo méně pokročilé bytosti."

201.

Zachovává si duch při přechodu z tohoto světa do jiného inteligenci, kterou měl na tomto světě?

"Bezpochyby, intelligence se neztrácí, ale nemusí mít stejné prostředky projevu, závisí to na stupni důležitosti a na stavu těla, které na sebe vezme."

202.

Mají bytosti, které obývají jiné světy, těla podobná našim tělům?

"Bezpochyby, že mají těla, protože duch musí být obklopen hmotou, aby mohl působit na hmotu. Jenže tato schránka je více nebo méně hmotná podle stupně čistoty, kterou duchové dosáhli. Pouze v tom spočívá rozdílnost světů, kterými máme projít. Různé příbytky ducha jsou tedy různé stupně vývoje, někteří o tom vědí už na této planetě, uvědomují si to, jiní si to vůbec neuvědomují."

203.

Můžeme poznat fyzický a mravní stav jiných světů?

"Nesmíme odhalit tyto věci všem, protože všichni nejsou schopní je pochopit a zmatlo by je to."

Postupně, tak jak se duch očisťuje, tělo, které si "obléká", je v souladu s duchovní podstatou. Hmotná čistšího ducha není tak hustá, pohybuje se snadněji po zemském povrchu. Fyzické potřeby nejsou tak silné, že by se musely živé bytosti navzájem ničit, aby se uživily. Duch je volnější a vzdálené vě-

ci vnímá nám neznámým způsobem, vidí očima to, co my zjistíme pouze myšlením.

Očišťování duchů má za následek u bytostí, do kterých jsou vtěleni, mravní dokonalost. Živočišné vášně se oslabují a sobectví ustupuje bratrskému citu. V důsledku toho, ve světech vyššího stupně než je Země, neexistují války: nenávist a nesváry jsou tam bezpředmětné, protože nikdo nezmýšlí dělat svému bližnímu špatné věci. Tušení duchovní budoucnosti a svědomí zbavené výčitek způsobují, že smrt u nich nevyvolává žádné obavy; očekávají ji bez strachu a chápou ji jednoduše jako proměnu.

Délka života v různých světech se zdá být úměrná stupni mravní a fyzické nadřazenosti těchto světů. Čím je tělo méně hmotné, tím má méně nedostatků, které jej rozkládají. Čím je duch čistší, tím méně podléhá vášním, které jej podrývají.

204.

Prochází duch novým dětstvím při přechodu z jednoho světa do druhého?

"Dětství je všude nutným přechodem, ale ne všude je stejně hloupé jak u vás."

205.

Může si duch vybrat svět, který bude obývat?

"Ne vždy, ale může o něho požádat a zaslouhuje-li si jej, dostane jej, protože světy jsou přístupné duchům pouze podle stupně jejich ušlechtilosti."

206.

Nežádá-li si nic, co rozhoduje o světě, v němž bude převtělený?

"Stupeň jeho ušlechtilosti."

207.

Je fyzická a mravní úroveň bytostí natrvalo stejná na každém nebeském tělese?

"Nikoliv, světy také podléhají zákonům pokroku. Všechny začaly jako váš, byly na nižší úrovni. Také vaše Země projde podobnou změnou; stane se pozemským rájem, když se lidé stanou dobrými."

Rasy, které dnes obývají Zemi, jednoho dne zaniknou a nahradí je čím dál tím dokonalejší bytostí. Tyto změněné rasy nastoupí po nynější rase, tak jak tato nastoupila po jiné, ještě primitivnější.

208.

Existují světy, ve kterých má duch za schránku pouze fluidum?

"Ano, a tato schránka je tak éterická, že pro vás jakoby neexistovala, je to stav čistých duchů."

209.

Z toho vyplývá, že neexistuje dělicí čára mezi stavem posledního vtělení a stavem čistého ducha?

"Toto ohraničení neexistuje. Odlišnost, která pozvolna mizí, se stává nevnímavou, tak jako noc, která zmizí za prvního jasu dne."

210.

Je substance astrálního těla (fluida) stejná ve všech světech?

"Nikoliv, je víceméně éterická. Při přechodu z jednoho světa do druhého se duch obklopí hmotou každého světa, trvá to tak krátce jako záblesk."

211.

Obývají čistí duchové zvláštní planety anebo existují ve vesmírném světě bez jakéhokoliv připoutání k určitým místům?

"Čistí duchové obývají určité světy, ale nejsou tam uzavřeni jako jsou lidé na Zemi; mohou být všude.⁶"

Vzhledem na fyzikální složení je Slunce elektrickým ohniskem. Zdá se, že všechna slunce mají totéž složení. Objem a vzdálenost

slunce nemá žádný vztah ke stupni pokročilosti světů.

Mnozí duchové, kteří byli převtěleni do známých osobností na Zemi, nám řekli, že nyní žijí na Jupiteru, v jednom ze světů, který je nejbližší k dokonalosti. Divili bychom se, že na planetě, která je na takovém vysokém stupni, jsme viděli lidi stejné úrovně. V tomto světě, tak jako v našem, existují různé stupně vývoje a rozdíl mezi těmito stupni je tak veliký, jako u nás rozdíl mezi divochem a civilizovaným člověkem. V důsledku toho fakt, že někdo obývá Jupiter ještě neznamená, že je na úrovni nejvyspělejších bytostí.

Ani délka života není všude stejná na Zemi a na jiných světech. Jedna osoba, která zemřela před několika lety, řekla, že byla vtělena před šesti měsíci ve světě, jehož jméno je nám neznámé. Na otázku týkající se jejího věku na tomto světě odpověděla: "Nemohu to odhadnout, protože my věk nepočítáme tak jako vy. Kromě toho způsob života je tady jiný, my se tady vyvíjíme mnohem rychleji.

6/ Podle duchů ze všech planet, které tvoří náš planetární systém, je Země jednou z těch, jejíž obyvatelé jsou fyzicky i mravně nejméně pokročilí. Mars je v každém ohledu ještě méně vyvinutý a Jupiter je vyvinutý mnohem víc. Slunce není vůbec obydleno tělesnými bytostmi, ale je místem setkávání vyšších duchů. Odtud působí myšlením na jiné světy, které usměřňují pomocí ušlechtilých duchů, pomocí vesmírného fluida.

Ačkoli jsem tady podle vás 6 měsíců, mohu říci, že pokud jde o inteligenci, jako kdybych měla třicet let na vaší Zemi."

Nevídáme na Zemi celé množství živočichů, kteří se vyvinou za několik měsíců? Proč by nemohlo být totéž u člověka v jiných sférách? Kromě toho, vývoj člověka na Zemi ve věku třiceti let může být pouze druhem dětství při porovnání s vývojem, který má dosáhnout. To znamená, že bychom byli velmi krátkozrací, kdybychom se považovali ve všem za vzory stvoření, a že bychom tím velmi ponížili Boha, kdybychom si mysleli, že mimo nás neexistuje nic, co by pro něho nebylo možné.

POSTUPNÁ TRANSMIGRACE

212.

Může duch plně využívat své schopnosti už od počátku svého stvoření?

"Nikoliv, protože duch, tak jako člověk, má také své dětství. Duchové mají po svém stvoření pouze instinktivní život a sotva si uvědomují sami sebe a své činy. Jejich inteligence se pouze postupně rozvíjí."

213.

Jaký je stav duše při jejím prvním vtělení?

"Stavem dětství v tělesném životě; pomaly se vyvíjí její inteligence, pokouší se žít."

214.

Jsou duše našich divochů dušemi ve stavu dětství?

"Relativního dětství; jsou to již vyvinuté duše, mají svoje vášně."

215.

Tedy vášně jsou známkou jejich vývoje?

"Vývoje ano, ale ne dokonalosti. Jsou známkou aktivity a vědomí vlastního "já"; zatím co v primitivní duši inteligence a život jsou v zárodečném stavu."

Život ducha probíhá stejnými fázemi jako tělesný život. Prochází postupně ze stavu zárodku (embrya) do stavu dětství, aby postupně dosáhl stavu dospělosti - stavu dokonalosti. Avšak neupadá a nechátrá jako v tělesném životě. Jeho život, který měl začátek, nebude mít konec.

Z našeho hlediska potřebuje obrovský čas na přechod z duchovního dětství do úplného vývoje. Jeho pokrok se ukončí nikoliv v jedné sféře, ale přechodem přes různé světy. Tak se život ducha

skládá ze série tělesných životů, z kterých je každý pro něho příležitostí k pokroku, stejně jako se každý tělesný život skládá ze série dní, během kterých nabude člověk zkušenost a vzdělání. Stejně však jako jsou v životě člověka dny, které nepřinášejí žádný užitek, také existují v životě ducha tělesné životy bez výsledků, protože je neuměl správně využít.

216.

Počínaje tímto životem lze dokonalým chováním překročit všechny stupně a stát se přímo čistým duchem?

"Nikoliv, protože to, co člověk považuje za dokonalé, má od dokonalosti daleko. Existují vlastnosti, které jsou mu neznámé a které nemůže chápat. Může být sebedokonalější z hlediska pozemské přirozenosti, ale není to dokonalost absolutní. Stejně jako dítě, ať je jakkoliv vyspělé, musí projít mladostí dřív, než dosáhne zralého věku. Stejně tak nemocný prochází rekonvalescencí, než znovu nabývá zdraví. Duch musí jít vpřed v oblasti vědy a také morálky. Když dělá pokroky pouze v jedné oblasti, musí postupovat vpřed také v druhé oblasti, aby dosáhl nejvyššího stupně. Čím rychleji člověk dělal pokrok ve svém současném životě,

tím kratší a méně namáhavé jsou následující zkoušky."

217.

Může si člověk, počínaje tímto životem, zabezpečit méně trpký život v budoucnosti?

"Ano, bezpochyby, může si zkrátit a zmírnit těžkosti této cesty. Pouze lehkomyšlný člověk setrvává na stejném místě."

218.

Může se člověk, který se ocitne v novém životě, dostat na žebříčku níž než byl předtím?

"Pokud jde o sociální postavení tak ano, jako duch ne."

Duchové postupují a nikdy nedou zpátky, neklesnou z úrovně, kterou už dosáhli. V jejich různých tělesných životech mohou klesnout jako lidé, ale ne jako duchové. Tímto způsobem může duše vlivného člověka na Zemi později oživit tělo řemeslníka a naopak. Herodes byl králem a Ježíš tesařem.

219.

Může duše dobrého člověka oživit při dalším vtělení také tělo zločince?

"Ano, litoval-li svých činů, potom je to jeho odměna."

220.

Nemůže víra v polepšení se ve druhém životě vést některé osoby k tomu, aby setrvaly na špatné cestě?

"Kdo takto smýšlí, v nic nevěří. Nedokonalý duch může myslet a hovořit tak pouze během svého tělesného života. Jen co je pozbaven hmoty, myslí jinak, protože pochopí, že chybně kalkuloval. A právě tehdy začne vnášet do svého nového života opačný smysl. Tak se uskutečňuje pokrok a proto vy na Zemi máte jedny lidi vyspělejší než jiné. Někteří již mají zkušenost, někteří ji ještě nemají, ale získávají ji postupně."

Kdo je přesvědčen, že útrapy tohoto života jsou následkem jeho nedokonalosti z předchozích existencí, bude se snažit konat pouze dobro, aby si zabezpečil lepší další život. Tato myšlenka jej spíše odvrátí od zla než představa o věčném pekle, ve kterou nevěří.

221.

Protože se duchové mohou polepšit pouze tak, že podstoupí útrapy tělesného života, vyplývá z toho, že je hmotný život určitým druhem síta anebo očiště, kterým musejí projít všechny bytosti duchovního světa, aby dosáhly dokonalosti?

"Ano, je to skutečně tak. Zlepšují se tím, že podstupují zkoušky, vyhýbají se zlu a konají dobro. Ale svého cíle dosáhnou až po několika vtěleních anebo očištěních."

222.

Aby se duch polepšil, ovlivňuje tělo ducha anebo duch tělo?

"Duch je vším, tělo je "oděv", který zhne a rozpadne se."

Určité porovnání různých stupňů očišťování duše nacházíme v allegorii vína. Obsahuje tekutinu zvanou alkohol (tělo má ducha) zeslabovaný množstvím cizích látek, které zhoršují jeho podstatu. Absolutní čistotu dosáhne až po několika destilacích, v průběhu každé z nich se zbavuje některých nečistot. Tělo je jako destilační přístroj, do kterého musí duše vstoupit, aby se očistila. Cizí částice jsou nedokonalosti, jichž se duše zbavuje během cesty k očišťování.

OSUD DĚTÍ PO SMRTI

223.

Vyvíjí se duch zemřelého dítěte též tak jako duch dospělého?

"Někdy mnohem víc."

224.

Může tak být duch dítěte pokročilejší než duch dospělého?

"To se často stává."

225.

Je duch dítěte, které zemřelo v útlém věku a nemohlo dělat zlo, zařazen do vyššího stupně?

"Je-li čisté, tak nikoli proto, že bylo dítětem, ale proto, že bylo pokročilejší."

226.

Proč je život často přerušován v dětství?

"Délka života dítěte může být pro ducha, který je do něho vtělen, doplnkem předčasně přerušovaného života a jeho smrti je často zkouškou anebo pokáním pro jeho rodiče."

227.

Co se stane s duchem dítěte, když zemře v útlém věku?

"Začne nový život."

Není racionální považovat každé dětství za stav nevinnosti. Nepotkáváme děti, které mají ty nejhorší pudy ve věku, ve kterém je výchova ještě nemohla ovlivňovat? Neznáme lidi, kteří jsou už od narození lstiví, falešní, perfidní, mají sklon ke krádeži, vraždě, a to i navzdory dobrým příkladům v jejich okolí? Občanský zákon jim odpouští špatné skutky, pro-

tože podle zákona konali bez soudnosti. Je to pravda, protože ve skutečnosti konali víc instinktivně než uváženě.

Avšak kde se berou tyto pudy, tak odlišné od vlastností dětí stejného věku, které jsou vychovávány za stejných podmínek a jsou podrobeny stejným vlivům? Odkud se bere tato předčasná zvrácenost, ne-li z podřadnosti ducha, protože tady ještě výchova nesehrála žádnou roli? Příčinou jejich zkaženosti je to, že jejich duch je méně vyspělý a proto snáší následky nikoliv za své dětské činy, ale za činy z předchozích životů. Tento zákon je stejný pro všechny a spravedlnost postihuje každého.

POHLAVÍ DUCHŮ

228.

Mají duchové pohlaví?

"Nikoliv tak jak to chápete vy. Existují mezi nimi láska a sympatie, které jsou však založeny na podobnosti citů."

229.

Když duch oživil tělo muže, může v novém životě oživit tělo ženy a naopak?

"Ano, duchové mohou oživit stejně muže jako ženy."

230.

Dává duch přednost tomu, aby byl vtělen do těla muže anebo ženy?

"Na tom duchovi málo záleží, záleží to na zkouškách, které musí podstoupit."

Duchové se vtělují do mužů anebo žen, protože se musejí všestranně rozvíjet. Podle každého společenského postavení a každého pohlaví jsou určeny povinné zkoušky i příležitost nabýt zkušenost. Duch, který by byl vždy mužem, věděl by pouze to, co vědí muži.

PŘÍBUZENSTVÍ, RODOVÝ PŮVOD

231.

Přenášejí rodiče část své duše na své děti anebo jim odevzdávají pouze živočišný život, ke kterému nová duše později připojí mravní život?

"Pouze živočišný život, protože duše je nedělitelná. Hloupý otec může mít bystré děti a naopak."

232.

Protože jsme prožili několik životů, přesahuje velikost přibuzenstva náš nynější život?

"Nemůže to být jinak. Postupnost tělesných životů vytváří mezi duchy pouta, která sahají až k vašim

předchozím životům. Z toho často pocházejí sympatie mezi vámi a určitými duchy, což se vám zdá divné."

233.

Učení o převtělování se zdá některým lidem ničením rodinných pout.

"Rozšiřuje je, ale neničí je. Protože příbuzenstvo se zakládá na předchozích náklonnostech, pouta, která spojují členy stejné rodiny, jsou stálejší. Zvyšuje se význam spolupříčinnosti, protože ve vašem sousedovi anebo podřízeném se může nacházet duch, který byl k vám poután pokrevním poutem."

Převtělování snižuje důležitost, kterou někteří spojují s rodičovským vztahem, protože lze mít praotce ducha, který patřil do úplně jiné rasy, anebo žil v úplně odlišné situaci."

Tato důležitost se zakládá na pýše: většina oceňuje u svých předků tituly, společenské postavení, bohatství. Tito by se červenali, kdyby věděli, že jejich příbuzný byl kdysi poctivým obuvníkem, anebo černochem či sluhou."

234.

Vyplyvá z toho, že je kult předků směšný?

"Zajisté nikoliv, protože můžeme být šťastní, že patříme do rodiny, ve které jsou vtělení vznešení duchové."

Duchové jsou často přitahováni na převtělení k určité rodině z důvodu sympatie anebo předchozích pout."

FYZICKÁ A MRAVNÍ PODOBNOST

235.

Z rodičů se často přenáší na děti fyzická podobnost. Přenáší se na ně také podobnost mravní?

"Nikoliv, protože mají různé duše. Tělo pochází z těla, ale duch nepochází z ducha. Mezi potomky rodů je pouze pokrevní příbuznost."

236.

Kde se bere mravní podobnost, která někdy existuje mezi rodiči a dětmi?

"Jde o sympatické duchy, kteří jsou přitahováni podobnými náklonnostmi."

237.

Neovlivňuje duch rodičů ducha dítěte po narození?

"Hodně. Duchové musejí mezi sebou soutěžit, aby se dosáhl pokrok. Tedy duch rodičů má poslání rozvíjet ducha svých dětí výchovou, to je jeho úloha. Když v ní neuspěje, je vinný."

238.

Proč dobří a mravní rodiče zplodí děti zvrácené povahy?

Jinak řečeno, proč dobré vlastnosti rodičů nepřitahují vždy dobrého ducha, aby oživil jejich dítě?

"Zlý duch může požádat Boha o dobré rodiče v naději, že jejich rady ho nasměrují na dobrou cestu, a Bůh mu vyhoví."

239.

Mohou zvrácení rodiče svými myšlenkami přilákat do těla dítěte dobrého ducha?

"Nikoliv, ale mohou napravit ducha dítěte, které zplodili a které je jim svěřeno, to je jejich úkol. Zlé děti jsou pro rodiče zkouškou."

240.

Kde se bere podobnost charakteru, která je často mezi dvěma bratry, zejména dvojčaty?

"Sympatictí duchové se sbližují pro podobnost svých citů a jsou šťastní, když jsou spolu."

241.

Děti, jejichž těla jsou spojena a mají společné orgány, mají dva duchy, anebo jinak řečeno, dvě duše?

"Ano, ale vy v nich pro jejich podobnost často vidíte pouze jednoho ducha."

242.

Protože se duchové vtělují do dvojčat ze sympatie, kde se někdy bere averze u dvojčat?

"Není pravidlem, že dvojčata mají pouze sympatické duchy: zlí duchové mohou chtít proti sobě bojovat na scéně života."

243.

Co si máme myslet o tom, že se děti bijí již v lůně matky?

"To je alegorické přirovnání: jde o zobrazení jejich zatvrzelé nenávisli."

244.

Kde se bere odlišný charakter, který pozorujeme u každého národa?

"Duchové vytvářejí také svá společenství podle svých sklonů a stupňů dokonalosti. A tak je národ jedna velká rodina, kde se scházejí sympatičtí duchové. Snaha členů těchto rodin po sjednocení je základem podobnosti, která existuje v odlišném charakteru každého národa. Myslíte, že dobří a humaní duchové budou vyhledávat národ, který je tvrdý a surový? Nikoliv, duchové sympatizují s masami, tak jak sympatizují s jednotlivci; jsou ve svém prostředí."

245.

Zachovává si člověk v novém životě stopy mravního či nemravního charakteru z předchozího života?

"Ano, ale nemusí mít stejné společenské postavení: Byl-li pánem, stane se otrokem, bude mít úplně jiné záliby a těžko ho poznáte. Protože

jde o stejného ducha v různých vtěleních, mohou být jeho projevy analogické, avšak modifikované zvyky jeho nového postavení až do té doby, než úplně nezmění svůj charakter. Z pyšného a zlého se může stát skromným a lidským člověkem, omlíval-li své činy."

246.

Zachovává si člověk po různých vtěleních stopy fyzického charakteru předešlých životů?

"Tělo zaniklo a nové tělo nemá žádný vztah k předešlému tělu. Avšak duch se odráží na těle. Je pravda, že tělo je pouze hmota, ale navzdory tomu je modelováno s ohledem na schopnosti ducha, který mu vtiskne určitý charakter, hlavně na tvář. Je správné, že se oči označují za zrcadlo duše. Obzvlášť tvář výrazně odzrcadluje duši. Má-li škaredá tvář něco, co se líbí, v tom případě je schránkou dobrého, humaního ducha. Existují však velmi hezké tváře, které nevyvolávají žádný příjemný pocit anebo vyvolávají odpor. Navenek se může zdát, že pouze pěkně formovaná těla jsou určena k tomu, aby byla schránkou nejdokonalejších duchů, ale denně lze potkat dobré lidi s navenek deformovaným vzezřením."

I když tělo, které obývá duši, nemá po novém vtělení žádný nutný vztah k tělu, které tato duše o-

pustila - bylo by absurdní vyvozovat postupnost životů z podobnosti, která je pouze náhodná. Avšak vlastnosti ducha modifikují často orgány, vtisknou tváři, zejména celkovému vystupování, zřetelnou pečeť. Takto pod nejponížším vzhledem lze objevit výraz velikosti a důstojnosti, zatím co pod šatem boháče se skrývá někdy výraz podlosti a hanebnosti. Některé osoby, které pocházejí z nejnižších vrstev, osvojují si bez námahy zvyky a vystupování příslušníků vyšší společnosti. Některé osoby se cítí v určité společnosti jako ve svém živlu, zatím co jiní, navzdory svému rodovému původu a výchově, se tam necítí dobře. Jak jinak lze vysvětlit tento fakt než jako odraz toho, čím byl duch předtím.

VROZENÉ PŘEDSTAVY

247.

Nezachovává si duch žádnou stopu vjemů a vědomostí, které získal během předešlého života?

"Zůstává mlhavá vzpomínka, která mu dává to, co nazýváme vrozené představy."

248.

Není tedy teorie vrozených představ přeludem?

"Nikoliv, vědomosti získané během každého života se neztrácejí: duch pozbaven hmoty si na ně vždy vzpomíná. Během vtělení může z nich část momentálně zapomenout, ale intuice, která mu z nich zůstane, pomáhá jeho vývoji. V každém novém životě duch zaujme východiskovou situaci tam, kde zůstal ve svém předešlém životě."

249.

Existují tedy velké spojitosti mezi dvěma po sobě následujícími životy?

"Ne vždy, protože situace jsou často velmi odlišné a mezitím duch mohl pokročit."

250.

Co je příčinou mimořádných schopností jednotlivců, kteří bez předběžných studií, jak se zdá, mají intuitivně určité znalosti, jako např. v jazycích, ve výpočtech, a pod.?

"Vzpomínka z minulosti, předešlý pokrok duše, avšak ona sama si ho neuvědomuje. Tělo se mění, ale duch se nemění, ačkoli mění svůj šat."

251.

Lze novým převtělením ztratit určité intelektuální schopnosti, například umělecký vkus?

"Ano, poskvřnil-li někdo tyto schopnosti anebo je zneužil. Kromě

toho některá schopnost může během života odpočívat, protože duch chce vyzkoušet jinou, která s ní nespočívá. Zůstává tedy zatím skrytá, aby se znovu později objevila."

252.

Je to vzpomínka z minulosti, když člověk, zejména divoch, má instinktivní pocit existence Boha a předtuchu budoucího života?

"Člověk si zachoval vzpomínku z minulosti na to, co věděl jako duch před vtělením; avšak pýcha často tento pocit utlumí."

253.

Je potřebné přičíst stejné vzpomínce, že jsou určitá náboženství, která věří v duchy, a která nacházíme u všech národů?

"Tato víra je tak stará jako svět. Proto se nachází všude a to je důkazem, že je pravdivá. Vtělený duch má instinktivní vědomí o neviditelném světě, ale to je často pokřiveno předsudky a nevědomostí se tady míchá s pověrami."

V. kapitola

ÚVAHY O PŘEVŤELOVÁNÍ

Někteří lidé tvrdí, že teorie o znovuzrození není nová. Je prý součástí také Pythagorova učení. Zákon o koloběhu života není moderní vynález. Musel existovat od počátku věků. Jeho stopy nacházíme v nejstarším dávnověku. Víme, že Pythagoras není autorem teorie o převtělování duší. Čerpal z učení indických filozofů a od Egyptanů, kde existovalo od nepaměti. Představa o stěhování duší byla všeobecně rozšířenou vírou, kterou přijali ti nejvýznačnější lidé.

Jak vůbec vznikla? Výplodem fantazie, díky zjevení anebo intuicí. Nevíme. Jisté však je, že kdyby tato idea neměla dostatečnou závažnost, nepřetržovala by věky a vynikající duchové by ji nebyli přijali. Že pochází z nejstarších dob existence lidstva není důvodem k jejímu odmítnutí i navzdory tomu, že existuje mezi převtělením duší učenců a moderním učením o znovuzrození velký rozdíl. Zejména v tom, že moderní výzkumy zavrhnou převtělování člověka do zvířat a opačně.

Prokazatelnými výzkumy o opakovaných návratech na Zemi se obnovuje často zavrhaná nauka, jež se zrodila na počátku věků a dodnes se zachovala ve vědomí mnoha lidí. Jenže dnes ji podávají z racionálnějšího hlediska, které se lépe shoduje s poznáváním přírodních zákonů a s moudrostí Stvořitele. Esoterika ji očisťuje od všech pověr.

Za zmínku stojí, že v poslední době se neuváděla pouze v této knize. Ještě před jejím zveřejněním vyšlo množství podobných vyhlášení v různých zemích. Od té doby jich značně přibývalo. Pokusme se zabývat touto problematikou hlouběji, abychom se dostali ke kořenu věci.

Zaujměme neutrální stanovisko a připusťme, že hypotézy o vícenásobných životech a též o jediném životě, mají stejný stupeň pravděpodobnosti. Uvidíme, na kterou stranu se přikloní rozum a náš vlastní zájem.

Někteří lidé zavrhnou myšlenku znovuzrození již také proto, že jim nevyhovuje. Tvrdí, že mají dost jednoho života a nechtěli by podobný žít znovu. Známe lidi, které rozzuří již jen představa, že by se měli opět objevit na Zemi. Můžeme se jich zeptat, zda si myslí, že Bůh při řízení vesmíru bude mít ohled na jejich mínění a bude se přidržovat jejich choutek. Znovuzrození buď existuje, nebo nikoli. Existuje-li, zbytečně se zlobí, budou je muset podstoupit. Bůh je nebude žádat o souhlas.

Je to jako by nemocný člověk řekl: "Dnes jsem již dost trpěl, zítra již trpět nechci." Ale i navzdory své nevoli bude muset trpět až do uzdravení. Musejí-li se tedy lidé opětovně narodit, narodí se znovu. Zbytečně se budou bouřit jako dítě, které nechce jít do školy, anebo jako odsouzenec, který nechce jít do vězení. Budou to muset podstoupit. Podobné námitky jsou příliš dětinské a nezaslouží si serióznější zájem. Kdyby tito nevěřící zkoumali tento jev do hloubky, nelekalo by je to natolik. Věděli by, že podmínky nového života závisejí na nich. Budou šťastni anebo nešťastni podle toho, jak se na Zemi chovali. Již během tohoto života se mohou pozvednout tak vysoko, že se budou muset obávat návratu do bahna.

Předpokládejme, že mluvíme s lidmi, kteří věří v nějakou budoucnost po smrti a ne s takovými, jejichž perspektivou je nicota.

Věříte-li v nějakou budoucnost, jistě nebudete souhlasit s tím, aby byla stejná pro všechny. Jaký význam by pak mělo dobro? Nač bychom se měli omezovat? Proč neuspokojit všechny vášně a touhy, třeba i na úkor bližních, když nám to ani nepřidá, ani neubere? Věřme, že naše budoucnost bude šťastná anebo nešťastná podle toho, co jsme vykonali v životě. Možná trpíte, že nejste tak šťastní, jak byste chtěli být. A pak poznáte bytosti, které se těší neskonalemu štěstí. Chcete si své postavení vyměnit s jejich pozicí?

Nepochybně se zeptáte: "Co je potřebné pro to udělat?"

Téměř nic: zopakovat to, co jste udělali špatně a snažit se udělat to lépe. Váhali byste přijmout to třeba i za cenu několika zkušebních životů?

Vezměme si prozaičtější přirovnání. Kdyby člověku, který je v nej-
krajnější nouzi, řekli: "Tady máte obrovský majetek. Můžete jej užít, budete-li za to minutu tvrdě pracovat." I kdyby to byl ten největší lenivec na světě, bez váhání by odvětil: "Budu pracovat minutu, hodinu či den, rok, je-li to nutné. Vždyť co je to proti tomu, dožiju-li svůj život v hojnosti?" Nuže a co je tělesný život vzhledem k věčnosti? Méně než minuta, méně než vteřina.

Bázlivec se brání proti věčnosti podobnou úvahou: "Bůh, jenž je bezmezně dobrý, nemůže člověka nutit, aby znova prožíval strasti a trápení."

Vidí snad v odsouzení člověka na smrt za několik chyb víc dobroty než v poskytnutí možnosti napravit je?

Vezměme si příklad ze života:

Dva továrníci měli každý jednoho dělníka, který se ucházel o místo zástupce šéfa. Jednou se však stalo, že tito dělníci tak špatně využili svůj pracovní čas, že by si byli zasloužili, aby je propustili. Jeden z továrníků svého dělníka vyhodil, navzdory jeho úpěnlivým prosbám. Jelikož nenašel práci, umřel v bídě. Druhý továrník řekl: "Promarnil jste jeden den, musíte jej nahradit a napravit prací, kterou jste udělal špatně. Dovolím vám začít znovu. Snažte se dobře pracovat a ponechám si vás a ještě stále se budete moci ucházet o povýšení, které jsem vám slíbil." Co myslíte, který z těchto dvou továrníků byl lidštější? A Bůh by měl být neúprosnější než nějaký člověk? V myšlence, že náš úděl je navždy ohraničený několika zkouškami v jediném životě, ve kterém jsme neměli možnost se plně zdokonalit, je něco zarmucujícího. Zatímco opačná představa je obvykle potěšující: nechává nám naději.

Proto, kdybychom měli na výběr, nikdo by nedal přednost neodvolatelnému rozsudku. Jistý filozof řekl, že kdyby Bůh neexistoval, museli bychom si jej pro dobro lidstva vymyslet. Totéž bychom mohli tvrdit o opakovaných životech. Jak jsme již řekli, Bůh neřádá náš souhlas. Neptá se na náš názor. Buď něco existuje, anebo nikoli.

Podívejme se, jaké jsou pravděpodobnosti z jiného hlediska, bez ohledu na výroky duchů, výlučně jako na filozofickou studii.

Neexistuje-li znovuzrození, je pouze jeden tělesný život, to je jasné. Je-li náš dnešní tělesný život jediný, tak duše každého člověka se vytváří při jeho narození. Jenže připustíme-li, že duše existovala již dřív, tak potom čím byla před narozením a v jaké formě? Střední cesta neexistuje. Duše buď existovala dříve než tělo anebo nikoli. Existovala-li, pak v jakém stavu? Uvědomovala si sama sebe? Ne-li, je to téměř stejné, jako by neexistovala. Měla-li svou individualitu, buď se rozvíjela anebo byla neměnná. Na jaký stupeň dospěla v těle v obou případech?

Podle běžné víry, že duše se rodí spolu s tělem, klademe následující otázky:

1. Proč duše projevuje odlišné schopnosti, nezávislé na nabytém vzdělání?
2. Odkud pochází mimořádný talent některých dětí v útlém věku pro určité umění anebo vědu, zatímco jiné zůstávají slabší anebo podprůměrné po celý svůj život?
3. Odkud se berou u jedněch vrozené anebo intuitivní myšlenky, které jiní nemají?
4. Kde se u některých dětí vzaly předčasné instinkty zvrhlosti anebo ctnosti, vrozený smysl pro šlechtinnost anebo nízkost, které jsou v protikladu s prostředím, ve kterém se narodily?
5. Proč jsou někteří lidé bez ohledu na vzdělání vyspělejší než jiní?
6. Proč existují divoši a civilizovaní lidé?

Budete-li nějaké hotentotské dítě vychovávat v některém z našich nejuznávanějších lyceí, uděláte z něho jednou Einsteina anebo Newtona?

Jaká filozofie anebo teozofie může vyřešit tyto problémy? Je nepochybné, že duše si jsou při svém zrodu buď rovny, anebo si rovny nejsou. Jsou-li si rovny, proč tyto rozličné schopnosti? Závisí to snad na organismu? To by však byla nejotřesnější a nejnemorálnější zákonitost. Člověk by již byl pouze strojem, hračkou hmoty. Už by nebyl odpovědný za své skutky. Všechno by mohl svést na své tělesné nedostatky.

Nejsou-li si duše rovny, je to prý proto, protože Bůh je takové stvořil. Proč tedy tato vrozená nadřazenost poskytnutá některým z nich? Shoduje se tato předpojatost s Boží spravedlností a se stejnou láskou vůči všem jeho stvořením?

Pokusme se připustit existenci postupného sledu rozvíjejících se životů a všechno je vysvětleno. Lidé si při narození přinášejí intuici toho, co si již osvojili. Jsou více či méně vyspělí podle počtu životů, kterými prošli. Tedy podle toho, jak daleko se nacházejí od východiskového bodu. Vezměme si příklad ze života: Na shromáždění lidí rozličného věku bude rozvoj každého z nich přiměřený počtu let jeho života. Postupné životy jsou pro duše tím, čím jsou léta pro tělesný život. Další příklad: shromáždíte tisíce jednotlivců ve věku od jednoho do osmdesáti let. Představte si, že neznáte věk žádného z nich a ve své nevědomosti věříte, že se všichni narodili ve stejný den. Přirozeně, budete si klást otázku, jak je to možné, že jedni jsou velcí a jiní malí. Jedni staří a jiní mladí, jedni vzdělaní, a druhí nikoliv. Zvedne-li se však mrak, který zakrývá jejich minulost, zjistíte, že každý z nich žil kratší či delší čas, a všechno vám bude jasné. Bůh nemohl ve své spravedlnosti stvořit dokonalejší a méně dokonalé duše. Nerovnost, kterou vidíme, závisí na počtu prožitých životů a neodporuje ani té nejprísnější spravedlnosti. Dojem nerovnosti vyplývá z toho, že vidíme pouze přítomnost a minulost nám zůstává skryta. Tato úvaha vychází z nepopíratelné a zjevné skutečnosti - z nerovnosti schopností intelektuálního a duševního rozvoje. Tento jev považujeme za nevysvětlitelný vědecky platnými teoriemi, proto mu nevěříme. Je rozumné dávat přednost teorii, která nevysvětluje, před tou, jež vysvětluje?

Ve všeobecnosti se tvrdí, že Hotentoti jsou méněcennou rasou. Proč však tohoto člověka vydědil Bůh z výsad, které udělil jiné rase? Podle něho není více lidských ras. Jsou pouze lidé, jejichž duch je více či méně zaostalý, leč schopný rozvoje. Duši jsme posuzovali podle její minulosti a přítomnosti, ale u budoucnosti narazíme na stejné těžkosti.

1. Má-li pouze náš současný život rozhodnout o našem budoucím osudu, jaké pak bude v budoucím životě postavení divocha a civilizovaného člověka? Budou na stejné úrovni, anebo se budou lišit?

2. Člověk, který celý život pracoval na svém zdokonalování, bude na stejném stupni jako ten, který zůstal na nižším stupni ne vlastní vinou, ale proto, že neměl čas ani možnost vyvíjet se?
3. Ten, kdo koná zlo z nevědomosti, podléhá trestu za nesprávné konání?
4. Vyspělé národy se snaží zaostalé poučit, umravnit a zcivilizovat. Avšak množství lidí umře dřív, než k němu mohlo dorazit světlo poznání. Jaký je jejich úděl? Bude s nimi zacházeno jako se zatracenci?
5. Jaký je osud dětí umírajících v útlém věku dříve, než mohly vykonat dobro nebo zlo? Jsou-li mezi vyvolenými, jakou výsadou jsou osvobozeny od životních útrap?

Existuje nějaká filozofie anebo učení, které může rozřešit tyto otázky? Připustíme existenci po sobě následujících životů a vše bude objasněno ve shodě s Boží spravedlností. Co jsme nemohli udělat v jednom životě, uděláme v dalším. Takto nikdo neunikne zákonu vývoje. Každý bude odměněn podle skutečné zásluhy. Nikdo nebude vyloučen z nejvyšší blaženosti. Může se o ni ucházet bez ohledu na překážky, se kterými se na své cestě setkal.

Je nespočetné množství psychologických a mravních problémů, které svá řešení nacházejí jen ve vícenásobnosti životů. Možná budete namítat, že myšlenku o převtělení církev vůbec nepřipouští. Je to tedy překroucení víry. V této chvíli není naším cílem rozebírat tuto otázku. Stačí zatím, že jsme dokázali vrcholnou mravnost a racionálnost této teorie. Nuž a to, co je mravné a rozumné, nemůže být v rozporu s náboženstvím, které hlásá skutečnou dobrotu a moudrost Boha. Ukáže-li se, že jisté věci nejsou možné bez principu znovuzrození, bude třeba připustit a uznat, že protichůdnost tohoto učení a dogmat je pouze zdánlivá. Později ukážeme, že náboženství je od něho méně vzdáleno, než si myslíme, že tím neutrpí o nic víc, než utrpělo odhalením pohybů Země a geologických období, které na první pohled vyvracelo Písmo svaté. Princip převtělení vyplývá kromě toho z více pa-

sází Písma svatého a jasným způsobem je formulován zejména v Evangeliiu:

"Když scházeli s vrchu (po proměně), přikázal jim Ježíš: Nikomu neříkejte o tomto vidění, dokud Syn člověka nevstane z mrtvých. Učedníci se Ho zeptali: Proč tedy hovoří zákoníci, že nejdříve musí přijít Eliáš? Odpověděl: Eliáš sice přijde a napraví vše. Ba hovořím vám: Eliáš již přišel a nepoznali jej a udělali s ním, co chtěli. Tak bude trpět od nich také Syn člověka. Tehdy učedníci porozuměli, že jim hovořil o Janu Křtiteli."

(Evangelium podle Matouše, kap. 27)

Jelikož Jan Křtitel byl Eliáš, nastalo převtělení Eliášova ducha anebo duše do těla Jana Křtitele.

Nakonec, nechť máme na převtělení jakýkoli názor, zda ho akceptujeme nebo ne, také navzdory opačnému přesvědčení, budeme jej muset podstoupit. Podstatné je, že esoterika je učení nanejvýš křesťanské. Opírá se o nesmrtelnost duše, o budoucí tresty a odměny, o Boží spravedlnost, o svobodné rozhodování člověka. Není tedy protináboženské.

Přijali-li jsme názor o vícenásobnosti životů, není to proto, že pochází od duchů, ale proto, že se nám zdá nejlogičtější a řeší neřešitelné otázky. Byli bychom jej přijali stejně, kdyby pocházel od běžného smrtelníka a neváhali bychom se vzdát našich vlastních představ. Jen co se nějaký omyl dokáže, naše samolibost nám škodí, trvá-li důsledně na nesprávné myšlence. Ze zkušenosti víme, že není třeba slepě souhlasit se vším, co pochází od duchů, stejně jako s tím, co pochází od lidí. První nárok na uznání má v našich očích to, že je především logický a že jej potvrzují fakta. Pozitivní fakta a takřka jaké materiální fakta, která pozorný a uvážení průzkum může odhalit každému, kdo si dá námahu zkoumat je s trpělivostí a vytrvalostí. Jejich přítomnost už pochybnost nepřipouští. Když budou tato fakta všeobecně známa, tak jako fakta o utváření Země a jejích pohybech, bude je třeba uznat. Zbytečně budou odpůrci namítat.

Třeba uznat, že učení o vícenásobnosti životů je vrcholně potěšující a shoduje se s nejpřísnější spravedlností. Pro člověka je poslední nádějí, kterou mu dal Bůh ve svém milosrdenství.

Slova samotného Ježíše nemohou z tohoto hlediska zanechat pochybnosti. Ve třetí kapitole Evangelia podle Jana se uvádí:

3. Ježíš Nikodémovi řekl: "Věru, věru pravím ti: Nenarodí-li se někdo znova, nemůže užít království Boží."
4. Nikodém Mu odpověděl: "Jak se člověk může narodit, když je starý? Nemůže přece podruhé vejít do života matky a narodit se?"
5. Odpověděl Ježíš: "Věru, věru říkám Ti: Nenarodí-li se někdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božského. Co se narodilo z těla, je tělo, a co se narodilo z Ducha, je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: Třeba se vám znovu narodit."

(Viz str. 330, článek č. 1149 – Zmrtvýchvstání těla.)

VI. kapitola

ŽIVOT DUCHŮ

**Bludní duchové – Přejídné světy –
Vjemy, pocity a utrpení duchů –
Teoretická úvaha o pocitech duchů
– Volba zkoušek – Poměry v záhrobí –
Sympatické a antipatické vztahy
duchů. Věčné polovičky – Vzpomínky
na tělesný život – Památka
zesnulých. Pohřeb**

BLUDNÍ DUCHOVÉ

254.

Převtělí se duše okamžitě po oddělení od těla?

"Někdy je to okamžitě, ale nejčastěji po delším anebo kratším meziobdobí. Ve vyšších světech je převtělení téměř vždy okamžité, protože tam je tělesná hmota méně hrubá. Vtělený duch si tam ponechává téměř všechny svoje schopnosti, podobně jako u vás na Zemi je to u jasnoživých médií."

255.

Co se stane s duší během období mezi vtěleními?

"Stává se bludným duchem, který se uchází o svůj nový osud: čeká."

256.

Jak dlouho mohou trvat tato meziobdobí?

"Od několika hodin až po tisíce staletí. Přesně řečeno, krajní hranice bludného stavu není určena. Tento stav může trvat velmi dlouho, ale nikdy není věčný. Duch dříve nebo později vždy najde nový život, který

slouží na očistění jeho předcházejících životů."

257.

Toto trvání je podřízeno vůli ducha anebo mu může být uloženo jako pokání?

"Je to důsledek svobodného rozhodování. Duchové přesně vědí, co dělají. Jsou však také tací, pro které je to trest uvalený Bohem. Jiní žádají o jeho prodloužení, aby mohli studovat to, co se dá s prospěchem naučit pouze ve stavu ducha."

258.

Je bludnost sama o sobě významným nižším úrovně duchů?

"Nikoliv, protože existují bludní duchové všech stupňů. Vtělení je přechodný stav. Ve svém normálním stavu je duch osvobozen od hmoty."

259.

Lze tvrdit, že všichni duchové, kteří nejsou vtěleni, jsou bludní?

"Ti, kteří se musejí převtělit, ano. Avšak čistí duchové, kteří dospěli k dokonalosti, nejsou bludní, jejich stav je trvalý."

Z hlediska vnitřních vlastností patří duchové k rozličným řádům či stupňům. Postupně jimi procházejí, tak jak se očisťují. Mohou být ve stavu vtěleném čili spojení s tělem; bludném, tudíž

zbavení materiálního těla a čekající na nové vtělení, aby se zlepšili; a ve stavu čistých duchů čili dokonalých, kteří už nepotřebují vtělení.

260.

Jakým způsobem se bludní duchové vzdělávají? Zajisté nikoliv stejným jako my.

"Zkoumají svou minulost a hledají prostředky, jak se pozvednout. Vidí a pozorují, co se odehrává na místech, kterými procházejí. Poslouchají pokyny a rozpravy vyšších duchů než jsou oni. Poskytuje jim to myšlenky, které neměli."

261.

Zachovávají si duchové některé lidské vášně?

"Vyšší duchové po ztrátě svého obalu zanechávají zlé vášně a ponechají si pouze lásku k dobru. Nižší duchové si je zachovávají. Jinak by patřili k prvořadým."

262.

Proč duchové opuštěnější Zemi na ní nezanechávají všechny své zlé vášně, když vidí jejich nevýhody?

"Po odchodu z hmotného světa zůstává zejména těm, kteří měli velmi silné vášně, jakási atmosféra, která je obaluje. Ponechává jim všechny zlé vlastnosti, protože jejich duch není celkem osvobozený. Pouze

chvillemi vytuší pravdu, která jim ukazuje správnou cestu."

263.

Vyvýjí se duch v bludném stavu?

"Může se velmi zlepšit. Vždy podle své vůle a touhy. Ale nové myšlenky, které si osvojil, uplatní až v tělesném životě."

264.

Jsou bludní duchové šťastní anebo nešťastní?

"Nejsou šťastní, jestliže trpí vášněmi, jejichž podstatu si zachovali. Anebo jsou šťastní podle míry odhmotnění. V bludném stavu duch vycítí, co mu chybí, aby byl šťastnější. A tehdy hledá možnosti, jak toho dosáhnout. Není mu však vždy dovoleno znovu se vtělit podle jeho chuti, a tehdy je to trest."

265.

Mohou jít duchové v bludném stavu do všech světů?

"Jak kdy. Když duch opustí tělo, ještě není celkem zbaven hmoty a pořád patří do podobného světa, ve kterém žil anebo do světa na podobném stupni, pokud se během života nepozvedl. Toto je cíl, o který se musí usilovat, aniž se někdy zdokonalil. Může však navštívit také vyšší světy, ale je tam jako cizinec. Takřka pouze je vytuší a to mu dává touhu zlepšit se, aby byl ho-

den blaha, kterému se tam těší, a aby tam později mohl přebývat."

266.

Přicházejí již očistění duchové do nižších světů?

"Často, aby pomáhali jiným rozvíjet se. Bez toho by byly tyto světy ponechány samy na sebe, bez vůdců, kteří by je vedli."

PŘECHODNÉ SVĚTY

267.

Existují světy sloužící duchům jako střediska a místa oddechu?

"Ano, existují světy zvláště vyčleněny bludným bytostem, kde mohou dočasně přebývat. Jakási tábořiště na oddech po předlouhém bloudění, protože je to stav, který je vždy tak trochu namáhavý. Jsou to přechodná místa mezi jinými světy, odstupňovaná podle povahy duchů, kteří tam mohou zajít, a těšit se většímu anebo menšímu štěstí."

268.

Mohou duchové tyto světy opustit podle své vůle?

"Ano. Duchové, nacházející se v těchto světech, se mohou od nich odpoutat, aby šli tam, kam musejí. Představte si stěhovavé ptáky, kteří se snesli na nějaký ostrov a čekají, dokud se jim nevrátí síly, aby se vydali do cíle."

269.

Rozvíjej se duchové během svých zastávek v přechodných světech?

"Jistě. Scházejí se, aby se vzdělávali a dosáhli povolení odejít na lepší místa a dospět do pozice vyvolených."

270.

Jsou přechodné světy svým zvláštním posláním vymezeny pro bludné duchy navždy?

"Ne, jejich postavení je pouze dočasné."

271.

Obývají je ve stejném čase také fyzické bytosti?

"Nikoliv, jejich povrch je neplodný. Ti, co je obývají, nepotřebují nic."

272.

Je tato neplodnost trvalá a vyplývá z jejich speciální povahy?

"Ne, jsou takové dočasně."

273.

Tyto světy jsou tedy bez přírodních krás?

"Jejich charakter se projevuje nesmírnými krásami, které nejsou o nic méně obdivuhodné než ty, které nazýváte přírodní krásami."

274.

Jelikož stav těchto světů je dočasný, bude k nim jednou patřit také naše Země?

"Už mezi ně patřila."

275.

Ve které době?

"Během svého utváření."

V přírodě nic není zbytečné. Všechno má svůj cíl, svoje poslání. Nic není prázdné, všechno je obývané, život je všude. Dlouhá staletí před objevením se člověka na Zemi, v průběhu pomalých přechodných období, jež dokazují geologické vrstvy, ještě před vznikem prvních organických bytostí, na této beztvare hmotě život nechyběl. Měly na ní útočiště bytosti, které neměly naše potřeby, ani naše tělesné pocity. Bůh chtěl, aby Země také v tomto nedokonalém stavu něčemu sloužila. Kdo by se tedy odvážil tvrdit, že mezi miliardami světů obíhajících v nekonečnu pouze jeden jediný, jeden z nejmenších, ztracený v jejich množství, dostal výhradní výsadu zalidnění? Jaký význam by tedy měly ostatní? Cožpak je Bůh stvořil pouze pro potěšení našich očí? Je to nesmyslný předpoklad, neslučitelný s moudrostí, která září ve všech jeho dílech. Tento názor je nepřijatelný, když pomyslíme na všechny, které nevidíme. Nelze popřít, že v těchto světech, jež nejsou ještě vhodné pro materiální život, a přece jsou

obývané bytostmi přizpůsobenými tomuto prostředí, je cosi vznešené a ušlechtilé, a možná se v tom nachází řešení nejednoho problému.

VJEMY, POCITY A UTRPENÍ DUCHŮ

276.

Má ještě duše, která se již nachází ve světě duchů, takové vjemy, jaké měla za svého života?

"Ano, ale má také jiné, které její tělo zatemňovalo jako závoj. Inteligence je základní vlastnost ducha, volněji se však projeví, když ji hmota neomezuje."

277.

Jsou vjemy a poznatky duchů neomezeny, slovem, vědí vše?

"Čím více se přibližují k dokonalosti, tím více vědí. Když jsou vyšší, vědí mnoho. Nižší duchové však víceméně nevědí nic."

278.

Znají duchové princip věcí?

"Závisí to na jejich postavení a čislotě. Nižší duchové nevědí o něm víc než lidé."

279.

Chápu duchové trvání času tak jako my?

"Ne a to způsobuje těžkosti, když jde o stanovení dat anebo období."

Duchové žijí v jiném čase než ho chápeme my. Pro nás dlouhá století jsou v jejich očích pouze chvílky miznouce ve věčnosti.

280.

Mají duchové o přítomnosti přesnější a správnější představu než my?

"Asi tak jako někdo, kdo dobře vidí, má přesnější představu o věcech než slepec. Duchové vidí to, co vy nevidíte. Usuzují tedy jinak než vy. Opět to však závisí na jejich vzestupu."

281.

Jak poznávají duchové minulost? Je toto poznání pro ně bezmezné?

"Minulost, když se jí zabýváme, je přítomností. Jenže my již nemáme materiální závoj, který zatemňuje inteligenci. Pamatujeme si věci, které jsou pro vás zastřeny. Duchové však všechno neznají: především jejich stvoření."

282.

Znají duchové budoucnost?

"To také závisí na jejich dokonalosti. Často ji pouze vytuší, ne vždy je jim povoleno prozradit ji. Když ji vidí, zdá se jim současností. Duch vidí budoucnost tím jasněji, čím více se přibližuje k Bohu. Po

smrti duše vidí a jediným pohledem obsáhne svoji minulost, ale nemůže vidět, co jí Bůh připravuje. Na to musí být po mnoha životech oddána úplně jemu."

283.

Znají duchové, kteří dospěli k úplné dokonalosti, celou budoucnost?

"Ne, neboť jen Bůh je svrchovaný vládce a nikdo se mu nemůže rovnat."

284.

Vidí duchové Boha?

"Jedině vyšší duchové ho vidí a chápou. Nižší duchové jej pouze vnímají a tuší."

285.

Když nižší duch říká, že Bůh mu něco zakazuje nebo dovoluje, jak ví, že to dělá on?

"Nevidí Boha, cítí však jeho moc, a když něco nemá být vykonáno nebo vysloveno, pocituje neviditelné upozornění, které mu v tom brání. Což nemáte také vy předtuchy, které jsou jako skrytá upozornění, abyste něco buď udělali anebo ne? Stejně je to také pro nás, jenomže na vyšším stupni. Podstata duchů je jemnější než vaše, proto mohou lépe přijímat Boží upozornění."

286.

Příkaz jim odevzdává Bůh přímo anebo prostřednictvím jiných duchů?

"Nepřichází přímo od Boha. Styku s ním třeba být hoden. Bůh své příkazy odevzdává prostřednictvím duchů, kteří jsou ušlechtilější v dokonalosti a poznání."

287.

Je zrak duchů omezený tak jako zrak hmotných bytostí?

"Ne, protože nevidí smysly, které jsou omezeny."

288.

Potřebují duchové světlo, aby viděli?

"Vidí sami od sebe a nepotřebují vnější světlo. Temnota pro ně neexistuje, kromě té, ve které se mohou nacházet z pokání."

289.

Musejí se duchové přemísťovat, aby viděli dvě rozličná místa? Například, mohou najednou vidět na obě polokoule Země?

"Jelikož duch se přemísťuje rychlostí myšlenky, lze říci, že vidí všechno najednou. Jeho myšlení se může zaměřovat na více rozličných míst. Tato schopnost však závisí na jeho dokonalosti. Čím je nedokonalejší, tím je jeho zrak omezenější. Pouze

vyšší duchové mohou obsáhnout celek."

Schopnost vidět je vlastnost přirozená duchům a projevuje se v celé jejich bytosti tak jako světlo září ve všech částech svítícího tělesa. Je to jakási všestranná jasnozřivost, která se vztahuje na všechno. Obsáhne najednou prostor, čas i věci. Nemá pro ni ani temnoty, ani materiálních překážek. Zrak člověka pracuje díky orgánu, na který působí světlo. Bez světla je v temnotě. Schopnost vidět je základním znakem ducha, bez ohledu na jakýkoliv vnější faktor. Jeho zrak je nezávislý na světle."

290.

Vidí duch věci stejně zřetelně jako my?

"Zřetelněji, poněvadž jeho zrak nic nezatemňuje."

291.

Vnímá duch zvuky?

"Ano, a vnímá i takové, které vaše omezené smysly nemohou vnímat."

292.

Nachází se schopnost slyšet též v celé jeho bytosti, tak jako schopnost vidět?

"Všechny vjemy jsou základními vlastnostmi ducha a součástí jeho bytosti. Když je obalen hmotným tě-

lem, přicházejí k němu prostřednictvím orgánů. Ty však v duchovním stavu nejsou místně určeny."

293.

Může se duch vyhnout vjemům, i když jsou jeho základní vlastností?

"Duch vidí a slyší pouze to, co chce. Platí to ve všeobecnosti, a zejména pro ušlechtilé duchy. Nedokonalí duchové poslouchají a vidí často proti své vůli to, co je prospěšné pro jejich zlepšení."

294.

Mají duchové smysl pro hudbu?

"Máte na mysli vaši hudbu? Co je ta vedle nebeské hudby, o které vy na Zemi nemůžete mít ani představu? Vaše hudba je jako zpěv divocha v porovnání s líbeznou melodií. Prostí duchové však mohou cítit jisté potěšení z poslouchání vaší hudby, protože ještě jim není dáno chápat jemněji. Hudba má pro duchy nekonečné půvaby, vzhledem na jejich rozvinuté citové vlastnosti. Nebeská hudba je tím nejkrásnějším, co může duševní představitost vymyslet."

295.

Mají duchové smysl pro krásy přírody?

"Přírodní krásy planet jsou natolik odlišné, že je všechny ani zdaleka neznáte. Ušlechtilí duchové vníma-

jí krásu celku, před kterou zanikají krásy detailu."

296.

Vnímají duchové naše tělesné potřeby a trápení?

"Znají je, protože je zakusili, nepocítují je však materiálně jako vy. Jsou duchy."

297.

Pocítují duchové únavu a potřebu oddechu?

"Nemohou cítit únavu tak, jako ji chápete vy. Proto nepotřebují váš tělesný odpočinek. Nemají orgány, jejichž síly musejí být nahrazeny. Duch oddychuje v tom smyslu, že není v soustavné činnosti. Nepůsobí materiálním způsobem. Jeho činnost je pouze intelektuální, jako také jeho oddech. Neboli jsou chvíle, kdy přestává být jeho myšlení aktivním a nezaměřuje se na určitou věc. Je to opravdový odpočinek, který však nelze porovnat s tělesným oddechem. Míra únavy, kterou

mohou pocítovat duchové, je úměrná jejich nitkosti. Čím jsou ušlechtilější, tím méně oddechu potřebují."

298.

Když duch říká, že trpí, jaké utrpení pocítuje?

"Duševní úzkosti, které ho sužují bolestivěji než tělesná utrpení."

299.

Jak je tedy možné, že si duchové stěžovali, že trpí chladem nebo teplem?

"Je to vzpomínka na to, co snášeli během života. Je občas stejně nesnesitelná, jako byla ve skutečnosti. Často je to jen přirovnání, kterým vyjadřují své rozpoložení. Když si vzpomenu na své tělo, zdá se jim, že jej ještě mají, i když vědí, že se ho už zbavili. Podobně cítíme, když se svlečeme z kabátu a ještě chvíli pak máme dojem, že jej máme oblečený."

TEORETICKÁ ÚVAHA O POCITECH DUCHŮ

Prvotní příčinou bolesti není tělo, nýbrž naše duše, která vnímá. Vzpomínka, kterou si duše na bolest zachovává, může být velmi mučivá, nemusí však mít tělesný účinek. Je známo, že lidé s amputovanými končetinami pocítují bolest v údu, který již neexistuje. Sídlem, ba ani příčinou bolesti jistě není tato končetina. Mozek si pouze zachoval dojem a to je vše. Je tedy možné věřit tomu, že duch po smrti v důsledku své paměti prožívá cosi podobného. Důležitou roli v posmrtných jevech, jako například při zjevení duchů, má astrální tělo, jež je pojivem mezi duchem a hmotným tělem. Tvoří se z okolního prostředí, z vesmírného fluida. Nese znaky elektřiny, magnetického fluida a do jisté míry také znaky neorganické hmoty. Dalo by se říci, že je podstatou hmoty. Je základní složkou organického, ale nikoliv intelektuálního života. Intelektuální život je projevem ducha. Duch je také zprostředkovatelem vnějších vjemů. V těle vnímáme během života různé pocity orgány, jež slouží na jejich přenášení. Po odumření těla se vjemy rozšíří do celého ducha. Proto duch nerozlišuje bolesti hlavy nebo nohou. Vnímá pouze celkovou bolest.

Nakonec je třeba dávat pozor, abychom si nepletli pocity po smrti uvolněného astrálního těla s pocity fyzického těla. Můžeme je porovnávat, stejné však nejsou. Duch po uvolnění hmotného těla může trpět, není to však tělesné utrpení, řekněme z chladu či tepla, ale není to ani výlučně duševní utrpení, jako jsou například výčitky svědomí.

Víme již, že duchové mohou procházet ohněm, aniž by pocítovali něco nepříjemného. Teplota je tedy neovlivňuje. Pocítovaná bolest není v pravém smyslu slova fyzická. Je to neurčitý vnitřní pocit. Ani sám duch si jej vždy úplně neuvědomuje, neboť není lokálně vymezen a nezpůsobují jej vnější činitelé. Je to spíše vzpomínka než skutečnost, často stejně nepříjemná. Někdy jde o cosi více než pouze o vzpomínku.

Ve chvíli smrti se astrální tělo rychleji nebo méně rychle uvolňuje z fyzického těla. Duch umírajícího člověka v prvních chvílích svůj stav

nechápe. Neuvědomuje si, že je mrtvý, cítí se stále živým. Vidí své fyzické tělo, ví, že mu patří, a nechápe, že se od něho odděluje. Tento stav trvá do té doby, pokud existuje spojení mezi fyzickým a astrálním tělem. Při pokuse nám jistý sebevrah řekl: "Ne, nejsem mrtvý. Avšak cítím červy, kteří mě rozežírají." Jelikož oddělení fyzického těla od astrálního nebylo úplné, bylo možné vnímat pocity obou těl současně, i kdyby byly jiné než za života. Sebevrah neprožíval skutečnou fyzickou bolest. Byla to pouze iluze, kterou považoval za skutečnost. Vznikla při pohledu na to, co se dělo v jeho fyzickém těle, s nímž ho spojovalo astrální tělo. Jelikož jej za života červi nerozežírali, nešlo o vzpomínku. Byl to pocit ze současnosti.

Během života přijímá tělo vnější vjemy. Duchu je odevzdává prostřednictvím astrálního těla, které je fluidem. Mrtvé tělo necítí nic, protože se v něm již nenacházejí ani duch, ani astrální tělo. Avšak astrální tělo, uvolněné po smrti z fyzického těla, pocity vnímá. Nejsou však konkrétní, spíše všeobecné, protože k němu nepřicházejí smysly. Ve skutečnosti je astrální tělo pouze přenosným činitelem. Vědomí patří duchu. Z toho vyplývá, že kdyby astrální tělo existovalo bez ducha, necítilo by nic. Bylo by jako mrtvé fyzické tělo.

Stejně duch bez astrálního těla by byl nepřístupný různým pocitům. To platí v případě úplně očištěných duchů. Víme, že čím více se duchové očišťují, tím se stává podstata astrálního těla éteričtější. Z toho vyplývá, že materiální vliv se snižuje úměrně s vývojem ducha. Čili úměrně s tím, jak se astrální tělo zjemňuje.

Astrální tělo zprostředkuje duchu stejně příjemné jako i nepříjemné pocity. Ačkoli nevnímá zvuky hudebních nástrojů jako zaživa, ani vůni květin, přece má nedefinovatelně krásné vnitřní pocity, které si stěží dokážeme představit.

Z tohoto hlediska jsme jako lidé slepí od narození vzhledem na světlo v duchovním světě. Víme, že existuje, ale prostřednictvím čeho jej vnímají duchové? Zde se naše poznání končí. Je vám už známo, že duch vnímá, cítí, slyší a vidí. Ale čím, když už nemá fyzické orgány? Ani samotní duchové nám to nemohou ujasnit, protože náš jazyk není uzpůsobený na vysvětlování toho, co si nedovedeme představit. Stejně

jako jazyk primitivních národů nemá výrazy na vyjadřování našeho umění, vědy a filozofie.

Tvrdíme-li, že duchové jsou nepřístupní účinku naší hmoty, máme na mysli vysoce ušlechtilé duchy, jejichž éterický obal je velmi jemný. Neplatí to na duchy, jejichž astrální tělo je hutnější. Ti vnímají naše zvuky i vůně. Ne však smysly jako během jejich života. Mohli bychom říci, že molekulové vibrace cítí celou svou bytostí. Slyší zvuk našeho hlasu, a přece nám rozumějí také beze slov - prostřednictvím přenosu myšlenky. Toto tvrzení potvrzuje fakt, že tato pronikavost je tím lehčí, čím je duch odhmotněnější.

Pokud jde o jejich zrak, nezávisí na našem světle. Schopnost vidět je základní vlastností duše. Temnota pro ni neexistuje. Čistší duchové mají však zrak rozsáhlejší a pronikavější. Duše anebo duch má tedy schopnost vnímat všechny vjemy. Během tělesného života jsou zastřeny hmotou orgánů. V mimotělesném životě jsou však zastřeny stále méně, úměrně tomu, jak se zjemňuje polomateriální obal.

Obal získávaný z okolního prostředí se mění podle druhu světla. Duchové si ho vyměňují při přechodu z jednoho světa do druhého tak, jak my měníme oděv při přechodu ze zimy do léta. Když nás přicházejí navštívit nejušlechtilější duchové, zahálí se do pozemského astrálního těla. Tehdy jejich vjemy probíhají tak, jako u našich obyčejných duchů. Jelikož nemají smyslové orgány, všichni, nižší i vyšší duchové, slyší a cítí pouze to, co chtějí. Jediné, co musejí poslouchat, jsou rady dobrých duchů. Jejich zrak je vždy aktivní. Mohou se však navzájem udělat neviditelnými. Podle svého postavení se mohou skrýt před duchy, jež mají nižší postavení, nikoliv však před těmi, kteří stojí výš. V prvním okamžiku po smrti je zrak duchů vždy zaměřený a zmatený. Vyjasňuje se úměrně tomu, jak se duch uvolňuje. Může vidět i skrze neprůhledné předměty. Pronikání přes nekonečné prostory a také do budoucnosti a minulosti závisí na stupni čistoty a ušlechtilosti ducha.

Poznání těchto schopností ducha není velmi uklidňující. Domnívali jsme se, že po odložení našeho hrubého obalu, nástroje našich bolestí, již nebudeme více trpět. A hle, duchové tvrdí, že budeme trpět dále. Ať již takovým anebo onakým způsobem, je to ještě stále utrpení.

Žel, je to tak. Ještě stále můžeme velmi a dlouho trpět. Avšak ve chvíli, kdy opustíme tělesný život, nemuseli bychom už trpět.

Zdá se, že pozemské utrpení někdy nezávisí na nás. Když se vrátíme k jeho prameni, uvidíme, že většina z nich je důsledkem příčin, jimž jsme se mohli vyhnout. Člověk za mnoho nemocí a tělesných chyb "vděčí" svým neřestem, ctižádosti, slovem vášním. Kdyby člověk žil vždy střídavě, kdyby nehýřil, měl prosté záliby a skromné touhy, ušetřil by si mnoho nepříjemností. Totéž platí také pro ducha. Utrpení, která podstupuje, jsou vždy důsledky způsobu jeho života na Zemi. Dnu anebo revmatismus již zřejmě mít nebude. Bude však mít jiná trápení, která nejsou o nic lepší. Jeho strasti jsou pouta, která ho spojují s hmotou. Čím víc se odhmotňuje, tím méně má nepříjemných pocitů. Zbavení se vlivu hmoty již v tomto životě závisí pouze na něm. Má svou svobodnou vůli a proto se může rozhodnout, co udělá. Nechť ovládne své živočišné pudy! Nechť nepřechovává nenávist, žádosťivost, závist či pýchu. Ať jej neovládá sobectví! Nechť svou duši očisťuje dobrými pocity! Nechť koná dobro a připisuje věcem tohoto světa pouze takový význam, jaký si zaslужují!

A tehdy bude očisťen již také ve svém fyzickém těle. Odpoutá se od hmoty, a když opustí tělo, nebude již podléhat jeho vlivu. Tělesná utrpení, která pociťoval, nezanechají žádnou nepříjemnou vzpomínku ani pocit, protože zasahovala pouze tělo, nikoliv ducha. Je šťasten, že se jich zbavil a osvobodil od každého duševního utrpení. Ptali jsme se na to tisíců duchů, kteří patřili ke všem společenským vrstvám a měli různá společenská postavení. Zkoumali jsme je od chvíle, kdy opustili své tělo v rozličných obdobích jejich duchovního života. Abychom zjistili, jaké změny nastaly v jejich představách a pocitech, pozorovali jsme je v záhrobním životě. Ti nejhrubší lidé nám z tohoto hlediska poskytli vzácný předmět výzkumu. Věděli jsme, že jejich strasti jsou úměrné jejich chování na Zemi, jehož důsledky snášejí. Dověděli jsme se také to, že tento nový život je zdrojem nevýslovného štěstí pro ty, kteří šli správnou cestou. Z toho vyplývá, že ti, kteří trpí, vinu za to mohou připisovat pouze sobě, jak na tomto, tak na oném světě.

VOLBA ZKOUŠEK

300.

Uvědomuje si a předvídá duch dříve než začne žít nový tělesný život věci, které se mu přihodí během života?

"Sám si vybírá druh zkoušek, které chce podstoupit, a v tom spočívá jeho svobodné rozhodování."

301.

Tedy životní trampoty mu neukládá Bůh jako trest?

"Bez Božího souhlasu nic není možné, protože on zavedl všechny zákony, které řídí vesmír. Zeptejte se raději, proč zavedl ten zákon a nikoliv jiný. Tím, že duchu dal volnost výběru, přenechává mu celou odpovědnost za jeho činy a jejich důsledky, a proto jeho budoucnosti nic nepřekáží. Může si vybrat cestu dobra i cestu zla. Podlehne-li však, zůstává mu útěcha, že se pro něho všechno neskončilo, protože Bůh mu ve své dobrotivosti dává možnost začít od začátku to, co udělal špatně. Kromě toho je třeba rozlišovat to, co je dílem Boží vůle, od toho, co je dílem člověka. Jestli vám hrozí nějaké nebezpečí, přijměte jej bez reptání, avšak s úsilím zvládnout jej, protože slouží jako prostředek pokroku."

302.

Může-li si duch vybrat druh zkoušky, kterou má podstoupit, vyplývá z toho, že všechna trápení, která v životě pociťujeme, jsme si vybrali a naplánovali sami?

"Všechna - to není ten správný výraz. Neznamená to, že jste si zvolili a naplánovali do nejmenších podrobností vše, co se vám v životě přihodí. Vybrali jste si druh zkoušky. Podrobnosti jsou důsledkem vašich vlastních skutků. Tak například duch, jenž se chtěl narodit mezi zločinci, věděl, jakým sklonům se vystavuje, ale nevěděl, co všechno vykoná. Jeho činy jsou výsledkem jeho předešlých existencí anebo svobodného rozhodování."

Duch ví, že výběrem některé cesty bude muset podstoupit určitý druh boje. Zná tedy charakter zvrátů, s nimiž se setká. Neví však, zda to bude spíš ta anebo jiná příhoda. Podrobnosti příhod vznikají z okolností a nevyhnutelností. Předvídat lze pouze významné události ovlivňující osud. Pustíte-li se cestou, na které je mnoho kolejnic, víte, že si máte dávat pozor, nechcete-li upadnout. Ale nevíte, kde upadnete. Jestli budete dost opatrní, možná neupadnete."

303.

Jak si duch může přát narodit se mezi zločinci?

"Nutno jej vyslat do prostředí, kde by mohl podstoupit zkoušku, o kterou žádal. Na to je potřebná analogie. Aby bojoval proti sklonu ke zboji, musí být mezi lidmi tohoto druhu."

304.

Kdyby na Zemi nebyli zločinci, duch by nemohl najít prostředí potřebné na určité zkoušky?

"Dalo by se to i tak říci. Do vyšších duchovních světů už nemá zlo přístup. Proto tam jsou pouze dobří duchové. Usilujte se, aby to co nejdříve bylo rovněž také na vaší Zemi."

305.

Aby dosáhl duch dokonalosti, musí podstoupit zkoušky všech druhů pokusů? Musí vyzkoušet všechny okolnosti, které v něm mohou podnítit pýchu, závist, lakomství, smyslnost atd.?

"Zajisté ne. Jsou i takoví, kteří se hned od začátku pustí cestou, jež je zbaví mnoha zkoušek. Kdo se však nechá svést na špatnou cestu, vystavuje se všem jejím nástrahám. Duch může například žádat bohatství, jež může dostat. Podle své povahy se tedy stane buď lakomcem anebo marnotratníkem, egoistou anebo štedrým člověkem, anebo se oddá všem smyslným rozkoším. Neznamená to však, že nutně musí

přejít postupně všemi těmito sklony."

306.

Jak si může duch, který je při svém zrodu prostý, nevědomý a bez zkušeností, vybrat život jako by byl znalý věci a být za tuto volbu zodpovědný?

"Bůh nahradí jeho nezkušenost tak, že mu naznačí cestu, kterou se má pustit. Jak se rozvíjí jeho svobodné rozhodování, umožňuje mu postupně být pánem rozhodování. Neposlouchá-li rady dobrých duchů, často zabloudí a vydá se na špatnou cestu. Můžeme to nazvat »pádem člověka«."

307.

Používá-li duch své svobodné rozhodování, závisí volba jeho tělesného života vždy výlučně na jeho vůli, anebo mu může být uložen z Boží vůle jako pokání?

"Bůh je trpělivý. Nespěchá s pokáním. Může však nenapravitelnému duchu vybrat takový život, který by pro něho mohl být nejprospěšnější, aby pochopil. Anebo když vidí, že během tohoto života by se duch mohl očistit a dosáhnout pokroku a zároveň by v něm mohl najít pokání."

308.

Rozhoduje se duch bezprostředně po smrti?

"Ne. Mnohým je dané dlouhé soužení v duchovním světě. Možno říci, že je to trest."

309.

Co vede ducha při výběru zkoušek, které chce podstoupit?

"Vybírá ty, které podle charakteru jeho chyb mohou být pro něho pokáním a pomoci mu rychleji postupovat. Jedni si tedy vybírají život v bídě a odřekání, a odvážně se snaží jej snášet. Jiní chtějí zakusit pokušení bohatství a moci. Ti jsou mnohem nebezpečnější, neboť je lze zneužít a použít nesprávně, a také proto, že rozvíjejí zlé vášně. Další se chtějí vyzkoušet v boji, který musejí svádět při styku s neřestí."

310.

Ti, kteří si vybrali zkoušku s neřestí, volí si ji z náklonnosti a z touhy žít v prostředí vyhovujícím jejich choutkám, aby se mohli oddávat hmotným zálibám?

"Ano, jsou tací. Jsou to však ti, u kterých je mravní smysl ještě málo rozvinut. Zkouška přijde sama od sebe a budou ji muset déle snášet. Dřív či později pochopí, že ukájení nízkých vášní má pro ně žalostné následky. Budou je snášet velmi dlouho, takže čas se jim bude zdát věčností. Bůh je ponechá v tomto stavu do té doby, dokud nepochopí

svoji chybu a sami nebudou prosit o nápravu užitečnými zkouškami."

311.

Nezdá se přirozené vybrat si nejméně namáhavé zkoušky?

"Vám ano. Duchu ne. Když se duch uvolní z hmoty, iluze skončí a duch přemýšlí jinak."

Člověk na Zemi v těchto zkouškách vidí pouze bolestnou stránku. Proto se mu zdá přirozené vybírat si ty, které jsou z jeho hlediska slučitelné s hmotnými požitky. V duchovním životě však tyto prchavé a hrubé požitky srovnává s trvalou blažeností, kterou tuší. Co tedy pro něho znamená několik krátkých utrpení? Duch si proto může vybrat nejtvrďší zkoušku, a tím také nejtěžší život v naději, že se rychleji zdokonalí. Tak jak si nemocný člověk často vybírá ten nejnejpříjemnější lék, aby se co nejdříve uzdravil. Kdo chce své jméno spojovat s objevením neznámé krajiny, nevybírá si vydlážděnou cestu. Zná nebezpečí, kterému se vystavuje, ale ví také o slávě, která ho očekává, když bude mít úspěch.

Teorie o svobodě výběru našich životů a zkoušek, které musíme podstoupit, se nezdá nezvyklá, pochopíme-li, že duchové uvolnění z hmoty posuzují věci jinak než

my. Uvědomují si, že existuje důležitější cíl, než jsou prchavé požitky světa. Po každém životě vidí krok, který udělali a pochopí, co jim ještě chybí, aby dosáhli čistoty. Proto se dobrovolně podrobují všem zvrátům tělesného života a sami žádají o ty, jež jim mohou pomoci rychleji dosáhnout cíle. Ať nás tedy nepřekvapuje, že duchové nedávají přednost tomu nejpříjemnějšímu životu.

Což se nesetkáváme denně s příklady podobných voleb? Vždyť co to znamená pro člověka, který část svého života bez oddechu pracuje, aby si nashromáždil prostředky na zabezpečení blahobytu, ne-li úkol, který si uložil v naději na lepší budoucnost? A co jsou utrpení vojáka v nebezpečné válce pro dobro krajiny, anebo pohrdání cestovatele nebezpečími v zájmu vědy, ne-li dobrovolné zkoušky? Čemu se člověk nepodrobí a nevystaví v zájmu společnosti nebo pro svou slávu? Zda nejsou všechny soutěže také dobrovolné zkoušky, kterým se podrobujeme v naději, že postoupíme v povolání, které jsme si vybrali? K vynikajícímu společenskému postavení ve vědě, umění či v průmyslu dospějeme pouze postupným přechodem nižšími postave-

ními, která jsou také zkouškami. Lidský život je kopií duchovního života, v němž si často vybíráme ty nejtěžší úkoly ve výhledu na vyšší cíl. Proč by si tedy duch, který vidí dále než tělo a pro něhož je tělesný život pouze pominutelnou příhodou, nevybral těžký a namáhavý život, když má vést k věčné blaženosti?

Ti, kteří vyhlásují, že může-li si člověk vybrat způsob života, budou žádat, aby byli princí či milionáři, jsou krátkozrací lidé, kteří vidí pouze to, čeho se dotýkají. Anebo jsou jako rozmazlené děti, které na otázku, čím by chtěly být, odpoví cukráři nebo zmrzlináři.

Vtělený duch je jako cestovatel na úpatí vrchu, který z hlubin údolí zastřeného mlhou nevidí ani délku, ani cíl své cesty. Až po dosažení hřebene hory uvidí cestu, kterou prošel, i tu, co ještě musí projít. Vidí svůj cíl a překážky, které musí překonat. A tehdy si může napláňovat, jakým způsobem k němu dorazí. Cíl pro cestovatele představuje oddech po námaze. Pro ducha zase nejvyšší dokonalost po těžkostech a zkouškách.

Všichni bludní duchové tvrdí, že hledají, studují a pozorují, aby se

mohli rozhodnout. Máme na to příklad z tělesného života? Ano, vždyť často celá léta hledáme svou životní dráhu, kterou si vybereme proto, že ji považujeme za nejvhodnější. Neuspějeme-li v jedné, hledáme jinou. Každé povolání, jež si zvolíme, je jedna fáze, jedno období života. Což nevyužíváme každý den na to, abychom přemýšleli a hledali, co budeme dělat následující den? Nuže, čím jsou duchu rozličné tělesné životy, ne-li obdobím dnů jeho duchovního života, který - jak víme - je jeho normálním životem, zatímco jeho tělesný život je pouze přechodný a dočasný.

312.

Mohl by se duch rozhodnout během tělesného života?

"Jeho přání může mít vliv na rozhodnutí, které závisí na úmyslu. Když je však duchem, často vidí věci úplně jinak. Rozhodnutí dělá pouze duch. Může jej však zopakovat v tělesném životě, neboť duch má chvíle, kdy nezávisí na hmotě, ve které žije."

313.

Mnozí lidé touží po vznešenosti a bohatství, ale určitě to nepovažují ani za pokání, ani za zkoušku?

"Nepochybně. Člověk si vznešenost přeje proto, aby z ní měl požitky."

Duch po ní touží proto, aby poznal její vrtkavost."

314.

Musí se duch ustavičně podrobovat zkouškám, až pokud nedospěje do stavu dokonalé čistoty?

"Ano. Ne však takovým, jako je chápáte vy. Vy zkouškami nazýváte hmotné útrapy. Avšak duch, který dosáhl určitého stupně, i když není dokonalý, je už nepodstupuje. Stále má však povinnosti, které mu pomáhají zdokonalovat se a nejsou mu vůbec nepříjemné. Pouze kdyby mu bylo zatěžko pomáhat jiným ve zdokonalování."

315.

Může se duch zmýlit v účinku zkoušky, kterou si vybral?

"Může si vybrat takovou, která je nad jeho síly a podlehnout jí. Nebo takovou, která mu nijak neprospěje, vede-li zahálčivý a zbytečný způsob života. Po návratu do světa duchů však zjistí, že nic nezískal, a žádá o nahrazení ztraceného času."

316.

Z čeho vyplývají vlohy některých lidí a jejich touha vykonávat raději jedno povolání než jiné?

"Zdá se, že na tuto otázku si budete umět odpovědět také sami. Zda to není důsledek volby zkoušek a po-

kroku uskutečněných v některém předcházejícím životě?"

317.

Duch v bludném stavu zkoumá různé podmínky, ve kterých by se mohl vyvíjet. Jak se může vyvíjet, když se narodí například mezi lidožrouty?

"Mezi lidožrouty se vyspělí duchové nerodí. Rodí se tam duchové s povahou lidožroutů anebo ti, kteří jsou na nižším stupni vývoje."

Lidožrouti na Zemi nejsou na posledním stupni vývojového žebříčku. Existují duchovní světy, jejichž zhovadilost a krutost nemá na Zemi obdobu. Tito duchové jsou tedy ještě nižší než ti nejnižší z hmotného světa. Jejich příchod mezi naše divochy znamená pro ně takový pokrok, jakým by byl pro naše lidožrouty výkon povolání, které by je zavazovalo neprolévat krev. Nemusejí-li se snažit, je to proto, že jejich duševní nízkost jim ještě nedovoluje chápat dokonalejší věci. Duch může jít vpřed pouze postupně. Nemůže jedním skokem překonat vzdálenost, která dělí barbarství od civilizace. A právě v tom vidíme jednu z nevyhnutelností znovuzrození, která je v souladu s Boží spravedlností. Co by se jinak stalo s milióny bytostí, které denně

umírají na nejnižším stupni úpadku, kdyby neměly možnost dosáhnout vyššího stupně? Proč by je byl Bůh vydědil z přízně, kterou věnoval jiným lidem?

318.

Mohou se mezi našimi civilizovanými národy narodit duchové pocházející z nižšího světa než je Zem, anebo z velmi zaostalého národa jako jsou například lidožrouti?

"Ano, jsou tací, kteří se zmýlí ve snaze vystoupit velmi vysoko. Pak se však mezi vás nehodí, protože jejich mravy a pudy jsou v rozporu s vašimi."

Tyto bytosti nám předvádějí smutný výjev krutosti uprostřed civilizace. Jejich návrat mezi lidožrouty nebude úpadkem, ale pouze návratem na místo, které jim patří, a snad porovnáním něco získají.

319.

Mohl by se člověk patřící k civilizované rase znovuzrodit v primitivní rase, například z pokání?

"Ano, závisí to však na druhu pokání. Pán, který byl krutý ke svým otrokům, by se mohl sám stát otrokem a snášet takové špatné zacházení, jaké způsoboval sám. Kdo v nějaké éře vládl, může v novém životě být podřízen těm, kteří se po-

drobovali jemu. Zneužíval-li svou moc, je to pokání a Bůh mu ho může uložit. Dobrý duch si může vybrat život mezi civilizovanými národy, aby urychlil jejich pokrok, a tehdy je to poslání."

POMĚRY V ZÁHROBÍ

320.

Vytvářejí duchové mezi sebou hierarchii pravomocí? Je mezi nimi podřízenost a autorita?

"Ano, velmi velká. Duchové mají nad jinými duchy moc, která je podmíněná jejich neodolatelným mravním vlivem."

321.

Mohou se nižší duchové vyhnout vlivu nadřazených duchů?

"Ne, protože jejich vliv je neodolatelný."

322.

Dávají člověku moc a úcta, kterým se těšil na Zemi, určitou převahu ve světě duchů?

"Ne, protože malí budou povýšeni a velcí poníženi."

323.

Jak máme rozumět tomuto povýšení a ponížení?

"Copak nevíte, že duchové patří do rozličných řádů podle svých zásluh? Nuž tedy ten nejvýznamnější

člověk na Zemi může patřit k poslednímu řádu mezi duchy, zatímco jeho služebník bude v prvním řádu. Cožpak Ježíš neřekl: Kdo se poníží, bude povýšen, a kdo se povýší, bude ponížen?"

324.

Pocituje pozemsky významný člověk ponížení mezi nižšími duchy?

"Často velmi velké, zejména byli nadutí a závistiví."

325.

Uznává ještě voják svého generála, když se po boji setkají ve světě duchů za svého nadřazeného?

"Hodnost nic neznamená. Morální nadřazenost je všechno."

326.

Stýkají se duchové rozličných řádů?

"Ano i ne. Totiž setkávají se, ale liší se od sebe. Vyhýbají se navzájem anebo se sbližují podle podobnosti anebo souladu citů, stejně jako vy. Je to svět, jehož zamlženým obrazem je pozemský svět. Duchové stejného postavení se shromažďují na základě podobnosti. Vytvářejí seskupení anebo rodiny, které pojí sympatie a předsevzetý cíl. Dobré pojí touha konat dobro. Zlé pojí hanba za jejich chyby a potřeba být mezi podobnými bytostmi."

Je to jako na Zemi. Jako ve velkém městě, kde se setkávají a vídávají lidé všech společenských postavení, aniž by se míchali. Vytvářejí spolky podle podobnosti zálib. Neřest se setkává se ctí, aniž by se vzájemně ovlivňovaly.

327.

Všichni duchové mají vzájemně přístup mezi ostatní?

"Dobří duchové chodí všude. Musí to tak být, aby mohli ovlivňovat zlé. Avšak nedokonalým duchům je zakázán vstup do oblastí obývaných dobrými duchy, aby tam nemohli vnést nesvár zlých vášní."

328.

Jaký charakter mají styky mezi dobrými a zlými duchy?

"Dobří se snaží přemoci zlé sklony jiných, aby jim pomohli pozvednout se. Je to posláním."

329.

Proč mají nízcí duchové zálibu svádět nás ke zlu?

"Ze závisti, že si nezasloužili patřit mezi dobré. Touží zabraňovat nezkušeným duchům, aby ani oni nedospěli k nejvyššímu blahu. Nesetkáváte se s tím také u vás na Zemi?"

330.

Jak se duchové mezi sebou dorozumívají?

"Vidí se a rozumějí si. Řeč je nemateriální. Je obrazem ducha. Spojení mezi duchy vytváří vesmírné fluidum. Je nositelem přenosu myšlenek, tak jak je pro vás vzduch šířitelem zvuku. Je to jakýsi vesmírný telegraf, který spojuje všechny světy a umožňuje duchům komunikaci jednoho světa s druhým."

331.

Mohou duchové utajovat myšlenky? Mohou jedni skrýt své záměry před druhými?

"Ne. Všechno je pro ně odkryté, zejména jsou-li dokonalí. Mohou se vzdálit, ale stále se vidí. Není to však absolutní pravidlo, protože někteří duchové se mohou pro jiné stát neviditelnými, považují-li to za prospěšné."

332.

Jak mohou duchové, kteří už nemají tělo, zjistit svou individualitu a odlišit se od ostatních duchovních bytostí?

"Svou individualitu zjišťují díky astrálnímu tělu, které je navzájem odlišuje, tak jak odlišuje fyzické tělo lidí."

333.

Poznají se duchové, kteří spolu žili na Zemi? Pozná syn svého otce, přítel svého přítele?

"Ano, a tak je to z generace na generaci. Vidíme svůj minulý život

a čteme v něm jako v knize. Tím, že vidíme minulost našich přátel i nepřátel, vidíme jejich přechod ze života do smrti."

334.

Vidí duše opouštějící svou tělesnou schránku okamžitě své rodiče a přátele, jež ho předešli do světa duchů?

"Okamžitě není vždy ten správný výraz. Duše potřebuje určitý čas na to, aby se vzpamatovala a setřásla hmotný závoj."

335.

Jak vítají duši při návratu do světa duchů?

"Duši spravedlivého vítají jako milovaného, dávno očekávaného bratra. Duši zlomyslníka jako bytost, kterou opovrhují."

336.

Jaký pocit mají nečistí duchové při pohledu na jiného zlého ducha, který k nim přichází?

"Zlí duchové jsou spokojeni, vidí-li podobné bytosti, které jsou tak jako oni zbaveny nekonečného blaha. Tak jako je na Zemi darebák spokojen mezi soběrovnými."

337.

Přicházejí nám naši rodiče a přátelé naproti, když opouštíme Zemi?

"Ano, přicházejí naproti duši, kterou milují. Blahopřejí jí jako po návratu z cesty, když unikla jejím nebezpečím, a pomáhají jí uvolnit se z tělesných pout. Pro dobré duchy je to laskavost, když ti, kteří je milovali, jim přijdou naproti. Zatímco poskvrněný zůstává sám, anebo jej obklopují pouze jemu podobní duchové. Pro něho je to trest."

338.

Rodiče a přátelé se po své smrti vždy setkají?

"Závisí to na jejich pozdvižení a na cestě, kterou sledují ke svému povýšení. Je-li některý z nich vyspělejší a postupuje rychleji než jiný, nemohou zůstat spolu. Budou se moci občas setkat, ale navždy budou spolu pouze tehdy, budou-li kráčet bok po boku, anebo když dosáhnou rovnosti v dokonalosti. A pak ztráta možnosti vidět své bratry, rodiče a přátele je někdy trestem."

SYMPATICKÉ A ANTIPATICKÉ VZTAHY DUCHŮ. VĚČNÉ POLOVIČKY

339.

Mají duchové, kromě podobnosti sklonů, mezi sebou osobní vztahy?

"Ano, tak jako lidé. Ale pouto, které pojmí duchy, je silnější bez těla, protože už není vystaveno vrtkavosti vášní."

340.

Cítí duchové nenávist?

"Nenávist existuje pouze mezi nečistými duchy. Právě ti vám našepťávají nepřátelství a rozbroje."

341.

Zachovávají si dva lidé, kteří byli na Zemi nepřáteli, pocit zatrpklosti vůči sobě také ve světě duchů?

"Nikoliv. Pochopí, že jejich nenávist byla hloupá a její příčina naivní. Pouze nedokonalí duchové si zachovávají určitou nevraživost, až pokud se neočistí. Rozděloval-li je pouze nějaký materiální zájem, po odhmotnění už na to nebudou myslet. Nemá-li mezi nimi antipatie, mohou se s potěšením setkávat, jelikož příčina jejich rozporu už neexistuje."

Stejně jako dva spolužáci, kteří když dospějí, uznají dětinskost svých sporů z dětství, a přestanou se na sebe hněvat.

342.

Může být vzpomínka na zlé skutky, které vůči sobě spáchali dva lidé, překážkou jejich náklonnosti?

"Ano. Nutí je ke vzájemnému vyhýbání se."

343.

Jaký pocit mají po smrti ti, kterým jsme na Zemi ublížili?

"Jsou-li dobří, odpustí vám, když jste toho litovali. Jsou-li zlí, zachovávají si pocit křivdy a občas vás mohou pronásledovat až do dalšího života. Bůh jim to může dovolit jako trest."

344.

Mohou se narušit osobní vztahy duchů?

"Ne, protože se nemohou podvádět. Nemají více masky, pod kterou se skrývají pokrytci. Proto jsou tak čisti, jejich náklonnost je neměnná. Láska, která je pojí, je pro ně pramenem nejvyšší blaženosti."

345.

Pokračuje láska, kterou k sobě cítili dva lidé na Zemi, také ve světě duchů?

"Ano, je-li založena na opravdové sympatii. Mají-li na ní větší podíl fyzické příčiny, zaniká spolu s příčinou. Náklonnost mezi duchy je pevnější a trvalejší než na Zemi, neboť už není podřízena hmotným rozmarům a zájmům, ani samolibosti."

346.

Duše, jež se mají vzít, jsou na to předurčeny od svého zrodu? Má každý z nás někde na světě svoji

polovičku, se kterou jednou bude nevyhnutně spojen?

"Ne. Mezi dvěma duchy není osobního a neodvratného svazku. Svazek existuje mezi všemi duchy, ale na rozličných stupních, podle postavení, které mají. Neboli podle dosažené dokonalosti. Čím jsou dokonalejší, tím jsou jednotnější. Z neshod se rodí všechna lidská zla. Ze souladu vyplývá dokonalé štěstí."

347.

V jakém smyslu máme chápat slovo polovička, které se používá na označení sympatických duchů?

"Je to nepřesný výraz. Kdyby byl jeden duch polovičkou druhého, po odloučení by byl neúplný."

348.

Spojují se dva dokonale sympatičtí duchové na věčnost anebo se mohou rozejít a spojit se s jinými duchy?

"Všichni duchové, kteří dospěli k dokonalosti, jsou mezi sebou spojeni. Když se duch pozvedne z nižších sfér, už necítí stejnou sympatii k těm, které opustil."

349.

Sblížují se dva sympatičtí duchové proto, že jsou rozdílní, anebo je jejich náklonnost výsledkem toho, že jsou stejní?

"Sympatie, která přitahuje jednoho ducha k druhému, je výsledkem dokonalé shody jejich sklonů a instinktů. Kdyby jeden doplňoval druhého, ztratil by svou individualitu."

350.

Spočívá shoda potřebná k dokonalé sympatii jen v podobnosti názorů a pocitů, anebo také v rovnosti nabytých znalostí?

"Spočívá v rovnosti stupně vzestupu."

351.

Duchové, jež si dnes nejsou sympatičtí, mohou si být později?

"Ano. Duch, který bloudí v nižší sféře, se postupně zdokonalí, a vstoupí do vyšší sféry, kde neexistuje antipatie duchů."

352.

Mohou si dva duchové přestat být sympatičtí?

"Ovšemže. Je-li jeden z nich nečinný."

Teorie o věčných polovičkách je schéma zobrazující spojení dvou sympatických duchů. Je to výraz, jenž se používá také v běžném jazyku. Není třeba jej však brát doslovně.

VZPOMÍNKY NA TĚLESNÝ ŽIVOT

353.

Pamatuje si osvobozený duch na svůj tělesný život?

"Ano. Po více lidských životech si vzpomíná čím byl a občas se soucítěně vysmívá sám sobě."

Stejně jako se dospělý člověk směje nad bláznovstvím svého mládí anebo nad dětinskostí svého dětství.

354.

Vzpomíná si duch po smrti na tělesný život ihned a plně?

"Ne. Vzpomíná si na to pomalu. Jako na něco, co se vynořuje z mlhy. Postupně, jak na něho upírá svou pozornost."

355.

Vzpomíná si duch podrobně na všechny příhody svého života?

"Pamatuje si věci vzhledem na důsledky, které měly na jeho duchovní stav. Jsou ovšem životní okolnosti, kterým nepřipisuje žádný význam, a ani se nesnaží si na ně vzpomenout."

356.

Kdyby však chtěl, mohl by si na ně vzpomenout?

"Může si vzpomenout i na ty nejmenší podrobnosti, na události,

a také na své myšlenky. Když to však není potřebné, nedělá to."

357.

Tuší souvislost svého uplynulého života vzhledem na budoucí život?

"Zaručeně to vidí a chápe mnohem lépe než během svého tělesného života. Chápe potřebu očišťování, aby dospěl k nekonečnosti. Ví, že po každém životě zanechává určité nečistoty."

358.

Jak se promítne minulý život v paměti ducha? Snahou jeho představitosti, nebo jako obraz, jenž má pořád před očima?

"Jedním i druhým způsobem. Všechny skutky, tak důležité, aby si na ně vzpomněl, jsou jakoby přítomny. Ostatní jsou jako nejasné myšlenky anebo jsou úplně zapomenuty."

Čím více je duch odhmotněn, tím méně důležitosti připisuje hmotným věcem. Stává se, že vyvoláváme nějakého ducha, který právě opustil Zemi a nepamatuje si jména osob, které miloval, ani mnoho podrobností, které se nám zdají být důležité. Nestará se o to, a proto to upadlo do zapomnění. Moc dobře si však pamatuje hlavní fakta, která mu pomáhají zlepšovat se.

359.

Vzpomíná si duch na všechny tělesné existence - předcházející životy?

"Celá jeho minulosti se před ním odvíjí jako etapy cesty, kterými cestovatel prošel. Nepamatuje si absolutně na všechny své činy. Vzpomíná si na ně v souvislosti s tím, jaký vliv mají na jeho současný stav. Pokud jde o první životy, které můžeme považovat za dětství ducha, ty se stávají nejasnými a mizí v temnotě zapomnění."

360.

Jak se duch dívá na tělo, které právě opustil?

"Jako na nepříjemný oděv, který ho svrběl. Je šťastný, že se ho zbavil."

361.

Jaký pocit může mít při pohledu na své rozkládající se tělo?

"Téměř vždy je to lhostejnost. Jako k něčemu, o čem již nestojí."

362.

Poznává duch po určité době tělesné pozůstatky a jiné věci jako něco, co mu patřilo?

"Někdy. Závisí to na tom, z jakého více či méně povzneseného - hlediska pozoruje pozemské věci."

363.

Přitahuje pozornost ducha a těší jej úcta prokazovaná předmětům, které po něm zůstaly?

"Duch je vždy šťasten, vzpomíná-li si na něho. Věci, jenž si po něm uchováváme, nám jej připomínají. Nepřitahují jej však tyto předměty, ale myšlenky."

364.

Zachovávají si duchové vzpomínku na utrpení, jež snášeli během svého posledního tělesného života?

"Často. Díky ní lépe procítí hodnotu blaženosti, které se mohou těšit jako duchové."

365.

Když Zemi opustí člověk, který byl šťastný, pociťuje žal za svými požitky?

"Pouze nižší duchové mohou truchlit za radostmi blízkými nečistotě jejich charakteru, které vykupují svými utrpeními. Pro ušlechtilé duchy je věčné blaho tisíckrát lepší než pomínutelné pozemské požitky."

Podobně jako dospělý člověk opovrhne požitky svého dětství.

366.

Lituje člověk na druhém světě, že nedokončil významné a prospěšné práce, jenž přerušila smrt?

"Ne, protože vidí, že další jsou předurčení dokončit je. Naopak, snaží

se ovlivnit jiné lidské duchy, aby v nich pokračovali. Jeho cílem na Zemi bylo dobro lidstva. Tento cíl zůstává stejný také ve světě duchů."

367.

Zachovává si člověk na druhém světě stejnou lásku ke svým zanechaným uměleckým či literárním dílům jako za života?

"Podle své ušlechtilosti. Posuzuje je z jiného hlediska a často odsuzuje to, co nejvíce obdivoval."

368.

Zajímá se ještě duch o práci na Zemi, o pokrok umění a věd?

"Závisí to na jeho ušlechtilosti nebo na poslání, které má vykonat. Co se vám zdá úžasné, je pro některé duchy často velmi málo. Obdivují to jako vědec dílo školáka. Duch se zajímá o to, co prokazuje ušlechtilost vtělených duchů a jejich pokrok."

369.

Zachovávají si duchové po smrti lásku k vlasti?

"Pro ušlechtilé duchy je vlastí vesmír. Na Zemi je jejich vlast tam, kde je nejvíce sympatických lidí."

Postavení duchů a jejich způsob vidění věcí se donekonečna mění vzhledem na stupeň jejich mravního a intelektuálního rozvoje.

Duchové vyšších řádů obvykle tráví na Zemi pouze krátký čas.

Vše, co se na ní děje, je přízemní v porovnání s velikostí nekonečna. Věci, kterým lidé připisují největší důležitost, jsou v jejich očích dětinské a málo přitažlivé. Pravda, nebyli-li sem vyslaní, aby se zúčastnili na vývoji lidstva.

Duchové středního řádu tu pobývají častěji, a věci posuzují z ušlechtlejšího hlediska. Obvyklejší duchové jsou tu takřka usazeni. Po smrti tvoří podstatnou část okolního obyvatelstva neviditelného světa. Zachovali si přibližně stejné myšlenky, chutě a sklony, jaké měli ve své tělesné schránce. Pletou se do pozemských záležitostí, shromáždění a zábav.

Zúčastňují se na nich více či méně aktivně, podle své povahy. Jelikož své vášně nemohou uspokojit, podněcují k nim lidi a těší se z těch, jež se jim oddávají. Jsou mezi nimi také vážnější duchové. Ti se dívají a pozorují proto, aby se poučili a zdokonalili.

370.

Mění se představy duchů?

"Velmi. Jak se duch odhmotňuje, jeho představy podléhají velkým změnám. Někdy si duch dlouho zachovává stejné představy, ale postupně, se snižováním vlivu hmoty,

vidí věci jasněji. A tehdy začne hledat prostředky, jak se zlepšit."

371.

Proč se duch dívá při návratu do světa duchů, když v něm žil před svým vtělením?

"Je to pouze účinek prvního momentu a rozruchu po probuzení. Později se mu vrací vzpomínka na minulost a vytrácí se pocit pozemského života."

PAMÁTKA ZESNULÝCH.
POHŘEB

372.

Jsou duchové citliví na vzpomínky těch, které na Zemi milovali?

"Mnohem víc, než byste si mysleli. Jsou-li šťastni, tato vzpomínka jim štěstí přidává. Jsou-li v duchovním světě nešťastní, znamená pro ně určitě zmírnění trápení."

373.

SVÁTEK Památka zesnulých znamená pro duchy něco slavnostnějšího? Chystají se navštívit ty, kteří se mají jít pomodlit nad jejich tělesnými pozůstatky?

"Duchové v tento den přicházejí tak jako jindy na volání myšlenky."

374.

Je pro ně tento den schůzkou u jejich hrobů?

"V tento den je jich tam víc, protože je volá více lidí. Každý z nich však přichází jen kvůli svým přátelům, nikoliv pro lhostejný dav."

375.

V jaké podobě přicházejí a jak bychom je uviděli, kdyby se mohli stát viditelnými?

"V té podobě, v jaké jste je znali během života."

376.

Přicházejí ke svým hrobům také zapomenutí duchové, jejichž hrob nikdo nenavštěvuje? Pociťují smutek, že nikdo z přátel si nepřipomněl jejich památku?

"Co pro ně znamená Země? Lnou k ní pouze srdcem. Není-li na Zemi lásky, už k ní ducha nic nepoutá. Patří mu celý vesmír."

377.

Poskytuje duchu více uspokojení návštěva hrobu než modlitba doma?

"Návštěva hrobu je způsob projevu, že na nepřítomného ducha myslíme. Je to symbol. Akt vzpomínky posvěcuje modlitba. Nezáleží na místě, vychází-li ze srdce."

378.

Zúčastňují se duchové lidí, kterým postavíme sochy nebo pamětníky, na jejich slavnostních odhaleních a mají z nich radost?

"Mnozí přicházejí, mohou-li, ale vzpomínka na ně je více těší než vzdávání pocty."

379.

Odkud pochází touha některých lidí, aby byli pochováni spíše na tom než na jiném místě? Vracejí se tam raději po své smrti? Je tento význam, připisovaný materiální věci, znakem nízkosti ducha?

"Náklonnost ducha k některým místům je projevem duševní nízkosti. Vždyť co znamená pro ušlechtilého ducha kousek země? Cožpak neví, že jeho duše se připojí k těm, které miluje, i když budou jejich pozůstatky odloučeny?"

380.

Má se považovat pochovávaní tělesných pozůstatků všech členů rodiny ve společné hrobce za zbytečnou věc?

"Nikoliv. Je to pietní zvyk a projev sympatie těm, které jsme milovali. Nezáleží-li duchům na něm, pro lidi je užitečný. Vzpomínky jsou soustředěnější."

381.

Je duše vracející se do duchovního světa citlivá na pocty projevované jejím tělesným pozůstatkům?

"Když duch dosáhl určitého stupně dokonalosti, nezná již pozemskou marnost. Chápe bezvýznamnost těchto věcí. Jsou duchové, kteří se v první chvíli své tělesné smrti velmi těší ze vzdávaných poct, jen je mrzí, že už nejsou ve svém těle, protože si ještě zachovávají některé pozemské předsudky."

382.

Účastní se duch na svém pohřebním průvodu?

"Velmi často, ale občas, je-li ještě zmaten, si neuvědomuje, co se tam odehrává."

383.

Lichotí mu shluk účastníků v jeho pohřebním průvodu?

"Více či méně. Podle toho, jaké city je přivádějí."

384.

Účastní se duch zesnulého na setkání dědiců?

"Téměř vždy. Je to Boží vůle. Tam duch posuzuje hodnotu lásky svých blízkých. Odhalí se před ním všechny city a při pohledu na chamtivost těch, co se dělí o jeho pozůstalost, pociťuje zklamání. Ale řada přijde také na ně."

385.

Je mimovolná úcta, kterou člověk všech dob a národů prokazuje mrtvým, následkem tušení budoucího života?

"Je jeho přirozeným důsledkem. Bez toho by tato úcta byla neopodstatněná."

VII. kapitola

NAVRÁCENÍ DO TĚLESNÉHO ŽIVOTA

Předzvěsti návratu - Spojení duše s tělem - Potrat - Mravní a intelektuální vlastnosti člověka - Vliv organismu - Slabomyslnost, šílenství - O dětství - Pozemské sympatie a antipatie - Zapomenutí minulosti

PŘEDZVĚSTI NÁVRATU

386.

Znají duchové dobu, do které se znovuzrodí?

"Tuší ji, tak jako slepec cítí oheň, ke kterému se přibližuje. Vědí, že musejí znovu nabýt tělo, podobně jako vy víte, že jednou musíte umřít. Ale aniž byste věděli kdy."

387.

Znovuzrození je tedy nevyhnutelnost duchovního života, stejně jako je smrt nevyhnutelností tělesného života?

"Zajisté je to tak."

388.

Zabývají se všichni duchové svým znovuzrozením?

"Jsou takoví, kteří na to ani nepomyslí, ba ani to nechápou. Závisí to na jejich větší či menší vyspělosti. Pro některé je nejistota jejich budoucnosti trestem."

389.

Může duch urychlit anebo oddálit chvíli svého znovuzrození?

"Může ji urychlit odvoláváním se na své sliby. Anebo také oddálit,

couvne-li před zkouškou. Protože také mezi duchy jsou zbabělci a nevšímaví. Neudělají to však beztrápně. Trpí tím jako ten, kdo odmítá blahodárný lék, který jej může vyléčit."

390.

Může duch, který netouží po vstupu a je spokojen se svým průměrným postavením mezi bludnými duchy, prodlužovat tento stav donekonečna?

"Ne donekonečna. Postup je nevyhnutelnost, kterou duch dříve či později podstoupí. Všichni musejí postupovat, je to jejich úděl."

391.

Spojení duše s tím nebo oním tělem je předurčeno anebo se o tom rozhodne v poslední chvíli?

"Duch je určen vždy dopředu. Když se rozhodne pro zkoušku, které se chce podrobit, žádá o vtělení. Nuž a vševědoucí a vševidoucí Bůh dopředu ví, která duše se spojí s kterým tělem."

392.

Může si duch vybrat tělo, do kterého má vstoupit, anebo si vybírá pouze způsob života, který mu má posloužit jako zkouška?

"Může si vybrat takové tělo, například zmračené, protože jeho nedostatky jsou pro něho zkouškami napomáhajícími k cestě vpřed. Výběr

však nezávisí vždy na něm. Ale může o to žádat."

393.

Mohl by duch v poslední chvíli odmítnout vstoupit do jím vybraného těla?

"Kdyby odmítl, trpěl by mnohem víc než ten, co se nepokoušel o žádnou zkoušku."

394.

Mohlo by se stát, že dítě, jež se má narodit, nenajde ducha, jenž by se chtěl do něho vtělit?

"Bůh by se o to postaral. Má-li se narodit životaschopné dítě, vždy je předurčeno na to, aby mělo duši. Nic nebylo stvořeno bez záměru."

395.

Může být spojení ducha s určitým tělem uloženo Bohem?

"Může mu to být uloženo stejně jako rozličné zkoušky. Zejména, když duch ještě není schopen se rozhodnout sám. Za pokání může být dáno spojit se s tělem dítěte, jehož společenské postavení bude pro ducha trestem."

396.

Bude-li se ucházet o jedno tělo více duchů, kdo rozhodne, komu bude patřit?

"Může o to požádat více duchů. V takovém případě Bůh posoudí, který z nich je nejschopnější splnit

poslání, pro které je dítě předurčeno."

397.

Doprovází okamžik převtělení obava podobná té, jaká nastává při opuštění těla?

"Mnohem větší a trvá mnohem déle. Tělesnou smrtí se totiž duch zbavuje otroctví, ale narozením do něho vstupuje."

398.

Je pro ducha okamžik převtělení slavnostní? Uskutečňuje se tento akt jako něco, co je pro něho závažné?

"Je jako cestovatel, který se vydá na nebezpečnou plavbu a neví, zda ve vlnách, na něž narazí, nenajde smrt."

Cestující, který se naloďuje, ví, jakým nebezpečím se vystavuje, ale neví, zda ztroskotá. Podobně je na tom duch. Zná druh zkoušek, kterým se vystavuje, ale neví, zda jim nepodlehne.

Podobně jako je smrt fyzického těla určitým znovuzrozením ducha, převtělení je pro něho určitým druhem smrti, anebo spíše vyhnáním a izolací. Odchází ze světa duchů do materiálního světa, tak jako člověk odchází z materiálního světa do světa duchů. Duch ví, že se znovuzrodí, tak jako člověk ví, že umře. Ale stejně

jako on si to uvědomí až v poslední chvíli, když nastane určený čas. V té chvíli se ho zmocní strach, tak jako se zmocňuje umírajícího člověka. Ten přetrvává do té doby, pokud se jasně nezformuje nová existence. Přibližování se znovuzrození je pro ducha určitým druhem agónie.

399.

Je si duch před vtělením jistý, že zdolá zkoušky, kterým bude podroben v životě, anebo cítí úzkost z případného selhání?

"Samozřejmě, že má obavy, protože podle toho, zda zkoušky snášel dobře anebo špatně, jej buď zdrží v jeho vývoji, anebo jej dostanou dále."

400.

Doprovázejí ducha při jeho znovuzrození jiní duchové, podobně jako jej vítají, když se k nim po smrti vrací?

"Závisí to na sféře, kterou duch obývá. Patří-li do té, kde vládne láska, duchové, kteří jej milují, doprovázejí jej až do poslední chvíle, posmělují jej a často jej sledují v pozemském životě."

401.

Duchové, kteří nás sledují v životě, jsou těmi, které vidáme občas ve snech, jak nám pomáhají a radí?

"Velmi často to jsou oni. Navštěvují vás, tak jako vy navštěvujete vězně, jenž je za mřížemi."

SPOJENÍ DUŠE S TĚLEM

402.

Kdy se duše spojuje s tělem?

"Spojování se začíná ve chvíli početí. Úplně je však již ve chvíli narození. Od okamžiku početí je duch, určený na přebývání v určitém těle, připoután k němu fluidickým poutem, které se stále více upevňuje až do narození dítěte. Pláč dítěte oznamuje, že už patří mezi živé lidi."

403.

Je spojení ducha s tělem ve chvíli početí definitivní? Mohl by duch během tohoto období odmítnout obývat určité tělo?

"Spojení je definitivní v tom smyslu, že jiný duch už nemůže nahradit toho, jenž byl určen pro toto tělo. Jelikož pouta, která jej vážou k tělu, jsou velmi slabá, lehce se trhají. Může je přetřhnout vůle ducha, který couvne před zvolenou zkouškou a tehdy umírá."

404.

Co se stane s duchem, když tělo, které si vybral, umře dřív, než se narodí?

"Vybere si jiné."

405.

Jaký význam mají tato předčasná úmrtí?

"Příčinou těchto úmrtí je nejčastěji nedokonalost hmoty."

406.

Jaký význam může mít pro ducha spojení s tělem umírajícím několik dní po narození?

"Fyzická bytost nemá ještě dostatečně rozvinuté vědomí své existence, proto umírání téměř neprožívá. Smrt dítěte je často zkouškou anebo trestem pro rodiče."

407.

Ví duch napřed, že tělo, které si vybral, nemá naději na život?

"Někdy to ví. Vybere-li si jej však navzdory tomu, znamená to, že couvá před zkouškou."

408.

Když se z nějaké příčiny vtělení ducha nepovede, je okamžitě nahrazeno jinou existencí?

"Není to vždy okamžitě. Duch potřebuje na novou volbu čas a vhodné podmínky."

409.

Lituje někdy duch svoji volbu, když už nemůže couvnout ze spojení s tělem?

"Chcete vědět, zda si jako člověk stěžuje na svůj život? Zda by jej chtěl mít jiný? Ano, protože neví

o tom, že si jej sám vybral. Myslí-li si, že je nad jeho síly, utíká se k sebevraždě."

410.

Využívá duch v období mezi počtím a narozením všechny své schopnosti?

"Závisí to na období. Ačkoli není ještě vtělen, je již připoután. Od okamžiku počtí se ducha začíná zmocňovat neklid. To jej upozorní, že přišel čas začít nový život. Neklid se zvyšuje až do narození. V tomto období je jeho stav podobný spánku člověka. Postupně, jak se přibližuje chvíle narození, se jeho představy ztrácejí. Stejně jako i vzpomínky na minulost, které si již jako živý člověk neuvědomuje."

411.

Nabude duch ve chvíli narození znovu všechny své schopnosti?

"Ne. Rozvíjejí se postupně spolu s orgány. Je to pro něho nový život. Musí se naučit používat své hmotné nástroje. Myšlenky se mu postupně vracejí, tak jako člověku, probouzejícímu se ze spánku, jenž se ráno nachází v jiném stavu než večer předtím."

412.

Ačkoli spojení ducha s tělem se úplně a definitivně dovrší až po na-

rození, můžeme se domnívat, že embryo má duši?

"Duch, který jej má oživit, je určitým způsobem mimo něho. Nemá tedy v pravém smyslu slova ducha, protože vtělení má pouze nastat. Je však spojeno s duchem, který má být jeho."

413.

Jak se dá vysvětlit vyvíjející se život v matce?

"Je to život rostoucí rostliny, který pokračuje živočišným životem. Člověk má v sobě rostlinný i živočišný život, který při narození doplňuje duší."

414.

Jak prozrazuje věda, jsou děti, které již v lůně matky byly zplodeny jako neschopné života. Jaký to má účel?

"Stává se to. Bůh to ukládá jako zkoušku buď pro rodiče, anebo pro ducha, který má v něm zaujmout místo."

415.

Existují mrtvě narozené děti, které nebyly určeny pro vtělení ducha?

"Ano. Rodí se děti, které pro své tělo neměly určeného ducha. Nic je nemělo naplnit. Takovéto děti se narodily pouze kvůli rodičům."

POTRAT

416.

Jaké následky má potrat pro ducha?

"Je to neplatná existence, kterou je třeba začít znovu."

417.

Je úmyslný potrat zločin bez ohledu na nechtěné početí?

"Porušení Božího zákona je vždy zločinem. Matka a každý jiný vždy spáchají zločin, připraví-li o život dítě před jeho narozením. Znamená to znemožnit duchovi podstoupit zkoušky, jejichž nástrojem mělo být tělo."

418.

V případě, kdy narození dítěte ohrožuje život matky, je zločinem obětovat dítě na záchranu matky?

"Lepší je obětovat bytost, která nežije, než bytost, která žije."

MRAVNÍ A INTELEKTUÁLNÍ VLASTNOSTI ČLOVĚKA

419.

Je rozumné mít k embryu stejnou úctu jako k tělu dítěte, které bylo žilo?

"Proč byste si neměli vážit díla stvoření, které jsou obvykle neúplná z vůle Stvořitele. To také patří

k jeho úmyslům, které nikdo není povolán soudit."

420.

Odkud se berou v člověku jeho dobré či špatné vlastnosti?

"Jsou to vlastnosti ducha, jenž je do něho vtělen. Čím je tento duch čistší, tím více je člověk zaměřen na dobro."

421.

Z toho tedy vyplývá, že dobrý člověk je vtělením dobrého ducha a zvrhlý člověk vtělením zlého ducha?

"Říkejte raději, že zlý člověk pochází z nedokonalého ducha. Jinak bychom si mohli myslet, že vždy jde o zlé duchy, jež nazýváme demony."

422.

Jaký charakter mají osoby, do kterých se vtělí nestálí a povrchní duchové?

"Jsou to nerozvášní, nezbední a někdy zlomyslní lidé."

423.

Mají duchové vášně, které nejsou lidské?

"Ne. Jinak by je byli přenesli na vás."

424.

Dává člověku mravní a intelektuální vlastnosti stejný duch?

"Jistěže stejný, a to podle toho, jakého stupně dosáhl. Člověk v sobě nemá dva duchy."

425.

Proč jsou tedy někteří velmi inteligentní lidé zároveň tak hluboce zkažení?

"Je to proto, že vtělený duch není dost čistý, a člověk podlehně vlivu horších duchů. Vývoj ducha postupuje nepozorovaně. Ale pokrok neprobíhá stejně všemi směry. V jednom období může pokročit v poznání a v jiném v mravnosti."

426.

Co si myslet o názoru, podle něhož jsou rozdílné intelektuální a mravní vlastnosti člověka výsledkem rozličných v něm vtělených duchů, z nichž každý má zvláštní schopnost?

"Uvažujeme-li o tomto názoru, zjistíme, že je nesmyslný. Duch musí mít všechny schopnosti. Aby se mohl vyvíjet, potřebuje jednu vůli. Kdyby byl člověk směsí duchů, tato vůle by neexistovala. Neměl by žádnou individualitu, jelikož po smrti by byli všichni duchové jako hejno ptáků, kteří unikli z klece."

Tento názor připomíná to, co udělali pohané s Bohem. Věřili v tolik bohů, kolik je ve vesmíru přírodních úkazů. Moudří lidé v nich

však viděli důsledek, jehož příčinou byl jediný Bůh.

Hmotný a mravní svět nám k tomuto tématu poskytuje množství příkladů. Věřilo se, že hmota vzniká a zaniká, pokud jsme si všímali pouze její vzhled. Dnes chápeme, že rozličné jevy mohou být pouze proměnou jediné základní hmoty. Různé vlastnosti jsou projevy stejné příčiny, kterou je duše, a ne několik duší. Analogicky by z toho vyplývalo, že ztráta či nabytí určitých schopností a sklonů člověka je důsledkem vlivu duchů, kteří přicházejí anebo odcházejí, a tedy bez odpovědnosti. Navíc tomu odporuje velký počet příkladů, které dokazují, že duchové mají svou osobnost.

VLIV ORGANISMU

427.

Ztotožní se duch při spojování těla s hmotou?

"Hmota je pouze obalem ducha, tak jako je oděv obalem těla. Duch si při spojení s tělem zachovává charakteristické duchovní vlastnosti."

428.

Projevují se schopnosti ducha po jeho spojení s tělem v úplné volnosti?

"Projev schopností závisí na orgánech, které jim slouží jako nástroj. Jsou oslabeny tloušťkou hmoty."

429.

Podle toho by materiální obal - tělo - byl překážkou svobodnému projevu ducha? Podobně jako neprůhledné sklo brání volnému šíření světla?

"Ano, jako velmi neprůhledné sklo."

Účinek tělesné hmoty na ducha můžeme přirovnat k účinku bahnitě vody, která brání ponořenému tělesu v pohybu.

430.

Volný projev schopností ducha je podřízený rozvoji orgánů?

"Ano, orgány jsou nástroje duše, která se projevuje podle stupně jejich dokonalosti, podobně jako kvalita práce závisí na kvalitě nástroje."

431.

Lze z vlivu orgánů vyvodit závěr, že rozvinutější mozek vyvozuje dokonalejší a intelektuálněji schopnosti?

"Neplette si důsledek s příčinou. Duch má vypěstovány určité schop-

nosti, které mu nedávají orgány, ale naopak, tyto schopnosti podporují rozvoj orgánů."

432.

Podle toho tedy rozmanitost schopností člověka pochází výlučně z ducha?

"To není celkem přesné. Základem jsou vlastnosti ducha, který může být více či méně vyspělý. Je třeba však brát v úvahu také vliv hmoty, která určitým způsobem brzdí výkon jeho schopností."

Vtělující duch si přináší určité vrozené sklony. Připustíme-li pro každý sklon odpovídající část mozku, bude rozvoj tohoto orgánu důsledkem a nikoliv příčinou. Kdyby měly schopnosti původ v orgánech, člověk by byl strojem bez svobodného rozhodování a bez odpovědnosti za své skutky. Museli bychom připustit, že největší vědci, básníci, umělci jsou geniální pouze proto, že náhoda jim dala zvláštní orgány. Z toho plyne, že bez těchto orgánů by se nebyli stali génii, a že také ten poslední hlupák se mohl stát Newtonem, Vergiliem či Raphaellem, kdyby byl dostal určité orgány. Je to ještě absurdnější předpoklad, použijeme-li jej pro mravní vlastnosti. Podle tohoto principu se mohl jakýkoliv člověk, ob-

dařen díky přírodě určitým orgánem, stát zločincem. Orgány se rozvíjejí cvičením schopností, podobně jako svaly pohybem. Podle určitých črt tváře poznáte člověka holdujícího alkoholu. Dělají z něho pijana tyto črty anebo je původcem těchto znaků opilství? Lze tedy říci, že orgány nesou stopy schopností.

SLABOMYSLNOST, ŠÍLENSTVÍ

433.

Je opodstatněný názor, podle něhož mají duševně nemocní anebo slabomyslní lidé duši podřadnějšího druhu?

"Ne. Mají lidskou duši, často inteligentnější než si myslíte, která trpí nezpůsobilostí dorozumívacích prostředků. Podobně jako němý trpí tím, že nemůže mluvit."

434.

Jaký záměr sleduje Prozřetelnost, když vytváří nepříznivě stíhané bytosti, jako jsou duševně zaostalí a slabomyslní lidé?

"V tělech slabomyslných přebývají potrestaní duchové. Ti trpí omezením a neschopností projevit se pomocí nerozvinutých anebo poškozených orgánů."

435.

Je tedy nesprávné tvrzení, že orgány nemají vliv na schopnosti?

"Naopak, výrazně ovlivňují projevování schopností, ale nejsou původci schopností. V tom je rozdíl. Dobrý hudebník nebude dobře hrát na špatném nástroji, ale to ještě neznamená, že je špatný hudebník."

Normální stav nutno odlišovat od abnormálního. V normálním stavu mravní síla překoná překážky, jež jí klade hmota. Jsou však případy, kdy hmota klade takový odpor, že brání projevům anebo je překrucuje jako při idiotismu a šílenství. To jsou chorobné případy a v takovém stavu duše nepožívá úplné volnosti. Také lidský zákon ji osvobozuje od odpovědnosti za své činy.

436.

Jakou hodnotu může mít život pro takovéto bytosti, když nemohou konat ani dobro, ani zlo, aniž by se rozvíjely?

"Je to uložené pokání za zneužívání určitých schopností: přestávka ve vývoji."

437.

Slabomyslné tělo může tedy ukrývat ducha, který v předchozím životě ožíval génia?

"Ano. Genialita se občas stává pohromou, zneužíváme-li ji."

Mravnost není vždy přímo úměrná intelektuální nadřazenosti. Ti největší géniové mohou mít mnohé co odčinit. Z toho vyplývá, že podřadnější život v porovnání s tím, který už dovršili, je pro ně pokáním. Omezení projevů, která duch zakouší, jsou pro něho jako pouta, která brání pohybu statného člověka. Lze říci, že duševně zaostalý a slabomyslný člověk má zmračený mozek tak, jak má kulhající zmračenou nohu anebo slepec oči.

438.

Uvědomuje si slabomyslný duch svůj duševní stav?

"Ano, velmi často. Chápe, že pouta, která brzdí jeho rozvoj, jsou zkouškou a pokáním."

439.

Jakou situaci má duch v šílenství?

"Duch v uvolněném stavu přijímá své vjemy přímo, a stejně ovlivňuje rovněž hmotu. Jako vtělený má celkem jiné podmínky. Je nucen ovlivňovat hmotu pouze pomocí zvláštních orgánů. Je-li jejich část anebo jsou-li celé orgány poškozeny, jeho vjemy a působení jsou přerušeny. Přijde-li o zrak, oslepne. Je-li to sluch, ohluchne, atd. Teď si představte, že orgán, který řídí působení

intelligence a vůle, je částečně anebo úplně zasažen či změněn. Jeli-kož duch má k dispozici pouze neúplné anebo zdeformované orgány, snadno pochopíte, že výsledkem toho musí být porucha. Duch si ji dokonale uvědomuje. Nemá však moc změnit ji."

440.

Tedy vždy je narušeno pouze tělo a nikoliv duch?

"Ano. Není však třeba ztrácet ze zřetele, že právě tak jako duch působí na hmotu, také ona jej do určité míry ovlivňuje. Duch může být občas ovlivněn poškozením orgánů, prostřednictvím kterých se projevuje a přijímá vjemy. Trvá-li šílenství dlouho, může se stát, že opakování stejných činů bude mít na ducha tak silný vliv, že se ho zbaví pouze po úplném odloučení od těla."

441.

Proč někdy vede šílenství k sebevraždě?

"Duch trpí omezením, cítí se spoután a neschopen svobodně se projevovat. Proto hledá ve smrti způsob, jak přetrhat tato pouta."

442.

Pamatuje si duch pomateného po smrti na narušení svých schopností?

"Ano, postupně procitá, až pokud se úplně neuvolní z hmoty. Podobně, jako se člověk probírá ze spánku."

443.

Jak může ovlivňovat poškození mozku ducha po smrti?

"Je to nepříjemná vzpomínka, která doléhá na ducha. Jelikož v tělesném životě nechápal nic z toho, co se událo během jeho pomatenosti, potřebuje určitý čas, aby si to uvědomil. Proto čím déle trvala pomatenost během života, tím déle trvá stísněnost po smrti."

O DĚTSTVÍ

444.

Je duch, který oživuje tělo dítěte, stejně rozvinut jako duch dospělého člověka?

"Jestliže se více rozvíjel, může být také rozvinutější. V projevení mu brání pouze nedokonalé, ještě se rozvíjející orgány. Koná v závislosti na nástroji, pomocí něhož se může projevoval."

445.

Myslí zralý duch v dítěti útlého věku jako dítě anebo jako dospělý?

"Je přirozené, že když je dítětem, jeho nerozvinuté orgány inteligence mu nemohou poskytnout poznání dospělého. Ve skutečnosti má velmi

omezenou inteligenci, která až věkem jeho rozum rozvine."

Tuto odpověď podporuje zjištění, že dětské sny nemají charakter snů dospělého člověka. Jejich obsah i objekt je téměř vždy dětský.

446.

Po smrti dítěte duch okamžitě nabývá svou původní sílu?

"Musí, protože se uvolnil ze své tělesné schránky. Avšak svou původní jasnozřivost znovu nabude až potom, když je oddělen úplně. Teď, když již neexistuje žádné pouto mezi duchem a tělem."

447.

Trpí vtělený duch v dětství omezením, které vyplývá z nedokonalosti jeho orgánů?

"Ne. Tento stav je nevyhnutelný. Je přirozený a je záměrem Prozřetelnosti. Pro ducha je to čas odchodu."

448.

Jaký význam má pro ducha stav dětství?

"Duch vtěluje se proto, aby se zdokonalil, je v tomto období přístupnější přijímaným věcem. Ty mu mohou napomáhat na cestě vpřed. Přispět k tomu musejí ti, jež mají na starosti jeho výchovu."

449.

Proč je pláč prvním projevem dítěte?

"Aby vzbudilo zájem matky a vynutilo si péči, kterou potřebuje. Kdyby se zatím, co neumí mluvit, pouze usmívalo, jen málo byste se starali o to, co potřebuje. Obdivujte ve všem moudrost Prozřetelnosti."

450.

Odkud pochází změna povahy nastávající v určitém věku, zejména po dospívání? Je to proto, že se mění duch?

"Duch znovu nabývá svou povahu a projevuje se takový, jaký byl."

Neznáte tajemství, které děti skrývají ve své nevinosti. Nevíte čím jsou, ani čím byly a čím budou, a přece je milujete, jako by byly součástí vás samých. Láska matky je známa jako největší láska, jakou může cítit jeden člověk k druhému. Odkud se bere něžná náklonnost, laskavá dobrotivost, jakou vůči dítěti pocítují také cizí lidé? Víte to?"

Děti jsou bytosti, které Bůh posílá do nových existencí. Aby mu nemohly vyčíst přílišnou přísnost, dává jim výraz nevinosti. Ještě i přechýlují dítě se špatným charakterem se zastírají neodpovědností za jeho skutky. Tato nevinost není skutečnou v porovnání s tím, čím byly předtím. Ne. Je to

obraz toho, čím by měly být, a aby vzbuzovaly u dospělých lásku, která je zdokonalí. A nejsou-li takovými, trest dopadne na ně samé.

Takový vzhled jim však Bůh nedal pouze kvůli nim, ale zejména kvůli jejich rodičům, jejichž láska je pro jejich slabost nevyhnutelná. Tato láska by velmi ochladla při pohledu na hádavou, nevlídnou povahu. Tím, že rodiče považují své děti za dobré a milé, dávají jim všechnu svou lásku. Obklopí je co největší péčí. Když děti už nepotřebují tuto ochranu a pomoc, poskytovanou patnáct až dvacet let, jejich skutečná a individuální povaha se projeví v celé své šíři. Zůstane dobrá, jako byla dobrá od základu. Avšak vždy má charakteristické črty, jež byly v útlém dětství skryty.

Vidíte, že cesty Prozřetelnosti jsou vždy ty nejlepší.

Uvědomte si, že duch větších dětí může pocházet ze světa, kde nabyt celkem odlišné zvyky. Jak byste si mohli přát novou bytost, přicházející mezi vás s úplně odlišnými vášněmi než jsou vaše, se sklony a chutěmi celkem opačnými než máte vy? Jak by se mohla začlenit mezi vás jinak, než prostřednictvím dětství? Když umřete, také

vy se budete nacházet v jakémisi dětství mezi novými bratry. Ve vaší nové, nepozemské existenci nebudete také znát zvyky, mravy a vztahy tohoto nového světa. S těžkostmi budete ovládat "jazyk", kterým nejste zvyklí mluvit. Jazyk živější, než je dnes vaše myšlení.

Dětství má ještě také jiný smysl. Duchové vstupují do tělesného života pouze proto, aby se zdokonalili, zlepšili. Nemohoucnost útlého věku je dělá poddajnými, přístupnými radám a zkušenostem těch, jenž je mají rozvíjet. Tehdy můžeme formovat jejich charakter a potlačit jejich špatné sklony. Takovou roli svěřil Bůh jejich rodičům. Je to svaté poslání, z něhož se budou muset zodpovídat.

Dětství je tedy nejen užitečné, potřebné a nevyhnutelné, ale je také přirozeným následkem zákonů, které stanovil Bůh, a které řídí vesmír.

POZEMSKÉ SYMPATIE A ANTIPATIE

451.

Mohou se dvě bytosti, které se poznaly a milovaly, znovu setkat a poznat v jiné tělesné existenci?

"Nemohou si pamatovat lásku z minulosti. Mohou se však navzájem přitahovat. Důvěrné vztahy založené na upřímné lásce často nemají jinou příčinu. Dvě bytosti se sbližují díky zdánlivě náhodným okolnostem, které jsou však následky přitažlivosti dvou duchů hledajících se v davu."

452.

Nebylo by pro ně příjemnější setkat se opět v novém životě?

"Ne vždy. Vzpomínka na předcházející životy by měla větší nevýhody, než si myslíte. Po smrti se poznají, budou vědět o čase, který spolu strávily."

453.

Má sympatie vždy původ v předěšlé známosti?

"Nikoliv. Dva duchové, kteří se k sobě hodí, se vyhledávají přirozeně, také bez toho, že by se znali jako lidé."

454.

Jsou tedy setkání s některými osobami, které připisujeme náhodě, následky jakýchsi sympatických vztahů?

"Mezi lidskými bytostmi jsou pouta, která ještě neznáte. Projevem této sympatie je jev, který později lépe pochopíte - magnetismus."

455.

Odkud pochází instinktivní odpor, který na první pohled pocítujeme k některým lidem?

"Jsou to antipatičtí duchové, kteří se vytuší a poznávají, aniž by spolu mluvili."

456.

Instinktivní antipatie je vždy znakem špatného charakteru?

"Dva duchové nejsou nevyhnutně špatní proto, že si nejsou sympatičtí. Antipatie může vzniknout z nedostatku podobnosti ve smýšlení. Postupně, jak se zdokonalují, jejich názorové rozdíly se stírají a antipatie mizí."

457.

Rodí se antipatie mezi dvěma lidmi nejdříve u toho, jehož duch je horší, anebo lepší?

"Stejně u jednoho i u druhého. Ale příčiny a důsledky jsou rozdílné. Zlý duch cítí odpor vůči každému, kdo jej může odsoudit a odhalit. Jeho odpor se změní v nenávist, žárlivost a vyvolá v něm touhu konat zlo."

Dobrý duch nepocituje odpor vůči zlému, i když ví, že ten jej nebude chápat, a proto nebudou sdílet stejné názory. Je si jistý svojí převahou, proto necítí vůči druhému ani nenávist, ani žárlivost. Uspokojí se

s tím, že se mu vyhne a polituje ho."

ZAPOMENUTÍ MINULOSTI

458.

Proč ztrácí vtělený duch vzpomínku na svou minulost?

"Člověk nemůže, ani nemá všechno vědět. Bůh to ve své moudrosti tak chce. Bez závoje, který zahaluje určitě věci, by byl člověk oslněn podobně jako ten, kdo přímo přejde z tmy do světla. Díky zapomínání minulosti už není celkem tím, čím byl."

459.

Může být tedy člověk zodpovědný za chyby, které si nepamatuje? Jak je může napravit a jak může využít zkušenosti získané v životech, které upadly v zapomnění? Pochopil by, že životní útrapy jsou pro něho poučením, kdyby si pamatoval, co mu je způsobilo? Ale protože si na to nevzpomíná, každý život je pro něho jakoby první. Jak to dát do souladu s Boží spravedlností?

"V každém novém životě má člověk více inteligence a lépe může rozlišit dobro a zlo. Když duch po smrti těla vstoupí do svého původního duchovního života, promítne se před

ním celý jeho minulý život. Vídí chyby, jichž se dopustil, a jak byly příčinou jeho utrpení. Uvědomuje si, co by mu v nich mohlo zabránit. Chápe, že jemu udělené postavení bylo spravedlivé, a hledá takový způsob života, kterým by mohl napravit ten, jenž právě uplynul. Vybírá si zkoušky podobné těm, jakými prošel, anebo boje, které považuje za vhodné pro svou cestu vpřed. Žádá vyšší duchy, aby mu pomohli v nové úloze, kterou vzal na sebe. Ví, že duch, přidělený mu za vůdce v novém životě se bude snažit umožnit nápravu jeho chyb. Dá mu jakési vnučení o chybách, které spáchal. Člověk tuší, že když u něho vznikne nějaká odsouzeníhodná myšlenka či touha, že jí má vzdorovat. Své odolávání věřšinou připisujete zásadám získaným výchovou. To se vám ale přimlouvá hlas svědomí, který je vzpomínkou na minulost. Upozorňuje vás, abyste se vyvarovali takových chyb, jakých jste se již dopustili. Duch se v novém životě odvážně podrobuje zkouškám. Když je zdolá, povznese se a postoupí v hierarchii duchů, když se mezi ně vrátí."

Nepamatujeme-li si během tělesného života přesně to, čím jsme byli a co dobrého anebo špatného jsme vykonali v našich předchozích životech, tušíme to. Naše in-

stinktivní sklony jsou mlhavými vzpomínkami na naši minulost. Naše svědomí touží neudělat stejné chyby. Upozorní nás, abychom jim odolali.

460.

Uvědomuj si lidé ve vyspělejších světech než je náš, kde nemají žádné materiální potřeby, že jsou šťastnější než my? Nestěžuj si na svůj úděl, když si pro porovnání nepamatuji horší život?

"Na to je nutno odpovědět dvěma rozličnými způsoby. Mezi světy jsou takové, kde mají obyvatelé velice jasnou a přesnou vzpomínku na minulé životy. Tito obyvatelé mohou a vědí ocenit štěstí, které jim Bůh dovoluje vychutnávat. Jsou také však takové světy, kde obyvatelé mají lepší podmínky než vy, a přece mají velké starosti. Necení si své štěstí právě proto, že si nepamatují horší stav. Necení-li si jej jako lidé, ocení jej jako duchové."

461.

Není zapomenutí minulých životů, zejména byly-li strastiplné, cosi prozřetelné, prozrazující Boží moudrost?

"Do paměti se vrátí ve vyšších světech, kde je vzpomínka na nešťastné životy již pouze špatným snem. Vyvoďme tedy z toho, že všechno, co Bůh dělá, je dobré a že nám ne-

přisluší kritizovat jeho díla, ani mluvit do toho, jak měl uspořádat vesmír."

Vzpomínka na naše předchozí životy by měla vážné nevýhody. Mohla by nás v některých případech neobyčejně ponížít. V jiných případech podnítit naši pýchu, a tím brzdit naše svobodné rozhodování. Bůh nám dal na to, abychom se zlepšili, přesně to, co je potřebné a dostatečné: hlas svědomí a naše instinktivní sklony. Zbavuje nás toho, co by nám mohlo škodit.

Dodejme, že kdybychom si pamatovali naše předchozí činy, pamatovali bychom si také skutky jiných. Toto poznání by mohlo mít ty nejnejpříjemnější účinky na společenské vztahy. Jelikož nemůžeme být vždy hrdí na svou minulost, často je šťastím, že se nám zatajuje. Dokonale se to shoduje s učením duchů o vyšších světech, než je náš. V těchto světech, kde vládne dobro, není na vzpomínce na minulost nic nepříjemného. Proto se tam pamatují na své předchozí životy tak, jak si my pamatujeme, co jsme dělali včera.

462.

Můžeme odhalit cosi z našich minulých životů?

"Ne vždy. A přece, někteří vědí víc, čím byli a co dělali."

463.

Někteří lidé si myslí, že mají nejasné vzpomínky na minulost. Zjevuje se jim jako mlhavý obraz ve snu, který se marně snaží pochopit. Je tato představa pouze iluzí?

"Někdy je to zkušenost. Často je to však také iluze, před kterou je třeba se mít na pozoru. Může to být vliv bujně fantazie."

464.

Je vzpomínka na předchozí životy jasnější u lidí ušlechtlejšího charakteru?

"Ano. Pamatují si lépe, čím je tělo méně hmotné. Obyvatelé světů vyšších řádů mají jasnější vzpomínku na minulost."

465.

Vyplývá z instinktivních sklonů člověka jeho minulost? Mohl by jejich zkoumáním zjistit, jakých chyb se dopustil?

"Nepochybně. Do jisté míry. Treba však vzít v úvahu zdokonalení ducha, a též jeho rozhodnutí. Současný život může být mnohem lepší než předchozí."

466.

Může být také horší? Tedy může se člověk v životě dopustit chyb, které v tom předchozím neudělal?

"Závisť to na jeho růstu. Nedokáže-li projít zkouškami, může udělat další chyby, které jsou důsledkem zvoleného postavení. Obvykle však tyto chyby způsobí spíše neměnný než zpětný stav. Protože duch může buď dělat pokrok, anebo se zastavit: většinou nejde zpátky."

467.

Jelikož proměnlivost pozemského života je pokáním za minulé chyby a zároveň také zkouškou do budoucnosti, vyplývá z toho, že z charakteru těchto změn lze vyvodit druh předchozího života?

"Velmi často, protože každý je potrestán tím, čím zhřešil. Není třeba z toho dělat absolutní pravidlo. Instinktivní sklony jsou jistějším příznakem. Protože zkoušky, které duch podstupuje, platí stejně pro budoucnost, jako pro minulost."

Když duch přechází do bludného stavu určeného Prozřetelností, sám si vybere zkoušky, jimž se chce podrobit, aby urychlil svůj postup. Tyto zkoušky souvisejí vždy s chybami, které má odčinit. Překoná-li je, pozvedne se. Podlehne-li, musí začít znovu.

Duch má vždy svobodnou vůli. Na základě této svobody si ve stavu ducha vybírá zkoušky pro tělesný život. A ve stavu vtělení se rozhoduje mezi dobrem a zlem. Upřít

člověku svobodné rozhodování by bylo uvést jej do stavu stroje.

Po návratu do tělesného života ztrácí duch dočasně vzpomínku na své předchozí životy, jako by mu je zakrýval závoj. Přece však si je mlhavě uvědomuje a za určitých okolností mu mohou být odhaleny. Ale pouze z vůle nadřazených duchů, kteří tak udělají dobrovolně, s prospěšným záměrem, a nikdy ne proto, aby uspokojili jalovou zvědavost.

O svých budoucích životech se však duch nikdy nedozví, protože závisejí na tom, jak dovrší současný život a na pozdějších rozhodnutích ducha.

Zapomenutí spáchaných chyb není překážkou zdokonalování. Ačkoli si na chyby člověk přesně nevzpomíná, touha napravit je jej intuitivně vede a vnukne mu myšlenku odolávat špatnosti. Tato myšlenka je hlasem svědomí podporovaného duchy. Ti mu pomáhají, poslouchá-li jejich dobrou vnuknutí.

Nezná-li člověk skutky, kterých se dopustil ve svých předchozích životech, přece může vědět, čím se provinil a jaký charakter v něm převládal. Stačí, bude-li zkoumat sám sebe podle svých sklónů.

Pozemské životy nás očisťují a pozvedají podle toho, zda je snášíme odevzdaně a bez reptání.

Tak bude potrestán šéf za svou pýchu ponížením v podřízeném životě. Zlý boháč a lakomec bude

trpět bídu, kdo byl bezcitný k jiným, podrobí se krutosti. Tyran bude potrestán otroctvím, špatný syn nevděčností svých dětí, lenivec nucenými pracemi atd.

VIII. kapitola

OSVOBOZENÍ DUŠE

Spánek a sny – Návštěvy duchů mezi živými osobami – Skrytý přenos myšlenek – Letargie (hluboké bezvědomí) a katalepsie (chorobné ustrnutí), zdánlivá smrt – Somnambulismus, hypnóza – Trans – Předvídavost – Teoretické shrnutí mediality, vytržení a předvídavosti

SPÁNEK A SNY

468.

Zdržuje se rád tělesný duch ve své tělesné schránce?

"To zní jako otázka, zda se věznům líbí v base. Vtělený duch se pořád snaží vysvobodit. Čím je jeho zevnější hmotnější, tím víc touží se jej zbavit."

469.

Odpočívá duše během spánku tak jako tělo?

"Nikoliv. Duch nikdy není nečinný. Pouta, která jej vážou k tělu, jsou během spánku uvolněna. Jelikož duch ve spánku tělo nepotřebuje,

prochází se prostorem a vstupuje do přímých styků s jinými duchy."

470.

Jak se můžeme přesvědčit o svobodě ducha během spánku?

"Pomocí snů. Duch má víc schopností, když tělo odpočívá než během jeho bdění. Pamatuje si minulost a někdy předvídá budoucnost. Nabývá větší moc a může se spojit s jinými duchy z tohoto anebo jiného světa. Často říkáte: zdál se mi divný sen, který je však nepravděpodobný. Mýlíte se. Často je to vzpomínka na místa a věci, které jste viděli anebo uvidíte v jiném životě anebo v jiné chvíli. Jelikož je

tělo strnulé, duch se usiluje přetrhnout svá pouta zkoumáním minulosti anebo budoucnosti. Jak málo znáte ty nejobyčejnější jevy života! Myslíte si, že jste vzdělaní, avšak ty nejběžnější věci vás přivádějí do rozpaků. Jste bezradní nad otázkou všech dětí: co děláme, když spíme, co jsou sny?

Spánek částečně osvobozuje duši od těla. Během spánku jsme přechodně ve stavu, v jakém se po smrti nacházíme trvale. Vyšší duchové po smrti mívají rozumné sny. Během snu se připojují k společnosti duchovních bytostí, které je převyšují. Cestují, hovoří mezi sebou, a vzdělávají se. Pracují také na dílech, která po spánku dokončují.

To se týká ušlechtilých duchů.

Většina lidí však ve spánku zůstává zmatena, v nejistotě. Přejde do světů nižších, než je Země, kam je přitahují staré sklony, anebo hledají ještě přzemnější rozkoše než mají tady. Po probuzení se cítí srdcem blízcí těm, s nimiž strávili osm až deset hodin štěstí a radosti.

Účinkem spánku jsou tedy vtělení duchové pořád ve styku se světem duchů. Vyšší duchové proto souhlasí bez velkého odporu s tím, aby se vtělili mezi vás. Spánek je brána, kterou jim Bůh otevřel k jejich nebeským přátelům. Je to oddech po

práci, který jim umožňuje časté návraty do jejich skutečného prostředí.

Sen je často pouze vzpomínka na zmatek, který doprovází váš odchod či návrat. K němu se připojuje vzpomínka na to, co jste ve dne dělali, anebo co vás znepokojuje v pozemském životě. Jak byste si jinak mohli vysvětlit absurdní sny těch nejvzdělanějších či nejprostších lidí? Špatní duchové používají sny na sužování slabých a bázlivějších duší.

Ostatně existují také prorocké sny, které vás varují anebo dávají naději, např.: sen Jany, Jakuba, židovských proroků a několika indických věštců."

Sny jsou výsledkem osvobození duše, která se díky přerušení aktivního života stává nezávislejší. Z toho se vyvine jakási neomezená jasnozřivost sahající do nejvzdálenějších míst, která jsme nikdy neviděli, a někdy také do jiných světů. Vyplývá z toho také vzpomínka na události skutečně v současném anebo v předchozích životech. Obrazy o tom, co se děje anebo událo v neznámých světech, prolínající se se současností, vytvářejí divné a zmatené souhry, které zdánlivě nemají ani smysl, ani souvislost.

Nesouvislost se vysvětluje také mezerami vytvářenými neúplností vzpomínek na sen. Takový by byl i popis náhodně okleštěný o věty, anebo části vět. Zbývající útržky tak ztrácejí jakýkoliv smysl.

471.

Proč si vždy nepamatujeme sny?

"To, co se nazývá spánkem, je pouze odpočinkem těla. Duch je vždy v pohybu. Získá v něm trochu ze své volnosti a stýká se s těmi, kteří jsou mu drazí buď v tomto, anebo v jiných světech. Ale jelikož tělo je z těžké, hrubé hmoty, pouze s námahou si zachovává vjemy ducha, který je nepřijímá prostřednictvím tělesných orgánů."

472.

Co si myslet o významu připisovaném snům?

"Sny nejsou pravdivé ve smyslu, jak je chápou věštcí. Je nesmyslné věřit, že určitý sen znamená něco konkrétního. Sny jsou pravdivé v tom smyslu, že pro ducha představují skutečné obrazy, které však často nemají vztah k tomu, co se odehrává v tělesném životě. Často jsou jen vzpomínkou. Občas, dovolí-li to Bůh, mohou být předtuchou budoucnosti anebo obrazem jevu, který se odehrává na jiném místě, kam se duše přenesla. Zda nemáte množství příkladů, kdy se lidé zjevují ve

snech a přicházejí varovat své přibuzné či přátele? Čím jiným jsou tato zjevení, ne-li duchem, který navázal styk s vaším duchem? Zda není důkazem, že fantazie s tím nemá nic společného, nabudete-li jistotu, že to, co jste viděli, se opravdu stalo? Zejména, jestli jste na tuto věc den předtím vůbec nepomysleli?"

473.

Často máme sny, které se zdají být předtuchami, ale nesplní se. Odkud pocházejí?

"Mohou se uskutečnit pro ducha, nikoliv pro tělo. Totiž duch vidí to, co si přeje. Není třeba zapomínat, že duch je během spánku více či méně pod vlivem hmoty. Proto se nikdy celkem nevysvobodí z pozemských představ. Z toho vyplývá, že starosti předešlého dne mohou dát tomu, co vidíme, vzhled toho, po čem toužíme, anebo čeho se obáváme. To můžeme opravdu nazvat působením představivosti. Zabýváme-li se soustavně nějakou myšlenkou, spojujeme s ní všechno, co vidíme."

474.

Není výsledkem obrazotvornosti, když ve snu vidíme známé žijící osoby dělat věci, na které vůbec nemyslí?

"Odkud víte, že na ně nemyslí? Jejich duch může navštívit vašeho ducha tak, jako váš může navštívit jejich ducha."

475.

Na osvobození ducha je potřebný úplný spánek?

"Nikoliv. Duch nabývá svou svobodu, když se otupí smysly. Na osvobození využívá každý okamžik oddechu, který mu tělo poskytne. Jen co se životní síly vyčerpají, duch se uvolňuje, a čím je tělo slabší, tím je duch volnější."

Proto se v polospánku anebo otupení smyslů objevují stejné obrazy jako ve snu.

476.

Občas se nám zdá, že slyšíme zřetelně vyslovena slova, která nijak nesouvisejí s tím, čím se zabýváme. Odkud pocházejí?

"Ano, ba i celé věty, zejména když se smysly začínají otupovat. Někdy je to slabý hlas ducha, který se chce s vámi spojit."

477.

Se zavřenými očima ve stavu, který ještě není polospánkem, často vidíme jasné obrazy, tváře, s nejmenšími detaily. Je to důsledek fantazie?

"Jelikož je tělo strnulé, duch se snaží uvolnit svá pouta. Přenesla se

a vidí. Kdyby byl spánek úplný, byl by to sen."

478.

Ve spánku a polospánku máme občas výborné nápady. Navzdory snaze zapamatovat si je, zapomeneme na ně. Odkud se berou tyto nápady?

"Jsou výsledkem volnosti ducha, který se osvobozuje. Jsou to často také rady jiných duchů."

479.

K čemu jsou tyto nápady a rady, když si je nezapamatujeme a nemůžeme je využít?

"Tyto nápady často patří více do světa duchů než do tělesného světa. Ač tělo zapomene, duch si pamatuje a v potřebné chvíli se myšlenka vynoří jako okamžitá inspirace."

480.

Zná vtělený duch čas své smrti ve chvílích uvolnění z hmoty, když koná jako duch?

"Často to předvídá. Někdy si ho jasně uvědomuje, a to mu dává předtuchu v bdělém stavu. Proto někteří lidé velmi přesně předvídají svou smrt."

481.

Může aktivita ducha během oddechu anebo spánku unavit tělo?

"Ano, protože duch je připoután k tělu tak, jak je balón připoután

ke kůlu. Stejně jako otřesy balónu rozkývají kůl, také činnost ducha ovlivňuje tělo a může mu způsobit únavu."

NÁVŠTĚVY DUCHŮ MEZI ŽIVÝMI OSOBAMI

482.

Zdá se, že z osvobození ducha během spánku vyplývá, že máme dvojí způsob života. Tělesný, který nám dává život s vnějšími styky, a duševní život se skrytými styky. Je to správné?

"Ve stavu osvobození ducha tělesný život přenechává místo duševnímu. V pravém smyslu slova to nejsou dva způsoby života. Jsou to spíše dvě fáze stejného způsobu života, protože člověk nežije rozdvojeně."

483.

Mohou se během spánku navštívit dva známí lidé?

"Ano. Ve spánku se scházejí a komunikují také takoví, jež si myslí, že se neznají. Můžete mít přátele v jiné krajině, aniž byste to tušili. Návštěvy přátel, přibuzných nebo lidí, kteří vám mohou být užiteční, jsou během spánku tak časté, že je absolvujete také vy téměř každou noc."

484.

Jaký význam mohou mít tyto noční návštěvy, když se na ně nepamatujeme?

"Po probuzení nám obyčejně zůstane jejich tušení. Nejednou jsou počátkem spontánních myšlenek, které si neumíme vysvětlit. A právě ty čerpáme z těchto návštěv."

485.

Může člověk svojí vůlí vyvolat návštěvy duchů? Například může si při usínání říci: Tuto noc se chci v duchu setkat s tím a tím člověkem, chci s ním mluvit a říci mu to a to?

"Stane se, že podle úmyslu, jaký jsme si předsevzali, duch navštíví osoby, které chce. Ale mnohdy člověk usne, jeho duch se probudí a často vůbec nedělá to, k čemu se rozhodl. Když se uvolní z hmoty, tělesný život jej nezajímá. Ostatní tráví svou duchovní existenci úplně jinak. Oddávají se vášním nebo zůstávají nečinní."

486.

Může se tak setkat určitý počet vtělených duchů a vytvořit seskupení?

"Bez jakýchkoliv pochyb. Pouta starých či nových přátelství často shromáždí rozličné duchy, šťastné, že jsou spolu."

Pod slovem starých třeba chápat přátelské svazky uzavřené v jiných, předešlých světech. Po probuzení máme tušení myšlenek čerpaných z těchto skrytých rozhovorů. Jejich pramen však neznáme.

487.

Mohl by se člověk setkat v duchu s přítelem, o kterém si myslí, že je mrtvý, a tak se dovědět, že žije? V takovém případě by to mohl po probuzení tušit?

"Jako duch se s ním může setkat a poznat jeho osud. Nebylo-li mu přesvědčení o smrti přítele uloženo jako zkouška, bude mít předtuchu, že žije. Stejně jako ji může mít o jeho smrti."

SKRYTÝ PŘENOS MYŠLENEK

488.

Jak to, že stejný nápad, například nějaký objev, vznikne současně na více místech?

"Již víte, že duchové se mezi sebou během spánku stýkají. Nuž tedy, když se tělo probudí, duch si vzpomene, co se dověděl, a člověk si myslí, že si to vymyslel. Tak může více lidí současně přijít na stejný nápad. Když říkáte, že ve vzduchu visí nápad, tento obraz je přesnější,

než si myslíte. K jeho šíření přispívá každý bez toho, aniž by to tušil."

Náš duch tak často bez našeho vědomí prozradí jiným duchům, co bylo předmětem našich starostí během bdění.

489.

Mohou se duchové stýkat, bdí-li tělo?

"Duch není v těle uzavřen jako v pouzdře. Působí na celé okolí. Může se proto s jinými duchy stýkat také v bdělém stavu, i když hůře."

490.

Jak je možné, že dvě úplně bdělé osoby mají často ve stejném okamžiku stejnou myšlenku?

"Jsou to dva sympatičtí duchové, kteří si přenášejí a vzájemně vidí své myšlenky i tehdy, když tělo nespí."

Při setkání podobných duchů nastává přenos myšlenek. Ten způsobuje, že dvě osoby se vidí a rozumějí si bez použití vnějších projevů řeči. Mohli bychom říci, že mluví řečí duchů.

LETARGIE, KATALEPSIE, ZDÁNĽIVÁ SMRT

491.

Lidé v letargii a katalepsii obyčejně vidí a slyší, co se kolem nich odehrává, ale nemohou to vyjádřit.

Vidí a slyší pomocí tělesných orgánů?

"Nikoliv. Pomocí ducha. Duch vnímá, ale nemůže se projevit."

492.

Proč?

"Brání tomu stav těla. Tento zvláštní stav orgánů dokazuje, že v člověku je i cosi jiné než pouhé tělo, protože tělo je v klidu, ale duch je činný."

493.

Může se duch při letargii úplně oddělit od těla, dát mu všechny příznaky smrti a pak se do něho vrátit?

"Při letargii tělo není mrtvé. Určité pochody v něm probíhají. Životní síla se v něm nachází v latentním stavu, podobně jako v kukle motýla; nerozplynula se. A pokud tělo žije, duch je s ním spojen. Skutečnou smrtí a rozkladem orgánů se duch úplně oddělí od těla a již se do něho nevrátí. Když se mrtvý člověk probere, znamená to, že smrt nebyla úplná."

494.

Je možné péči poskytnutou v potřebné chvíli znovu obnovit pouta, připravena přetrhnout se, a vrátit tak do života člověka, který by bez pomoci definitivně umřel?

"Ano, nepochybně. A denně se setkáváme s tímto důkazem. Mocným

prostředkem je v takovém případě magnetismus. Navrací tělu chybějící životní fluidum, které bylo slabé na fungování orgánů."

Letargie a katalepsie mají stejný princip. Je jím přechodná ztráta citlivosti a pohyblivosti způsobená ještě neobjasněnou fyziologickou příčinou. Liší se v tom, že při letargii je zastavení životních sil celkové, což dává tělu všechny příznaky smrti. Při katalepsií postihuje větší anebo menší část těla, ale intelligence se může volně projevovat. Proto si ji není možné splést se smrtí. Letargie je vždy přirozená. Katalepsie je občas spontánní, může ji však vyvolat a uměle rozptýlit magnetické působení.

SOMNAMBULISMUS, HYPNÓZA

495.

Souvisí přirozený somnambulismus se sny? Jak jej lze vysvětlit?

"Jde o větší nezávislost ducha než ve snu. Jeho schopnosti jsou rozvinutější. Má vjemy, jaké nemá ve snu, který je nedokonalým stavem somnambulismu."

V somnambulním stavu je duch úplně sám sebou. Jelikož tělesné orgány jsou svým způsobem v ka-

talepsii, nepřijímají vnější vjemy. Tento stav se projevuje především ve spánku. Tehdy může duch dočasně opustit tělo, oddávaje se nevyhnutelnému oddechu hmoty. Tělo používá podobně jako stůl, anebo kterýkoliv jiný materiální předmět, při projevu fyzikálních reakcí. Ve snech, které si uvědomujeme, se začínají probouzet orgány, včetně orgánů paměti. Ty neúplně přijímají vjemy vyvolané předměty anebo vnějšími příčinami. Odevzdávají je duchu, který tehdy oddychuje, a vnímá pouze zmatené a často nesouvislé vjemy. Ty jsou bez zjevné příčiny smíchány s neurčitými vzpomínkami buď z nynějších, anebo z předcházejících životů. Je tedy lehké pochopit, proč si náměsíčníci nic nepamatují a proč sny, které si zapamatujeme, nejčastěji nemají žádný smysl.

496.

Souvisí takzvaný magnetický somnambulismus (hypnóza) s přirozeným?

"Je to totéž, jenže je vyvolán."

497.

Jaký charakter má síla nazývaná magnetické fluidum?

"Je to životní fluidum, živočišná elektřina, které jsou součástí vesmírného fluida."

498.

Co je příčinou jasnovidectví hypnotizovaného?

"Tehdy vidí duch."

499.

Jak může hypnotizovaný vidět přes neprůhledná tělesa?

"Neprůhledná tělesa existují pouze pro vaše omezené orgány. Pro ducha není hmota žádnou překážkou, jelikož jí volně prochází. Často říká, že vidí čelem či kolenem atd. Protože vy jste úplně hmotní, nechápete, že může vidět bez pomoci orgánů. Díky vaší touze váš duch věří, že tyto orgány potřebuje. Jestli mu však dáte volnost, pochopí, že vidí všemi částmi svého těla. Lépe řečeno, vidí právě bez svého těla."

500.

Když je jasnovidectví hypnotizovaného jasnovidectvím jeho duše anebo ducha, proč nevidí všechno a proč se často mýlí?

"Především proto, že nedokonalým duchům není dáno vše vidět a poznat. Mýlí se ještě a mají podobné předtuchy jako vy. A pak, když jsou připoutáni k hmotě, nepoužívají všechny své schopnosti ducha. Bůh dal tuto schopnost člověku pro užitečný a vážný účel a ne proto, aby věděl, co nemá vědět. Proto nemožnou hypnotizovaní říci vše."

501.

Odkud pramení vnitřní představy hypnotizovaného? Jak může přesně hovořit o věcech, které v bdělém stavu nezná, ani je nemůže pochopit svými intelektuálními schopnostmi?

"Stává se, že hypnotizovaný má víc znalostí, než mu přiznáváte. Jenomže v něm dřímou, protože jeho tělesný obal je příliš nedokonalý na to, aby si na ně vzpomněl. Ale čím je nakonec? Je duchem jako jsme my, je vtělen do hmoty, aby vykonal své poslání. A stav, do kterého vstupuje, jej probouzí z letargie. Již jsme řekli, že člověk žije vícekrát. Tato přeměna způsobuje, že v hmotném životě ztrácí to, co se mohl naučit v některém předešlém životě. Když se dostane do stavu, který nazýváte transem, hypnózou, vzpomíná si, ale ne vždy úplně. Ví, ale nemohl by říci odkud, ani jak nabyl tyto znalosti. Po transu se každá vzpomínka ztrácí a znovu se vrací do temnoty."

Zkušenost ukazuje, že hypnotizovaní přijímají také zprávy od jiných duchů. Ti je obeznamují, co mají říci, a doplňují jejich nedostatky. Setkáváme se s tím zejména u lékařských receptů. Duch hypnotizovaného vidí nemoc a jiný duch určí lék. Tato dvojitá činnost je někdy zjevná. Prozrazuje

se kromě jiného těmito dost častými výrazy: Řekli mi, abych řekl, anebo: To mi zakazují říci. V druhém případě je vždy nebezpečné naléhat, abychom získali odmítnutou informaci. Protože tehdy podněcujeme lehkomyšlné duchy, kteří bez skrupulí povídají o všem, bez ohledu na to, co je pravda.

502.

Jak vysvětlit vidění do dálky u některých somnambulů?

"Zda se duch během spánku nepřemísť? Při somnambulismu je to stejné."

503.

Závisí větší anebo menší rozvoj jasnovidectví somnambula na fyzickém uspořádání, nebo na charakteru vtěleného ducha?

"Závisí na obou. Fyzické dispozice umožňují duchovi snadněji, anebo obtížněji se uvolnit z hmoty."

504.

Jsou schopnosti somnambulů stejné jako schopnosti ducha po smrti?

"Do jisté míry. V úvahu třeba brát vliv hmoty, se kterou je ještě spjatý."

505.

Může somnambul vidět ostatní duchy?

"Většina jich vidí velmi dobře. Závisí to na stupni a charakteru jejich jasnozřivosti. Někdy si to však nejdříve neuvědomují a považují je za tělesné bytosti. Stává se to zejména těm, kteří nemají žádné esoterické znalosti. Nechápu ještě podstatu duchů. Překvapuje je to, a proto si myslí, že vidí živé bytosti."

Stejný dojem mají ve chvíli smrti ti, kdož si myslí, že ještě žijí. Nic kolem nich se jim nezdá změněno. Domnívají se, že duchové mají stejná těla jako my, a vzhled svého astrálního těla považují za opravdové tělo.

506.

Somnambul vidící do dálky vidí z místa, kde se nachází jeho tělo anebo odtud, kde se nachází jeho duch?

"Proč ta otázka, když vidí duch a ne tělo?"

507.

Jak může médium pociťovat ve svém těle teplo a chlad velice vzdálených míst, když prý duše necítí smysly?

"Duše úplně neopustila tělo. Pořád je s ním spojena poutem, které je vodičem pocitů. Je to analogické jako dva lidé u telefonu, kde je elektrina poutem mezi jejich myšlenkami. Proto si je vyměňují tak, jakoby byli vedle sebe."

508.

Používá-li médium svou schopnost styku s duchy, ovlivňuje to stav jeho ducha po smrti?

"Velmi. Tak jako používání ostatních schopností, které dal Bůh člověku."

TRANS

509.

Jaký je rozdíl mezi medialitou a transem?

"Trans je hlubší medialita. Duše člověka je v transu odpoutanější."

510.

Vniká v transu duch člověka opravdu do vyšších světů?

"Ano, vidí je a chápe štěstí těch, kteří v nich přebývají. Proto by tam rád zůstal. Existují však světy nepřístupné duchům, kteří nejsou dostatečně očištěni."

511.

Když člověk v transu vyjádří touhu opustit Zemi, hovoří upřímně. Proč ho nezadrží pud sebezáchovy?

"Závisí to na stupni dokonalosti ducha. Když vidí, že jeho budoucí postavení bude lepší než současný život, snaží se přetrhnout pouta se zemí."

512.

Kdybychom člověka v transu ponechali na sebe samého, mohla by jeho duše definitivně opustit tělo?

"Ano, může umřít. Proto je nutné mu připomenout všechno, co jej může znovu připoutat k tomuto světu. Především je potřebné poukázat na to, že právě přetrhnutí spojení se zemí by bylo důvodem k tomu, že se nedostane tam, kam by měl po smrti patřit a být šťastným."

513.

Jsou věci, o nichž člověk v transu tvrdí, že je vidí, ale zjevně jsou výplodem bujné představivosti, poznačené pozemskými názory a předsudky. Není tedy skutečné všechno, co vidí?

"Co vidí je pro něho skutečné. Jelikož je jeho duch pořád pod vlivem pozemských představ, vidí svěrázným způsobem. Lépe řečeno, vyjadřuje to v jazyku přizpůsobeném svým názorům anebo vašim představám, abyste ho mohli lépe pochopit. Zejména v tomto smyslu se může mýlit."

514.

Do jaké míry můžeme věřit zjevením lidí v transu?

"Člověk se může v transu velmi často mýlit, zejména chce-li proniknout tím, co má pro člověka zůstat tajemstvím. Tehdy podlehně vlast-

ním představám, anebo se stane hračkou zrádných duchů, kteří využívají jeho nadšení na to, aby ho fascinovali."

515.

Jaké důsledky můžeme vyvodit z mediálnosti a z transu? Není to určité vniknutí do příštího života?

"Lépe řečeno, je to vytušení minulé a budoucího života. Bude-li člověk tyto jevy zkoumat, najde v nich řešení nejednoho tajemství, která se jeho rozum marně snaží pochopit."

516.

Mohly by být medialita a trans v souladu s materialismem?

"Kdo je zkoumá poctivě a bez předpojatosti, nemůže být ani materialista, ani ateista."

PŘEDVÍDAVOST

517.

Souvisí předvídavost se sněním a medialitou?

"To všechno je táž věc. To, co nazýváte předvídáním, je vidění duší, i když tělo nespí."

518.

Je předvídavost nepretržitá?

"Schopnost ano, ale její výkon ne. V méně materiálních světech než je váš, se duchové snadněji uvolňují a navazují styk pouze prostřednictvím myšlenky. Nevylučují však ani artikulovanou řeč. Pro většinu z nich je předvídavost trvalou schopností. Jejich normální stav můžeme přirovnat k vašim jasnozřivým médiím. Také proto se vám zjevují snadněji než ti, kteří jsou vtěleni do hrubších těl."

519.

Rozvíjí se předvídavost samovolně, anebo závisí na vůli toho, kdo jí je obdařen?

"Nejčastěji je samovolná, ale také vůle má v ní často velikou roli. Vezměme si jako příklad věštce. Někteří z nich mají tuto schopnost předvídání a vizí díky vůli."

520.

Může se předvídavost rozvíjet cvičením?

"Ano. Práce vždy přináší pokrok a závoj, zakrývající věci, postupně mizí."

521.

Závisí tato schopnost na tělesné konstituci?

"Zajisté, stavba těla v tom hraje roli. Jsou takové konstituce, které se jí vzpírají."

522.

Proč je v některých rodinách předvídavost dědičná?

"Protože mají podobnou tělesnou konstituci, která se přenáší tak jako i jiné tělesné vlastnosti. Nakonec tyto schopnosti lze rozvíjet také určitou výchovou, která se také v rodině přenáší."

523.

Je pravda, že některé okolnosti rozvíjejí předvídavost?

"Může ji rozvinout nemoc, blízkost nebezpečí, prudký šok. Tělo se tehdy dostává do zvláštního stavu, který umožňuje člověku vidět to, co zrakem vidět nemůže."

Rozvinutí předvídavosti někdy vyvolávají období krizí a pohrom, velká životní pohnutí a všechny příčiny silně bičující duševní stav. Zdá se, že nám Prozřetelnost dává v nebezpečí prostředek na jeho zažehnutí. Sekty a pronásledované strany nám v tomto směru poskytují množství příkladů.

524.

Lidé nadaní předvídavostí si ji vždy uvědomují?

"Ne vždy. Je to pro ně celkem přirozené. Mnozí jsou přesvědčeni, že kdyby se všichni pozorovali, každý by byl stejný."

525.

Mohli bychom prozíravost některých lidí, posuzujících věci přesněji než jiní, připsat určité předvídavosti?

"Ano, jejich duše je volnější, a proto usuzuje lépe než pod závojem hmoty."

526.

Může vést tato schopnost v některých případech také k předvídání?

"Ano, poskytuje také předtuchy, protože předvídavost má několik stupňů. Stejný člověk může mít všechny, anebo pouze některé stupně."

TEORETICKÉ SHRUTÍ MEDIALITY, TRANSU A PŘEDVÍDAVOSTI

Fenomény přirozené mediality vznikají samovolně a nezávisejí na vnějších příčinách. U některých lidí obdařených zvláštní konstitucí mohou být vyvolány uměle, působením magnetické síly.

Stav označovaný názvem magnetická hypnóza se od přirozeného transu liší pouze tím, že jeden je vyvolán a druhý je samovolný.

Přirozená medialita je všeobecně známý jev, který nikdo nechce zpochybnit navzdory zázračnosti jejich úkazů. Proč je magnetická hypnóza považována za zvláštější? Odporuje rozumu pouze proto, že je vyvolána uměle? Říká se, že ji zneužili šarlatáni. Je to další důvod neponechat jim ji v rukou. Až si ji tedy věda osvojí, šarlatánství bude mít menší vliv na lidi. Zatím je však přirozená i umělá medialita skutečností, proti které nelze nic namítat. Potvrdí se navzdory vůli některých lidí, a to v samotné vědě, do které nepronikne najednou, ale postupně, po částech. Když do ní vstoupí úplně, bude nevyhnutelné poskytnout jí domovské právo.

Pro parapsychologii je medialita více než pouze fyziologický fenomén. Je součástí psychologie. Právě díky ní lze zkoumat duši, protože se při ní otevřeně projevuje. Medialita se vyznačuje jasnozřivostí nezávislou na orgánech zraku, která je jiná než smyslová. Pak také výsledky vidění jsou jiné než při vidění očima. Třeba se divit, že máme jiné výsledky, když jsou prostředky jiné? Je rozumné vyžadovat shodné výsledky, když již nástroj neexistuje? Duše má své vlastnosti právě tak, jako je má oko. Je nutné je posuzovat zvlášť a ne analogicky.

Příčina jasnozřivosti, ať již magnetického anebo přirozeného média, je shodná. Je to schopnost obsažená v každé části nehmotné bytosti (ducha), který je v nás. Nemá jiné meze než ty, které jsou stanoveny pro samotnou duši. Vidí všude tam, kam se může duch přenést bez ohledu na vzdálenost.

Při vidění do dálky médium nevidí věci z místa, kde je jeho tělo, ani jako dalekohledem. Vidí je opravdu tak, jako by bylo tam, kde

jsou, protože jeho duše se tam skutečně nachází. Proto je jeho tělo jako mrtvé a jakoby v bezvědomí, až pokud ho nezačne duše znovu ovládat. Toto částečné odloučení duše od těla je abnormální stav. Může trvat rozličně dlouho, ale nikoliv neomezeně. To je příčina únavy, kterou tělo potom pociťuje, zejména když se duše věnuje aktivní činnosti.

Zrak duše anebo ducha není ohraničený a nemá své centrum. Proto mu média nemohou přisoudit zvláštní orgán. Vidí bez toho, že by věděla jak anebo proč. Zrak pro ně jako duchy nemá své vlastní centrum. Když se vrátí do svého těla, zdá se jim, že toto centrum se nalézá tam, kde je životní aktivita největší, zejména v mozku, v oblasti nadbřiška, anebo v orgánu, který je pro ně nejhouževnatějším bodem spojení mezi duchem a tělem.

Síla jasnovidectví média není neomezená. Také úplně volný duch je ve svých schopnostech a znalostech omezován stupněm dosažené dokonalosti. Hlavně, když je spoutaný s hmotou a podléhá jejímu vlivu. Proto není jasnovidectví média ani všeobecné, ani neomylné. Na jeho neomylnost se můžeme spoléhat o to méně, že ji odvádíme od přirozeného cíle a děláme z ní předmět zájmu a pokusů.

Duch média ve svém stavu uvolnění snadněji vstupuje do styku s ostatními vtělenými a nevtělenými duchy. Toto spojení se navazuje kontaktem fluid, ze kterých se skládá astrální tělo. Slouží na přenos myšlenek jako elektrický proud. Médium tedy nepotřebuje, aby myšlenka byla artikulovaná slovy. Cítí ji a vytuší. Dělá jej to obzvlášť vnímavým a přístupným pro vlivy mravní atmosféry, ve které se nachází. Proto velký shluk diváků, zejména zlomyslných zvědavců, velmi škodí rozvinutí jeho schopností. Takříkajíc se uzavrou do sebe. Svoobodně se projeví pouze v soukromí a v sympatickém prostředí. Přítomnost zlomyslných anebo protivných lidí vytváří u něho účinek jako dotyk ruky u citlivky.

Médium vidí současně také tělo svého vlastního ducha. Jsou to vlastně dvě bytosti představující pro něho dvojí duševní a tělesnou existenci. A přece splývají díky poutům, které je spájejí. Médium si vždy neuvědomuje tuto situaci. Dualita působuje, že o sobě často mluví jakoby mluvilo o někom cizím.

Je to proto, že jednou se přimlouvá tělesná bytost duchovní a pak naopak.

Duch získává vědomosti a zkušenosti ve všech svých tělesných životech. Během svého vtělení do příliš hrubé hmoty je částečně zapomeno, ale jako duch si na ně opět vzpomene. Proto mohou některá média projevit vyšší znalosti než odpovídá stupni jejich vzdělání, ba také jejich zdánlivé intelektuální schopnosti. Nízká inteligence a vědecká úroveň média v bdělém stavu tedy nerozhoduje o vědomostech, které může odhalit v transu. Podle okolností a záměru může informace čerpat z vlastní zkušenosti, z jasnozřivého poznání současných věcí anebo z rad jiných duchů. Podle pokročilosti svého ducha může říkat více anebo méně správné věci.

Ve fenoménech transu, ať již přirozeného anebo magnetického, nám Prozřetelnost dává přesvědčivý důkaz o existenci a nezávislosti duše. Umožňuje nám zúčastnit se vznešeného výjevu jejího vysvobození. Tím nám otevírá knihu našeho osudu. Když médium popisuje, co se odehrává v dálce, je zřejmé, že to vidí, avšak ne tělesným zrakem. Vidí tam samo sebe a cítí se tam přenesené. Něco z něho se tam tedy nachází, a jelikož toto něco není jeho tělo, může tam být pouze jeho duše anebo duch. Člověk při hledání příčin duchovního života tápe v podrobnostech nesrozumitelné a abstraktní metafyziky. Bůh mu zatím denně poskytuje ty nejjednodušší a nejjasnější prostředky pro výzkum experimentální psychologie.

Trans je stav, v němž se nejvýrazněji projevuje nezávislost duše na tělu a stává se do určité míry hmatatelnou.

Ve snu a v transu se duše pohybuje v pozemských světech. Při transu vniká do neznámého světa éterických duchů, s nimiž navazuje kontakt, aniž by překročila určité hranice. Mohla by je překonat pouze po úplném přetržení pout, která ji vážou k tělu.

Duše se ocitá v novém blaženém stavu, povznáší ji neznámá harmonie, proniká jí nedefinovatelný pocit štěstí. Nejdříve se těší z nebeské blaženosti a lze říci, že jednou nohou překročila práh věčnosti.

V transu je tělo dost vysílené. Má již pouze takříkajíc organický život. Duše je k němu připoutána pouze jemným vláknem, jež by další úsilí definitivně přetrhlo.

V tomto stavu zanikají všechny pozemské myšlenky a uvolňují místo očistění, které je charakteristickou vlastností naší nehmotné bytosti. V transu se člověk úplně oddává tomuto skvělému rozjímání a život považuje pouze za krátkou zastávku. Pozemské blaho a útrapy, radosti a strasti jsou pro něho pouze bezvýznamnými epizodami na cestě, která se právě končí.

Osvobození duše se někdy projeví také v bdělém stavu. Tehdy hovoříme o předvídavosti. Těm, kteří jsou jí obdařeni, dává schopnost vidět, slyšet a cítit za hranice našich smyslů. Vnímají nepřítomné věci všude tam, kde jejich duše rozšíří svou působnost.

Ve chvíli, kdy nastane fenomén předvídání, se oko dívá do neurčita, člověk má strnulý pohled. Výraz tváře odráží jakési vzrušení. Orgány zraku s tím nemají nic společného, jelikož vidění přetrvává, a když máme oči zavřené.

Tato schopnost je u některých lidí tak přirozená jako schopnost vidět. Je pro ně vlastností, která se jim nezdá výjimečná. Tuto chvilkovou jasnozřivost často vystřídá zapomenutí. Čím dál tím nejasnější vzpomínka na ni nakonec zmizí tak jako vzpomínka na sen.

Síla předvídavosti se mění od nejasného pocitu až po jasné a zřetelné vnímání přítomných anebo nepřítomných věcí. V počátečním stadiu dává některým lidem taktnost, důvtip a určitou jistotu v činech, kterými můžeme nazvat přesností duševního pohledu. Když je rozvinutější, probouzí předtuchy. Ještě víc rozvinutá ukazuje příští události, anebo ty, které právě probíhají.

Přirozený a magnetický trans a předvídání jsou obměnou stejné příčiny. Tyto jevy jsou přirozené, stejně jako sny. Proto existovaly ve všech obdobích. Dějiny dokazují, že je znali a využívali od nejstaršího dávnověku. Nacházíme v nich vysvětlení mnohých jevů, které se pokládaly za nadpřirozené.

IX. kapitola

ZASAHOVÁNÍ DUCHŮ DO HMOTNÉHO SVĚTA

Pronikání duchů do našich myšlenek
- Skrytý vliv duchů na naše myšlení
a skutky - Posedlost - Lidé postižení
křečemi - Náklonnost duchů k určitým
osobám - Strážní andělé. Duchové
ochranní, blízcí anebo sympatičtí -
Předtuchy - Vliv duchů na životní
události - Vliv duchů na přírodní jevy
- Duchové během bojů - Smlouvy -
Okultní moc. Talismany, kouzelníci -
Požehnání a kletby

PRONIKÁNÍ DUCHŮ DO NAŠICH MYŠLENEK

527.

Vidí duchové všechno, co uděláme?

"Mohou to vidět, protože vás neustále obklopují. Každý z nich však vidí pouze to, na co zaměří svoji pozornost. Věcmi, které jsou jim lhostejné, se nezabývají."

528.

Mohou duchové znát také naše nejtajnější myšlenky?

"Často znají také to, co byste chtěli skrýt před sebou. Ani činy, ani myšlenky jim nejsou utajeny."

529.

Podle toho by bylo snadnější skrýt něco před živým člověkem než před stejným člověkem po smrti?

"Určitě. Když si myslíte, že jste dobře skryti, často máte kolem sebe zástup duchů, kteří vás vidí."

530.

Co si o nás myslí duchové, kteří jsou kolem nás a pozorují nás?

"Podle okolností. Vrtošiví duchové se vysmívají vaší netrpělivosti a z drobných nepříjemností, ke kterým vás podněcují. Seriózní duchové vás litují za vaše chyby a usilují se vám pomoci."

SKRYTÝ VLIV DUCHŮ NA NAŠE MYŠLENÍ A SKUTKY

531.

Ovlivňují duchové naše myšlení a činy?

"Z tohoto hlediska je jejich vliv větší, než si myslíte. Velmi často vás vedou oni."

532.

Máme myšlenky, které jsou naše vlastní a jiné, které jsou nám vnuknuté?

"Vaše duše je myslící duch. Víte, že na jedno téma vás napadne několik myšlenek, velmi často protichůdných. Některé jsou vaše a jiné naše. Dvě myšlenky, které spolu zápasí, vás činí nerozhodným."

533.

Jak lze odlišit vlastní myšlenky od vnuknutých?

"Když je vám nějaká myšlenka vnuknutá, je to jakoby vás oslovoval nějaký hlas. Vlastní myšlenky jsou obvykle první popudy. Nakonec z tohoto rozlišování nemáte velký užitek. Často je lepší nevědět o něm. Člověk koná svobodněji. Rozhodne-li se pro dobro, dělá to ochotněji. Pustí-li se po špatné cestě, má o to větší odpovědnost."

534.

Čerpají inteligentní a geniální lidé svoje nápady vždy ze své vlastní hlavy?

"Někdy jsou produktem jejich vlastního ducha. Často jim je vnuknou jiní duchové, kteří je považují za schopné pochopit je, za hodné toho, aby jim nápady odevzdali. Nemají-li lidé dostatek nápadů, přivolávají inspiraci. Je to vyvolávání duchů, které dělají, aniž by to tušili."

Kdyby bylo užitečné, abychom jasně rozlišovali naše vlastní myšlenky od vnuknutých, Bůh by nám dal na to prostředek, tak jak nám jej dává k odlišení dne od noci. Když je něco neurčité, nejisté, je tomu tak pro naše dobro.

535.

Říká se, že první popud je vždy dobrý. Je to správné?

"Může být dobrý anebo špatný, podle povahy vtěleného ducha. Vždy je dobrý u toho, kdo poslouchá dobrou vnuknutí."

536.

Jak lze rozlišit, zda vnuknutá myšlenka pochází od dobrého anebo od špatného ducha?

"Zkoumejte ji. Dobří duchové radí pouze dobro. Rozlišit to musíte vy."

537.

Proč nás nedokonalí duchové pobízejí ke zlu?

"Abyste trpěli jako oni."

538.

Zmírňuje to jejich utrpení?

"Ne. Dělají to ze závisi, když vidí šťastnější lidi."

539.

Proč Bůh dovolí, aby nás duchové podněcovali ke zlu?

"Nedokonalí duchové jsou zkoušeni ve své víře v dobro. Aby dospěli k dobru, musejí projít zkouškami zla."

Naším posláním je usměrnit vás na dobrou cestu. Když na vás působí špatné vlivy, je to proto, že je přivoláváte touhou po zlu. Nízcí duchové vám přicházejí pomáhat ve špat-

nostech tehdy, když je chcete páchat. Máte-li sklony vraždit, bude vás obklopovat celý roj duchů, kteří budou ve vás udržovat tuto myšlenku. Jsou však také jiní, kteří se budou snažit přivést vás k dobru. To obnoví rovnováhu a nechá vás být svým pánem."

Takto Bůh nechává našemu svědomí volbu cesty, kterou se pustíme, a svobodu podrobit se jednomu anebo druhému protichůdnému vlivu působícímu na nás.

540.

Lze se zbavit vlivu duchů, kteří nás podněcují ke zlu?

"Ano, protože se přimykají pouze k těm, kteří je přitahují svými touhami, anebo myšlenkami."

541.

Vzdají se svých pokusů duchové, jejichž vliv naráží na pevnou vůli?

"Co jiného by mohli udělat? Když se nemohou prosadit, ustoupí. Avšak číhají na vhodný okamžik jako kočka na myš."

542.

Jak lze zneškodnit vliv zlých duchů?

"Konáním dobra a důvěrou v Boha odoláte vlivu nízkých duchů. Nedovolte, aby vás ovládli. Střeste se poslouchat vnuknutí duchů, kteří ve vás podněcují špatné myšlen-

ky, zlé vášně a pak vyvolávají mezi vámi neshody. Mějte se na pozoru zejména před těmi, kteří povzbuzují vaši pýchu, anebo se vás zmocní prostřednictvím vašich slabostí. Proto vás Ježíš v Otčenáši nechává říkat: *Neuved nás do pokušení, ale zbav nás od zlého.*"

543.

Je úkolem některých duchů svést nás ke zlu, a takto zkoušet naši pevnost k dobru? Uskutečňují-li svá posláná, jsou za to odpovědní?

"Žádný duch nemá za úkol konat zlo. Když je koná, dělá tak z vlastní vůle, proto nese důsledky. Bůh jej může nechat konat, aby vás zkoušel, ale nepřikazuje mu to. Je na vás, abyste mu odolali."

544.

Když pociťujeme strach, anebo ne-definovatelnou úzkost bez zjevné příčiny, souvisí to pouze s tělesným vlivem?

"Téměř vždy jde o spojení s duchy, které máte bez vašeho vědomí, anebo jste je měli během spánku."

545.

Duchové, jež nás chtějí podnítit ke zlu, pouze využívají okolností, v nichž se nacházíme, anebo je mohou vytvořit?

"Využívají okolnost, ale často ji vyvolávají, když vás pobízejí bez vašeho vědomí k předmětu vaší žádostivo-

sti. Například člověk najde na cestě určitou sumu peněz. Nemyslete si, že peníze na toto místo přinesli duchové. Mohou však člověku vnuknout myšlenku, aby šel tím směrem a zmocnil se jich. Jiní mu zatím radí, aby peníze vrátil majiteli. Stejně je to také s ostatními pokušeními."

POSEDLOST

546.

Může duch dočasně vzít na sebe tělo žijícího člověka a konat místo ducha, který je do něho vtělený?

"Duch do těla nevchází tak, jak se vchází do domu. Může splynout s vtěleným duchem, který má stejné chyby a vlastnosti, aby konali společně. Ale vtělený duch vždy působí na hmotu, do níž je zahalen tak, jak chce on. Jiný duch jej nemůže nahradit, protože duch je spojený s tělem až do doby stanovené na ukončení fyzického života."

547.

Neexistuje-li posedlost čili spoluzití dvou duchů ve stejném těle, může si cizí duch podmanit jiného ducha tak, že jeho vůle jím bude částečně ochromena?

"Ano, a tací jsou opravdu posedlí. Avšak podmanění nastane pouze ze slabosti anebo z touhy posedlého. Za posedlé se často považovali epi-

leptici anebo blázni, kteří potřebovali spíš lékaře než vyhánění ďábla."

Slovo posedlý připouští ve svém běžném významu existenci démonů, čili kategorii bytostí se špatným charakterem, a spoluzití jednoho z nich společně s duší v těle člověka. Jelikož v tomto smyslu ďáblové neexistují, a protože dva duchové nemohou současně přebývat ve stejném těle, neexistují posedlí ve smyslu představy připisované tomuto slovu. Slovo posedlý je potřebné chápat pouze jako úplnou závislost duše na nedokonalých duších, kteří si ji podmaňují.

548.

Lze odehnat zlé duchy a zbavit se jejich nadvlády?

"Když máme pevnou vůli, vždy můžeme se sebe setrást jařmo."

549.

Může závislost na zlých duších zrušit třetí osoba? Jaké podmínky musí v tomto případě splnit?

"Je-li to čestný člověk, může si přivolat na pomoc dobré duchy. Čím jsme poctivější, tím máme větší moc odhánět nedokonalé duchy a přivolávat dobré duchy. Jsou lidé, kterým se líbí závislost lahodit jejich choutkám a touhám. V každém případě člověk, jehož

srdce není čisté, nemůže mít žádný vliv. Dobří duchové jím opovrhují a zlí se ho nebojí."

550.

Mají zaklínací formule na vyhánění ďábla nějaký účinek na zlé duchy?

"Nikoliv. Když špatní duchové vidí, že někdo bere tuto věc vážně, vysmívají se mu a zatnou se."

551.

Jak se lze nejsnadněji zbavit neodbytných duchů?

"Je nutné unavit jejich trpělivost. Nebrat vůbec v úvahu jejich vnuknutí. Když vidí, že se nemohou prosadit, odejdou."

552.

Je modlitba účinným prostředkem na vyléčení z posedlosti?

"Modlitba je silná pomoc ve všem. Nestačí však mumlat pár slov na to, abychom dosáhli, po čem toužíme. Bůh pomáhá aktivním a ne těm, kteří se omezí pouze na přání. Posedlý musí tedy sám udělat všechno, aby v sobě zničil příčinu, která přitahuje zlé duchy."

553.

Co si máme myslet o vyhánění ďáblů, o kterém se mluví v Evangelii?

"Závisí to na výkladu. Nazýváte-li ďáblem zlého ducha, který si pod-

maňuje člověka, bude opravdu vyhnán, odstraní-li se jeho vliv. Připisujete-li ďáblu nemoc, po vyléčení řeknete, že jste vyhnali ďábla. Věc může být pravdivá anebo nepravdivá podle smyslu, jaký slovům přisuzujete. Také ty největší pravdy se mohou zdát nesmyslné, přihlédneme-li pouze k formě a když považujeme obrazné vyjádření myšlenky za skutečnost."

LIDÉ POSTIŽENÍ KŘEČEMI

554.

Mají duchové nějakou úlohu v jevech, které nastávají u lidí postižených křečovými záchvaty?

"Ano, velmi důležitou, stejně jako magnetismus, který je jejich hlavním zdrojem. Šarlatánství jej však často zneužilo, zvětčilo jeho jevy a zesměšnilo jej."

555.

Jaký charakter mají duchové zaměřující se na takové jevy?

"Málo ušlechtilý. Vyšší duchové se nevěnují podobným věcem."

556.

Jak může nenormální stav horlivosti nebo křečový záchvat nečekaně postihnout všechno obyvatelstvo?

"Duševní dispozice se v určitých případech přenáší velmi snadno.

Stejně jako magnetické účinky ze strany některých duchů."

Lidé postižení křečí disponují zvláštními schopnostmi podobnými těm, jež poskytuje trans a magnetismus. Jsou to například: tělesné znečitlivění, telepatie, duševní přenos bolestí atd. Nelze tedy pochybovat, že se tito lidé nacházejí v jakémsi stavu bdělého transu, jenž vyvolal vliv, jakým na sebe navzájem působí. Jsou zároveň hypnotizéry i hypnotizovanými bez svého vědomí.

557.

Co je příčinou tělesného znečitlivění, jaké pozorujeme buď u některých lidí s křečovými záchvaty, anebo u lidí podrobených těm nejkrutějším mukám?

"U některých je to výlučně magnetický účinek, který působí na nervový systém stejně jako určité látky. U jiných vzrušení myslí otupí citlivost, protože život se zdánlivě stáhl z těla, aby se přenesl do ducha. Když se duch něčím velmi zabývá, tělo nic necítí, nevidí, ani neslyší."

Fanatické vzrušení a nadšení často způsobuje během tělesných muk klid, chladnokrevnost a znečitlivění. V zápalu boje si často nepovšimneme vážné zranění, zatímco za běžných okolností by nás rozechvěl i škrábanec.

NÁKLONNOST DUCHŮ K URČITÝM OSOBÁM

558.

Oblibují duchové určité osoby?

"Dobří duchové sympatizují s čestnými lidmi, anebo schopnými se zlepšit. Nízcí duchové zase se zvrácenými lidmi anebo takovými, co se jimi mohou stát. Jejich náklonnost vyplývá tedy z podobnosti pocitů."

559.

Je náklonnost duchů k určitým lidem výlučně duševní?

"Ve skutečné lásce není nic tělesného. Ale když ke člověku přilne nějaký duch, není to vždy z lásky. Může se do toho plést vzpomínka na lidské vášně."

560.

Zajímají se duchové o naše nezdary a úspěchy? Trápí je naše utrpení, které pociťujeme během života?

"Dobří duchové dělají tolik dobrého, kolik je možné, a těší se z vašich radostí. Jsou smutní z vašich neúspěchů, nesnášíte-li je s odevzdaností, poněvadž tyto útrapy jsou pro vás bezvýsledné zkoušky. Jste jako nemocný odmítající hořký nápoj, jenž jej uzdraví."

561.

Která naše utrpení duchy trápí, tělesná anebo duševní?

"Trápí je sobectví a tvrdost srdce; z toho vyplývá vše. Vysmívají se ze všech domnělých utrpení, která se rodí z pýchy a ctižádostivosti. Těší se ze zkráceného času vaší zkoušky."

Duchové vědí, že tělesný život je pouze dočasný a mrzutosti, které jej doprovázejí, jsou prostředky, jak dospět k dokonalosti. Proto je více trápí mravní příčiny, které nás od ní vzdalují, než chvilková tělesná utrpení.

Duchové si nedělají starosti s neštěstím týkajícím se našich světských tužeb tak jako my z dětského smutku.

Duch, který vidí v životních zámutcích prostředek našeho pokroku, považuje je za chvilkový záchvat, který má zachránit nemocného. Má soucit s naším utrpením, jako ho máme my s utrpením přítele. Jelikož však věci vidí ze správnějšího hlediska, hodnotí je jinak než my. Dobří duchové oceňují naši odvahu překonávat zkoušky, jiní nás pobízejí k zoufalství, abychom selhali.

562.

Pociťují k nám příbuzní a přátelé, kteří odešli do jiného světa, víc náklonnosti než cizí duchové?

"Nepochybně. A často vás jako duchové podle svých sil ochraňují."

563.

Jsou citliví na lásku, kterou k nim přechováváme?

"Velice citliví, zapomínají však na ty, kteří zapomínají na ně."

STRÁŽNÍ ANDELE. DUCHOVÉ OCHRANNÍ, BLÍZCÍ ANEBO SYMPATIČTÍ

564.

Jsou tací duchové, co se přimknou ke člověku zejména proto, aby jej ochraňovali?

"Ano. Duchovní bratr. Vy jej nazýváte dobrým duchem."

565.

Co máme rozumět pod andělem strážným?

"Ochranného ducha vysokého řádu."

566.

Jakou úlohu má ochranný duch?

"Úlohu otce vůči svým dětem: vést svého chráněnce správnou cestou, pomáhat mu svými radami, utěšovat jej, když má žal, posilňovat jeho odvahu v živomích zkouškách."

567.

Je ochranný duch připoután k jedinci od jeho narození?

"Od narození až do smrti a často jej po smrti následuje do duchovního života, ba také do několika tělesných životů. Protože tyto životy jsou pouze velmi krátké fáze, vzhledem na život ducha."

568.

Poslání ochranného ducha je dobrovolné, anebo povinné?

"Duch je povinen bdít nad vámi, protože tuto roli přijal. Může si však zvolit bytosti, které jsou mu sympatické. Pro jednu je to potěšení, pro jiné poslání anebo povinnost."

569.

Tím, že se duch přimkne k jedné osobě, se vzdává ochraňování jiných jedinců?

"Ne, pouze to dělá s menším nasazením."

570.

Je ochranný duch navždy připoután k bytosti svěcené do jeho ochrany?

"Často se stává, že ochranný duch opustí své místo, aby plnil jiné poslání. Tehdy ho vystřídá jiný."

571.

Opustí ochranný duch svého chráněnce, který si nedá od něho poradit?

"Odchází, když vidí, že jeho rady jsou marné, a když je vůle podrobit

se nízkým duchům silněji. Neopouští jej však úplně, vždy se ozývá. To člověk zavírá před ním svoje uši. Vráť se, jakmile jej zavolá.

Učení o strážných andělech by si mělo svým půvabem získat i ty nejméně věřící. Což člověka netěší pomýšlení na to, že vždy máme vedle sebe bytosti, které nás převyšují, jsou stále připraveny poradit, povzbudit, pomoci nám vystoupit na strmou horu dobra a jsou věrnější a oddanější přátelé než ti, co uzavrou nejpevnější svazky na této Zemi? Tyto bytosti jsou tady na Boží příkaz. On je postavil vedle vás. Jsou tu z jeho lásky a plní u vás hezkou, ale namáhavou práci. Ať se stane cokoli, anděl strážný bude vždy s vámi. Ani vězení, nemocnice, nevěstince či samota, nic vás neodloučí od tohoto neviditelného přítele. Vaše duše cítí také ty nejjemnější podněty a poslouchá jeho moudré rady.

Proč nechcete pochopit tuto pravdu? Kolikrát by vám pomohla ve chvílích krize! Kolikrát by vás zachránila před zlými duchy. Během dne vám tento anděl dobra často řekne: »Neřekl jsem ti to, abys to nedělal? Neukázal jsem ti zkázu, ty jsi se však do ní vrhl! Což jsem ve tvém svědomí nenechal zaznít hlas pravdy? Avšak ty jsi se řídil falešnými radami.«

Ptejte se svých andělů strážných! Navažte s nimi důvěrné vztahy, jaké vládou mezi nejlepšími přáteli. Nepomýšlejte před nimi něco skryt. Mají Boží oko, nemůžete je oklamat. Myslete na budoucnost. Snažte se kráčet vpřed v tomto životě. Vaše zkoušky budou o to kratší a vaše životy o to šťastnější. Buďte odvážní! Navždy se zbavte předsudků a postranních myšlenek. Vykročte na novou cestu, která se před vámi otevírá. Kráčejte, máte vůdce, následujte je! Nemůžete minout cíl, protože je jím samotný Bůh.

Těm, co si myslí, že ušlechtilé duchy nelze přinutit plnit takovou namáhavou a soustavnou úlohu, prozradíme, že vaše duše neustále ovlivňujeme, ačkoliv jsme od vás vzdálení několik miliónů mil. Prostor pro nás nic neznamena, a ačkoliv naši duchové žijí v jiném světě, zachovávají si spojení s vaším. Těšíme se z vlastností, které vy nemůžete chápat. Buďte si však jisti, že Bůh nám neuložil úkol nad naše síly. Nezanechal vás na Zemi samotné, bez přátel a opory. Každý anděl strážný má svého chráněnce, nad nímž bdí jako otec nad svým dítětem. Je šťasten, když jej vidí na správné cestě, trpí, jsou-li jeho rady odmítány."

(SVATÝ LUDVÍK,
SVATÝ AUGUSTIN)

Na faktu o andělech strážných bdících nad svými chráněnci navzdory vzdálenosti mezi světy není nic překvapujícího. Naopak, je to veliké a vznešené poslání. Co je na tom divné, že duchové z jednoho světa vedou do druhého ty, jež si vzali pod ochranu? Vždyť pro ně je vzdálenost mezi světy menší než vzdálenost mezi světadíly na Zemi. Navíc jsou obaleni vesmírným fluidem, spojujícím všechny světy. Jsou nositeli přenosu myšlenek tak jako je pro nás vzduch nositelem zvuku.

572.

Může duch ublížit svému chráněnci, když nerespektuje jeho rady?

"Dobří duchové nikdy neublíží. Raději odejdou a nechají se vystřídat jinými. Tehdy viníte osud z neštěstí, která vás postihují, je to však vaše vina."

573.

Může ochranný duch přenechat svého chráněnce napospas duchu, který by mu mohl ublížit?

"Činnost dobrých duchů ochromují spolky zlých duchů."

574.

Může dobrý duch během nepřítomnosti pomoci jinde?

"Využije to při vyčítání na návrat ke svému chráněnci. Chce-li však

chráněncem, vrátí svému dobrému duchovi všechnu moc a vliv."

575.

Opustí ochranný duch svého chráněnce, není-li schopen bojovat proti jiným zlomyslným duchům?

"Pomáhá mu radami, ale žel, ne vždy jsou vyslechnuty. Pouze slabost, bezstarostnost a pýcha člověka dává sílu zlým duchům. Jejich moc nad vámi je výsledkem toho, že jim nekladete odpor."

576.

Je ochranný duch ustavičně se svým chráněncem?

"Jsou okolnosti, kdy přítomnost ochranného ducha u svého chráněnce není potřebná."

577.

Nastane chvíle, kdy duch již nepotřebuje anděla strážného?

"Ano. Tehdy, když dosáhne takového stupně, že dokáže jít sám. Stejně jako nastává chvíle, kdy žák nepotřebuje více svého učitele. Není to však na vaší Zemi."

578.

Proč je vliv duchů na náš život skrytý? Proč nás neochraňují zjevně?

"Kdyby ste se spoléhali na jejich pomoc, nekonali byste podle svého rozhodnutí a váš duch by nedělal pokroky. Aby mohl jít vpřed, potřebuje

buje mít vlastní zkušenosti. Musí vyzkoušet své síly, jinak by byl jako dítě, kterému nedovolíme, aby chodilo samo. Duchové, kteří vám chtějí dobře, působí vždy tak, aby vám ponechali svobodnou vůli. Kdybyste neměli odpovědnost, nepokročili byste na cestě, která vás má přivést k Bohu. Člověk bez pomocníka se spoléhá pouze na vlastní síly. Jeho průvodce zatím nad ním bdí a z času na čas na něho zavolá, aby ho vystříhal před nebezpečím."

579.

Pocituje ochranný duch blaho, podaří-li se mu přivést svého chráněnce na dobrou cestu?

"Je to zásluha, která se mu započítá buď do jeho vlastní cesty vpřed, anebo do jeho štěstí. Je šťasten, že je jeho péče korunována úspěchem. Těší se z něho jako učitel z úspěchu svého žáka."

580.

Je brán na zodpovědnost, nepodaří-li se mu to?

"Nikoliv, protože udělal všechno, co bylo v jeho silách."

581.

Sužuje se ochranný duch, když se jeho chráněncem pustí nesprávnou cestou navzdory jeho pokynům? Nekalí to jeho blaženost?

"Nařká nad jeho chybami a lituje ho. Tento zármutek však není pozemskou otcovskou úzkostí. Ví, že také na zlo je lék a že to, co se neudělá dnes, se udělá zítra."

582.

Můžeme znát jméno našeho ochranného ducha anebo anděla strážného?

"Jak chcete znát jména, jež pro vás neexistují? Myslíte si, že mezi duchy jsou pouze tací, které znáte?"

583.

Jak jej můžeme vzývat, když jej neznáme?

"Dejte mu jméno, jaké chcete. Váš ochranný duch přijde na vaše volání, protože všichni dobří duchové jsou bratři a navzájem si pomáhají."

584.

Jsou vždy ochranní duchové se známými jmény opravdu duchové osob, které se tak jmenovaly?

"Jelikož potřebujete jména, dají si taková, která vzbuzují důvěru. Je to tak i ve vašem světě. Když nemůžete splnit nějakou úlohu osobně, pošlete namísto sebe jiného člověka konajícího vaším jménem."

585.

Když se ocitneme v duchovním životě, poznáme našeho ochranného ducha?

"Ano, protože často jste ho znali před vtělením."

586.

Patří všichni ochranní duchové k vyšším duchům? Lze je najít ve střední sféře? Může se například otec stát ochranným duchem svého dítěte?

"Může, předpokládá to však určitý stupeň ušlechtilosti a moc anebo sílu udělenou Bohem. Otcí ochraňujícím své dítě může pomáhat vyšší duch než je on."

587.

Mohou duchové po opuštění Země za dobrých podmínek ochraňovat ty, které milují a zůstali naživu?

"Jejich moc je více méně omezená. Situace, ve které se nacházejí, jim neposkytuje vždy úplnou svobodu jednání."

588.

Mají také divoši anebo mravně nízcí lidé své ochranné duchy? Pakliže ano, jsou stejně ušlechtilí jako ochranní duchové vyspělých lidí?

"Každý člověk má jednoho ducha, který jej ochraňuje. Avšak jejich poslání jsou úměrná jejich cíli. Dítě, které se učí číst, nedostane profesora filozofie. Ačkoliv máte u sebe vyššího ducha dohlídacího na vás, můžete se také později vy stát ochráncem nižšího ducha. Pokrok,

při kterém jste mu nápomocni, přispěje k vašemu rozvoji. Bůh ne žádá od ducha více, než je v jeho přirozenosti, ani více, než činí stupeň, na který dospěl."

589.

Když se otec duch, který ochraňoval své dítě, znovu vtělí, bdí nad ním dále?

"To je těžší. Ale ve chvíli odpoutání se požádá sympatického ducha, aby mu pomohl v tomto poslání. Nakonec duchové přijímají pouze takové úkoly, které mohou dovést, až do konce."

Vtělený duch je ve hmotném světě příliš podřízen svému tělu, aby mohl být úplně oddán, čili pomáhat osobně.

590.

Je kromě ochranného ducha ke každému jedinci připoután také zlý duch, nabádající ke zlu a poskytující mu příležitost bojovat mezi dobrem a zlem?

"Připoután není to správné slovo. Je pravda, že zlí duchové se usilují odvracet jej od dobré cesty, najdou-li na to příležitost. Když se však některý z nich připoutá k člověku, dělá tak z vlastního popudu, protože doufá, že jej člověk bude poslouchat. Tehdy nastává boj mezi dobrým a zlým duchem. Zvítězí ten,

kterému člověk dovolí, aby jej ovládl."

591.

Můžeme mít několik ochranných duchů?

"Každý člověk má vždy více či méně ušlechtilé sympatické duchy, kteří jej milují a zajímají se o něho. Ale má také takové, kteří mu radí ve špatnostech."

592.

Konají sympatičtí duchové na základě nějakého poslání?

"Občas mohou mít dočasné poslání. Nejčastěji je však přitahuje podobnost myšlenek a pocitů, jak dobra, tak i zla."

593.

Z toho vyplývá, že sympatičtí duchové mohou být dobří anebo špatní?

"Ano, člověk vždy najde duchy, kteří s ním sympatizují, ať je jeho charakter jakýkoliv."

594.

Jsou blízcí duchové stejní jako sympatičtí anebo ochranní duchové?

"V ochraně a sympatii je mnoho rozdílů. Blízký duch je spíš přítelem rodiny."

Ochranný duch, anděl strážný anebo dobrý duch je ten, jehož posláním je sledovat člověka v životě a pomáhat mu ve vývoji. Vzhle-

dem na chráněnce je vždy nadřazený.

Blízcí duchové se k některým osobám připoutají více anebo méně pevnými pouty, aby jim byli užiteční, i když je jejich moc často dost omezená. Jsou dobří, ale občas málo vyspělí, ba dokonce trochu lehkomyšní. Rádi se zabývají podrobnostmi soukromého života a konají pouze na příkaz anebo se souhlasem ochranných duchů.

Sympatické duchy k nám přitahují vlastní záliby a určitá podobnost sklonů a pocitů. Trvání jejich vztahů je téměř vždy podřízeno okolnostem.

Zlý duch je nedokonalý anebo zvrácený duch, který se připoutá k člověku proto, aby jej odvrátil od dobra. Koná z vlastního popudu a ne na základě poslání. Jeho neústupnost závisí na tom, jakou přístupovou cestu najde. Člověk může svobodně poslouchat jeho hlasu anebo jej zahnat.

595.

Co si máme myslet o duších, kteří se připoutají k určitým jedincům proto, aby je buď neodvratně přivedli do záhuby, anebo je vedli správnou cestou?

"Někteří duchové působí na jiné neodolátelem kouzlem. Stojí-li v pozadí zlo, jde o zlé duchy, kteří

využívají na lepší podmanění jiné zlé duchy. Bůh to může dovolit, aby vás zkoušel."

596.

Mohl by se náš dobrý anebo zlý duch vtělit, aby nás v životě provázel přímo?

"Někdy se to stane."

597.

Přimknou se duchové k celé rodině, aby ji ochraňovali?

"Ano, ale nevěřte na duchy jako ochránce pýchy rodů."

598.

Duchy k lidem přitahují sympatie. Přitahují je zvláštní příčiny také ke skupinám lidí?

"Duchové jsou nejraději tam, kde se nacházejí jim podobní. Tam jsou spokojenější a jistější, že je vyslyší. Člověk přitahuje duchy svými sklony bez ohledu na to, zda je sám, anebo zda vytváří kolektiv, nějakou společnost, město anebo národ. Jsou společnosti, města a národy podporované duchy více nebo méně ušlechtilými, podle charakteru a vášně, jaké v nich převažují. Nedokonalí duchové odcházejí od těch, kteří je odhánějí. Z toho vyplývá, že mravní zdokonalování kolektivů i jednotlivců zahání zlé duchy a přitahuje dobré, kteří podněcují a udržují v davu pocit dobroty

tak jako jiní mohou vyvolávat zlé vášně."

599.

Mají seskupení jednotlivců jako jsou společnosti, města a národy, své zvláštní ochranné duchy?

"Ano, protože tato seskupení jsou kolektivními osobnostmi, které jdou za společným cílem a potřebují vyšší vedení."

600.

Mají ochranní duchové mas ušlechtilejší charakter než ti, co se přimykají k jednotlivcům?

"Všechno závisí na stupni vyspělosti mas stejně jako jednotlivců."

601.

Mohou někteří duchové napomáhat rozvoji umění tím, že ochraňují lidi, kteří se jím zabývají?

"Existují zvláštní ochranní duchové. Pomáhají těm, kteří je vzývají, považují-li je za hodné své pomoci. Nedávají však zrak slepčům ani sluch hluchým."

Starověcí Řekové a Římané z nich udělali zvláštní božstva. Múzy byly zosobněním ochranných duchů věd a umění tak, jako názvem lárové a penátové označovali ochranné bůžky rodiny. Také novodobá umění, různá řemesla, města a krajiny mají své patrony.

Jsou to vyšší duchové označování jinými jmény.

Jelikož každý člověk má u sebe duchy jemu nakloněné, vyplývá z toho, že v kolektivních celcích je většina sympatických duchů ve styku s většinou jednotlivců. Cizí duchy tam přitahuje shoda vkusu myšlenek. Slovem, tato seskupení stejně jako jednotlivce duchové více nebo méně obklopují, podporují, ovlivňují podle povahy myšlenek většiny.

Příčinou náklonnosti duchů k národům jsou mravy, obyčeje, převládající charakter a zejména zákony, protože charakter národů se odráží v jejich zákonech. Lidé, mezi kterými vládne spravedlnost, zdolají vliv zlých duchů. Všude tam, kde zákony schvalují nespravedlivost, věci odporující lidskosti, jsou dobří duchové v menšině. Masa zlých duchů udržuje národ v jeho představách a ochromuje dobré vlivy ztracené v davu. Jsou jako klas mezi ostružinami. Zkoumáním mravů národů anebo celého lidstva si tedy lze lehce udělat obraz o duších, kteří zasahují do jeho myšlenek a skutků.

PŘEDTUCHY

602.

Je předtucha vždy upozorněním ochranného ducha?

"Předtucha je důvěrná a ukrytá rada ducha, který vám chce dobře. Podléhá také vaší volbě. Duch před svým vřelením zná hlavní fáze své existence, čili druh zkoušek, které jej čekají. Když jsou významné, zachovává si o nich v hloubce svého vědomí jakýsi pocit. Tento pocit je hlasem pudu, který se probouzí při přibližování dané chvíle a stává se předtuchou."

603.

Předtuchy a hlas svědomí doprovází většinou neurčitý pocit - nejistota. Co máme v této nejistotě dělat?

"Vzývejte svého dobrého ducha anebo prostě Boha, aby vám poslal jednoho ze svých poslů, jednoho z nás."

604.

Je předmětem upozornění našich ochranných duchů výlučně mravní chování, anebo také chování v soukromém životě?

"Týkají se všeho. Duchové se snaží udělat váš život co možná nejlepším. Často však neslyšíte dobré rady, a jste vlastní vinou nešťastní."

Ochranní duchové nám svými radami pomáhají prostřednictvím hlasu svědomí, který v nás rozeznávají. Jelikož mu vždy nepřipisujeme potřebnou důležitost, dávají nám rady také přímo, pomocí lidí, kteří nás obklopují. Ať každý zkoumá šťastné či nešťastné okolnosti svého života. Pak zjistí, že v mnohých případech dostal rady, které vždy nevyužil. Kdyby je byl poslechl, byl by předešel mnohým mrzutostem.

VLIV DUCHŮ NA ŽIVOTNÍ UDÁLOSTI

605.

Ovlivňují duchové životní události?

"Zjistíte, jelikož vám radí."

606.

Uplatňují tento vliv také jinak než vnuknutími? Mají přímý vliv na splnění věcí?

"Ano, nikdy však nekonají mimo zákony přírody."

Nesprávně si představujeme, že vliv duchů se může projevovat pouze neobyčejnými jevy - zázraky. Avšak jejich skutky působí celkem přirozeně. Například by takto vyvolali setkání dvou lidí, kterým se bude zdát, že se setkávají náhodou. Vnuknou někomu

myšlenku, aby prošel určitým místem. Jeho pozornost přitáhne k určitému bodu, má-li to přinést výsledek, kterého chtějí dosáhnout. Takže člověk v domnění, že koná na vlastní popud, si vždy zachovává svou svobodnou vůli.

607.

Jelikož duchové mají vliv na hmotu, mohou vyvolat určité jevy se záměrem, aby se nějaká událost uskutečnila? Například jistý člověk musí zahynout. Vyleze na žebřík, ten se zlomí a dotyčný se zabije. Zlomili žebřík duchové, aby uskutečnili osud tohoto člověka?

"Je pravda, že duchové mají vliv na hmotu, ale proto, aby uskutečňovali přírodní zákony. Ne proto, aby je porušovali tím, že na daném místě způsobí nečekanou událost odporující těmto zákonům."

V uvedeném příkladě se žebřík zlomil, protože byl rozvrtaný červotoči, anebo nebyl dost silný, aby udržel váhu člověka. Kdyby bylo údělem tohoto člověka umřít takovým způsobem, vnukli by mu nápad, vylézt na žebřík, který by se pod jeho vahou zlomil. Jeho smrt by nastala přirozeným způsobem, aniž by bylo potřebné udělat zázrak.

608.

Vezměme si jiný příklad, kdy by přirozenost hmoty nebyla příčinou. Člověk má zahynout úderem blesku. Ukryje se pod strom, blesk do něho udeř a zabije jej. Mohli duchové vyvolat blesk a usměrnit na něho?

"To je opět totéž. Blesk udeřil do stromu v této chvíli proto, že se to shoduje s přírodními zákony a nikoliv proto, že se pod ním skrýval člověk. Člověku však byla vnuknuta myšlenka ukrýt se pod strom, do kterého měl udeřit blesk. Protože blesk by zasáhl strom bez ohledu na to, zda člověk po něm byl anebo ne."

609.

Člověk se zlými úmysly vystřelí ze zbraně na někoho, avšak kulka proletí těsně vedle a nezasáhne jej. Mohl ji odklonit nějaký dobrý duch?

"Nemá-li být osoba zasažena, dobrý duch jí vnukne myšlenku, aby se odvrátila, anebo by mohl jeho nepřítel oslepit tak, aby špatně mířil. Protože vystřelený náboj letí tím směrem, kterým musí proletět."

610.

Co si máme myslet o začarovaných kulkách přesně zasahujících cíl, o kterých se píše v některých legendách?

"Čirý výmysl. Člověk má rád zázračnost, neuspokojuje se se zázraky přírody."

611.

Mohli by se proti duchům řídícím životní události postavit duchové, kteří chtějí opak?

"Stane se to, co chce Bůh. Změní-li se něco, je to jeho vůle."

612.

Nemohou lehkomyšní a posměvační duchové postavit malé překážky, které zkříží naše plány a změni naše předpoklady? Slovem, jsou původci toho, co běžně nazýváte drobné trampoty lidského života?

"Těš se ze soužení, která jsou pro vás zkouškami trpělivosti. Když vidíš, že se jim nedaří, znechutí je to. Avšak nebylo by spravedlivé ani přesné vinít je za všechny chyby, jejichž hlavními strážci jste vy sami, díky své nerozvážnosti. Věřte, že když se vám rozbije talíř, je to spíš následek vaší nešikovnosti než vliv duchů."

613.

Duchové vyvolávající strasti, konají v důsledku osobní nevráživosti, anebo se pustí do kohokoliv bez důvodu, pouze ze zlomyslnosti?

"Konají rozličně. Někdy vás pronásledují nepřátelé, které jste si udě-

lali během tohoto anebo jiného života. Jindy důvod nemají."

614.

Zaniká nepřízeň lidí, kteří nám na Zemi ubližovali, s jejich tělesným životem?

"Jestli uznají svou nespravedlivost a způsobené zlo. Často vás však svojí nevraživostí pronásledují dále, dovolí-li jim Bůh pokračovat ve vašem zkoušení."

615.

Můžeme to nějak ukončit a jak?

"Ano, můžeme se za ně modlit a oplácením zlého dobrým nakonec pochopí svoje chyby. Ostatně, umíme-li se povznést nad jejich machinace, přestanou, protože si uvědomí, že tím ničeho nedosáhnou."

Zkušenost dokazuje, že někteří duchové pokračují ve své pomstě také v dalším životě.

616.

Je v moci duchů odvrátit neštěstí od některých lidí a přivolat k nim úspěch?

"Ne úplně, protože neštěstí jsou ustanovena Prozřetelností. Zmírní však vaše bolesti tím, že vás naučí trpělivosti a odevzdanosti."

Často závisí odvrácení anebo aspoň zmírnění těchto neštěstí na vás. Bůh vás obdařil inteligencí proto, abyste ji používali. Ducho-

vé vám přicházejí na pomoc vnutím vhodných myšlenek. Pomáhají však pouze těm, kteří si umějí pomoci sami. Takový je smysl slov: "Hleďte a najdete, klepejte a bude vám otevřeno."

Co se vám zdá být zlem, vždy jím není. Často má z něho vzejít dobro, které bude větší než zlo. Nechápete to, protože myslíte pouze na současnou chvíli a pouze na sebe.

617.

Mohou duchové zabezpečit zbohatnutí, žádáme-li je naléhavě o to?

"Někdy, jako zkoušku. Často však odmítnou, tak jako se odmítne dítěti neuvážená žádost."

618.

Tyto laskavosti poskytují dobří, anebo špatní duchové?

"Jedni i druhí, závisí to na jejich úmyslu. Častěji jsou to však duchové, kteří vás chtějí svést ke zlu. V rozkoších, které zabezpečuje bohatství, nalézají k tomu lehký prostředek."

619.

Když našim plánům stojí v cestě neodvratné překážky, může to být vlivem nějakých duchů?

"Občas jsou to duchové, ale nejčastěji jste se do věci pustili ze zlého

konce. Postavení a charakter mají veliký vliv. Setrváte-li na nesprávném řešení, duchové za to nemohou. Vy sám jste svým zlým duchem."

620.

Když zažijeme něco přijemného, máme za to děkovat našemu ochrannému duchu?

"Děkujte zejména Bohu. Bez jeho souhlasu se nic nestane. Až pak dobrým duchům, kteří byli jeho zástupci."

621.

Co by se stalo, kdybychom zapomněli poděkovat?

"To, co se stává nevděčníkům."

622.

Jsou lidé, kteří se ani nemodlí, ani neděkují a přece se jim vše daří.

"Ano, třeba však vyčkat konce. Drazé zaplatí za chvilkové štěstí, které si nezaslouží. Čím víc dostali, tím víc budou muset vrátit."

VLIV DUCHŮ NA PŘÍRODNÍ JEVY

623.

Veliké přírodní jevy, které považujeme za rozpoutání živlů, jsou způsobeny náhodnými příčinami, anebo jsou všechny seslány Prozřetelností?

"Všechno má svou příčinu a nic se nestane bez Božho souhlasu. Občas jsou tyto jevy určeny přímo pro člověka, často však nemají jiný cíl než znovunastolení rovnováhy a souladu mezi fyzikálními silami přírody."

624.

Dokonale chápeme, že Boží vůle je v tom tak, jako v mnohém jiném, prvotní příčinou. Víme však, že duchové mají vliv na hmotu a jsou prostředníky Boží vůle. Proto se ptáme, zda někteří z nich neovlivňují rozpoutání, uklidnění anebo řízení živlů.

"Ale vždyť je to zjevné, jinak to nemůže být. Bůh nepůsobí přímo na hmotu. Všude má své oddané zástupce."

625.

Antická mytologie viděla v duších božstva. Představuje nám tyto bohy anebo duchy s patřičnými pravomocemi. Jedni byli zodpovědní za vítr, jiní za blesk, další řídili rostlinstvo atd. Nemá opodstatnění tato víra?

"Ano."

626.

Mohli by ze stejné příčiny existovat duchové obývající vnitřek Země, kteří by řídili geologické jevy?

"Tito duchové ve skutečnosti neobývají Zemi, ale řídí ji a usměr-

ňují podle svých pravomocí. Jednou vám budou objasněny tyto jevy a pak je budete lépe chápat."

627.

Tvoří duchové, řídící přírodní jevy, zvláštní kategorii ve světě duchů? Jsou to zvláštní bytosti, anebo duchové, kteří byli vtěleni tak jako my?

"Duchové, kteří byli a budou vtěleni."

628.

Patří k vyšším, anebo nižším řádům duchovní hierarchie?

"Podle toho, zda je jejich úloha více či méně materiální anebo duchovní. Jedni řídí, jiní vykonávají. Ti, co vykonávají materiální věci, jsou vždy nižšího řádu stejně mezi duchy jako mezi lidmi."

629.

Při některých jevech jako jsou například bouřky, koná jeden duch, anebo se seskupují do masy?

"Do nespočetných mas."

630.

Duchové ovlivňující přírodní jevy konají se znalostí věci, podle své svobodné vůle, anebo z instinktivního či nerozvážného popudu?

"Jedni ano, jiní ne. Uvedu příklad. Představte si nespočetné množství živočichů, kteří pomalu vytvářejí ostrovy a souostroví vynořující se

z moře. Myslíte, že v tom není záměr Prozřetelnosti? Že tato proměna povrchu Země není nevyhnutelná pro všeobecný soulad? Tyto jevy vytvářejí živočichy nejnižšího stupně, když se starají o své potřeby, přičemž netuší, že jsou Božími nástroji. Nuže stejně užiteční jsou také ti nejzaostalejší duchové. Ve stadiu, kdy se pokoušejí žít, dřív než získají úplnou zodpovědnost za své činy a svobodnou vůli, působí na některé jevy, jejichž jsou zprostředkovateli bez toho, že by o tom věděli. Nejdříve vykonávají. Později, až se rozvine jejich inteligence, budou ovládat a řídit věci hmotného světa. Ještě později budou moci řídit záležitosti duchovního světa. Takto v přírodě všechno něčemu slouží, všechno spolu souvisí od nejjednoduššího atomu až po archanděla, který sám začínal od atomu. Je to obdivuhodný zákon souladu, který váš omezený duch ještě nemůže v celé šířce pochopit."

DUCHOVÉ BĚHEM BOJŮ

631.

Zúčastňují se duchové boje anebo pomáhají a podporují nějakou stranu?

"Ano, a povzbuzují jejich odvahu."

Kdysi nám antika představovala bohy, kteří se postavili na stranu

toho či onoho národa. Tito bohové byli vlastně duchové představovaní v alegorických obrazech.

632.

Válka je vždy spravedlivá pouze pro jednu stranu. Jak to, že duchové se zastanou těch, kteří nemají pravdu?

"Války se zúčastňují duchové vyhledávající pouze neshody a ničení. Pro ně je válka válkou. Spravedlivost se jich velmi netýká."

633.

Mohou někteří duchové ovlivnit generála při tvorbě plánu tažení?

"Duchové mohou ovlivňovat tuto představu stejně tak jako všechny ostatní."

634.

Mohli by jej zlí duchové podnítit k nesprávným kombinacím, aby tažení prohrál?

"Ano. Má však svou svobodnou vůli. Jestliže mu jeho úsudek nedovolí rozlišit špatný nápad od dobrého, bude snášet důsledky."

635.

Může generála někdy vést jakási předvídavost či intuice, která mu dopředu ukáže výsledek jeho kombinací?

"Často je tomu tak u geniálního člověka. Nazývá to inspirací a výsledkem je, že koná s jistotou. Tato

inspirace přichází od duchů, kteří jej vedou a využívají schopnosti, kterými disponuje."

636.

Co se stane s duchy, kteří v boji padnou? Zajímají se o boj také po smrti?

"Někteří se o něho zajímají, jiní odcházejí."

V boji se stává stejně jako v případech násilné smrti v první chvíli je duch překvapen a jakoby ochromen, nevěří, že je mrtvý. Zdá se mu, že se ještě zúčastňuje na dění. Skutečnost si uvědomí pouze postupně.

637.

Poznávají se po smrti duchové, kteří bojovali zaživa proti sobě a jsou pořád ještě protivníky?

"V první chvíli se ještě může na svého nepřítele zlobit a pronásledovat jej. Když však začne přemýšlet, zjistí, že jeho nevraživost je už bezpředmětná. Navzdory tomu zůstávají mu po ní nějaké stopy."

638.

Vnímá ještě řinčení zbraní?

"Ano, dokonale."

639.

Je duch, který se chladnokrevně zúčastňuje boje jako divák, svědkem oddělování duše od těla? Jak se mu tento úkaz jeví?

"Je málo okamžitě mrtvých. Duch, jehož tělo bylo smrtelně zasaženo, si to většinou neuvědomuje. Když se začíná vzpamatovávat, tehdy můžeme rozlišit ducha, který se hýbe vedle mrtvol. Zdá se to takové přirozené, že pohled na mrtvé tělo vůbec nevyvolá nepříjemný pocit. Jelikož celý život je přenesený do ducha, pozornost přitahuje pouze on. Mluvíme s ním, anebo mu velíme."

SMLOUVY

640.

Je něco pravdivého na smlouvách se zlými duchy?

"Nikoliv. Není smluv, jsou pouze špatné povahy sympatizující se zlými duchy. Například: chcete potrápit svého souseda a nevíte, jak na to. Zavoláte si na pomoc nízké duchy, kteří myslí tak jako vy pouze na zlo. Za svoji pomoc chtějí, abyste jim sloužili v jejich zlých úmyslech. Z toho však nevyplývá, že váš soused se jich nebude moci zbavit opačným zažehnáváním a svou vůlí. Ten, kdo chce spáchat zlý čin, si na pomoc zavolá také zlé duchy. Pak je nucen sloužit jim, jako oni posloužili jemu. Protože také oni jej potřebují k vykonání zla. Pouze v tom spočívá smlouva."

Závislost člověka na zlých duších vyplývá z jeho oddávání se zlým myšlenkám, které mu duchové vnucují, a ne z nějakých smluv mezi nimi. Smlouva v běžném smyslu připisovaném tomuto slovu, je alegorií, která zobrazuje zlou povahu sympatizující se zlými duchy.

641.

Jaký smysl mají legendy, podle kterých prodali jednotlivci svou duši Satanovi, aby za ni získali určitý prospěch?

"Všechny bajky obsahují poučení a mravní smysl. Vaší chybou je, že je berete doslovně. Toto je alegorie, kterou lze vysvětlit takto: ten, kdo si na pomoc volá duchy, aby jejich prostřednictvím získal bohatství či jakýkoliv jiný prospěch, reptá proti Prozřetelnosti. Vzdává se úlohy a zkoušek, které má na této zemi podstoupit. V příštím životě bude snášet důsledky. Ale jelikož namísto odpoutání se od hmoty se do ní pořád víc ponořuje, pozemské radosti mu budou chybět ve světě duchů, dokud je nenapraví novými zkouškami, možná většími a těžšími. Svoji láskou k hmotným požitkům se dostává do závislosti na nečistých duších. Tichá dohoda mezi nimi jej přivede do záhuby. S pomocí dobrých duchů však vždy

může dohodu zrušit, má-li na to pevnou vůli."

OKULTNÍ MOC. TALISMANY. KOUZELNÍCI

642.

Může zlý člověk pomocí zlého ducha, který mu je oddán, ublížit svému bližnímu?

"Nikoliv. Bůh by to nedopustil."

643.

Co si myslet o moci uřknutí, kterou by měli mít jistí lidé?

"Někteří lidé mají velkou magnetickou sílu, kterou mohou zneužít, je-li jejich duch špatný. V tom případě jim mohou pomáhat jiní zlí duchové. Nevězte však v domnělou magickou moc, která je pouze výsledkem představitosti pověřivých lidí, neznalých skutečných přírodních zákonů. Uváděné skutečnosti jsou špatně pozorované a zejména špatně pochopené přírodní jevy."

644.

Jaký účinek mohou mít magické formule a praktiky, pomocí kterých chtějí jisté osoby disponovat vůlí duchů?

"Zesměšnit je, jsou-li upřímní. V opačném případě jsou to darebáci, kteří si zasluhují trest. Všechny formule jsou triky. Žádné obřadné slovo, ani záhadný znak či talisman nemá na duchy vliv. Přitahují je pouze myšlenky a ne materiální věci."

645.

Nediktovali občas sami duchové záhadné formule?

"Ano, jsou duchové, kteří vám určít znamení, divná slova anebo vám předepíší jisté postupy, jejichž pomocí zaklínáte anebo zažehnáváte duchy. Buďte si však jisti, že tyto duchové se vám vysmívají a zneuzívají vaši důvěřivost."

646.

Nemůže člověk věřící v moc talismanu přivolat svou vírou ducha? Tehdy vlastně působí myšlení a talisman je pouze prostředkem, který pomáhá myšlení usměrnit.

"To je pravda. Malost a slabost myšlenek takového člověka přivolá nedokonalé a výsměšné duchy."

647.

Jaký smysl třeba připisovat pojmenování "kouzelník"?

"Takzvaní kouzelníci jsou lidé, kteří, jsou-li poctiví, mají určité schopnosti jako je magnetismus, a předvídavost. Jelikož dělají věci, kterým

nerozumíte, myslíte si, že jsou obdařeni nadpřirozenou mocí. Také vaše vědce považovali nevzdělanci za kouzelníky."

648.

Mají některé osoby schopnost léčit prostým dotykem?

"Magnetická síla to může umožnit, je-li podporována čistotou citů a vroucnou touhou konat dobro, protože dobří duchové potom přicházejí na pomoc. Není třeba však věřit způsobu, jakým ji popisují příliš důvěřiví anebo přehnaně nadšení lidé. Ti jsou vždy ochotní vidět zázrak také v těch nejjednodušších a nejpřirozenějších věcech. Třeba se mít na pozoru také před lidmi, kteří zneužívají důvěřivost ve svůj prospěch."

POŽEHNÁNÍ A KLETBY

649.

Může přivolat požehnání dobro a kletba zlo na lidi, kteří byli jejich předmětem?

"Bůh nevyslyší nespravedlivou kletbu a ten, kdo ji vysloví, je v jeho očích vinen. Jelikož máme dva protisobě postavené duchy, dobro a zlo, mohou mít dočasný účinek také na hmotu. Tento vliv působí vždy pouze z Boží vůle jako zvýšení zkoušek pro toho, kdo je jeho předmětem. Nakonec nejčastěji proklínáme zlé a žehnáme dobrému. Požehnání a kletba nikdy nemohou odvrátit Prozřetelnost od cesty spravedlivosti. Zasáhne prokletého pouze je-li špatný a chrání pouze toho, kdo si to zaslouhuje."

X. kapitola

ČINNOST A POSLÁNÍ DUCHŮ

650.

Dělají duchové také něco jiného, kromě toho, že se zdokonalují?

"Zaměřují se na harmonii vesmíru vykonáváním Boží vůle, jsou jeho služebníky. Duchovní život je nepřetržitá činnost. Není v něm však nic tak namáhavého jako na Zemi, protože v něm není tělesné únavy, ani obav z nedostatku."

651.

Mají také někteří nedokonalí duchové nějakou užitečnou úlohu ve vesmíru?

"Všichni mají povinnosti. Což se zedník nezúčastňuje na stavbě budovy stejně jako architekt?"

652.

Mají všichni duchové zvláštní charakteristické úlohy?

"Všichni musíme žít všude a nabýt vědomosti o všem tak, abychom postupně mohli řídit všechny části vesmíru. Ale všechno má svůj čas. Proto dnes někdo naplňuje svůj osud na tomto světě a jiný ho bude

naplňovat nebo jej naplnil jindy, buď na Zemi, ve vodě či ve vzduchu atd.

Všichni musejí projít rozličnými stupínky žebříčku, aby se zdokonalili. Spravedlivý Bůh nechtěl dát některým poznání bez práce, zatímco jiní ho nabývají namáhavě."

Stejně je to mezi lidmi. Na nejvyšší stupeň zručnosti nedospěje nikdo, aniž by potřebné vědomosti nenačerpával z pěstování těch nejnižších částí činnosti.

653.

Jelikož duchové nejvyššího řádu si již nemají co osvojit, jsou úplně nečinní, anebo mají práci také oni?

"Co byste chtěli, aby dělali ve věčnosti? Věčné nicnedělání by bylo věčným utrpením."

654.

Jaký charakter má jejich práce?

"Přímo přijímat Boží příkazy, oznamit je v celém vesmíru a bdít nad jejich splněním."

655.

To platí pro dobré duchy. Vztahuje se to také na nízké duchy?

"Činnost nízkých duchů je přizpůsobená jejich charakteru. Svěřili byste dělníkovi a nevzdělanci práci vyžadující inteligenci?"

656.

Je činnost duchů nepřetržitá?

"Nepřetržitá, chápeme-li tím to, že jejich myšlení je vždy aktivní, protože žijí myšlenkami. Avšak nelze porovnávat činnost duchů s materiální činností lidí. Jejich činnost je potěšením, protože si uvědomují, že mají být užiteční."

657.

Jsou mezi duchy povaleči, kteří se nezabývají ničím užitečným?

"Ano, je to však dočasný stav, podřízený rozvoji jejich inteligence. Pravda, jsou také tací, jež žijí pouze pro sebe, stejně jako mezi lidmi. Toto nicneděláním je však tíž. Dřív či později díky touze jít dál, pocítí potřebu činnosti a jsou šťastní, že se mohou stát užitečnými. Mluvíme o duších, kteří dospěli k sebevědomí a k svobodné vůli. Protože na počátku jsou jako novorozenci, jež konají víc pudově než rozumově."

658.

Dívají se duchové na naše umělecké práce a zajímají se o ně?

"Zkoumají to, protože je zajímá ušlechtilost duchů a jejich pokrok."

659.

Měl-li duch na Zemi nějakou odbornost, například byl malířem anebo architektem, zajímají ho spíš tyto práce?

"Nezapomínejte, že duch, který pěstoval umění v posledním pozemském životě, mohl se věnovat něčemu jinému v jiném životě. Protože na to, aby byl dokonalý, musí vědět všechno. Co je pro vás ušlechtilé ve vašem zaostalém světě, je pouze dětinskost ve srovnání s vyspělejšími světy. Jak by mohli duchové obydlovat světy, ve kterých kvetou vám neznámá umění, obdivovat to, co je pro ně pouze dílem dítěte? Zajímají se tedy o to, co dokazuje pokrok."

660.

Jistě je to tak, pokud jde o vyspělé duchy. Ale jak posuzují pozemská díla duchové, kteří se ještě nepovznegli výš?

"Pro ně je to jiné. Jejich hledisko je omezenější a mohou obdivovat to, co obdivujete také vy."

661.

Míchají se někdy duchové do naší činnosti a našich požitků?

"Obyčejní duchové, ti ano. Neustále vás obklopují a občas se velice aktivně zúčastňují na tom, co dě-

láte. Závisí to na jejich povaze. Někdy je to opravdu nezbytné, aby přivedli lidi na lepší cesty, aby je povzbudili anebo zmírnili jejich vášně."

Duchové se zabývají věcmi tohoto světa v závislosti na jejich ušlechtilosti anebo nízkosti. Vyšší duchové disponují schopností posoudit je až do nejmenších podrobností. Avšak dělají tak pouze tehdy, když to přispěje k pokroku. Pouze nízcí duchové připisují důležitý význam živým vzpomínkám a materiálním představám, které ještě nevybledly.

662.

Poslání, které mají duchové splnit, uskutečňují v duchovním anebo pozemském světě?

"Mohou mít poslání v jednom i v druhém světě. Pro některé bludné duchy je to významná činnost."

663.

V čem spočívají poslání, kterými mohou být pověřeni bludní duchové?

"Poslání jsou tak rozmanitá, že není možné je opsat. Jsou taková, která nemůžete chápat. Duchové vykonávají Boží vůli a vy nemůžete odhalit všechny jeho úmysly."

Předmětem poslání duchů je vždy dobro. Buď jako duchové anebo

jako lidé jsou pověřeni napomáhat rozvoji lidstva, národů nebo jednotlivců. V užším anebo širším smyslu připravují cesty pro určité události. Starají se o splnění určitých událostí. Některí mají konkrétní poslání, osobní anebo společenské jako je pomáhat nemocným, umírajícím a nešťastným. Mají bdít nad lidmi a stávají se jejich průvodci a ochránci. Vedou je radami anebo vnuknutími dobrých myšlenek. Lze říci, že je tolik poslání, na kolik zájmů je nutno dozírat ve fyzickém, anebo duchovním světě.

664.

Chápu duchové záměry činů, které mají vykonat?

"Některí jsou pouze slepými nástroji, jiní však velmi dobře znají záměr svých skutků."

665.

Poslání vykonávají pouze ušlechtilí duchové?

"Závažnost poslání závisí na schopnostech a ušlechtilosti ducha. Doručovatel přinášející zprávy také plní určité poslání, není to však úloha generála."

666.

Závisí volba poslání na rozhodnutí ducha a nebo mu ho určuje?

"Žádá o něho a je šťastný, dostane-li ho."

667.

Může o totéž poslání žádat více duchů?

"Ano, často je víc kandidátů, ale nikoliv všem se vyhoví."

668.

V čem spočívá poslání vtělených duchů?

"Ve vzdělávání lidí, v napomáhání k vzestupu a ve zdokonalování jejich zákonů. Jejich úkoly jsou však různé. Kdo obdělává půdu, plní poslání stejně jako ten, kdo vládne anebo vyučuje. Když se duch očisťuje vtělením, současně se v této formě podílí na uskutečňování záležitostí Prozřetelnosti. Každý má na tomto světě své poslání, protože každý může být v něčem užitečný."

669.

Jaké poslání mohou mít na Zemi záměrně zbyteční lidé?

"Skutečně jsou lidé, kteří žijí pouze sami pro sebe a neumějí být v něčem užiteční. Jsou to ubohé bytosti, jež je nutno litovat, protože budou krutě trpět za svoji úmyslnou zbytečnost. Jejich trest se často začíná již na Zemi nudou a znechucením ze života."

670.

Mohli-li se svobodně rozhodnout, proč si vybrali takový bezúčelný život?

"Také mezi duchy jsou lenivci, kteří couvnou před namáhavým životem. Později na vlastní kůži pocítí nevýhody prázdňového života a jako první budou žádat o náhradu ztraceného času."

Možná si také vybrali užitečnější život, couvnou však při prvních překážkách a podlehnou vnuknutím duchů, kteří je k nicnedělání povzbuzují."

671.

Běžné denní činnosti se nám zdají být spíš povinnostmi než posláními v pravém slova smyslu. Podle představy připisované poslání má spíš neosobní charakter. Jak lze z tohoto hlediska rozeznat člověka, jenž má na Zemi skutečné poslání?

"Podle významu věcí, které vykonává a podle toho, jakého pokroku dosáhnou jeho bližní."

672.

Lidé, kteří mají důležité poslání, vědí o tom, že jsou na to předurčeni již před narozením?

"Občas ano. Avšak nejčastěji o tom nevědí. Při příchodu na Zemi mají pouze nejasný cíl. Jejich poslání nabude konkrétní podobu během

života a podle okolností. Bůh jim ukazuje cestu, kterou mají uskutečnit jeho záměry."

673.

Když člověk dělá něco užitečného, vyplývá to z předurčeného poslání, anebo může během života dostat také neplánované poslání?

"Většinou všechno, co člověk dělá, je výsledkem dopředu stanoveného poslání. Avšak někdy bývá nástrojem, který jiný duch používá na vykonání něčeho, co považuje za užitečné. Například nějaký duch usoudí, že by bylo dobré napsat knihu, kterou by chtěl napsat sám, kdyby byl vtělený. Hledá spisovatele, který je nejspokojenější pochopit jeho představu a realizovat ji. Dá mu tedy nápad a vede jej při jeho uskutečňování. Tento člověk tedy nepřišel na Zemi s posláním napsat toto dílo. Stejně to platí pro některé umělecké práce anebo objevy. Je nutno ještě dodat, že vtělený duch se během spánku přímo stýká s oním duchem a že se dohodnou na realizaci, ačkoli si to v běžném životě ani neuvědomuje."

674.

Může duch selhat při plnění svého poslání?

"Ano, není-li to vyšší duch."

675.

Jaké důsledky pro něho z toho vyplynou?

"Musí svoji úlohu zopakovat a to je trest. Kromě toho bude snášet důsledky zla, které zapříčinil."

676.

Dostává-li duch své poslání od Boha, jak v něm může selhat?

"Chcete vědět, zda Bůh ví, že jeho generál zvítězí anebo bude poražen? Buďte si jisti, že to ví, ale to není pro jeho záměry vždy důležité."

677.

Duch, jenž se vtělí, aby uskutečnil poslání, má stejné obavy jako ten, co jej uskutečňuje jako zkoušku?

"Ne. Je zkušenější."

678.

Lidé, kteří jsou pionýry lidského pokolení a vynikají svou genialitou, mají určité nějaké poslání. Mezi nimi jsou také takoví, jež se mýlí a vedle velikých pravd šíří také veliké omyly. Jak máme hodnotit jejich poslání?

"Jako nesplněné jejich vinou, protože nestačí na úkol, do kterého se pustili. Je však nutno vzít v úvahu jisté okolnosti. Geniální lidé museli mluvit řečí své doby. Učení, které se ve vyspělejší epoše hodnotí jako

mylné anebo dětinské, mohlo být v jejich století dostačující."

679.

Lze považovat otcovství za poslání?

"Nesporně je to úloha, která vyžaduje odpovědnost za budoucnost více, než by si člověk myslel. Bůh dal dítě do péče jeho rodičům, aby jej usměrnili na cestu dobra. Jejich úkol ulehčil tím, že dítěti dal křehkou a jemnou tělesnou konstituci přístupnou všem vjemům."

Je však mnoho rodičů, kteří se víc zabývají šlechtěním stromů v zahradách, aby přinášely mnoho dobrých plodů, než formováním charakteru svých dětí. Klesne-li dítě z jejich viny, ponesou za to trest. Budou odpovědní za utrpení dítěte v jeho budoucím životě, protože neudělali vše pro to, aby postupovalo po cestě dobra."

680.

Spustí-li se dítě navzdory péči rodičů, jsou za to odpovědní?

"Nikoliv. Avšak čím jsou sklony dítěte horší, tím je úloha rodičů těžší a největší zásluhu by měli, kdyby se jim povedlo odvrátit jej od špatné cesty."

681.

Stane-li se z dítěte pořádný člověk, navzdory nedbalosti anebo špatné-

mu příkladu rodičů, mají z toho nějaký prospěch?

"To může posoudit ve své spravedlivosti pouze Bůh."

682.

Jaké může být poslání vlivného člověka, jenž nemá na zřeteli nic kromě uspokojení své ctibažnosti a pro dosažení svého cíle necouvne před žádným neštěstím, které může přivodit svým bližním?

"Nejčastěji je pouze nástrojem, kterým Bůh používá na uskutečnění svých záměrů. Tyto pohromy jsou někdy prostředkem, jak urychlit postup nějakého národa, či skupiny."

683.

Bude mít tento člověk přece užitek z dobra, které způsobil?

"Každý je odměňován podle své práce a úmyslu ke konání dobra."

Činnost vtělených duchů je spojena s jejich tělesným životem. V bludném anebo odhmotněném stavu jsou tyto činnosti přiměřené stupni jejich vyspělosti.

Někteří cestují po světech, vzdělávají se a připravují se na nové vtělení.

Druzí, vyspělejší se věnují pokroku jiných a řídí události vsugerováním vhodných myšlenek. Pomáhají zejména geniálním lidem,

kteří přispívají k pokroku lidstva.

Další se narodí s pokrokovým posláním.

Jiní si berou pod ochranu jednotlivce, rodiny, společenství, měst a národy. Jsou jejich anděly strážnými, ochrannými duchy a rodinnými duchy.

Ostatní duchové řídí přírodní úkazy, jejichž jsou přímými činiteli.

Obyčejní duchové zasahují do naší činnosti a zábav.

Nečistí anebo nedokonalí duchové čekají v utrpení a úzkosti na novou možnost vtělení, aby mohli ve svém vývoji pokračovat.

XI. kapitola

TŘI ŘÍŠE

Minerály a rostliny – Živočichové
a člověk – Metempsychóza
(stěhování duší)

MINERÁLY A ROSTLINY

684.

Co si myslíte o rozdělení přírody do tří říší anebo do dvou tříd: na organické a neorganické bytosti? Někteří začleňují člověka do zvláštní třídy. Které z těchto rozdělení je lepší?

"Všechna jsou správná. Závísí to na hledisku. Z materiálního hlediska jsou pouze organické a neorganické bytosti. Z mravního hlediska jsou samozřejmě čtyři stupně."

Tyto čtyři stupně mají odlišný charakter. I když se zdá, že jejich hranice splývají, neživá hmota, která tvoří nerostnou říši, obsahuje pouze mechanickou sílu. Rostliny, které jsou složeny z neživé hmoty, jsou obdařeny kromě toho také životní silou.

Živočichové, stvoření z neživé hmoty a obdaření životní silou, mají navíc jakousi instinktivní inteligenci. Je omezena, avšak stačí na uvědomování si jejich existence a osobnosti.

Člověk má vše, co je v rostlinách a živočiších a převyšuje je zvláštní neohrazenou inteligencí, která mu dává vědomí o jeho budoucnosti, vnímání nemateriálních věcí a poznání Boha.

685.

Uvědomují si rostliny svou existenci?

"Ne. Rostliny nemyslí. Mají pouze organický život."

686.

Mají rostliny pocity? Trpí, když je mrzačí?

"Ano, rostliny přijímají fyzické pocity působící na hmotu, ale jejich vjemy jsou jiné než lidské."

687.

Je síla, která přitahuje rostliny k sobě, nezávislá na jejich vůli?

"Ano, protože nemyslí. Je to mechanická síla hmoty působící na hmotu, nemohou se jí vzepřít."

688.

Některé rostliny jako mimóza a masožravá Dionaea mají pohyby, které prozrazují velikou citlivost a v některých případech jistou vůli. Laloky dionaei uloví mouchu, která na ně sedne, aby se napila jejich šťávy. Zdá se, že rostlina mouše nastavila past, aby ji pak zabila. Jsou tyto rostliny obdařeny schopností myslet? Mají vůli? Tvoří přechodnou třídu mezi rostlinnou a živočišnou říší? Jsou přechodem od jedné k druhé?

"V přírodě je všechno přechodné, už samotným faktem, že nic není stejné, a přece všechno se vším souvisí. Rostliny nemyslí, a proto nemají vůli. Otvírají se ústřice a ani ostatní rostlinám podobní živočichové nemají vůli. Je v nich pouze vrozený a slepý pud."

Lidský organismus nám poskytuje příklady podobných pohybů bez účasti vůle, jako jsou zažívací a oběhové funkce. Vrátník žalud-

ku se při styku s jistými látkami stáhne, aby jim zabránil v přechodu. Podobně je to také s mimózou, její pohyby jsou nevědomé.

689.

Nemají také rostliny, stejně jako živočichové, pud sebezáchovy, který je nutí hledat, co je pro ně užitečné a utéci před tím, co jim může škodit?

"Je to druh pudu. Závísí to na rozsahu, který tomuto slovu dáme. Je však čistě mechanický. Když se při chemických reakcích dvě látky sloučí, je to proto, že se k sobě hordí, tedy je mezi nimi slučivost, proto se přitahují. Nenazýváte to však pudem."

690.

Mají rostliny ve vyšších světech dokonalejší charakter jako ostatní bytosti?

"Všechno je dokonalejší. Rostliny jsou však vždy rostlinami, živočichové živočichy a lidé lidmi."

ŽIVOČICHOVÉ A ČLOVĚK

691.

Porovnáváme-li člověka se živočichy z hlediska inteligence, je těžké stanovit hraniční čáru. Některá zvířata mají z tohoto hlediska

všeobecně známou převahu nad zaostalejšími lidmi. Může být tato dělicí čára stanovena přesně?

"V této otázce se vaši filozofové vůbec neshodnou. Někteří chtějí, aby byl člověk živočichem, a jiní, aby byl živočich člověkem. Všichni se mýlí. Člověk je zvláštní bytost, která někdy velice hluboko klesne, anebo se může pozvednout velmi vysoko.

Tělesně je člověk jako zvířata a je hůř vybaven než mnohá z nich. Příroda mu dala všechno, co je člověk nucen svou inteligencí vymyslet pro své potřeby a sebezáchovu. Je pravda, že jeho tělo se rozkládá jako tělo živočichů. Jeho duch má však jiný osud, který může pochopit pouze on sám, protože je úplně svobodný. Ubozí lidé, kteří se snižujete pod úroveň zvířete, což se nedovedete od ní rozeznat?"

692.

Lze říci, že živočichové konají pouze pudově?

"Je pravdou, že u většiny živočichů převládá pud. Jistě jste svědky toho, že konají s rozhodnou vůlí. Mají tedy inteligenci, která je však omezena."

Některým zvířatům bychom kromě instinktu mohli přiznat také plánovitou činnost, která prozrazuje vůli konat stanoveným smě-

rem a podle okolností. Jistou inteligenci tedy mají. Je však soustředěna výlučně na prostředky uspokojování fyzických potřeb jejich zachování.

Mládě oddělené od jedinců svého druhu si své hnízdo vybuduje podle stejného typu, aniž by bylo poučeno. Některá jsou schopná zvládnout určitý výcvik. Vývoj jejich intelektu uzavřeného do úzkých hranic způsobuje vliv člověka na poddajnou povahu.

693.

Mají zvířata řeč?

"Rozumíte-li po tím řeč tvořenou ze slov a slabik, tedy ne. Umějí se však mezi sebou domluvit. Říkají si mnohem víc, než si myslíte. Avšak jejich jazyk je omezen stejně jako jejich myšlenky."

694.

Jsou živočichové, kteří vůbec nemají hlas. Nezdá se, že by měli nějakou řeč.

"Dorozumívají se jiným způsobem. Vy lidé se dorozumíváte pouze slovy? A co řeknete na němé? Zvířata žijící ve společenstvích mají prostředky, jak se navzájem varovat před nebezpečím a jak vyjádřit své pocity. Myslíte si, že ryby se mezi sebou nedorozumívají? Řeč není pouze výsadou člověka. Avšak řeč zvířat je pudová a omezená okru-

hem jejich potřeb a myšlenek. Řeč člověka je schopná zdokonalování a je vhodná na všechny projevy jeho inteligence."

Skutečně také ryby migrující v houfech musejí mít svůj způsob, jak se vystříhat, dorozumět a dohodnout. Podobně jako vlaštovky se podřizují vůdci, který je vede. Také voda může být nosičem určitých vibrací. Je nesporné, že mají způsob jak se domluvit, stejně jako všechna zvířata bez hlasu, která žijí společně. Může nás proto překvapit, že duchové se mohou mezi sebou dorozumívat bez pomoci artikulované řeči?

695.

Rozhodují zvířata o svých činech?

"Nejsou to mechanické tvory, jak si myslíte. Jejich svoboda konání je však omezena jejich potřebami a nemůže se srovnávat se svobodou člověka."

696.

Odkud pochází schopnost některých zvířat napodobovat lidskou řeč? Proč mají tuto schopnost spíše ptáci než například opice, jejichž stavba těla se nejvíce podobá stavbě těla člověka?

"Někteří ptáci mají člověku podobnou stavbu hlasivek podporovanou napodobovacím pudem. Opice na-

podobuje posušky, někteří ptáci hlas."

697.

Jelikož zvířata mají inteligenci, která jim dává určitou svobodu konání, mají v sobě nějaký princip nezávislý na hmotě?

"Ano. Ten používá tělo."

698.

Je tímto principem duše podobná duši člověka?

"Také to je duše, chcete-li to tak nazvat. Závisí to na smyslu, jaký tomuto slovu připsujete. Je však na nižší úrovni než duše člověka. Mezi duší zvířat a duší lidí je takový rozdíl jako mezi duší člověka a Bohem."

699.

Zachovává si duch zvířat po smrti svou individualitu a sebeuvědomování?

"Svou individualitu ano, inteligentní život zůstává v latentním stavu."

700.

Může si duch zvířat zvolit do jakého zvířete se má vtělit?

"Ne. Nemá svobodnou vůli."

701.

Duch zvířete přežívající své tělo je po smrti v takovém bludném stavu jako duch člověka?

"Je to určitá bludnost, protože není spojen s tělem. Není to však bludný

duch. Bludný duch je bytost, která myslí a koná díky své svobodné vůli. Duše zvířat nemá takovou schopnost. Hlavním znakem ducha je uvědomování si sebe sama. Duch zvířete je po jeho smrti začleněn mezi ostatní zvířecí duchy. Nemá možnost seznámit se s jinými tvory."

702.

Jsou zvířata stejně jako člověk řízena vývojem?

"Ano. Proto jsou vyspělejší ve vyšších světech, kde jsou také lidé vyspělejší. Mají rozvinutější dorozumívací prostředky, ale stále jsou niž než člověk a jsou mu podřízena. Jsou jeho inteligentními služebníky."

703.

Vyvíjejí se zvířata jako člověk silou své vůle anebo je to nevyhnutelnost?

"Je to nevyhnutelnost. Proto se nemusejí podrobit pokání."

704.

Znají zvířata ve vyšších světech Boha?

"Nikoliv. Pro ně je bohem člověk tak, jako byli kdysi duchové bohy pro člověka."

705.

Také zdokonalená zvířata ve vyšších světech jsou stále podřízena

člověku? Z toho plyne, že Bůh stvořil tyto rozumné tvory věčně odsouzeny k podřízenosti? To se zdá v rozporu s jednotou záměru a vývoje, které vidíme ve všech jeho dílech.

"V přírodě všechno se vším souvisí. Tyto souvislosti ještě nemůžete chápat. Ty zdánlivě nejrozpornější věci mají styčné body, které se člověku v jeho současném stavu nikdy nepodaří pochopit. Svou inteligenci je může pouze vytušit. Do Božího díla však uvidí jasně až pak, když se tato inteligence úplně rozvine a zbaví se předpojatosti, pýchy a nevědomosti. Do té doby budou jeho omezené představy způsobovat, že věci uvidí z nízkého a zúženého pohledu. Vězte, že Bůh si nemůže odporovat a že všechno v přírodě se uvede do souladu podle všeobecných zákonů, které se nikdy neodchýlí od moudrosti Stvořitele."

706.

Inteligence je tedy společná vlastnost, styčný bod mezi duší zvířat a duší člověka?

"Ano, ale zvířata mají pouze inteligenci materiálního života. Člověku dává inteligence duševní život."

707.

Vezmeme-li v úvahu všechny styčné body mezi člověkem a zvířetem, mohli bychom se domnívat,

že člověk má dvě duše. Živočišnou a duchovní duši, bez které by sice mohl žít, ale pouze jako zvíře. Jinými slovy, zvíře je tvor podobný člověku, bez duchovní duše. Z toho by plynulo, že dobré či špatné sklony člověka jsou výsledkem převahy jedné z těchto dvou duší?

"Nikoliv, člověk nemá dvě duše. Ale jeho tělo má své sklony, které jsou výsledkem funkcí orgánů. Jsou v něm pouze dvě povahy: živočišná a duchovní."

708.

Tedy duch kromě svých vlastních nedostatků, kterých se musí zbavit, musí bojovat také proti vlivu hmoty?

"Ano. Čím je nižší, tím jsou pouta mezi duchem a hmotou užší. Člověk nemá dvě duše. V jedné bytosti je vždy pouze jediná duše. Avšak i když člověk nemá živočišnou duši, která by jej postavila svými vášněmi na úroveň zvířat, má tělo, které ho často snižuje až k nim."

Když se duch vtěluje do těla člověka, přináší si intelektuální a mravní princip, který jej nadřazuje nad zvířata. Živočišné sklony pocházejí z nečistot ducha, který sympatizuje s hrubostí živočišných choutek. Duch, který se očisťuje, se pomalu zbavuje vlivu

hmoty a povznese se ke svému skutečnému poslání.

709.

Odkud čerpají zvířata inteligentní princip tvořící zvláštní druh duše, kterou jsou obdařena?

"Z univerzálního inteligentního prostředí."

710.

Inteligence člověka a zvířat tedy pochází z jednoho zdroje?

"Nepochybně, ale v člověku byl zpracován, což ho pozvedá nad zvíře."

711.

Duše člověka se zpočátku podobá dětství tělesného života. Její inteligence se pouze rozvíjí a pokouší se žít. Kde uskutečňuje duch tuto první fázi?

"V řadě životů před civilizačním obdobím."

712.

Duše byla tedy inteligentním principem nižších lidských bytostí?

"V těchto bytostech, které jste ani zdaleka nepochopili, inteligentní princip vznikl, pomalu se individualizoval a pokoušel se žít. Svým způsobem to byla přípravná fáze podobná klíčení, po níž inteligentní princip podstoupí proměnu a stane se duchem."

Od té doby se pro něho začalo lidské období a s ním vědomí své budoucnosti, rozlišování dobra od zla a odpovědnosti za své činy. Stejně jako po období dětství přichází dospívání, pak mladost a nakonec zralý věk. Ostatně v tomto začátku není nic, co by mělo člověka ponížovat. Poníží je génia to, že byl nezralým plodem v matčině lůně? Má-li člověka něco ponížovat, tak je to jeho nízkost před Bohem a jeho neschopnost přezkoumat hloubku jeho úmyslů a moudrost zákonů řídících harmonii vesmíru. Poznejte velikost Boha podle obdivuhodné harmonie, jež způsobuje, že v přírodě všechno se vším souvisí. Věřit, že Bůh mohl udělat něco bezúčelně a stvořit inteligentní bytosti bez budoucnosti, by bylo rouháním se proti jeho dobrotě, která se vztahuje na všechna jeho stvoření.

713.

Toto lidské období se začalo na naší Zemi?

"Země není výchozím bodem prvního lidského vtělení. Lidské období se obvykle začíná v ještě nižších světech. Není to však absolutní pravidlo. Mohlo se stát, že duch byl hned od svého lidského počátku

schopen žít na Zemi. Nestává se to často, je to spíš výjimka."

714.

Uvědomuje si duch člověka po smrti životy, které předcházely jeho lidskému období?

"Nikoliv, protože život ducha se pro něho nezačíná v tomto období. Tak jako člověk, který si nepamatuje první období svého dětství a ještě méně ta, která strávil v lůně své matky. Proto duchové tvrdí, že nevědí, jak začínali."

715.

Když se duch vtělí do prvního lidského období, pamatuje si na stav období, které bychom mohli nazvat předlidským?

"Závisí to na vzdálenosti, která dělí obě období a na skutečněném pokroku. V přírodě se nic neuskutečňuje prudkým přechodem. Okraje řetězce vždy spojují články bytostí a událostí. Tyto stopy se však s rozvinutím svobodné vůle ztratí. První pokroky se dosahují pomalu, protože je ještě nepodporuje vůle."

716.

Duchové, kteří tvrdili, že člověk je zvláštní bytost v postupnosti stvoření, se tedy mýlí?

"Nikoliv. Otázka pouze nebyla rozvinuta a nebyl na ni dostatečně zralý čas. Člověk je skutečně zvláštní bytostí, protože má schopnosti,

které ho odlišují od všech ostatních a má jiný úděl. Lidské pokolení si Bůh vyvolil na vtělení bytostí, které jej mohou poznat."

METEMPSYCHÓZA (STĚHOVÁNÍ DUŠÍ)

717.

Není původní jednota inteligentního principu všech živých bytostí (zvířat a lidí) potvrzením idey o stěhování duší?

"Dvě věci mohou mít stejný původ a později se nemusejí vůbec na sebe podobat. Kdo by poznal v neformálním klíčku semena, z kterého vzešel strom, jeho květy, listy a plody? Ve chvíli, kdy inteligentní princip dosáhne stupně potřebného na to, aby se stal duchem a vstoupil do lidského období, nemá již souvislost se svým původním stavem. Není ani duší zvířete, stejně jako strom už není semínkem. V člověku již není nic živočišného, kromě těla a vášní vznikajících z vlivu hmoty a pudu sebezáchovy vlastního hmotě. Nemůžeme tedy říci, že ten nebo onen člověk je vtělením ducha toho či onoho zvířete a proto metempsychóza, jak ji chápeme, není správná."

718.

Může se duch, který oživoval tělo člověka, vtělit do zvířete?

"To by znamenalo ustupování a duch se zpátky nevrací. Řeka neteče směrem ke svému prameni."

719.

Ačkoli je myšlenka spojená se stěhováním duší jakkoliv chybná, není přece pouze výsledkem intuitivního pocitu rozličných životů člověka?

"Člověk jej však překroutil jako většinu svých intuitivních myšlenek."

Metempsychóza by byla správná, kdybychom pod tímto slovem chápali postup duše z nižšího stavu do vyššího, kde by nabyla rozvoj, který by její povahu změnil. Je však nesprávná ve smyslu přímého převtělení zvířete do člověka a naopak. Toto splnutí nemůže nastat mezi tělesnými bytostmi dvou druhů. Je to znak toho, že jsou na neslučitelných stupních a že to musí platit stejně také pro duchy, kteří je oživují. Kdyby je mohl stejný duch oživovat střídavě, vyplývala by z toho totožnost charakteru, která by se projevila možnostmi materiálního rozmnožování.

Znovuzrození je naopak založeno na vzestupném vývoji přírody a na rozvoji člověka v rámci vlastního druhu, čímž jeho důstojnost neutrpí. Poníží je spíš

nesprávné použití schopností, které mu Bůh dal na jeho rozvoj. Otázka o původu duchů je jednou z těch, které patří k Božím tajemstvím. Člověku není dáno poznat je úplně, z tohoto hlediska může pouze předpokládat, budovat více či méně pravděpodobné systémy. Ani duchové neznají všechno.

Proto mají rozličné názory na vztahy mezi lidmi a zvířaty. Podle některých duch přichází do období lidstva, až když se zdokonalil a individualizoval v rozličných stupních nižších bytostí tvorstva. Podle jiných duch člověka vždy patřil k lidské rase, aniž by prošel živočišným postupem.

Výhodou prvního systému je, že dává zvířatům cíl v budoucnosti. Takto by tvořila první články řetězu myslících bytostí. Druhý systém víc vyhovuje důstojnosti člověka a může být shrnut následovně.

Rozličné druhy zvířat intelektuálně nevznikají jedny z druhých vývojem. Duch ústřice se tedy postupně nestává duchem ryby, ptá-

ka, čtyřnohého zvířete. Každý druh je fyzicky a mravně nezávislým typem. Každý jeho jedinec čerpá příslušnou částku inteligentního principu z univerzálního zdroje. Ta závisí na dokonalosti jeho orgánů a díla, které má uskutečnit v přírodních fenoménech. Po své smrti ji vrátí do příslušného celku.

Duše je hlavní bytostí existující před tělem, která jej přežívá, zachovávajíc si svou individualitu.

Odkud pochází duch? Kde vznikl? Zbytečně bychom se snažili odhalit tuto záhadu. Co je nepochybné a co současně vyplývá z uvažování a ze zkušeností, je přežívání ducha, zachování jeho individuality po smrti, jeho rozvíjející se schopnosti. Stav štěstí anebo neštěstí je úměrný jeho pokroku na cestě dobra. Pokud jde o vývojové vztahy mezi člověkem a zvířetem, je to Boží tajemství, jako mnoho jiných věcí, jejichž poznání v současnosti nemá význam pro naši cestu kupředu a bylo by zbytečné zatěžovat se jimi.

Kniha třetí

MRAVNÍ ZÁKONY

I. kapitola

BOŽÍ ANEBO PŘÍRODNÍ ZÁKON

Vlastnosti přírodního zákona –
Pramen a poznání přírodního zákona
– Dobro a zlo – Rozdělení
přírodního zákona

VLASTNOSTI PŘÍRODNÍHO ZÁKONA

720.

Co je třeba rozumět pod přírodním zákonem?

"Přírodní zákon je Božím zákonem. Je jediným pravým pro štěstí člověka. Naznačuje mu, co má a co nemá dělat. Člověk je nešťastný pouze proto, že jej nedodržuje."

721.

Je Boží zákon věčný?

"Je věčný a neměnitelný jako sám Bůh."

722.

Mohl Bůh nařídít v určitém období lidem to, co by jim v jiném zakázal?

"Ano, protože lidé se neustále vyvíjejí."

723.

Co všechno je řízeno Božími zákony? Týkají se také jiného než mravního chování?

"Všechny přírodní zákony jsou Božími zákony, protože Bůh je tvůrce

nesprávné použití schopností, které mu Bůh dal na jeho rozvoj. Otázka o původu duchů je jednou z těch, které patří k Božím tajemstvím. Člověku není dáno poznat je úplně, z tohoto hlediska může pouze předpokládat, budovat více či méně pravděpodobné systémy. Ani duchové neznají všechno.

Proto mají rozličné názory na vztahy mezi lidmi a zvířaty. Podle některých duch přichází do období lidstva, až když se zdokonalil a individualizoval v rozličných stupních nižších bytostí tvorstva. Podle jiných duch člověka vždy patřil k lidské rase, aniž by prošel živočišným postupem.

Výhodou prvního systému je, že dává zvířatům cíl v budoucnosti. Takto by tvořila první články řetězu myslících bytostí. Druhý systém víc vyhovuje důstojnosti člověka a může být shrnut následovně.

Rozličné druhy zvířat intelektuálně nevznikají jedny z druhých vývojem. Duch ústřice se tedy postupně nestává duchem ryby, ptá-

ka, čtyřnohého zvířete. Každý druh je fyzicky a mravně nezávislým typem. Každý jeho jedinec čerpá příslušnou částku inteligentního principu z univerzálního zdroje. Ta závisí na dokonalosti jeho orgánů a díla, které má uskutečnit v přírodních fenoménech. Po své smrti ji vrátí do příslušného celku.

Duše je hlavní bytostí existující před tělem, která jej přežívá, zachovávajíc si svou individualitu.

Odkud pochází duch? Kde vznikl? Zbytečně bychom se snažili odhalit tuto záhadu. Co je nepochybné a co současně vyplývá z uvažování a ze zkušeností, je přežívání ducha, zachování jeho individuality po smrti, jeho rozvíjející se schopnosti. Stav štěstí anebo neštěstí je úměrný jeho pokroku na cestě dobra. Pokud jde o vývojové vztahy mezi člověkem a zvířetem, je to Boží tajemství, jako mnoho jiných věcí, jejichž poznání v současnosti nemá význam pro naši cestu kupředu a bylo by zbytečné zatěžovat se jimi.

Kniha třetí

MRAVNÍ ZÁKONY

I. kapitola

BOŽÍ ANEBO PŘÍRODNÍ ZÁKON

Vlastnosti přírodního zákona –
Pramen a poznání přírodního zákona
– Dobro a zlo – Rozdělení
přírodního zákona

VLASTNOSTI PŘÍRODNÍHO ZÁKONA

"Je věčný a neměnitelný jako sám Bůh."

722.

Mohl Bůh nařídít v určitém období lidem to, co by jim v jiném zakázal?

"Ano, protože lidé se neustále vyvíjejí."

723.

Co všechno je řízeno Božími zákony? Týkají se také jiného než mravního chování?

"Všechny přírodní zákony jsou Božími zákony, protože Bůh je tvůrce

720.

Co je třeba rozumět pod přírodním zákonem?

"Přírodní zákon je Božím zákonem. Je jediným pravým pro štěstí člověka. Naznačuje mu, co má a co nemá dělat. Člověk je nešťastný pouze proto, že jej nedodržuje."

721.

Je Boží zákon věčný?

všeho. Vědec zkoumá zákony hmoty, statečný člověk zkoumá zákony duše a žije podle nich."

724.

Je člověku dáno prozkoumat do hloubky jedny i druhé?

"Do určité míry ano, ale pouze jeden život na to nestačí."

Vždyť co je několik let na osvojení si všeho, co tvoří dokonalou bytost, vezmeme-li v úvahu vzdálenost, která dělí divocha od civilizovaného člověka? Nestačí ani ten nejdelší život, a tím méně, když je zkrácen, jak se to většinou stává.

Z božských zákonů jedny upravují pohyb a vztahy hrubé hmoty. To jsou fyzikální zákony. Jejich zkoumáním se zabývá věda.

Jiné se týkají speciálně člověka a jeho vztahů k Bohu a k bližním. Obsahují pravidla tělesného i duševního života. Jsou to mravní zákony.

725.

Jsou Boží zákony stejné pro všechny světy?

"Boží zákony musejí být přizpůsobeny charakteru každého světa a přiměřené stupni vyspělosti bytostí, které je obývají."

PRAMEN A POZNÁNÍ PŘÍRODNÍHO ZÁKONA

726.

Dal Bůh všem lidem schopnost poznat jeho zákon?

"Všichni jej musejí poznat, ale ne všichni jej chápou. Nejlépe mu rozumějí poctiví lidé a ti, kteří jej hledají. Avšak jednou jej pochopí všichni, protože pokrok je nevyhnutelný."

Jeden z Božích zákonů je možnost většího počtu vtělení člověka, protože v každém novém životě je jeho inteligence rozvinutější a lépe chápe, co je dobré a co špatné.

727.

Chápe duch před spojením s tělem Boží zákon lépe než po vtělení?

"Chápe jej podle stupně dokonalosti, na jaký dospěl. Po spojení s tělem si na něho zachovává intuitivní vzpomínku. Ale špatné sklony člověka časem způsobí, že na něho zapomeně."

728.

Kde je Boží zákon zapsán?

"Ve svědomí."

729.

Když člověk nosí Boží zákon ve svém svědomí, nač bylo potřebné zjevit mu jej?

"Zapomněl na něho, neuznával jej. Bůh chtěl, aby mu byl připomenut."

730.

Dal Bůh některým lidem za úlohu zjevit jeho zákon?

"Ano, nepochybně. Lidé všech dob byli pověřeni tímto posláním. Za tímto účelem se vtělili, aby lidstvo udělalo pokrok."

731.

Nemýlili se občas ti, kteří měli v úmyslu učít lidi Božímu zákonu a nesvedli je často nesprávnými principy?

"Ti, kteří nebyli inspirováni Bohem a ze ctižádostivosti si určili poslání, které jim nepatřilo, mohli svést lidi ze správné cesty. Někteří z nich byli geniální lidé, proto se veliké pravdy nacházejí také uprostřed omylů, které učili."

732.

Jaký charakter má opravdový prorok?

"Opravdový prorok je poctivý člověk inspirovaný Bohem. Lze jej poznat podle jeho slov a skutků. Bůh nepoužije ústa lháře na vyučování pravdy."

733.

Koho dal Bůh člověku za vzor a vůdce?

"Ježíše."

Ježíš je pro člověka vzorem mravní dokonalosti, o jakou by se měl na Zemi snažit. Bůh nám jej dává jako nejdokonalejší vzor. Jeho učení je nejčistším vyjádřením jeho zákona, protože jej oživoval duch Boží a byl nejčistší bytostí, která se na Zemi objevila.

734.

Zjevil Boží i přírodní zákony člověku Ježíš? Před ním je lidé znali pouze intuitivně?

"Tyto zákony jsou napsány všude. Všichni lidé, kteří hloubali o moudrosti, je mohli pochopit a vyučovat odpradávná. Svým, i když neúplným učením připravili půdu na zasetí zrna. Když jsou Boží zákony vepsány do knihy přírody, člověk je mohl poznat, když je chtěl hledat. Jejich základy nacházíme v mravním učení všech národů, které se zbavily barbarství. Jsou však neúplné anebo pozměněny nevědomostí a pověřivostí."

735.

Vyučoval-li skutečné Boží zákony, jaký smysl má učení duchů? Chtějí nás naučit něco více?

"Ježíš často mluvil obrazně a v podobnostech, protože si to vyžadovala tehdejší doba a okolnosti. Nyní je potřeba, aby byla pravda srozumitelná každému. Tyto zákony nutno vysvětlovat a rozvíjet, proto-

že je málo lidí, kteří je chápou, a ještě méně těch, kteří je dodržují. Naše učení musí být jasné a jednoznačné, aby se nikdo nemohl vymlouvat na nevědomost a aby jej každý mohl posoudit a ohodnotit svým rozumem. Jsme pověřeni připravit vládu dobra ohlašovanou Ježíšem. Proto nemůže každý nakládat s Božím zákonem podle svých vášní a překroutit smysl zákona lásky."

736.

Proč nebyla pravda vždy dosažitelná každému?

"Všechno musí přijít v pravý čas. Pravda je jako světlo. Je třeba si na něho pomalu přivykat, jinak oslepuje.

Bůh ještě nikdy nedovolil člověku přijímat takové dokonalé a poučné informace, jaké přijímá dnes. V dávných dobách pouze několik jedinců vlastnilo toto posvátné poznání."

DOBRO A ZLO

737.

Jak lze definovat mravnost?

"Mravnost je pravidlo dobrého chování, čili rozlišování dobra a zla. Člověk se chová dobře tehdy, když dělá všechno pro dobro všech,

protože tehdy zachovává Boží zákon."

738.

Jak lze rozlišovat dobro od zla?

"Dobro je všechno, co se shoduje s Božím zákonem a zlo je to, co se od něho odchyluje."

739.

Umí člověk sám rozlišit, co je dobré a co špatné?

"Ano, když věří v Boha a chce to vědět. Bůh mu dal inteligenci, aby odlišil jedno od druhého."

740.

Nemůže se člověk mýlit v hodnocení dobra a zla a věřit, že koná dobro, když ve skutečnosti koná zlo?

"Ježíš vám řekl: Čiňte tak, jak chcete, aby lidé činili vám. V tom je vše. Nezmýlíte se."

741.

Najde člověk v přírodním zákoně pravidlo tohoto chování a spolehlivého vůdce?

"Když se přejíždáte, je vám špatně. Tak vám Bůh dává míru toho, co potřebujete. Kdy ji překročíte, jste potrestáni. Tak je to se vším. Přírodní zákon vytyčuje člověku hranice jeho potřeb. Když je poruší, je potrestán utrpením. Kdyby člověk ve všem poslouchal tento hlas, který mu praví dost!, vyhnul by se

mnohým utrpením, ze kterých viní přírodu."

742.

Proč je zlo přirozenou vlastností některých lidí? Nemohl Bůh stvořit lidstvo s lepšími vlastnostmi?

"Duchové byli stvoření jednodušší a nevědomí. Bůh nechává člověku volbu cesty. Tím hůř pro něho, když se pustí po nesprávné. Jeho putování bude trvat déle. Kdyby nebylo kopců, člověk by nepochopil, že se dá na ně vystoupit a sestoupit. Kdyby nebylo skal, nechápal by, že existují tvrdá tělesa. Duch musí nabýt tuto zkušenost, a proto musí znát dobro a zlo. Proto nastává spojení ducha s tělem."

743.

Rozličná společenská postavení vytvářejí nové potřeby, které nejsou stejné pro všechny lidi. Přírodní zákon se tedy nezdá být jednotným pravidlem.

"Různé společenské postavení je přirozené a shoduje se se zákonem vývoje."

Životní podmínky člověka se mění podle času a místa. Z nich plynou pro něho různé potřeby a společenská postavení, přizpůsobená těmto potřebám. Jelikož tato různost je přirozená, shoduje se s Božím zákonem, který je ve svém principu jednotný. Je úko-

lem rozumu rozlišit skutečné potřeby od nepřirozených anebo společenských zvyků.

744.

Jsou dobro a zlo pro všechny lidi nepodmíněné?

"Boží zákon je stejný pro všechny. Zlo však závisí zejména na naší vůli konat."

745.

Je divoch, který podlehně svému sklonu živit se lidským masem, hříšný?

"Člověk je tím hříšnější, čím lépe si uvědomuje, co dělá."

Okolnosti dávají dobru a zlu relativní závažnost. Odpovědnost je však úměrná možnostem, které člověk má na pochopení dobra a zla. Proto vzdělaný člověk, který se dopustí prosté nespravedlivosti, je v Božích očích hříšnější, než nevědomý divoch oddávající se divokým sklonům.

746.

Zlo někdy vznikne v důsledku nevyhnutelnosti. Taková je v některých případech například nevyhnutelnost pustošení, zejména při zemětřeseních, povodních. Lze v tomto případě tvrdit, že byl zanedbán Boží zákon?

"Takové zlo je pouze relativní. Pro půdu i pro postižené to může znamenat nevyhnutelnou očistu."

747.

Není zlo, které pácháme, často výsledkem postavení, do jakého nás dostali ostatní lidé? Kdo je v tomto případě více vinný?

"Zlo padá na toho, kdo jej zavinil. Člověk vedený ke zlu svým postavením, které způsobili jeho bližní, je méně vinný než ti, kteří jsou jeho příčinou. Protože každý si svůj trest ponese nejen za zlo, které způsobil, ale také za to, které podnítl."

748.

Je stejnou měrou vinen člověk, který sám zlo nepáchá, ale z páchaného zla má užitek?

"To je totéž, jako by zlo spáchal. Mít ze zla užitek, znamená mít na něm podíl. Kdyby mohl, anebo kdyby se opovážil, byl by jej vykonal sám."

749.

Je přání zla stejně trestuhodné jako samotné zlo?

"Samozřejmě."

750.

Abychom si zabezpečili dobré budoucí postavení, stačí nekonat zlo?

"Nestačí. Ze všech sil je třeba snažit se konat dobro."

751.

Existují osoby, které nemají možnost pro své postavení konat dobro?

"Není člověka, který by nemohl konat dobro. Pouze sobec si na to nikdy nenajde příležitost. Stačí být ve styku s jinými lidmi, abychom našli možnost konat dobro. Každý den života umožňuje konat dobro všem, kteří nejsou zaslepeni sobectvím. Konat dobro neznamena vykonávat pouze dobročinné skutky, ale být také užitečný v mezích vaší moci vždy, když může být vaše pomoc potřebná."

752.

Není prostředí, v jakém se někteří lidé nacházejí, hlavním zdrojem mnohých jejich neřestí a zločinů?

"Ano. Je to však zkouška zvolená jejich duchem ve stavu volnosti. Chtěli se vystavit pokušení, aby získali zásluhu za odolání."

753.

Když člověk zapadne do atmosféry neřestí, nestává se zlo pro něho téměř neodolatelným svodem?

"Svodem ano, ale nikoliv neodolatelným. Uprostřed této atmosféry neřestí se někdy nacházejí veliké ctnosti. To jsou duchové, kteří měli sílu odolat a současně je jejich posláním působit dobrým vlivem na své bližní."

754.

Je hodnota dobra, které jsme vykonali, podřízená určitým podmínkám? Jinými slovy, jsou rozličné stupně hodnocení dobra?

"Hodnota dobra spočívá v obtížnosti. Není těžké konat dobro bez námahy, když nás nic nestojí. Bůh si více váží bídíka, který se podělí o svůj poslední kousek chleba, než boháče, který dává pouze svůj nadbytek. Ježíš to vyjádřil v souvislosti s denárem od vdovy."

ROZDĚLENÍ PŘÍRODNÍHO ZÁKONA

755.

Zahrnuje Ježíšova mravní zásada o lásce k bližnímu celý Boží zákon?

"Tato mravní zásada nesporně obsahuje všechny povinnosti lidí vůči sobě navzájem. Je potřebné jim

však ukázat, jak se používá, jinak ji budou zanedbávat jako dnes. Přírodní zákon kromě toho obsahuje všechny životní situace. Tato mravní zásada je pouze jejich částí. Lidé potřebují přesná pravidla. Všeobecné a příliš neurčité předpisy ponechávají příliš velkou volnost jejich výkladu."

756.

Co si myslíte o rozdělení přírodního zákona na deset částí obsahujících zákony o uctívání, práci, rozmnožování, sebezáchově, destrukci, společnosti, vývoji, rovnosti, svobodě a nakonec zákon spravedlnosti, lásky a dobročinnosti?

"Boží zákon rozdělil na deset částí Mojžíš. Podstatné je, že může obsáhnout všechny životní okolnosti. Poslední zákon je nejdůležitější. Díky němu může člověk v duchovním životě pokročit nejvíce, jelikož je shrnutím ostatních."

II. kapitola

ZÁKON UCTÍVÁNÍ

Účel uctívání – Vnější projevy
uctívání – Hlubavý život –
O modlitbě – Mnohobožství – Oběti

ÚČEL UCTÍVÁNÍ

757.

V čem spočívá uctívání?

"Je to pozvednutí myšlenek k Bohu. Uctíváním se duší přibližujeme k Bohu."

758.

Je uctívání výsledkem vrozeného smyslu, anebo důsledkem učení?

"Je to vrozený smysl jako smysl pro zbožňování. Vědomí vlastní slabosti nutí člověka sklonit se před tím, kdo jej může ochraňovat."

759.

Existovaly někdy národy bez jakéhokoliv smyslu pro uctívání?

"Nikoliv, protože nikdy neexistovaly národy popírající Boha. Všechny chápou, že nad nimi je vyšší bytost."

760.

Lze se domnívat, že uctívání má svůj pramen v přírodním zákonu?

"Ano, jelikož je výsledkem vrozeného smyslu člověka. Proto jej nacházíme u všech národů, i když v různých formách."

VNĚJŠÍ PROJEVY
UCTÍVÁNÍ

761.

Potřebuje uctívání vnější projevy?

"Skutečné uctívání je v srdci. Při všech vašich činech myslíte na to, že nic nezůstane před Bohem skryté!"

762.

Jsou užitečné vnější projevy uctívání?

"Ano, není-li to pouze předstírání. Dávat dobrý příklad je vždy užiteč-

né. Avšak ti, kdož tak dělají pouze ze strojenosti a samolibosti a jejichž chování popírá zdánlivou zbožnost, dávají špatný příklad a dělají více zla, než si myslí."

763.

Dává Bůh přednost těm, kteří jej uctívají jedním anebo druhým způsobem?

"Bůh dává přednost těm, kteří jej uctívají v hloubi duše, s upřímností konají dobrodíní a vyhýbají se zlu, před těmi, kteří si myslí, že jej uctívají obřady, které je nedělají lepšími k jejich bližním."

Bůh si povolává k sobě všechny, kteří dodržují jeho zákony bez ohledu na způsob, jakým je vyjadřují.

Kdo se pouze tváří zbožně, je pokrytec. Kdo se hlásí k uctívání Krista a je pyšný, závistivý a zárlivý, tvrdý a nelítostný k bližním, anebo pídící se za bohatstvím tohoto světa, ten má zbožnost na rtech a nikoliv v srdci. Ten, kdo zná pravdu, je stokrát hříšnější za způsobené zlo než nevědomý divoch z pralesa. Když do vás vrazí kolemjdoucí slepec, odpustíte mu. Je-li to člověk, který dobře vidí, stěžujete si na něho a máte pravdu.

Neptejte se tedy, zda je některá forma uctívání vhodnější. To by

bylo totéž, jako kdyby ste se ptali, zda je Bohu milejší uctívání spíše v jednom anebo v jiném jazyku.

764.

Zasluhujeme si pokárání, když se řídíme zásadami náboženství, ve které v hloubce své duše nevěříme, děláme-li to z úcty k lidem, kteří smýšlejí jinak?

"V této, jakož i v mnohých jiných věcech, závisí na úmyslu. Kdo má na zřeteli pouze úctu k víře bližních, ten nekoná zlo. Dělají lépe než ten, který je zesměšňuje z nedostatku shovívavosti. Ale kdo dodržuje zásady ze zřeteli na zisk, je v Božích i v lidských očích opovržen hodný. Bohu nemožnou být milí ti, kteří se před ním koří pouze proto, aby získali uznání lidí."

765.

Je kolektivní uctívání lepší než individuální?

"Lidé stejného smýšlení a cítění mají větší sílu přivolávat k sobě dobré duchy. Stejně je tomu, když se shromáždí při uctívání Boha. Nemyslete si však, že individuální uctívání je horší. Boha může uctívat každý tak, že na něho bude myslet."

HLOUBAVÝ ŽIVOT

766.

Získají v očích Boha zásluhu lidé oddávající se hloubavému životu, kteří nepáchají žádné zlo a myslí pouze na Boha?

"Nikoliv, protože nedělají dobro a jsou zbyteční. Kromě toho už také nekonat dobro je zlo. Bůh chce, abychom mysleli nejen na něho, ale také na jiné, proto dal člověku úkoly, které má splnit na Zemi. Kdo se utápí pouze v rozjímání a hloubání, nedělá nic záslužného v Božích očích, protože celý jeho život je soukromý a lidstvu neužitečný."

O MODLITBĚ

767.

Je modlitba příjemná Bohu?

"Modlitba je Bohu vždy příjemná, když ji diktuje srdce, protože nejdůležitější je pro něho úmysl. Lepší je upřímná modlitba než ty, které čtete, i když jsou jakkoliv pěkné, čtete je více rty než myšlenkami. Modlitba je Bohu příjemná, je-li přednesena s vírou, vroucností a upřímností. Nemyslete si však, že jej dojde modlitba zbytečného, povýšeného a sobeckého člověka. Je-nom kdyby to byl z jeho strany akt upřímného pokání a opravdové pokory."

768.

Jaký charakter má modlitba ve všeobecnosti?

"Modlitba je akt uctívání. Modlit se k Bohu znamená myslet na něho, přiblížit se k němu, vstoupit s ním do styku. Modlitbou můžeme mít v úmyslu chválit, prosit a děkovat."

769.

Dělá modlitba člověka lepším?

"Ano, protože ten, kdo se modlí vroucně a s vírou, je odolnější vůči pokušením a Bůh mu posílá dobré duchy na pomoc. Tato pomoc nikdy není odmítnuta, když o ni žádáme upřímně."

770.

Jak je možné, že navzdory častým modlitbám mají někteří lidé velmi špatný charakter? Jsou žárliví, závistiví, svárliví, chybí jim přejícnost a shovívavost, ba někdy jsou zvrhlí.

"Není důležité modlit se mnoho, ale dobře. Tyto osoby věří, že celá zásluha je v délce modlitby a zavírají oči před vlastními nedostatky. Modlitba je pro ně činnost vyplňující čas, ale nikoliv sebezkoumání. Neúčinný není lék, ale způsob, jakým jej užívají."

771.

Můžeme v náš prospěch prosit Boha, aby nám odpustil naše provinění?

"Bůh umí rozlišit dobro od zla a modlitba nedostatky neskryje. Kdo žádá Boha o odpuštění svých provinění, dostane jej, pouze změní-li chování. Dobré skutky jsou nejlepšími modlitbami, protože mají větší hodnotu než slova."

772.

Můžeme prosit za jiné?

"Ducha modlicího se vede touha konat dobro. Modlitbou přitahuje k sobě dobré duchy, kteří se připojí k dobru, které chce udělat."

Díky myšlení a vůli máme v sobě takovou sílu působnosti, která daleko přesahuje hranice naší tělesné oblasti. Modlitba za bližního je projevem této vůle. Je-li vroucná a upřímná, může si na pomoc přivolat dobré duchy, aby mu vnukli dobré myšlenky a dali mu potřebnou sílu těla a duše. Ale i tak je modlitba vycházející ze srdce vším a modlitba vycházející ze rtů ničím.

773.

Mohou modlitby za nás samé změnit charakter našich zkoušek a odvrátit je?

"Některé zkoušky musíte podstoupit až do konce. Bůh však vždy bere v úvahu smíření se s nimi. Modlitba k vám přivolává dobré duchy, kteří vám dávají sílu snášet je s odvahou a tak se vám zdají méně

tvrdé. Modlitba není nikdy zbytečná, když se modlíme dobře, protože dává sílu a už to je velký výsledek.

Bůh nemůže změnit chod přírody podle přání každého člověka. Co je z vašeho malicherného hlediska a z vašeho krátkého života velké zlo, je často z hlediska celého vesmíru velkým dobrem. Spravedlivé prosby jsou vyslechnuty častěji, než si myslíte. Pomáhá vám takovými přirozenými prostředky, že se vám zdají být následky náhody anebo nevyhnutelnosti. Často vás podnítli k myšlence potřebné k tomu, abyste se sami dostali z těžkostí."

774.

Je užitečné modlit se za mrtvé a za trpící duchy? Jak jim mohou naše modlitby zabezpečit úlevu a zkrátit jejich utrpení? Mají moc obměkčit Boží spravedlnost?

"Důsledkem modlitby může být změna Božích záměrů. Duše, za kterou se modlíme, pocituje úlevu, protože o ni projevujeme zájem, cítíme s jejími bolestmi. Na druhé straně ji modlitbou podněcujeme k lítosti a touze udělat co je třeba, aby byla šťastná. V tom smyslu můžeme zkrátit její soužení, pomáhá-li nám svou dobrou vůlí. Touha zlepšit se přivolává k trpícímu duchu dokonalejší duchy, kteří jej přicházejí poučit, potěšit a dát mu naději. Ježíš se modlil za zatoulané

ovečky. Také vy se modlete za ty, kteří to nejvíc potřebují."

775.

Co je potřebné si myslet o názoru, který zavrhuje modlitbu za mrtvé, protože ji Evangelium nepředepi-
suje?

"Kristus řekl lidem: »Milujte se.« Tato rada obsahuje doporučení použít všechny možné prostředky na projevení lásky bez uvedení podrobností o způsobu, jak dosáhnout tohoto cíle. Je pravda, že Stvořitele nemůže nic odvrátit od uplatnění spravedlnosti. Stejně je pravdivé, že modlitba za někoho může pouze dospět ke zmírnění jeho utrpení a ušít jej.

Z jeho strany vzejde nevyhnutelný pocit vděčnosti a lásky k tomu, kdo mu dal tento důkaz oddanosti anebo soucitu: v důsledku toho roste mezi nimi láska: oba se tedy podřídili zákonu lásky a jednoty všech bytostí."

776.

Můžeme se modlit k duchům?

"Můžete se modlit k dobrým duchům jako k poslům Boha a vykonavatelům jeho vůle. Jejich moc je však úměrná jejich nadřazenosti a závisí na vládci nad všemi, bez jehož povolení se nic neudělá. Proto modlitby adresované duchům

jsou účinné pouze tehdy, schválí-li je Bůh."

MNOHOBŮŽSTVÍ

777.

Proč je mnohobůžství jedna z nejstarších a nejrozšířenějších tradic, když je nesprávná?

"Představa jediného Boha mohla být u člověka pouze výsledkem vývoje jeho myšlenek. Jelikož ve své nevědomosti nebyl schopen pochopit nemateriální bytost bez určeného tvaru, dal mu vlastnosti hmotné povahy, čili tvář a postavu. Od té chvíle bylo pro něho božstvím vše, co přesahovalo rozsah běžné inteligence. Všechno, co nechápal, bylo dílem nadpřirozené síly. A odtud již byl pouze krok věřit v tolik rozličných mocí, kolik důsledků viděl. Ale ve všech dobách žili osvětlení lidé, kteří pochopili, že není možné, aby tolik sil ovládalo svět bez vyššího řzení, a dopracovali se k myšlence jediného Boha."

778.

Nemohly tuto víru v mnohobůžství vyvolat různé nadpřirozené úkazy odehrávající se ve všech dobách a známé od nejstarších dob?

"Nepochybně, jelikož lidé nazývali Bohem všechno nadlidské, duchové byli pro ně bohy. Proto, když někdo vynikal svými činy, nadáním

anebo skrytou mocí, kterou prostý člověk nepochopil, udělali z něho Boha a po smrti jej uctívali."

Slovo bůh mělo v antice velmi široký význam. Nebyl jako v současnosti zosobněním vládce přírody, ale druhovým označením všeho, co stálo mimo lidský stav. Okultní nauky odhalily existenci nehmotných bytostí působících jako přírodní síla. Nazvaly je bohy, jako je my nazýváme duchy. Je to pouze otázka slov. S tím rozdílem, že ve své nevědomosti, záměrně udržované těmi, kteří měli z toho užitek, budovali i chrámy a velmi honosné oltáře. Ve skutečnosti tito bohové byli duchy více anebo méně dokonalými, kteří odložili svůj pozemský obal. Zkoumáme-li pečlivě známá pohanská božstva, bez námahy v nich poznáme znaky duchů rozličných vývojových tříd.

OBĚTI

779.

Zvyk obětování sahá do raného starověku. Co nutilo člověka věřit, že podobné věci by mohly být Bohu přijemné?

"Především člověk nechápal Boha jako zdroj dobrovolnosti. U primitivních národů hmota vítězila nad du-

chem, proto se oddávaly živočišným pudům. Ještě neměly vyvinutý mravní smysl. Věřily, že živý tvor má vyšší hodnotu v Božích očích než neživá hmota. To je zřejmě přivedlo k obětování zvířat a později lidí."

780.

Tedy obětování zvířat předcházelo obětování lidí?

"Nesporně."

781.

Podle tohoto vysvětlení lidské oběti nebyly projevem krutosti?

"Nikoliv. Vycházely z nesprávné představy, že jsou příjemné Bohu. Později je lidé zneužívali na obětování nepřátel, ba také svých osobních nepřátel. Bůh nemůže být uctíván zbytečným ničením vlastního tvorstva."

782.

Mohly být lidské oběti, vykonávané se zbožným úmyslem, někdy Bohu přijemné?

"Bůh posuzuje úmysl. Jelikož lidé byli nevědomí, mysleli si, že dělají chvályhodný čin, když obětují jednoho ze svých bližních. V tom případě Bůh připisoval důležitost pouze úmyslu a nikoliv skutku. Avšak lidé, kteří se postupně zdokonalovali, museli rozeznat svůj omyl a zavrhnout tyto oběti."

783.

Co si máme myslet o takzvaných svatých válkách? Zdá se, že pocit, který nutí fanatické národy vyhubit co nejvíc lidí jiného přesvědčení proto, aby se zalíbily Bohu, má stejný původ jako pocit, který kdy si podněcoval k obětování bližních?

"Pobízejí je zlí duchové s tím, že vedou válku proti svým bližním, konají proti Boží vůli, protože Bůh chce, abychom svého bližního milovali jako sebe samého."

Všechna náboženství, všechny národy uctívají stejného Boha, pouze mu dávají jiné jméno. Proč vést proti nim vyhlazovací válku proto, že jejich náboženství je jiné, anebo ještě nedosáhlo takového pokroku jako náboženství osvěcených národů?"

784.

Měl obětní dar plodů země v Božích očích větší hodnotu než obětování zvířat?

"Bůh posuzoval úmysl a skutek neměl pro něho velký význam. Samozřejmě, že mu byly příjemnější oběti plodů země než krev obětí. Avšak modlitba vycházející z hloubi duše je Bohu stokrát příjemnější než všechny obětní dary, které bychom mu mohli přinést. Úmysl je vším a skutek ničím."

785.

Nebyly by tyto obětní dary Bohu milejší, kdybychom je věnovali těm, kteří žijí v nouzi?

"Bůh vždy požehnáva ty, kteří konají dobro. Pomáhat bídným a postiženým je nejlepší způsob, jak jej uctívat. Netvrdím, že Bůh odsuzuje obřady, které vykonáváte, abyste se k němu modlili, ale mnoho peněz by se mohlo použít užitečněji. Bůh má rád prostotu ve všem. Člověk, který připisuje důležitost zevnějšku a ne srdci, je duch s úzkoprsými názory. Posuďte, zda má Bůh připisovat více důležitosti formě než podstatě."

III. kapitola

ZÁKON ROZMNOŽOVÁNÍ

Obyvatelé zeměkoule – Postupnost
a zdokonalování ras – Překážky
v rozmnožování – Manželství
a celibát – Mnohoženství

OBYVATELÉ
ZEMĚKOULEPOSTUPNOST
A ZDOKONALOVÁNÍ
RAS

786.

Je rozmnožování živých tvorů přírodním zákonem?

"To je zjevné. Bez rozmnožování by tělesný svět vyhynul."

787.

Bude-li obyvatelstvo pořád pokračovat v současné vzestupnosti, nastane jednou jeho přemnožení?

"Ne. Bůh tomu předchází a udržuje stálou rovnováhu, nedělá nic zbytečně. Člověk, který vidí pouze kousek z celého obrazu přírody, nemůže posoudit harmonii celku."

788.

V této chvíli existují lidské rasy, kterých zjevně ubývá. Přejde chvíle, kdy zmiznou z povrchu zemského?

"To je pravda. Je to však proto, že jiné zaujaly jejich místo, jako další zaujmou jednou také vaše místo."

789.

Současní lidé jsou novým vytvořením přírody, anebo jsou to zdokonalení potomkové primitivních tvorů?

"Jsou to stejní duchové, kteří se vrátili zdokonalit se do nového těla, ale ještě mají k dokonalosti daleko. Současné lidské pokolení,

kteří se usiluje ovládnout celou Zemi a nahradit zanikající rasy, bude mít také svoje období ubývání a zániku. Nahradí ho jiné, dokonalejší rasy pocházející ze současné rasy, jako pocházejí dnešní civilizovaní lidé z hrubých a divokých tvorů primitivních časů."

790.

Z čistě tělesného hlediska jsou těla současných ras zvláštním výtvorem anebo vznikla z primitivních těl cestou rozmnožování?

"Vznik ras se ztrácí v temnotách časů. Bez ohledu na jejich prvotní původ, se mohly mezi sebou spájet a vytvořit nové typy, jelikož všechny patří k velikému lidskému rodu."

791.

Jaká je charakteristická a hlavní vlastnost primitivních ras z fyzického hlediska?

"Rozvoj hrubé síly na úkor duševní síly. Teď je to naopak. Člověk dělá víc pomocí inteligence než tělesnou silou a přece udělá stokrát více, protože dokázal využít přírodní síly. Zvířata to nedělají."

792.

Je vědecké zdokonalování živočišných a rostlinných druhů v rozporu se zákonem přírody? Měl by se nechat věcem normální průběh?

"Musí se udělat všechno, aby se dospělo k dokonalosti. Člověk je ná-

stroj, který Bůh používá na vykonání svých záměrů. Dokonalost a cíl, ke kterému příroda směřuje, znamená tedy, že podporování dokonalosti je ve shodě s jejími záměry."

793.

Člověka v úsilí zlepšit druhy pohánějí obyčejně osobní zájem a nemá jiný cíl než zvýšení svých požitků. Nesnižuje to jeho zásluhu?

"Co záleží na tom, že jeho zásluha je nulová. Hlavní je, že nastává pokrok. Je na něm, aby svým úmyslem udělal svou práci záslužnou. Kromě toho, touto prací cvičí a rozvíjí svou inteligenci a z tohoto hlediska má z ní největší užitek."

PŘEKÁŽKY
V ROZMNOŽOVÁNÍ

794.

Oporují přírodnímu zákonu lidské zásahy, jejichž cílem je vnesení překážek do rozmnožování?

"Všechno, co omezuje přírodu ve svém chodu, je v rozporu se všeobecným zákonem."

795.

Jsou však druhy živočichů a rostlin, jejichž neomezené rozmnožování by škodilo jiným druhům a sám člověk by se brzy stal jejich

obětí. Páchá zastavením jejich rozmnožování trestuhodný čin?

"Bůh dal člověku moc nad všemi lidskými bytostmi. Má ji používat na konání dobra, a ne ji zneužívat. Může upravit rozmnožování podle potřeb, nemá jej však zbytečně brzdít. Inteligentní činnost člověka je protíváha stanovená Bohem na vyvážení přírodních sil. Tak jej odlišuje od zvířat, protože koná se znalostí věcí. Také zvířata přispívají k této rovnováze. Pud ničení, který jim byl dán, způsobuje, že staraje se o vlastní zachování, zastaví nadměrné a snad nebezpečné přemnožení živočišných a rostlinných druhů, kterými se žijí."

796.

Co je třeba si myslet o zvycích, jejichž důsledkem je zastavení rozmnožování se záměrem uspokojit smyslnost?

"Dokazuje to převahu těla nad duší a nakolik je člověk materiální."

MANŽELSTVÍ A CELIBÁT

797.

Je manželství, čili trvalé spojení dvou bytostí, v rozporu s přírodním zákonem?

"V postupu lidstva je to pokrok."

798.

Jaký důsledek pro lidskou společnost by mělo zavržení manželství?

"Návrat k životu zvířat."

Volné a náhodné spojení pohlaví je přírodní stav. Manželství je jeden z prvních pokrokových činů lidské společnosti, protože nastoluje bratrskou soudržnost. Najdeme jej u všech národů, i když mají různá postavení. Zavržení manželství by tedy znamenalo návrat k počátkům lidstva a stavělo by člověka dokonce pod úroveň některých zvířat, která dávají příklad trvalého spojení.

799.

Absolutní nezrušitelnost manželství je přírodní anebo pouze lidský zákon?

"Je to lidský zákon velice odporující přírodnímu zákonu. Lidé mohou svoje zákony měnit, ale přírodní zákony jsou nezměnitelné."

800.

Je dobrovolný celibát v Božích očích záslužný stav dokonalosti?

"Nikoliv. Ti, kteří takto žijí ze sobectví, se Bohu nelíbí a klamou všechny."

801.

Není celibát některých lidí obětí pro lepší oddání se službě lidstvu?

"To je něco celkem jiného. To není celibát ze sobectví. Každá osobní oběť je záslužná, je pro dobro. Čím je oběť větší, tím větší je zásluha."

Bůh si nemůže protiřečit, ani pokládat za zlé to, co udělal. Jestliže zřeknutí se radostí rodinného života tvoří oběť uskutečněnou pro dobro lidstva, je to zásluha před Bohem. Každá osobní oběť se zřetelem na dobro, pozvedá člověka nad jeho materiální postavení.

MNOHOŽENSTVÍ

802.

Přibližná rovnováha v počtu mezi pohlavími je ukazatelem poměru, v jakém se mají spojit?

"Ano, protože v přírodě má všechno svůj účel."

803.

Co je víc v souladu s přírodním zákonem: jednoženství, anebo mnohoženství?

"Mnohoženství je lidský zákon, jehož zavržení znamená společenský pokrok. Manželství má být podle Božích záměrů založené na lásce spojujících se bytostí. V mnohoženství není opravdové lásky. Je v něm pouze smyslnost."

Kdyby bylo mnohoženství v souladu s přírodním zákonem, muselo by být celosvětové a to je fakticky nemožné vzhledem na rovnováhu v počtu mezi pohlavími.

Mnohoženství musí být považováno za zvyk pro určitou vývojovou etapu anebo za zvláštní právní řád přizpůsobený některým mravům, který společenským zdokonalováním pomalu zanikne.

IV. kapitola

ZÁKON SEBEZÁCHOVY

Pud sebezáchovy – Prostředky sebezáchovy – Užívání pozemských statků – Nevyhnutelnost a nadbytek – Dobrovolné odříkání. Askeze

PUD SEBEZÁCHOVY

804.

Je pud sebezáchovy přírodní zákon?

"Nesporně. Je vlastní všem živým bytostem, bez ohledu na jejich stupeň inteligence. U jedněch je vysloveně mimovolný a u jiných uváželný."

805.

K čemu dal Bůh pud sebezáchovy všem živým tvorům?

"Protože všichni se musejí zúčastnit na záměrech Prozřetelnosti. Proto jim Bůh dal potřebu žít. Kromě toho, pro zdokonalování tvorů je život nevyhnutelný. Cítí to instinktivně, aniž by si to uvědomovali."

PROSTŘEDKY SEBEZÁCHOVY

806.

Poskytl Bůh člověku pro potřebu žít také prostředky k životu?

"Ano. Nenachází-li je člověk, je to proto, že je nechápe. Bůh nemohl dát člověku potřebu žít bez prostředků. Proto nechává zemi plodit všechno potřebné pro všechny její obyvatele. Pouze nevyhnutelné je užitečné. Nadbytek užitečný nikdy není."

807.

Proč země neplodí vždy dost, aby poskytla nevyhnutelné člověku?

"Je to proto, že člověk - nevděčník ji zanedbává! A přece je to vynikající matka. Člověk často obviňuje

přírodu z toho, čemu je na příčině jeho vlastní neznalost a bezstarostnost. Země by vždy plodila potřebné, kdyby se s tím člověk dokázal uspokojit. Podívejte se na Araba v poušti. Vždy se umí uživit, protože si nevytváří umělé potřeby. Promarní-li člověk polovici plodů na uspokojování vrtochů a ne hladu, nemůže ho překvapit, že na následující den nenajde obživu. Nemá ani důvod stěžovat si, že jej období nedostatku zaskočilo nepřipraveného. Ve skutečnosti není nepředvídatá příroda, ale člověk, který se jí neumí řídit."

808.

Pod pozemskými statky rozumíme pouze produkty půdy?

"Půda je základním zdrojem, ze kterého vyplývají všechny ostatní prostředky. Tyto prostředky jsou vlastně zpracováním produktů půdy. Proto třeba pod pozemskými statky chápat vše, čemu se člověk na této Zemi může těšit."

809.

Také uprostřed okolní hojnosti často chybějí některým jedincům existenční prostředky. Komu mají za to dávat vinu?

"Sobeckým lidem, kteří ne vždy dělají to, co by měli, a nakonec i sami sobě. »Hleďte a najdete«. Tato slova neznamenaají, že se stačí po-

dívat na zemi, abychom našli, co si přejeme, ale že je třeba hledat oduševněně a vytrvale, bez slabosti a ztráty odvahy před překážkami, které jsou často pouze zkouškou vaší vytrvalosti, trpělivosti, a rozhodnosti."

Civilizace znásobuje potřeby, ale zároveň také pracovní zdroje a životní prostředky. Je třeba však připustit, že z tohoto hlediska jí ještě mnoho zbývá udělat. Když dovrší svoje dílo, nikdo by neměl říkat, že mu chybí, co potřebuje, pouze jeho vinou. Neštěstím mnohých je, že se pouštějí cestou, kterou jim příroda nevytýčila. Tehdy jim chybí rozumová schopnost uspět. Pod sluncem je dost místa pro každého, ale pod podmínkou, že zaujme své místo a nikoliv místo jiných. Příroda nenese zodpovědnost za nedostatky společenského uspořádání a za následky ctižádostivosti a sebelásky.

Museli bychom být slepí, kdybychom si nevšimli, jaký pokrok nastal z tohoto hlediska u nejvyspělejších národů. Díky chvályhodnému společnému úsilí vynakládá němu na zlepšení materiálního postavení lidí, i navzdory soustavnému růstu počtu obyvatelstva, se z veliké části snížila nedostatečnost výroby. Ty nejhorší roky nelze v ničem porovnat s tě-

mi, jaké bývaly nedávno. Veřejná hygiena, taková důležitá složka síly a zdraví, neznámá našim předchůdcům, je předmětem rozumné péče. Neštěstí a utrpení jsou pod ochranou. Věda je všude využívána na zvyšování blahobytu. Znamená to, že jsme dosáhli dokonalosti? To jistě ne. To, co se uskutečnilo, ukazuje, co se dá udělat vytrvalostí, bude-li člověk dostatečně rozumný, aby hledal štěstí v pozitivních a seriózních věcech a nikoliv v utopích, které jej neposouvají dopředu, ale zpátky.

810.

Neexistují postavení, ve kterých životní prostředky vůbec nezávisejí na vůli člověka, a kde je nedostatek těch nejnaléhavějších potřeb důsledkem nevyhnutelnosti?

"To je často krutá zkouška, kterou musí člověk podstoupit, ale věděl, že jí bude vystaven. Jeho zásluha je v podřízení se Boží vůli, neposkytne-li mu intelligence žádný prostředek, jak se dostat z těžkostí. Má-li jej stihnout smrt, má se k ní odhodlat bez reptání. Měl by si pomyslet, že nastala hodina skutečného osvobození. Zoufalství v poslední chvíli jej může připravit o plody jeho odevzdanosti."

811.

Spáchali zločin lidé nucení v určitých kritických situacích obětovat své bližní, aby se sami uživil? Je-li to zločin, zmírňuje jej potřeba žít, kterou jim dává pud sebezáchovy?

"Je záslužnější podstoupit všechny zkoušky života s odvahou a sebezapřením. Je to vražda a zločin, který musí být potrestán dvojnásobně."

812.

Potřebují bytosti v nejvyšších světech také jíst?

"Ano, ale jejich potrava je úměrná jejich charakteru. Pro vaše hrubé žaludky by tyto potraviny nebyly dost výživné. Ony by zas nemohly strávit vaše potraviny."

UŽÍVÁNÍ POZEMSKÝCH STATKŮ

813.

Je užívání pozemských statků právem všech lidí?

"Ano. Bůh nemohl uložit povinnost žít bez poskytnutí prostředků."

814.

Proč přisoudil Bůh pokušení k užívání hmotných statků?

"Aby člověka podnítl k uskutečnění jeho poslání a aby jej zkoušel."

815.

Jaký účel má toto pokušení?

"Rozvíjí rozum člověka, a ten jej má chránit před nemírností."

816.

Mají požitky hranici vytýčenou přírodou?

"Ano, aby vám ukázala hranice nevyhnutelného. Svými přechyby však přichází k přesycení a sami se tím trestáte."

817.

Co si máme myslet o člověku, který hledá ve výstřelcích každého druhu vrchol svých rozkoší?

"Je to ubohá povaha, je potřebné ji litovat a ne závidět jí, protože je blízko smrti!"

818.

Přibližuje se k tělesné anebo duševní smrti?

"K oběma."

Člověk, jenž hledá ve výstřelcích každého druhu vrchol rozkoší, se staví níže než je zvěř, protože zvěř ví, kdy má skončit s uspokojováním potřeb. Zříká se rozumu, který mu Bůh dal jako vůdce. Čím jsou jeho výstřelky větší, tím větší vládu dává svému živočišnému charakteru nad svou duchovní povahou. Choroby, nemohoucnost, ba smrt jsou důsledky zneužívání

a zároveň jsou trestem za porušení Božího zákona.

NEVYHNUTELNOST A NADBYTEK

819.

Jak může člověk rozpoznat hranice nevyhnutelnosti?

"Moudrý člověk je pozná díky intuici. Mnozí je poznají zkušeností na vlastní vrub."

820.

Příroda nevytýčila hranici našich potřeb naší tělesnou stavbou?

"Ano, ale člověk je nenasytý. Zlozvyky však změnilly jeho tělesnou stavbu a vytvořily mu potřeby, které nejsou skutečnými potřebami."

821.

Co si myslet o lidech zmocňujících se bohatství země, aby si zabezpečili nadbytek na úkor těch, kteří trpí nedostatkem?

"Ti neuznávají Boží zákon a budou se muset odpovídat za nouzi, kterou způsobili."

Hranice nevyhnutelného a nadbytečného není stálá. Civilizace vytvořila nevyhnutelnosti, které barbarství nemá. Duchové, kteří diktovali tyto zásady, netvrdí, že civilizovaný člověk má žít jako divoch. Všechno je relativní. Na

všem se má účastnit rozum. Civilizace rozvíjí mravní smysl a zároveň smysl pro dobročinnost, který vede lidi ke vzájemné pomoci. Ti, kteří žijí na úkor bídy jiných, zneužívají dobrodiní civilizace ve svůj prospěch. Jsou civilizovaní pouze zdánlivě, jako je náboženství pro jiné pouze maskou.

DOBROVOLNÉ ODŘÍKÁNÍ. ASKEZE

822.

Jsou součástí pudu sebezáchovy potřeby těla?

"Ano. Bez sil a zdraví nelze pracovat."

823.

Zasluguje si člověk pokárání za pídění se za blahobytem?

"Blahobyť je přirozená touha. Bůh zakazuje pouze jeho zneužívání, které je v rozporu se zákonem sebezáchovy. Nepovažuje pídění se za blahobytem za zločin, není-li dosažen na něčí úkor a nezeslabuje-li vaše mravní nebo tělesné síly."

824.

Dobrovolné odřikání s úmyslem záměrného pokání má v Božích očích nějakou hodnotu?

"Konejte dobře jiným a budete mít větší zásluhu."

825.

Existuje dobrovolné odřikání, které je záslužné?

"Ano, například odřikání od zbytečných rozkoší, protože odpoutává člověka od hmoty a povznáší jeho duši. Záslužné je odolat pokušení, které pobízí k výstřednostem anebo ke zbytečné rozkoši. To znamená ubrat ze svých potřeb, abychom dali těm, kteří mají nedostatek. Je-li odřikání pouze jalové předstírání, je směšné."

826.

Asketický život byl pěstován během celého dávnověku různými národy. Je z nějakého hlediska hodnotný?

"Položte si otázku, komu slouží a budete mít odpověď. Slouží-li pouze tomu, kdo jej pěstuje a brání-li mu v konání dobra, je to sobeckost. Bez ohledu na to, jakou záminkou jej přikrášlíme. Odřikat si a pracovat pro jiné, to je skutečná askese podle křesťanské dobročinnosti."

827.

Předepsané odepírání si některých jídel u rozličných národů je odvodněno?

"Všechno, čím se člověk může živit bez ujmy na zdraví, je dovoleno."

Zákonodárci však mohli zakázat některé pokrmy s užitečným záměrem, a aby svým zákonům dodali víc vážnosti, předložili je jakoby pocházely od Boha."

828.

Živočišná potrava člověka je v rozporu s přírodním zákonem?

"Při vaší tělesné stavbě se maso živí masem, jinak člověk chřadne. Zákon sebezáchovy dává člověku povinnost udržovat svoje síly a zdraví na splnění zákona práce. Musí tedy žít tak, jak to vyžaduje jeho tělesná stavba."

829.

Odepírání si živočišné anebo jiné potravy jako pokání je záslužné?

"Ano, odepřeme-li si ji pro jiné lidi. Bůh však nemůže vidět umrtvování, když chybí seriózní a užitečné odříkání. Proto hovoříme, že ti, kteří si odepírají pouze zdánlivě, jsou pokrytci."

830.

Co je třeba si myslet o znetvořeních vykonaných na lidském anebo zvířecím těle?

"Je to užitečné? To, co je zbytečné, nemůže být Bohu příjemné, a to, co je škodlivé, je mu vždy nepříjemné. Buďte si jisti, že Bůh je citlivý pouze na pocity, které pozdvihují duše k němu. Dodržováním jeho záko-

na se můžete zbavit své pozemské hmoty, a ne jeho porušováním."

831.

Pozdvihují-li nás utrpení tohoto světa podle toho, jakým způsobem je snášíme, pozdvihnou nás i ta utrpení, která vytváříme záměrně?

"Pozvedají nás pouze přirozená utrpení, protože pocházejí od Boha. Záměrná utrpení neslouží ničemu, když nedělají nic pro dobro bližních. Věřte, že ti, kteří si zkracují život nadlidskou drsností, jako to dělají bonzové, fakíři a fanatici většího počtu sekt, krácejí vpřed na své cestě? Proč raději nepracují pro dobro svých bližních? Ať ošatí bídničky, utěší plačícího, pracují za tělesně postiženého, anebo ať si odříkají pro ulehčení nešťastných, pak bude jejich život užitečný a příjemný Bohu. Máme-li v dobrovolných utrpeních, která snášíme, na zřeteli pouze sebe, je to sobectví. Když trpíme za jiné, je to dobročinnost. Takové jsou předpisy Ježíše Krista."

832.

Nemáme-li si vytvářet dobrovolná utrpení, která nejsou vůbec užitečná pro bližní, máme se snažit chránit se před těmi, která předpokládáme anebo nám hrozí?

"Pud sebezáchovy byl poskytnut všem bytostem proti nebezpečím

a utrpení. Bičujte svého ducha a nikoliv své tělo, umrtvujte svou pýchu, potlačte své sobectví podobné hadovi, který vám užírá srdce.

Uděláte tak pro svůj pokrok omnoho více než tělesnými krutostmi, které již nepatří do tohoto století."

V. kapitola

ZÁKON DESTRUKCE

Potřebné a nemístné ničení – Ničivé pohromy – Války – Vražda – Ukrutnost – Souboj – Trest smrti

POTŘEBNÉ A NEMÍSTNÉ NIČENÍ

833.

Je destrukce přírodním zákonem?

"Všechno se musí zničit, aby se narodilo znovu a obrodilo se. To, co nazýváte destrukcí, je pouze proměna, jejímž účelem je obnovení a zlepšení živých bytostí."

834.

Pud destrukce byl tedy dán živým tvorům pro záměry Prozřetelnosti?

"Boží stvoření jsou nástroje, které Bůh používá na to, aby dospěl ke svým záměrům. Živí tvorové se mezi sebou hubí proto, aby se uživil. Má to dva důvody: udržet rovnováhu v rozmnožování, které by se mohlo stát nadměrným a použití zbytků tělesného obalu. Vždy je

však zničen pouze tento obal, který je vedlejší a nikoliv podstatnou částí. Inteligentní princip, který je nezničitelný, se tvoří v rozličných proměnách, které podstupuje."

835.

Když je destrukce nevyhnutelná pro obrození bytostí, proč je příroda obklopuje prostředky na ochranu a sebezáchovu?

"Je to proto, aby destrukce nenastala dřív než je potřebná. Každá předčasná destrukce brzdí rozvoj inteligentního principu. Proto dal Bůh každé bytosti potřebu žít a rozmnožovat se."

836.

Jelikož smrt nás má vysvobodit od útrap tohoto života a přivést k dokonalosti, měli bychom si ji spíše přát než se jí bát. Proč má z ní člo-

věk instinktivní hrůzu způsobující strach ze smrti?

"Člověk se musí snažit prodloužit svůj život, aby splnil své poslání. Proto mu Bůh dal pud sebezáchovy, který ho posilňuje při zkouškách. Bez něho by se často nechal unést malomyslností. Vnitřní hlas odhánějící smrt mu praví, že ještě může udělat něco pro svůj pokrok. Když ho ohrožuje nebezpečí, je to varování, aby mohl využít ve svůj prospěch odklad, který mu Bůh dopřává. Jen nevděčník často za to děkuje své šťastné hvězdě a nikoliv svému Stvořiteli."

837.

Proč položila příroda vedle prostředků sebezáchovy současně také ničivé síly?

"Je to na udržení rovnováhy, na vyvážení."

838.

Je potřeba ničení ve všech světech stejná?

"Je úměrná více či méně materiálnímu stavu světa a ustává s čistším mravním a fyzickým stavem. Ve vyspělejších světech než je váš jsou životní podmínky úplně odlišné."

839.

Nevyhnutelnost ničení bude na Zemi existovat navždy?

"Potřeba ničení u člověka slábne tak, jak duch převažuje nad hmo-

tu. Po hrůzách pustošení následuje mravní a intelektuální rozvoj."

840.

Má člověk ve svém současném stavu neomezené právo hubit zvířata?

"Toto právo je upraveno nevyhnutelností zabezpečení potravy a bezpečnosti. Zneužívání nebylo nikdy právem."

841.

Co si je třeba myslet o ničení přesahujícím hranice nevyhnutelnosti a bezpečnosti, například o honu, jehož cílem je pouze potěšení ze zbytečného zabíjení?

"Jde o převahu zvířecosti nad duchovností. Každé zabíjení přesahující hranice nevyhnutelnosti, je porušením Božího zákona. Zvířata má zabíjet pouze pro svou potřebu. Avšak člověk, který má svobodnou vůli, zabíjí bez nevyhnutelnosti. Bude se muset zodpovídat za zneužívání udělené svobody, protože podlehl svým zlým sklonům."

842.

Mají národy, které přehánějí úzkostlivost týkající se zabíjení zvířat, mimořádnou zásluhu?

"Její hodnotu ničí nešvary jiných typů. V těchto národech je víc pověřivého strachu než opravdové dobroty."

NIČIVÉ POHROMY

843.

Proč sesílá Bůh na lidstvo ničivé pohromy?

"Aby rychleji šlo vpřed. Ničení je nevyhnutelné pro mravní obrodu duchů, kteří nabírají v každém novém životě nový stupeň dokonalosti. Abychom mohli ocenit jeho výsledky, třeba vidět konec. Vy to posuzujete pouze z vašeho osobního hlediska a nazýváte je pohromami kvůli škodám, které vám způsobují. Tyto zvraty jsou však často nevyhnutelné na to, abychom rychleji nastolili lepší řád věcí a v průběhu několika let udělali to, co by si jinak vyžadovalo několik století."

844.

Nemohl by Bůh používat na zlepšení lidstva jiné prostředky než ničivé pohromy?

"Používá je denně, protože každému dal možnost zdokonalovat se poznáním dobra a zla. Člověk to však nevyužívá. Jeho pychu třeba potrestat, aby pocítil svou nemožnost."

845.

V těchto pohromách hyne dobrý člověk stejně jako zlý, je to spravedlivé?

"Během života člověk všechno vztahuje na své tělo. Po smrti však pře-

mýšlí jinak, život těla je ničím. Století vašeho světa je jenom zábleskem věčnosti. Tedy utrpení několika městů či dnů nejsou ničím. Je to pro vás poučení, které vám poslouží v budoucnosti. Skutečným světem je svět duchů, který existoval před všemi a přežije všechno. Duchové jsou Božími dítkami a jsou předmětem celé jeho péče. Těla jsou pouze převleky, v nichž se na světě zjevují. Při velikých katastrofách, které hromadně ničí lidi, je to jako ve vojsku, kde se během války derou a ztrácejí jeho šaty. Generál si dělá větší starosti o své vojáky než o jejich oděv."

846.

Ale obětí těchto pohrom jsou přece jen oběťmi?

"Kdybychom život považovali za to, čím je, jak je bezvýznamný vzhledem k nekonečnu, připisovali bychom mu méně důležitosti. Tyto oběti najdou v jiném životě širokou náhradu za svoje utrpení, dokážou-li je snést bez reptání."

Ať už smrt nastane v pohromě anebo pro obyčejnou příčinu, když nastane hodina odchodu, smrt je nevyhnutelná. Jediný rozdíl je, že při pohromách odchází najednou víc lidí.

Kdybychom se mohli v myšlenkách pozvednout nad lidstvo a ce-

lé ho obsáhnout, tyto hrozné pohromy by se nám jevily pouze jako krátké bouřky v osudu světa.

847.

Mají ničivé pohromy navzdory útrapám, které zapříčiňují, nějaký fyzický účel?

"Ano, někdy změní stav krajiny, ale dobro, které z toho vyplývá často pocítují až následující generace."

848.

Nejsou pohromy pro člověka také mravními zkouškami, které ho stavějí proti těm nejkrajnějším nutnostem?

"Pohromy jsou zkoušky, které poskytují člověku příležitost cvičit si inteligenci, projevit trpělivost a odevzdanost do vůle Boží. Dokonce jej nutí projevit smysl pro sebeobětování, nezištnost a lásku k bližním, neovládá-li jej sobectví."

849.

Je člověku dáno odvrátit neštěstí, kterými je postižen?

"Ano, částečně, ale nikoliv tak, jak se to obyčejně chápe. Mnohá neštěstí jsou následky jeho bezstarostnosti. Postupně, jak nabývá znalosti a zkušenosti, může je odvrátit, to jest předejít jim, umí-li zkoumat jejich příčiny. Mezi zly postihujícími lidstvo jsou také těžkosti řízené Prozřetelností. Jejich následky více nebo méně pocítí každý jedinec.

Proti těmto neštěstím se může člověk postavit pouze odevzdaně do vůle Boží."

Mezi ničivé pohromy, které jsou přírodní a nezávislé na vůli člověka, je potřebné zařadit v první řadě mor, hladomor, záplavy, nečas osudný pro plody země. Díky vědě, řemeslům, zdokonalování zemědělství, střídavému osevu a zavlažování, zkoumání hygienických podmínek člověk našel možnost zneškodnit, anebo alespoň zmírnit, mnohá neštěstí. Krajiny kdysi postižené hroznými pohromami jsou dnes před nimi chráněny. Co tedy neudělá člověk pro svůj materiální blahobyt, když bude umět využít ve svůj prospěch celou vynalézavost své inteligence a když bude umět spojit starost o vlastní sebezáchovu s pocitem skutečné lásky k bližním?

VÁLKY

850.

Jaká příčina nutí člověka k válce?

"Převaha živočišného charakteru nad duchovním a uspokojování vášní. V barbarském stavu znají národy pouze právo silnějšího. Proto je pro ně válka normální jev. Jak se člověk vyvíjí, stává se válka méně

ně častou, protože se vyhýbáme jejím příčinám. Když je nevyhnutelná, umí spojit lidstvo."

851.

Zmizí jednou války z povrchu zemského?

"Ano, když lidé pochopí spravedlivost a budou dodržovat Boží zákon. Pak budou všichni lidé bratři."

852.

Jaký cíl měla Prozřetelnost, když udělala válku nevyhnutelnou?

"Svobodu a pokrok."

853.

Má-li být důsledek války svoboda, jak je možné, že jejím cílem a výsledkem je často útlak?

"Je to přechodný útlak, aby se lidé zmírnili a byli ochotni rychleji dospět ke svobodě."

854.

Co si máme myslet o člověku, který podnítl válku pro svůj prospěch?

"To je skutečný viník a bude potřebovat mnoho životů na odčinění všech vražd, jichž byl příčinou. Bude se odpovídat za každého člověka, jehož smrt způsobil na uspokojení své ctižádosti."

VRAŽDA

855.

Je vražda v Božích očích zločin?

"Ano, veliký zločin. Kdo vezme život svému bližnímu, poruší jeho zkoušku anebo posláni a v tom vězí zlo."

856.

Má vražda vždy stejný stupeň provinění?

"Bůh je spravedlivý. Odsuzuje více úmysl než čin."

857.

Odpouští Bůh vraždu v případech sebeobran?

"Může ji omluvit pouze nevyhnutelnost. Můžeme-li si však život zachránit, aniž bychom poškodili život útočníka, musíme tak udělat."

858.

Je člověk vinen za vraždy, které spáchá během války?

"Nikoliv, když je k tomu násilně přinucen. Je však vinen, za napáchané krutosti."

859.

Kdo je více vinný v Božích očích, vrah rodičů anebo vrah dítěte?

"Oba jsou stejně vinní, protože každá vražda je zločin."

860.

Jak je možné, že u některých vyspělých národů patří vražda novorozenců ke zvykům a je schválena zákonodárstvím?

"Intelektuální rozvoj nesouvisí s potřebou doby. Duch s vynikající inteligencí může být zlý, protože žil často bez zlepšování se, ačkoliv má vědomosti."

UKRUTNOST

861.

Může smysl pro ukrutnost souviset s instinktem ničení?

"Vždy je důsledkem špatného charakteru."

862.

Proč je ukrutnost převládajícím znakem primitivních národů?

"U primitivních národů má hmota převahu nad duchem. Oddávají se zvířecím pudům a jelikož mají pouze potřeby jako jsou potřeby tělesného života, myslí pouze na svou sebezáchovu, a to je obyčejně dělá ukrutnými. Kromě toho národy, jejichž rozvoj je nedokonalý, jsou ovládány stejně nedokonalými duchy, kteří jsou jim sympatičtí, pokud tento vliv nezničí anebo nezmiří vyspělejší národy."

863.

Nevyplývá krutost z nedostatku mravního citu?

"Mravní cit není rozvinut, ale nechybí, protože v zásadě existuje ve všech lidech. Právě tento mravní cit z nich později udělá dobré a lidské bytosti. Existuje tedy také u divocha, ale nachází se v něm podobně jako se základní složka parfému nachází v klíčku květu dřív než se rozvine."

Všechny vlastnosti se v člověku nacházejí buď v nevyvinutém anebo skrytém stavu. Rozvíjejí se podle okolností. Nadměrný rozvoj jedné zastavuje anebo zničí rozvoj ostatních. Krajní vybičování materiálních sklonnů potlačí mravní cit a rozvoj mravního citu pomalu zeslabuje živočišné vlastnosti.

864.

Jak je možné, že mezi lidmi nejtypičtější civilizace se nacházejí občas stejně kruté bytosti jako jsou divoši?

"Stejně jako se na stromě obtěžkaném zdravými plody nacházejí také zakrnělé plody. Lze říci, že jsou to divoši, pro které je civilizace pouze maskou, anebo že jsou to vlci zatoulaní do ohrady. Duchové nižšího řádu a velice zaostalí duchové se mohou vtělit mezi vyspělé lidi

v naději, že sami pokročí. Je-li však zkouška příliš těžká, převahu získá primitivní charakter."

865.

Bude jednou společenství dobrých lidí zbaveno zlých bytostí?

"Lidstvo se vyvíjí. Lidé, ovládaní pudů zla, nehodící se mezi dobré, pomalu zmizí podobně jako se zrna proséváním zbaví nečistot. Znovu se zrodí v jiném obalu a jelikož budou mít více zkušeností, lépe budou chápat rozdíl mezi zlem a dobrem. Je to podobné jako v rostlinách a zvířatech, které se člověk naučil zdokonalovat a rozvíjí u nich nové vlastnosti. Zdokonalování je dovršeno až po několika generacích. To je obraz rozličných životů člověka."

SOUBOJ

866.

Může být souboj považován za případ sebeobrany?

"Nikoliv. To je vražda a nesmyslný zvyk hodný barbarů. S vyspělejší a mravnější civilizací člověk pochopí, že souboj je stejně nesmyslný jako boje, které se kdysi považovaly za Boží války."

867.

Přijme-li souboj člověk, znající vlastní slabost, i když ví, že podlehně? Má jej považovat za vraždu?

"To je sebevražda."

V každém případě, i když jsou šance stejné, účastník souboje hřeší, protože chladně a vědomě ukládá o život svého bližního a zbytečně riskuje svůj život, aniž by to někomu prospělo.

868.

Jakou hodnotu má to, co při souboji nazýváme věcí cti?

"Je to nadutost a samolibost. To jsou dvě rány lidstva."

869.

Nejsou však případy, ve kterých čest opravdu zavazuje a kde by odmítnutí bylo zbabělostí?

"To závisí na mravech a zvycích. Každá krajina a každé století se na to dívá jinak. Když budou lidé lepší a pokročilejší v mravnosti, pochopí, že skutečná věc cti je nad pozemskými vášněmi a že křivda se nenapravuje zabíjením."

Šlechetnější a opravdu čestné je přiznat si vinu, nemáme-li pravdu, anebo odpustit, je-li co. Ve všech případech nedbat na urážky, neboť se nás nemohou dotknout.

TREST SMRTI

870.

Zmizí jednou trest smrti z lidského právního řádu?

"Trest smrti nesporně zanikne a jeho zrušení bude znamenat pokrok lidstva. Lidé již nebudou muset být souzeni lidmi. Hovořím o době, která je od vás ještě dost vzdálená."

Společenský pokrok je ještě nesporně velice neuspokojivý. Byli bychom však vůči moderní společnosti nespravedliví, kdybychom neviděli pokrok v omezení trestu smrti u nejvyspělejších národů a v tom, na jaký druh zločinů se jeho uplatnění omezuje. Jestliže lidskost, s jakou se se zločincem zachází, porovnáme s praktikami nedávných dob, nemůžeme neuznat progresivní cestu, kterou lidstvo kráčí.

871.

Pud sebezáchovy dává člověku právo chránit si svůj život. Neuplatňuje toto právo, když ze společnosti odstraní nebezpečného jedince?

"Jsou jiné způsoby, jak se chránit před nebezpečím než zabíjet. Kromě toho zločinci třeba otevřít dveře k pokání a nikoliv je před ním zavřít."

872.

Může-li být trest smrti odstraněn z civilizované společnosti, nebyl v méně vyspělých časech nevyhnutelností?

"Nevyhnutelnost není to správné slovo. Člověk si vždy myslí, že něco je nevyhnutelné, neumí-li vymyslet nic lepšího. Jak se rozvíjí, lépe chápe, co je spravedlivé a co není a odmítá výstřednosti páchané v časech nezralosti ve jménu spravedlivosti."

873.

Je omezení případů, ve kterých se uplatňuje trest smrti příznakem pokroku civilizace?

"Samozřejmě. Nebouří se váš duch při čtení opisů lidských jatek, jaké kdysi vykonávali ve jménu spravedlivosti a na počest Boha? A při opisech muk, která musel odsouzený podstoupit, aby z něho pomocí krajního utrpení dostali přiznání zločinu, který často nespáchal? Kdybyste žili v těch dobách, to všechno byste považovali za přirozené a kdybyste byli soudcem, konali byste stejně. To, co se v určité době zdálo spravedlivé, se v jiné době zdá barbarské. Pouze Boží zákony jsou věčné. Lidské zákony se mění s pokrokem. A ještě se budou měnit, až dokud nebudou uvedeny do souladu s Božími zákony."

874.

Ježíš řekl: Kdo zabil mečem, zahyne mečem. Není smrt uvalená na vraha uplatněním tohoto trestu?

"Pozor! Tato slova jste, jako mnoho jiných, nepochopili. Trest odplaty je Boží spravedlivost, on ji uplatňuje. Vy všichni v každé chvíli podstupujete tento trest, protože jste trestáni tím, čím jste zhřešili v tomto anebo v jiném životě. Kdo způsobil utrpení svým bližním, bude v postavení, kdy sám pocítí to, co sám způsoboval. Takový je smysl těchto Ježíšových slov. Neřekl vám však také toto: Odpouštějte svým

nepřátelům? Neučil vás prosit Boha o odpuštění vašich provinění, jako je odpouštěte vy?"

875.

Co si myslet o trestu smrti uvaleném v Božím jménu?

"Znamená to nahradit Boha ve spravedlnosti. Kdo takto koná, ukazuje, jak málo chápe Boha a musí ještě mnoho odčinit. Trest smrti je zločin, když je uplatněn v Božím jménu. Ti, kteří jej vynášejí, jsou za něho odpovědni jako za vraždu."

VI. kapitola

SPOLEČENSKÝ ZÁKON

**Potřeba společenského života -
Osamělý život. Slib mlčení
- Rodinná pouta**

**POTŘEBA
SPOLEČENSKÉHO
ŽIVOTA**

876.

Je společenský život přirozený?

"Nepochybně. Bůh stvořil člověka pro společenský život. Nedal mu nadarmo řeč a všechny ostatní schopnosti potřebné pro společenský život."

877.

Je úplná izolace v rozporu s přírodním zákonem?

"Ano, protože člověk hledá instinktivně společnost a všichni musejí vzájemně pomáhat a přispívat k jejímu pokroku."

878.

Člověk toužící po společnosti se podřizuje pouze osobnímu pocitu, anebo se v něm skrývá všeobecnější cíl Prozřetelnosti?

"Člověk se musí vyvíjet. Nemůže to udělat sám, protože nemá všechny schopnosti, potřebuje styk s jinými lidmi. V izolaci otupuje a chřadne."

Žádný člověk nemá všechny schopnosti. Doplnuje si je navzájem společenským sdružováním, aby si zabezpečil blahobyt a rozvoj. Lidé se vzájemně potřebují a proto jsou stvořeni k životu ve společnosti a nikoliv v osamělosti.

OSAMĚLÝ ŽIVOT. SLIB MLČENÍ

879.

Společenský život je tedy jako všeobecná zásada přirozený. Avšak jelikož také všechny náklonnosti jsou přirozené, proč by měl být sklon k úplné izolaci odsouzeníhodný, nachází-li v něm člověk uspokojení?

"Je to uspokojení sobce. Jsou také takoví lidé, které uspokojuje opíjení se. Bohu nemůže být milý život, kterým se odsuzujeme k neužitečnosti."

880.

Co si máme myslet o lidech žijících v úplném odloučení, aby unikli škodlivému styku se společností?

"Je to dvojnásobné sobectví."

881.

Není však tato odloučenost záslužná, je-li jejím cílem pokání v dobrovolném, namáhavém odříkání?

"Nejlepším pokáním je dělat více dobra než zla. Tím, že se člověk vyhne jednomu zlu, upadne do druhého, protože zapomíná na zákon lásky a dobročinnosti."

882.

Co si myslet o těch, kteří se společnosti vyhýbají proto, aby se věnovali ubohým nešťastníkům?

"Tito se pozvedají ponížením. Mají dvojnásobnou zásluhu za povznesení se nad materiální požitky a za konání dobra uskutečňováním zákona práce."

883.

A ti, kteří v odloučení hledají klid, který si vyžadují určité práce?

"To není úplná odloučenost sobce, protože se od společnosti neizolují, vždyť pro ni pracují."

884.

Co je třeba si myslet o slibu mlčení, který předepisují některé sekty od nejstaršího dávnověku?

"Ptejte se spíš, zda je řeč přirozená a proč vám ji Bůh dal. Bůh odsuzuje zneužívání a ne používání schopností, které udělil. Avšak mlčení je užitečné, protože v něm rozjímáte, váš duch se stává svobodnějším a může vstoupit do styku s námi. Avšak slib mlčení je hloupost. Ti, kteří se na toto dobrovolné odříkání dívají jako na ctnostné činy, mají nesporně dobrý úmysl. Mýlí se však, protože nechápou dostatečně opravdové Boží zákony."

Slib absolutního mlčení, stejně jako slib žít v ústraní, zbavuje člověka společenských styků, které mu mohou poskytnout příležitost konat dobro a uskutečnit zákon rozvoje.

RODINNÁ POUTA

885.

Proč mláďata zvířat nepoznávají své rodiče, když už jejich péči nepotřebují?

"Zvířata žijí materiálním a ne mravním životem. Principem něžnosti matky k mláďatům je pud zachování tvorů, které přivedla na svět. Když se tyto tvorové stanou soběstačnými, její úloha je splněna, příroda od ní víc nežádá. Proto je opouští, aby se starala o další."

886.

Z toho, že zvířata opouštějí svoje mláďata, někteří lidé vyvozují, že rodinné svazky jsou u člověka

pouze výsledkem společenských mravů a nikoliv přirodního zákona. Co si o tom máme myslet?

"Člověk má jiný úděl než zvířata, proč se tedy k nim přirovnává? Člověk má také něco jiného než tělesné potřeby. Má potřebu se rozvíjet. Společenské závazky jsou nevyhnutelné k pokroku a rodinná pouta upevňují společenská pouta. Proto jsou rodinná pouta přirodním zákonem. Bůh chtěl, aby se takto lidé naučili milovat se jako bratři."

887.

Jaký důsledek by mělo pro společnost uvolnění rodinných pout?

"Zvýšení sobeckosti."

VII. kapitola

ZÁKON VÝVOJE

**Přirozený stav - Postup vývoje -
Degenerované národy - Civilizace
- Pokrok lidského právního řádu -
Vliv esoteriky na vývoj**

PŘIROZENÝ STAV

888.

Přirozený stav a přírodní zákon je totéž?

"Nikoliv. Přirozený stav je prvotní stav. Civilizace je neslučitelná s přirozeným stavem, zatímco přírodní zákon přispívá k vývoji lidstva."

Přirozený stav je dětský věk lidstva a výchozí bod jeho intelektuálního a mravního rozvoje. Člověk je schopen zdokonalování a nese v sobě zárodek svého zlepšení. Není předurčen žít věčně v přirozeném stavu ani v dětství. Přirozený stav je přechodný, člověk z něho vychází pomocí vývoje a civilizace. Naproti tomu přírodní zákon řídí celé lidstvo. Člo-

věk se zlepšuje úměrně tomu, o co lépe chápe a žije podle tohoto zákona.

889.

Člověk má v přirozeném stavu méně potřeb a nemá tedy všechna trápení, která si vytváří ve vyspělejších stavech. Co je třeba si myslet o názoru lidí, kteří tento stav pokládají za stav nejdokonalejšího blaha na Zemi?

"Je to blaho zvířete. Jsou lidé, kteří to nechápou. Je to štěstí na způsob zvířat. Také děti jsou šťastnější než dospělí lidé."

890.

Může člověk upadnout zpátky do přirozeného stavu?

"Nikoliv. Člověk se musí neustále vyvíjet a nemůže se vrátit zpátky do dětství. Vyvíjí se proto, že to chce Bůh. Myslet si, že se může vrátit ke svému původnímu stavu by bylo popíráním zákona vývoje."

POSTUP VÝVOJE

891.

Čerpá člověk sílu k vývoji sám ze sebe, anebo je pokrok produktem učení?

"Člověk se přirozeně rozvíjí sám, ale ne všichni se vyvíjejí stejným způsobem. Ti nejpokročilejší napomáhají k vývoji ostatních společenským stykem."

892.

Následuje mravní pokrok vždy za intelektuálním pokrokem?

"Je jeho důsledkem, ale nemusí následovat za ním okamžitě."

893.

Jak může vést intelektuální pokrok k mravnímu pokroku?

"Když člověk pochopí, co je dobré a co špatné, může se rozhodnout. Rozvoj svobodné vůle následuje za rozvojem inteligence a zvyšuje odpovědnost za jeho skutky."

894.

Jak je tedy možné, že ty nejvyspělejší národy jsou často nejzkaženější?

"Zdokonalení je cíl, ale národy stejně jako jednotlivci k němu dospívají pouze krok za krokem. Pokud se v nich nevyvine mravní smysl, mohou svou inteligenci využívat na konání zla. Mravnost a inteligence jsou dvě síly, které dospějí k rovnováze."

895.

Může člověk zastavit postup vývoje?

"Nikoliv, ale někdy ho může přibrzdit."

896.

Co si máme myslet o lidech, kteří se pokoušejí zastavit pokrok a přinutit člověka k úpadku?

"Jsou to ubohé bytosti, které Bůh potrestá. Zničí je přívál, který chtějí zastavit."

Jelikož pokrok je údělem lidského charakteru, není v moci nikoho postavit se mu na odpor. Je to pohybová síla, kterou mohou špatné zákony zpomalit, ale nemohou ji zastavit. Když se tyto zákony pro ni stanou nesnesitelnými, zničí je spolu s těmi, jež se pokoušejí zachovat je. Tak to bude do té doby, pokud člověk ne-

uvede do souladu své zákony s Boží spravedlivostí, která chce dobro pro všechny a nikoliv zákony stanovené mocnými na úkor slabších.

897.

Jaký dopad na pokrok mají lidé, kteří brzdí vývoj s dobrým úmyslem a věří, že jej podporují, protože jej vidí ze svého hlediska?

"Je to jak malý kamínek položený pod kolo velkého vozu. Nemůže mu zabránit v pokroku."

898.

Zdokonalování lidstva je vždy postupné a pomalé?

"Pravidelný a pomalý vývoj vyplývá z nevyhnutelnosti, když ale nějaký národ nevykazuje pokrok dost rychle, Bůh mu z času na čas způsobí fyzický, anebo mravní otřes, který jej promění."

Člověk nemůže zůstat věčně v nevědomosti, musí jednou dospět k cíli a nevyhnutelně se poučí. Mravní i sociální revoluce pronikají pouze pomalu mezi lidi. Klíčí celá století, pak najednou propuknou a zbourají červotočem prožraná zřízení minulosti, která již nejsou v souladu s novými potřebami a touhami.

Člověk často vidí v těchto prudkých otřesech pouze okamžitý nepořádek a zmatek, které zasahují

jeho materiální zájmy. Kdo svoje myšlenky povznese nad osobní prospěch a obdivuje záměry Prozřetelnosti, udělá ze zla dobro. Po rozvratu bouřka ozdraví ovzduší.

899.

Lidská zkaženost je velká a z mravního hlediska se nezdá, že by ustupovala.

"To není pravda. Člověk dosahuje pokroku, protože lépe chápe co je špatné a každý den odstraňuje nesváry. Na pochopení dobra a reforem je nevyhnutelný nadbytek zla."

900.

Co je největší překážkou pokroku?

"Pýcha, sobectví, pokud jde o mravní pokrok, protože intelektuální vývoj postupuje pořád dál."

Tento stav věcí však potrvá nějakou dobu. Změní se, až bude člověk lépe chápat, že kromě hmotných požitků existuje neporovnatelně větší a mnohem trvalejší blaho."

Existují dva druhy vývoje, které se vzájemně podporují a přece nekrácejí bok po boku. Je to intelektuální a mravní vývoj. První z nich dostává u civilizovaných národů všechnu chtěnou podporu a dosáhl už dnes vysokého stupně. Chybí již pouze to, aby také druhý dosáhl stejné úrovně. Když však porovnáme společenské zvy-

ky v rozmezí několika století, museli bychom být slepí, kdybychom popírali mravní pokrok.

DEGENEROVANÉ NÁRODY

901.

Dějiny nám ukazují množství rozvrácených národů, které znovu upadly do barbarství. Kde je v těchto případech pokrok?

"Když domu hrozí zřícení, je potřebné jej zbourat, aby se mohl postavit nový, pevnější a pohodlnější. Pokud se však znovu nevybuduje, bude v něm panovat zmatek."

Duchové vtělení do tohoto degenerovaného národa nejsou stejní jako ti, kteří jej vytvářeli v době jeho lesku. Ti, kteří vyspěli, odešli k dokonalejším národům. Méně vyspělí přišli na jejich místo, a opustí jej, když se zdokonalí."

902.

Nejsou rasy, které se svou povahou vzpírají pokroku?

"Ano, jsou takové, ale ty se každý den tělesně ničí."

903.

Jaký bude osud duší, které oživují tyto rasy?

"Jako všechny ostatní, také ony dospějí k dokonalosti po prožití jiných

životů. Bůh nezapomíná na nikoho."

904.

Takže ti nejcivilizovanější lidé mohli být divochy a lidožrouty?

"Ano, všichni byli jednou takoví."

905.

Národy jsou kolektivní individuality, které procházejí jako jednotlivci dětstvím, dospělostí a starobou. Nevylučuje tato pravda potvrzena dějinami představu, že nejvyspělejší národy tohoto století budou mít stejný úpadek a konec jako ty dávnověké?

"Národy žijící pouze tělesným životem, jejichž velikost je založená pouze na síle a rozloze, se rodí, rostou a umírají, protože síla národa se vyčerpá jako síla člověka. Národy, jejichž sobecké zákony nepodporují rozvoj vědomostí a lásku k bližnímu umírají, protože vědomosti ničí temno a lásku k bližnímu ničí sobectví. Národy však mají stejně jako jednotlivci také duševní život. Ti, jejichž zákony jsou v souladu s věčnými zákony Stvořitele, budou žít a stanou se pochodní jiných národů."

906.

Spojí jednou pokrok všechny obyvatele Země do jednoho národa?

"Nikoliv do jednoho národa, to je nemožné, protože z rozmanitosti ovzduší vznikají rozličné zvyky a potřeby tvořící národnosti. Proto budou vždy potřebovat zákony přizpůsobené těmto zvykům a potřebám. Láska k bližnímu však nezná zeměpisné šířky a nedělá rozdíly mezi různou barvou lidí. Když bude Boží zákon všude základem lidských zákonů, národy budou vůči sobě pěstovat lásku stejně jako jednotlivci mezi sebou. Pak budou též žít šťastně a v míru, protože nikdo se nebude snažit ublížit svému sousedovi, ani žít na jeho úkor."

Lidstvo dělá pokroky díky jedincům, kteří se pomalu zdokonalují a vzdělávají. Když je takových lidí převaha, vedou ostatní. Z času na čas se mezi nimi objeví géniové, kteří vyvolají nadšení a za několik let pohnou národ o století dopředu.

Dobří lidé vynakládají chvályhodné úsilí, aby mravně a intelektuálně pozvedli národ. Přetvořený národ bude šťastnější na tomto, a také na druhém světě. Ti, kteří žili v barbarských časech, se mohou vrátit do civilizované doby ve stejném anebo v jiném národu. Z toho vyplývá, že všichni mají prospěch ze vzestupného postupu.

CIVILIZACE

907.

Je civilizace pokrokem, anebo jak tvrdí někteří filozofové, úpadkem lidstva?

"Je to nekonečný rozvoj. Člověk z dětství nepřechází do dospělosti najednou."

908.

Je rozumné odsuzovat civilizaci?

"Odsuzujte spíše ty, kteří ji zneužívají."

909.

Očistí se jednou civilizace od zla, které zapříčinila?

"Ano, když bude mravnost stejně rozvinutá jako intelekt. Plod nemůže předcházet květu."

910.

Proč civilizace neuskuteční hned všechno dobro, které by mohla vytvořit?

"Protože lidé ještě nejsou připraveni ani ochotni dosáhnout tohoto dobra."

911.

Není to také proto, že vytvářením nových potřeb se vyvíjejí také nové vášně?

"Ano, a také proto, že ne všechny schopnosti ducha se rozvíjejí současně. Všechno potřebuje svůj čas.

Nemůžete očekávat dokonalé výsledky od nedokonalé civilizace."

912.

Podle jakých znaků lze poznat dokonalou civilizaci?

"Poznáte ji podle mravního rozvoje. Myslíte si o sobě, že jste mravně vyspělí pouze proto, že jste udělali veliké objevy a úžasné vynálezy, protože jste lépe oblečení a bydlíte lépe než divoši? Právo nazývat se civilizovanými budete mít až tehdy, když z vaší společnosti odstraníte nedostatků, které ji zneuctvují a budete žít jako bratři. Až do té doby jste pouze osvícenskými národy, které prošly pouze první fází civilizace."

Jako všechno, také civilizace má své stupně. Nedokonalá civilizace je přechodný stav plodící zvláštní zla, původně neznámá. Představuje však také přirozený a potřebný pokrok, který s sebou přináší nápravu. Jak se civilizace zdokonaluje, ukončí některé špatnosti, jež zplodila.

Ze dvou národů, které dospěly na vrchol společenského žebříčku, se může nazývat civilizovanějším v pravém slova smyslu ten, ve kterém nacházíme méně sobectví, chamtivosti a nadutosti, více intelektuálních a mravních než materiálních obyčejů, svobodnější rozvoj inteligence, více dobroty,

upřímnosti, laskavosti a vzájemné velkodušnosti. Je to ten národ, který má nejméně zakořeněny třídní a rodové předsudky, jež jsou neslučitelné se skutečnou láskou k bližnímu. Zákony, které jsou stejné pro všechny, kde se spravedlnost vykonává s nejménší předpojatostí. Národ, ve kterém slabý vždy najde podporu proti silnému. Ten národ, ve kterém je nejméně nešťastných a kde si je každý člověk jistý, že nebude trpět nouzí.

POKROK LIDSKÉHO PRÁVNÍHO ŘÁDU

913.

Mohla by být společnost řízená výlučně přírodními zákony, bez pomoci lidských zákonů?

"Mohla, kdybychom je dobře chápali a chtěli podle nich žít, pak by stačily. Jelikož každá společnost má své požadavky, potřebuje zvláštní zákony."

914.

Co je příčinou nestálosti lidských zákonů?

"V barbarských časech si zákony stanovovali podle svých potřeb ti nejsilnější. Když lidé lépe pochopili spravedlivost, bylo je nutné změnit. Lidské zákony jsou o to nestálější,

čím více se přibližují ke skutečné spravedlnosti."

Civilizace vytvořila pro člověka nové potřeby související se společenským postavením, které získal. Práva a povinnosti tohoto postavení musel upravit lidskými zákony. Avšak pod vlivem svých vášní často vytvořil neskutečná práva a povinnosti, které přírodní zákon zavrhuje a národy je ze svých zákonů odstraňují tak, jak se rozvíjejí. Přírodní zákon je neměnný a stejně platný pro všechny. Lidský zákon je proměnlivý a rozvíjí se postupně. Pouze on mohl v počátcích společnosti schválit právo silnějšího.

915.

Není přisnost zákonů nevyhnutelnou součástí společnosti?

"Zkažená společnost nesporně potřebuje přísnější zákony. Žel, tyto zákony připisují větší důležitost potrestání zla, když je již vykonáno než odstranění příčiny zla. Pouze výchova může napravit lidi. Potom budou potřebovat tak přísné zákony."

916.

Co může člověka přimět ke změně zákonů?

"To přirozeně závisí na vlivu lidí, kteří vedou člověka k pokroku. Již jej změnil a ještě jej změní mnohokrát."

VLIV ESOTERIKY NA VÝVOJ

917.

Stane se esoterika všeobecnou vírou anebo zde bude pouze pro několik lidí?

"Nesporně se stane všeobecnou vírou a vyznačí novou éru v dějinách lidstva, protože přišel čas, aby se zařadila mezi lidské vědomosti. Bude však muset podstoupit velké boje spíše proti zřetelnosti než proti přesvědčení. Není třeba zastírat, že jsou lidé, kteří mají zájem bojovat proti ní pouze ze samolibosti, druzí pro úplně materiální příčiny."

Představy se mění vždy zdlouhavě a nikdy najednou. Z generace na generaci slábnou a nakonec pomalu zaniknou spolu s těmi, kteří je vyznávají. Nahradí je jiní jednotlivci nasáknutí novými principy, stejně jak se to odehrává s politickými myšlenkami. Podívejte se na pohanství. Dnes již nikdo nevyznává náboženské představy těch dob. Přece zanechaly své stopy několik století po nastolení křesťanství. Setřít je mohla pouze úplná obnova lidí. Stejně tomu bude s esoterikou. Znamená velký pokrok, ale ještě dvě-tři generace přetrvá zárodek nedůvěry, kterou rozptýlí pouze čas. Její postup bu-

de však rychlejší než byl postup křesťanství, protože se opírá právě o křesťanství, které jí otevírá cesty. Křesťanství muselo bourat, esoterika bude pouze budovat.

918.

Jak může esoterika přispět k pokroku?

"Zničením materialismu, který je jedním z morů společnosti. Objasní lidem, kde je jejich skutečný prospěch. Jelikož budoucí život již nebude zastřen pochybnostmi a tajemstvím, člověk pochopí lépe, že svou budoucnost si může zabezpečit přítomností. Zničí předsudky náboženství, kast a ras a naučí lidi velké soudržnosti, která je má sjednotit jako bratry."

919.

Esoterika hned zvítězí nad bezstarostností lidí a nad jejich lpením na materiálních věcech?

"Velmi málo bychom znali lidi, kdybychom si mysleli, že by je nějaká záležitost mohla změnit jako by zázrakem. Myšlenky se mění pomalu a na smazání stop po starých zvyklostech jsou potřebné generace. Proměna může tedy nastat pouze časem, postupně a krok za krokem. Část závoje se rozplyne s každou generací. Esoterika jej přichází odstranit úplně. Když se jejím účinkem napravit u jednoho člověka

pouze jediná chyba, bude to první krok vpřed, který mu ulehčí další."

920.

Proč neučili duchové předcházející generace to, co učí dnes?

"Děti neučíte tomu, čemu učíte dospělé. Novorozenci nedáváte stravu, kterou by nemohl strávit. Všechno má svůj čas. Duchové učili moc věcí, lidé je však nepochopili anebo je překroutili, ale nyní je mohou pochopit. Svým i když neúplným učením připravili půdu na zasetí zrna, které dnes přinese plody."

921.

Když má esoterika znamenat pokrok lidstva, proč se duchové o tento pokrok neusilují takovými zjevnými projevy, aby se dosáhlo přesvědčení také u těch nejméně věřících lidí?

"Chtěli byste zázraky, vždyť Bůh je plný přehršlemi rozsévá pod vaše nohy. Ještě stále máte lidi, kteří jej popírají. Přesvědčil Kristus své současníky zázraky, které vykonal? Zda nevidíte, že lidé dnes popírají ty nejzjevnější věci odehrávající se před jejich očima? Což nemáte takové, kteří tvrdí, že by nevěřili, i kdyby viděli. Nikoliv, Bůh nechce lidi zvrátit zázraky. Ve své dobrotě jim chce nechat zásluhu, aby se přesvědčili rozumem."

VIII. kapitola

ZÁKON ROVNOSTI

**Vrozená rovnost – Nerovnost
schopností – Společenská nerovnost
– Majetková nerovnost – Zkoušky
bohatství a bídy – Rovnoprávnost
mužů a žen – Rovnost před smrtí**

VROZENÁ ROVNOST

922.

Jsou si před Bohem všichni lidé rovni?

"Ano, všichni směřují k jednomu cíli a Bůh své zákony stvořil pro všechny. Často říkáte, že slunce září pro všechny. Vyslovujete tím větší a všeobecnější pravdu než si myslíte."

Všichni lidé jsou podřízeni stejným přírodním zákonům. Všichni se rodí stejně slabí, trpí stejnými bolestmi a tělo boháče se rozloží stejně jako tělo bídáka. Bůh tedy nedal žádnému člověku vrozenou nadřazenost ani narozením ani

smrtí. Všichni jsou si před ním rovni.

NEROVNOST
SCHOPNOSTÍ

923.

Proč Bůh nedal stejné schopnosti všem lidem?

"Bůh stvořil všechny duchy stejné, každý z nich však žil více nebo méněkrát a tedy více či méně dosáhl. Rozdíl je v stupni jejich zkušenosti a v jejich vůli, kterou je svobodné rozhodování. Proto se někteří zdokonalují rychleji, což jim dává rozličné schopnosti. Směs schopností je potřebná, aby mohl každý napo-

SPOLEČENSKÁ
NEROVNOST

925.

Nerovnost společenského postavení je přírodní zákon?

"Nikoliv. Společenská nerovnost je dílo člověka a nikoliv dílo Boha."

926.

Zanikne jednou tato nerovnost?

"Zanikne spolu s převahou pýchy a sobectví. Nastane den, kdy se lidé již nebudou na sebe dívat jako na více anebo méně čisté. Pouze duch je více či méně čistý, a to nesouvisí s jeho společenským postavením."

927.

Co si máme myslet o těch, kteří zneužívají nadřazenost svého společenského postavení na utiskování slabších ve svůj prospěch?

"Běda jim! Budou také utiskováni, když na ně přijde řada. Znovu se zrodí do života, ve kterém budou muset snášet všechno, co způsobovali sami."

MAJETKOVÁ
NEROVNOST

928.

Nepramení majetková nerovnost z rozdílnosti schopností, která dá-

máhat záměrům Prozřetelnosti v mezích rozvoje svých fyzických a intelektuálních sil. Co neudělá jeden, udělá druhý. Takto má každý užitečnou úlohu. Jelikož všechny světy se sebou navzájem souvisejí, je potřebné, aby obyvatelé vyspělejších světů, které byly stvořeny před vaším, přicházeli do něho bytí, aby vám byli příkladem."

924.

Zachová si duch při přechodu z vyššího světa do nižšího celistvost svých nabytých schopností?

"Ano. Duch, který pokročil, nemůže již znovu klesnout. Ve svém duchovním stavu si může vybrat těžkopádnější obal anebo choulostivější postavení než to, které měl předtím, ale to všechno mu má posloužit pro poučení a pomoci mu jít vpřed."

Rozmanitost schopností člověka tedy nesouvisí s vnitřním charakterem jeho stvoření. Závisí na stupni zdokonalení, na jaký dospěl v něm vtělený duch. Bůh tedy nevytvořil nerovnost schopností. Dovolil však, aby byly ve styku rozličné stupně rozvoje, aby pokročilejší mohli pomáhat v rozvoji těm zaostalejším. A také, aby se navzájem potřebovali a tím pochopili zákon lásky k bližnímu, který je má sjednotit.

vá jedněm více možností k hromadění majetku?

"Ano i ne."

929.

Byl-li nějaký majetek nabytý původně zlem, jsou za to odpovědni ti, kteří jej později zdědí?

"Nesporně nejsou odpovědni za zlo spáchané jinými, tím méně, že o tom nemusejí vědět. Ale člověk často zdědí majetek pouze proto, že je to odškodnění za jeho křivdy, často také z předcházejícího života. Pochopí-li to, je to pro něho štěstí."

930.

Jsmo po smrti odpovědni za to, jak jsme zacházeli s nabytým majetkem?

"Každý čin přináší své plody. Plody dobrých skutků jsou sladké, ostatní jsou vždy trpké."

931.

Je možná úplná majetková rovnost? Existovala někdy?

"Ne, není možná. Různost schopností a povah se staví proti ní."

932.

Přece jsou lidé, jež si myslí, že by byla lékem na společenská zla.

"To jsou tvrdošíjní anebo cizádostiví závistivci. Nechápu, že rovnost o jaké sní, by byla některým na škodu."

933.

Není-li možná majetková rovnost, znamená to, že ani v blahobytu nemůže žít každý?

"Blahobyť je relativní a každý by se mu mohl těšit, kdyby se lidé dohodli. Protože skutečný blahobyť spočívá ve využívání času na práci, ke které má člověk pozitivní vztah. Jelikož každý má jiné schopnosti, žádná práce by nezůstala neudělaná. Ve všem je rovnováha, pouze člověk ji chce narušit."

934.

Je možné dohodnout se?

"Lidé se dohodnou, když budou žít podle zákona spravedlnosti."

935.

Jsou lidé, kteří upadnou do nouze a bídy svou vinou. Nemůže být za to odpovědná společnost?

"Ale ano. Často je ona hlavní příčinou těchto chyb, protože jejich názor často překroutila špatná výchova, která v nich měla utlumit škodlivé sklony."

ZKOUŠKY BOHATSTVÍ A BÍDY

936.

Proč dal Bůh jedněm majetek i moc a jinému pouze bídu?

"Aby každého zkoušel jiným způsobem. Nakonec, tyto zkoušky si časem vybrali sami duchové."

937.

Která zkouška je pro člověka náročnější: zkouška bídy anebo bohatství?

"Obě jsou stejně náročné, protože bída vyvolává nespokojenost s osudem a bohatství opět podněcuje ke všem výstřednostem."

938.

Má-li boháč více pokušení, nemá také víc možností konat dobro?

"Právě to vždy nedělá. Stává se sobcem, je pyšný a nenasytný. Jeho potřeby vzrůstají spolu s jeho majetkem a myslí si, že nikdy nemá dost sám pro sebe."

Bohatství na tomto světě a moc nad bližními jsou stejně náročné zkoušky jako je bída. Protože čím jsme bohatší a mocnější, tím více povinností musíme vykonat. Čím větší jsou možnosti konat dobro a zlo, tím více zkouší Bůh chudáka v odevzdanosti a boháče ve využití jeho majetku a moci.

Bohatství a moc plodí všechny vášně, které nás poutají ke hmotě a vzdalují od duchovní dokonalosti. Proto Ježíš řekl: "Věru, věru vám říkám, snadněji je velbloudovi projít uchem jehly, než bohatému vejít do království Božího."

ROVNOPRÁVNOST MUŽŮ A ŽEN

939.

Jsou si muž a žena před Bohem rovni a mají stejná práva?

"Bůh dal oběma chápání dobra a zla, a schopnost vyvíjet se."

940.

Odkud pochází mravní podřízenost ženy v některých krajích?

"Muž se jí zmocnil nespravedlivou a krutou mocí. Je to výsledek společenských zřízení a zneužívání síly nad slabostí."

U málo vyspělých lidí platí právo silnějšího."

941.

Proč je žena fyzicky slabší než muž?

"Protože má určeny zvláštní úlohy. Muž jako silnější je předurčený na těžké práce, žena na práce jemné. Oba jsou na to, aby si vzájemně pomáhali překonávat zkoušky života plného trpkosti."

942.

Nestaví tělesná slabost přirozeně ženu do závislosti na muži?

"Bůh dal mužům sílu proto, aby ochraňovali slabší a nikoliv proto, aby je zotročovali."

Bůh přizpůsobil konstituci každé bytosti funkcím, které má plnit.

Dal-li ženě menší fyzickou sílu, zároveň ji obdařil větší citlivostí související s jemností mateřských úkolů a slabostí bytostí svěřených do její péče.

943.

Jsou úkoly, ke kterým je žena od přírody určená, stejně významné jako ty, které připadají muži?

"Ano a ještě významnější. Žena dává dítěti první představy o životě."

944.

Jelikož lidé jsou si rovni před Božím zákonem, měli by si být rovni také před lidskými zákony?

"Toto je první zásada spravedlivosti: Nedělejte druhým to, co nechcete, aby oni dělali vám."

945.

Podle toho by měl právní řád dávat muži i ženě úplnou rovnoprávnost?

"Rovnoprávnost ano, ale úkoly ne. Každý musí mít stanovené místo. Muž ať pracuje venku a žena uvnitř. Každý podle svých schopností. Aby byl lidský zákon spravedlivý, musí schválit rovnoprávnost muže a ženy. Každá výsada poskytnuta jednomu anebo druhému odporuje spravedlivosti."

Zrovnoprávnění ženy je v souladu s pokrokem civilizace. Její zotročování se shoduje s barbar-

stvím. Kromě toho pohlaví existuje pouze v tělesné stavbě. Duchové mohou na sebe vzít mužské i ženské pohlaví, proto z tohoto hlediska není mezi nimi rozdíl a v důsledku toho musejí užívat stejná práva.

ROVNOST PŘED SMRTÍ

946.

Odkud se bere touha zvěčnit svou památku náhrobními pomníky?

"Je to poslední projev pýchy."

947.

Avšak není velkolepost náhrobků častěji dílem příbuzných, kteří si chtějí více uctít památku na zesnulého než samotného zesnulého?

"Je to pýcha příbuzných, kteří se chtějí sami honosit. Věru ne vždy se všechny tyto projevy dělají pro mrtvé. Dělají je pro svou samolibost a pro společnost, aby ukázali své bohatství. Památka drahé bytosti není méně trvanlivou v srdci chudáka, ačkoliv může na její hrob položit pouze květy a mramor nezachrání od zapomenutí toho, kdo byl na Zemi zbytečný."

948.

Kategoricky odsuzujete pohřební obřady?

"Nikoliv, cítili si památku poctivého člověka, jsou správné a dávají dobrý příklad."

Hrob je místem setkání všech lidí. Tam nemilosrdně končí všechny lidské rozdíly. Zbytečně chce boháč zvěčnit svou památku pompézními pomníky. Čas je rozloží

jako tělo. Tak to chce příroda. Jeho dobré a zlé skutky budou méně podléhat zkáze než jeho náhrobek. Pohřební obřad jej neočistí od jeho hanebností a v duchovní hierarchii jej nepozvedne ani o stupínek.

IX. kapitola

ZÁKON SVOBODY

Vrozená svoboda – Otroctví – Svoboda smýšlení – Svoboda světonázoru – Svobodné rozhodování – Osudovost – Poznání budoucnosti – Teoretické shrnutí pohnutek člověka k činům

VROZENÁ SVOBODA

949.

Existuje ve společnosti postavení, ve kterém by si člověk mohl myslet, že se těší úplné nezávislosti?

"Nikoliv, protože všichni se navzájem potřebují, velcí stejně jako malí."

950.

V jakém postavení by se mohl člověk těšit úplné svobodě?

"V postavení poustevníka na poušti. Kdykoliv jsou vedle sebe dva lidé, musejí dodržovat určitá práva a v důsledku toho již nejsou úplně svobodní."

951.

Zbavuje člověka zachovávání práva bližního vlastní svobody?

"Jistým způsobem ano, ale respektováním práva druhého zpětně získává vlastní svobodu."

952.

Jak uvést do souladu smířlivost některých lidí s panovačností, kterou často projevují doma a ke svým podřízeným?

"Nechápou přírodní zákon, protože u nich převažuje nadutost a sobectví."

953.

Co s takovými, kteří chápou zásady přírodního zákona, ale nedodržují je?

"Čím máme více inteligence na pochopení nějaké zásady, tím méně je omluvitelné, neuplatňujeme-li ji."

OTROCTVÍ

954.

Jsou někteří lidé od přírody odsouzeni na to, aby byli majetkem jiných lidí?

"Každá nadměrná závislost jednoho člověka na druhém je v rozporu s Božím zákonem. Otroctví je zneužitím síly. S mravním rozvojem zanikne, jako postupně zaniknou všechny nedostatky."

Lidský zákon schvalující otroctví je proti přírodě, protože přirovnává člověka ke zvířeti a mravně i fyzicky jej ponižuje.

955.

Když otroctví patří k zákonům národa, zasluhují si trest ti, kteří z něho těží, přizpůsobují-li se pouze zákonu, který se jim zdá přirozený?

"Jako ve všem, také v tomto případě je vina relativní. Jelikož otroctví vešlo do zvyků některých národů, člověk z něho mohl těžit jak v dobrem, tak také ve zlém. Hned jak mu později jeho vzdělanější rozum osvěcený poznáním křesťanství ukázal, že otrok mu je před Bohem rovný, již jej nelze omluvit."

956.

Neklade některé lidské rasy nerovnost schopností do závislosti na inteligentnějších rasách?

"Ano, ale aby je pozvedly, a nikoliv aby je ještě více potupily otroctvím. Lidé se příliš dlouho dívali na některé lidské rasy jako na pracovní zvířata vyzbrojená rukama. Mysleli si, že mají právo prodávat je jako tažná zvířata."

957.

Někteří lidé zacházejí se svými otroky lidsky. Zaopatřují je vším a myslí si, že svoboda by je vystavila větší nouzi.

"Tito lépe chápou zákon otroctví. Stejně dobře jako o lidech se starají také o své voly a koně, aby z nich měli na trhu větší prospěch. Nejsou stejně vinní jako ti, kteří s nimi zacházejí špatně."

SVOBODA SMÝŠLENÍ

958.

Je v člověku něco, co se brání jakémukoliv nátlaku a co se těší úplné svobodě?

"Člověk užívá neomezenou svobodu svých myšlenek, které neznají zábrany. Lze zastavit jejich rozlet, ale nelze je zničit."

959.

Je člověk odpovědný za své myšlenky?

"Je za ně odpovědný před Bohem. Jedině Bůh je může znát a spravedlivě je odsuzuje anebo odpouští."

SVOBODA SVĚTONÁZORU

960.

Je vlastní světónázor důsledkem svobodného smýšlení?

"Ano, proto mu jej nikdo nemůže vzít."

961.

Může někdo bránit někomu v jeho smýšlení?

"Nikoliv, jako mu nemůže nikdo bránit svobodně přemýšlet. Upravuje-li člověk svými zákony mezilidské vztahy, měl by to brát v úvahu."

962.

Jaký výsledek má omezování svobodného světónázoru?

"Nutí lidi konat jinak než myslí, čili dělá z nich pokrytce. Svoboda světónázoru je jeden ze znaků skutečné civilizace a pokroku."

963.

Je každé přesvědčení hodné úcty, i kdyby bylo zjevně nesprávné?

"Každé přesvědčení je hodno úcty, když je upřímné a vede k vykonávání dobra. Odsouzení si zasluhují přesvědčení, která vedou ke zlu."

964.

Zasluhujeme si trest, urážíme-li víru toho, kdo nesmýšlí jako my?

"Je to nedostatek lásky k bližnímu a porušování svobody smýšlení."

965.

Je porušování svobody, omezujeme-li světónázory, které ruší společnost?

"Negativní projevy je nutno potlačit, i když vnitřní přesvědčení nelze ovlivnit."

966.

Máme z úcty ke svobodě světónázoru dovolit, aby se šířily škodlivé doktríny, anebo se máme snažit přivést na správnou cestu ty, kteří pobloudili díky nesprávným zásadám?

"Nepochybně se o to můžeme, ba musíme snažit. Učte však podle Ježíšova vzoru: mírně a s přesvědčováním, ne silou. To by bylo horší než škodlivá víra toho, koho bychom chtěli přesvědčit. Je-li dovoleno něco vnucovat, pak je to bratrskost. Avšak o ní nelze přesvědčovat násilím."

967.

Jelikož každé učení si namlouvá, že je jediným projevem pravdy, podle jakého znaku poznáme to, jež má na to právo?

"Je to to učení, které vytváří nejvíce poctivých lidí a nejméně pokrytců. Tedy to, které se řídí zákonem lásky a dobročinnosti v jeho nejčistší formě a nejširším uplatňováním. Každé učení, jehož výsledkem je rozsévání neshod a nerovností hranic mezi lidmi, je nesprávné a škodlivé."

SVOBODNÉ ROZHODOVÁNÍ

968.

Rozhoduje člověk svobodně o svých činech?

"Jelikož má svobodu smýšlení, má také svobodu konání. Bez svobodného rozhodování by člověk byl jako stroj."

969.

Používá člověk svobodnou vůli od svého narození?

"Užívá ji od té doby, co existuje svoboda konat. Rozvíjí se a mění se schopnostmi. Jelikož myšlenky dítěte souvisejí s potřebami jeho věku, uplatňuje svou svobodnou vůli na věci, které jsou pro něho nevyhnutelné."

970.

Netvoří instinktivní sklony, které si člověk přináší při narození, překážku ve svobodném rozhodování?

"Instinktivní sklony jsou sklony ducha před jeho vtělením. Podle toho, do jaké míry je vyspělý, mohou jej pobízet k trestuhodným činům. Pomáhat mu v tom budou duchové sympatizující s těmito sklony. Máme-li však vůli vzdorovat jim, nemohou jej úplně uchvátit."

971.

Má tělesná stavba vliv na skutky člověka? Pak-li ano, nepřekáží to svobodné vůli?

"Duch je nesporně ovlivňován hmotou, která jej může brzdit v jeho projevech. Proto se jeho schopnosti projevují svobodněji ve světech, kde jsou těla méně hmotná než na Zemi. Nástroj však schopnosti nedává. Ostatně, třeba rozlišovat duševní schopnosti od intelektuálních. Má-li člověk vražedný pud, rozhodně mu jej dává jeho vlastní duch, a nikoliv jeho orgány. Kdo svoje myšlení ochromí tak, aby se zabývalo pouze hmotou, stane se podobný zvíři, ba ještě horším, protože již nepomýšlí na bránění zlu. A v tom je jeho chyba, protože tak koná z vlastní vůle."

972.

Zbavují člověka duševní úchytky svobodné vůle?

"Kdo má něčím narušenou inteligenci, již není pánem svého myšlení a od té chvíle již není svobodný."

Táto úchylka je pro ducha často trestem, protože v jiném životě mohl být zbytečný a pyšný a mohl zneužívat své schopnosti. Může se znovuzrodit v těle idiota, jako se tyran může znovuzrodit v těle otroka a špatný boháč v těle žebráka. Duch tímto omezením, které si dokonale uvědomuje, trpí. V tomto případě primárně působí hmota."

973.

Dají se omluvit trestuhodné činy způsobené opilstvím, šlo-li o narušení duševních schopností?

"Nikoliv, protože opilec se zbavil svého rozumu dobrovolně, aby uspokojil své brutální vášně. Namísto jedné chyby spáchal dvě."

974.

Která schopnost převládá u divocha: pud anebo svobodná vůle?

"Pud. To mu však nebrání konat s úplnou volností v některých věcech. Avšak tuto svobodu uplatňuje stejně jako dítě na svoje potřeby a rozvíjí se s inteligencí. V důsledku toho ten, kdo je vyspělejší než divoch má také větší zodpovědnost za to, co dělá."

975.

Není společenské postavení někdy překážkou k úplné svobodě činů?

"Společnost má nesporně své požadavky. Bůh vás však bere na odpo-

vědnost za vaše slabé úsilí překonat překážky."

OSUDOVOST

976.

Je v životních událostech nějaká osudovost v tom smyslu, jaký se připisuje tomuto slovu? Čili, jsou všechny události stanoveny dopředu? Co se v tom případě stane se svobodnou vůlí?

"Osudovost existuje pouze vzhledem k výběru té nebo jiné zkoušky. Po jejím zvolení se vytváří určitý osud, který je důsledkem předešlých životů. Pokud jde o pokušení, duch si zachovává své svobodné rozhodování pro dobro anebo zlo, a vždy se může rozhodnout, zda podlehne anebo odolá. Na pomoc mu může přijít dobrý duch, když vidí, že ochabuje. Nemůže jej však ovlivňovat tak, aby ovládl jeho vůli. Špatný, čili nižší duch jím může otlást a vyděsit jej nahlédnutím do tělesného ohrožení a jeho následným zveličením. Ale vůle vtěleného ducha zůstává nadále svobodná, bez omezování."

977.

Jsou lidé, které pronásleduje jakási osudovost nezávislá na jejich skutcích. Je neštěstí jejich osudem?

"Možná to jsou zkoušky, které musejí podstoupit, a které si vybrali. Často připisujete na vrub osudu to, co je důsledkem vaší vlastní viny. Snažte se, aby bylo vaše svědomí v útrapách čisté a velmi se vám uleví."

Správné anebo nesprávné představy, které si o věcech děláme, způsobují, že se nám daří, anebo že uvízneme. Naší samolibosti se zdá jednodušší a méně pokořující připisovat naše neúspěchy osudu než vlastní vině. Někdy k tomu přispívá vliv duchů. Vždy se však můžeme vyhnout tomuto vlivu odmítnutím špatných myšlenek, které nám vnuknou.

978.

Zdá se, že někteří lidé unikají před jedním smrtelným nebezpečím, aby se zase dostali do druhého. Není v tom osudovost?

"Kromě okamžiku smrti není osudovosti v pravém slova smyslu. Když ten okamžik přijde takovým anebo jiným způsobem, nemůžete mu uniknout."

979.

Takže nepřišla-li ještě naše hodina, neumřeme, nechť by nás ohrožovalo jakékoliv nebezpečí?

"Ne, máte na to tisíce příkladů. Když však nastala hodina vašeho odchodu, nic vás před ním nemůže

ochránit. Bůh dopředu ví jakou smrtí odtud odejdete a často to ví také váš duch, protože mu to bylo odhaleno před vtělením."

980.

Jsou opatření proti smrti marná?

"Nikoliv, protože určitá opatření jsou vám vsugerována proto, aby ste se vyhnuli smrti, anebo nemoci, která vám hrozí."

981.

Jaký cíl sleduje Prozřetelnost tím, že nás vystavuje nebezpečím, která nemají následky?

"Když je váš život ohrožen, je to výstraha, kterou jste si přál sám, aby vás odvrátila od zla a udělala lepším."

Prostřednictvím nebezpečí vám Bůh připomíná vaši slabost a křehkost. Zkoumáme-li příčinu a charakter ohrožení vidíme, že nejčastěji by důsledky byly bývaly trestem za spáchané provinění anebo za zanedbanou povinnost. Bůh vás takto varuje, abyste vstoupili do sebe a polepšili se."

982.

Ví duch dopředu jakou smrtí má umřít?

"Víš, že zvolený život jej vystavuje spíše jednomu způsobu smrti než jinému. Zná však také boje, které bude muset svádět, aby se vícekrát smrti vyhnul."

983.

Existují lidé, kteří čelí nebezpečím bojů s přesvědčením, že jejich hodina ještě nenadešla. Je na tom něco opodstatněného?

"Člověk mívá velmi často předtuchu svého konce a může mít také předtuchu toho, že ještě neumře. Předtucha přichází od ochranných duchů. Chtějí jej upozornit, aby byl připraven na odchod, anebo mu pozvedají odvahu ve chvílích, kdy je nejvíc potřebuje. Předtucha může přicházet také z intuice zvoleného života, nebo přijatého poslání, o němž ví, že jej musí splnit."

984.

Jak to, že lidé, kteří vycítí svou smrt, se jí obvykle obávají méně než ostatní?

"Smrti se obává pouze člověk a ne duch. Ten, kdo ji vycítí, je více duchem než člověkem. Chápe své osvobození a očekává jej."

985.

Nedá-li se smrti vyhnout, platí to také pro všechny nehody, které se nám v průběhu života přihodí?

"Opravdová osudovost spočívá pouze v hodině, kdy se máte na tomto světě objevit a znovu z něho odejít."

Nehoda je často důsledkem toho, co jste kdysi vykonali svou svobodnou vůlí, takže kdybyste to nevyko-

nali, událost by nenastala. Popálíte-li si prst, je to následek vaší neopatrnosti a důsledek hmoty. Pouze velká bolest a významné události, které mohou mít vliv na mravnost, jsou plánovány Bohem, proto že prospějí vašemu očišťování a ponaučení."

986.

Může člověk svou vůlí a svými skutky způsobit, aby události, které by se měly stát, nenastaly?

"Ano, toto zjevné vybočení může tvořit součást života, který si vybral."

987.

Ví člověk, který spáchal vraždu, že se stane vrahem, když si vybral svůj způsob života?

"Nikoliv. Když si vybírá svůj život, ví, že je v něm možnost, že zabije svého bližního. Neví však, zda to udělá. Před spácháním zločinu téměř vždy uvažuje. Nu, a kdo o něčem přemýšlí, ten má vždy možnost věc vykonat anebo nevykonat. Kdyby duch dopředu věděl, že jako člověk musí spáchat vraždu, byl by na to předurčen. Nikdo však není předurčen k zločinu. Každý zločin anebo jakýkoliv čin je vždy důsledkem vůle a svobodného rozhodování."

Ostatně, často si pletete dvě celkem odlišné věci: materiální události ži-

vota a duševní události. Osudovost tkví v materiálních podmínkách, jejichž příčina je mimo vás a nezávisí na vaší vůli. Duševní činy vždy vycházejí ze samotného člověka, který má v důsledku toho vždy svobodný výběr. Osudovost tedy pro tyto činy neexistuje."

988.

Některým lidem se nic nedaří a zdá se, že ve všem, co dělají je pronásleduje nějaký zlý duch. Mohli bychom to nazvat osudovostí?

"Chcete-li to tak nazvat, je to opravdu osudovost, ale závisí na výběru způsobu života. Tito lidé chtějí být zkoušeni neúspěšným životem, aby si cvičili trpělivost a odevzdánost. Nemyslete si však, že tato osudovost je neomezena. Často je výsledkem nesprávné cesty, kterou se pustili a nemá souvislost s jejich inteligencí a schopnostmi. Kdo chce přeplavat řeku, aniž by uměl plavat, má největší příležitost se utopit. Tak je to ve většině životních událostí. Kdyby se člověk dal pouze na věci shodující se s jeho schopnostmi, téměř vždy by měl úspěch. Škodí mu samolibost a ctižádostivost, které jej svádějí na špatnou cestu. Způsobují, že považuje za poslání touhu uspokojit některé vášně. Je to jeho vina, když nemá úspěch. Avšak namísto toho, aby se zato hněval sám na sebe,

radši obviňuje svou nešťastnou hvězdu. Špatný básník umírající hladem by byl býval dobrým dělníkem, který by si byl slušně vydělal na své živobytí. Bylo by tu dost místa pro každého, kdyby všichni uměli zaujmout své místo."

989.

Nenutí člověka společenské zvyky jít často určitým směrem? Není podroben kontrole svého okolí při výběru svého zaměstnání? Není takzvaná úcta k názorům lidí překážkou při uplatňování svobodné vůle?

"Společenské zvyky vytvářejí lidé a ne Bůh. Podřizují-li se jim, znamená to, že jim to vyhovuje. Opět je to projev jejich svobodné vůle, protože kdyby chtěli, mohli by se od nich osvobodit. Proč si tedy stěžovat? Obviňovat by neměli společenské zvyky, ale vlastní pohodlnost. Nikdo nebere v úvahu tuto oběť pro veřejné mínění."

990.

Proč je osud některých lidí špatný a jiní se zdají být upřednostňováni? Na čem to závisí?

"Je to často proto, že jsou šikovnější. Může to však být také druh zkoušky. Úspěch je opájí, spoléhají se na svůj osud a často později zaplatí tyto úspěchy krutými neúspě-

chy, kterým se s trochou opatrnosti mohli vyhnout."

991.

Jak vysvětlit štěstí, které přeje některým osobám v podmínkách, kde vůle a inteligence nejsou k ničemu? Například ve hře?

"Někteří duchové si dopředu vybrali určité druhy zábavy. Štěstí, které jim přeje, je pokušení. Ten, kdo vyhrává jako člověk, ztrácí jako duch. Je to zkouška pro jeho nadutost a chamtivost."

992.

Osudovost, která zdánlivě řídí materiální úděly našeho života je tedy důsledkem naší svobodné vůle?

"Sám jsi si vybral svou zkoušku. Čím je těžší a čím lépe ji snášíš, tím více stoupáš. Ti, kdož tráví svůj život v hojnosti a lidském štěstí, jsou zbabělí duchové, kteří se nezdokonalují. Vzhledem k tomu si většina duchů vybírá těžší zkoušku, proto počet nešťastníků mnohem převyšuje počet šťastlivců. Nakonec nejšťastnější život je vždy pohnutý, rušný, ačkoliv také s přídavkem bolesti."

993.

Z čeho pochází výraz: narodit se pod šťastnou hvězdou?

"Je to stará pověra, která spojuje hvězdy s osudem každého člověka. Je to obrazné vyjádření myšlenky, kterou někteří lidé berou doslovně."

POZNÁNÍ BUDOUCNOSTI

994.

Může být budoucnost člověku zjevena?

"V zásadě je budoucnost před ním utajena a pouze ve vzácných a výjimečných případech dovolí Bůh její vyjevení."

995.

Proč je budoucnost před člověkem utajena?

"Kdyby člověk znal budoucnost, zanedbával by přítomnost a nekonal by stejně svobodně. Ovládala by jej myšlenka, že má-li se něco stát, nemusí se o to starat a nesnažil by se odříkáním a námahou zdokonalovat."

996.

Je-li vhodné, aby byla budoucnost utajena, proč Bůh občas dovolí její odhalení?

"Dovolí to tehdy, když má toto poznání ulehčit její splnění. Kromě toho je to často zkouška. Vyhledka na nějakou událost může vzbudit lepší nebo horší myšlenky. Dovolí-li se například kdosi, že zdědí něco, s čím nepočítal, může jej zachvátit pocit chamtivosti, anebo radosti, že znásobí své pozemské statky. Může mít také pocit touhy vlastnit to co nejdříve, případně přát smrt tomu, kdo mu má svůj majetek zanechat."

Tato vyhlídka v něm může vzbudit také dobré pocity a velkodušné myšlenky. Nevyplní-li se předpověď, to je další zkouška. Zkouška jak člověk snese zklamání. Dobré, či špatné myšlenky, které v něm vyvolá přesvědčení, že událost nastane, se mu také připočítají k zásluze anebo k vině."

997.

Je-li Bůh vševědoucí, ví také to, zda člověk ve zkoušce obstojí anebo ne. Nač je tedy potřebná tato zkouška, když se Bůh nemůže o člověku dovědět nic, co by již o něm nevěděl?

"Stejně bychom se mohli ptát, proč Bůh nestvořil člověka dokonalého anebo proč musí projít člověk dětstvím dřív než dospěje. Cílem zkoušky není objasňování zásluh člověka Bohu. Bůh dokonale zná jeho hodnotu. Jejím cílem je ponechat člověku celou odpovědnost za jeho skutky, jelikož se může svobodně rozhodnout, zda je vykoná anebo ne. Člověk se může rozhodnout pro dobro anebo pro zlo. Proto je důsledkem zkoušky to, že dostane člověka do potyčky s pokušením zla a ponechá mu celou zásluhu, jak mu odolá. Tedy také

Bůh dopředu velmi dobře ví, zda člověk obstojí, anebo ne, ve své spravedlivosti jej nemůže ani odměnit ani potrestat za čin, který nebyl vykonán."

Tak je to také mezi lidmi. Jakkoliv je aspirant šikovný a nechť jsme si jakkoliv jistí, že obstojí, bez zkoušky mu nebude udělena žádná hodnost. Stejně ani soudce neodsoudí obviněného na základě předpokladu, že by nějaký čin mohl spáchat, ale až podle spáchaného činu.

Čím více přemýšlíme o důsledcích vyplývajících pro člověka ze znalosti budoucnosti, tím lépe vidíme, jak moudrá byla Prozřetelnost, že ji před ním utajila. Jistota o šťastné budoucnosti by jej uvrhla do nečinnosti. Jistota o nešťastné budoucnosti zase do malomyslnosti. V obou případech nebyly jeho síly ochromeny. Znalost všech příhod na cestě, by jej zbavila iniciativy a využití možnosti svobodného rozhodování. Dal by se unášet osudovou událostí bez uplatňování svých schopností. Je-li úspěch něčeho zaručen, již se tím nezabýváme.

POHNUTKY ČLOVĚKA K ČINŮM

Svobodné rozhodování lze shrnout takto: všechny činy, které člověk uskutečňuje, nejsou dopředu napsány. Zločiny, které páchá, nejsou řízením osudu. Může si jako zkoušku anebo pokání vybrat způsob života, ve kterém bude sváděn ke zločinu buď prostředím, v jakém se bude nalézat, anebo neočekávanými okolnostmi. Vždy se však může rozhodnout, jak má konat. Ve stavu ducha si nevybíráme způsob života a zkoušky. V tělesném stavu máme schopnost podlehnout anebo odolat svodům, kterým jsme se dobrovolně vystavili. Zdolávání špatných sklonnů je úkolem výchovy. Poznáním mravních zákonů budeme moci svůj charakter měnit, jako se inteligence mění vzděláváním a tělesná konstituce hygienou.

Duch vysvobozený z hmoty si v bludném stavu vybírá své budoucí tělesné životy podle stupně dokonalosti, na který dospěl. Zejména v tom spočívá jeho svobodné rozhodování. Vtělením se tato svoboda neruší. Podlehne-li vlivu hmoty, znamená to, že neobstál ve zkouškách, které si sám zvolil. Boží pomocí a pomoci dobrých duchů se může dovolávat, aby mu je pomohli zdolat.

Bez svobodné vůle člověk nemá ani vinu za zlo, ani zásluhu za dobro. Proto společnost připisuje pohanu a také pochvalu úmyslu, vůli, tedy svobodě. Člověk nemůže hledat omluvu svých zlých skutků ve své tělesné konstituci. Aby se mohl stavět na roveň se zvířetem, musel by se vzdát svého rozumu a postavení lidské bytosti. Platí-li to pro zlo, platí to také pro dobro.

Osudovost, jak ji obvykle chápeme, předpokládá neodvolatelné rozhodnutí o všech životních událostech již dopředu, bez ohledu na jejich význam. Kdyby to tak mělo být, člověk by byl pouze stroj bez vůle. Nač by mu byla inteligence, kdyby jej ve všech skutečích ovládala síla osudu? Člověk by již neměl odpovědnost a v důsledku toho by nebylo ani zla, ani dobra, ani zločinů, ani ctností. Bezmezně spravedlivý Bůh by nemohl trestat své stvoření za chyby, ani jej odměnit za ctnosti. Mimo to podobný zákon by byl popřením zákona vývoje. Člo-

věk očekávající všechno od osudu by se vůbec nepokoušel zlepšit své postavení, protože by mu to ani nepřidalo, ani neubralo.

Osudovost však přece není zbytečné slovo.

Postavení člověka na Zemi a úkoly, které vykonává, jsou osudové, protože vyplynuly jako následek předchozích životů. Člověk se musí podrobit všem osudným zvrátům života, a rovněž s nimi spojenými dobrými i špatnými tendencemi. Tu se však osudovost končí, protože odolání anebo podlehnutí těmto tendencím je závislé na jeho vůli.

Osudovost spočívá tedy v nastávajících událostech, jelikož ty jsou důsledkem předchozího života. Nezavisí na ní však výsledek těchto událostí. Průběh událostí a jejich výsledek může člověk změnit.

Neúprosnému zákonu osudovosti je člověk podřízen ve smrti. Rozsudku stanovujícímu konec života ani určenému způsobu smrti uniknout nemůže.

Podle běžného názoru čerpá člověk všechny své sklony sám ze sebe. Pocházejí buď z jeho tělesné konstituce, za kterou nemůže být odpovědný, anebo z jeho charakteru, ve kterém může hledat ospravedlnění, že nemůže za to, jaký je. Esoterika je samozřejmě mravnější, protože v plné míře připouští svobodnou vůli člověka. Podle ní, koná-li člověk zlo, ustupuje tím cizímu vlivu, zač je sám potom odpovědný.

Esoterika nejen že má ušlechtilou mravnost, ale navíc pozvedává člověka v jeho vlastních očích. Ukazuje jej jako schopného setrást ze sebe neodbytné jármu, jako je schopný zavřít svůj dům před dotíravci. Už není stroj, konající na podnět nezávislý na jeho vůli. Je to rozumná bytost, která poslouchá a posuzuje a svobodně si vybírá mezi dvěma radami.

Chyby, kterých se dopouštíme, mají svůj původ v nedokonalosti vlastního ducha. Ještě nedosáhl duševní převahy jakou jednou bude mít, ale přece má svou svobodnou vůli. Tělesný život mu byl dán nato, aby se očistil od svých chyb zkouškami. Právě chyby jej dělají přístupnějším pro vnuknutí jiných nedokonalých duchů. Ti to využívají a snaží se, aby člověk podlehl v boji, do kterého se pustil. Vyjde-li z tohoto boje jako vítěz, povzne se. Prohraje-li, zůstává takový jaký byl, není ani horší ani lepší. Je to zkouška, kterou musí začít znovu.

Takto to může trvat dlouho. Čím víc se očisťuje, tím víc mizejí tyto slabé stránky a o to méně podnětů zavdávají ti, kteří jej podněcují ke zlu. Jeho mravní síla roste úměrně s jeho povznesením a špatní duchové se od něho vzdalují.

Všichni vtělení duchové vytvářejí lidské pokolení. Jelikož Země patří mezi nejméně vyspělé světy, nachází se na ní více špatných duchů než dobrých. Proto na ní vidíme tolik zkaženosti. Snažme se tedy všichni, abychom se na ni již nevrátili, ale abychom si zasloužili odech v lepším světě. V jednom z těch privilegovaných světů, kde vládne bezvýhradně dobro a kde si na náš pobyt tady budeme vzpomínat jako na dobu strávenou ve vyhnanství.

X. kapitola

ZÁKON SPRAVEDLIVOSTI, LÁSKY A DOBRODINÍ

**Vrozený smysl pro spravedlivost
a právo – Vlastnické právo. Krádež
– Dobrodiní a láska k bližnímu –
Mateřská láska a láska k rodičům**

VROZENÝ SMYSL PRO SPRAVEDLIVOST A PRÁVO

998.

Je smysl pro spravedlnost vrozený, anebo je to výsledek nabytých představ?

"Natolik je vrozený, že vás pomyšlení na nějakou nespravedlivost pobuřuje. Duševní vývoj jej nesporně rozvíjí, ale nedává jej. Do lidského srdce je vložil Bůh. Proto u prostých a primitivních lidí nacházíte často správnější pojetí spravedlivosti než u velmi vzdělaných lidí."

999.

Je-li spravedlnost přírodní zákon, jak je možné, že lidé ji chápou takovými rozdílnými způsoby, že to,

co se jednomu zdá spravedlivé, druhý pokládá za nespravedlivé?

"Je to proto, že člověk si pojem spravedlivosti spojuje s vášní. Vášně otupuje smysl pro spravedlnost stejně jako ostatní vrozené vlastnosti a ukazuje věci z nesprávného hlediska."

1000.

Jak lze definovat spravedlnost?

"Spravedlnost je dodržování práv každého."

1001.

Kdo určuje tato práva?

"Určují je lidské a přírodní zákony. Jelikož lidské zákony jsou přizpůsobeny jejich zvykům a charakteru, společnosti stanovují práva, která mohla s rozvojem vědomostí mě-

nit. Uvažte, vždyť dnešní zákony, ačkoliv ještě nejsou dokonalé, schvalují jiná práva než středověká. Středověká práva, která se vám dnes zdají obludná, se v té době zdála spravedlivá a přirozená. Právo stanovené lidmi se tedy vždy neshoduje se spravedlností. Kromě toho, upravuje pouze některé společenské vztahy. V soukromém životě je však mnoho věcí, které spadají výlučně do kompetence svědomí."

1002.

Jaký základ má spravedlnost založená na přírodním zákonu kromě práva ustáleného lidským zákonem?

"Kristus vám to řekl: Přát druhým to, co byste si přáli sami pro sebe. Bůh vložil do lidského srdce opravdovou spravedlnost tím, že každý touží, aby byla jeho práva dodržována. Při pochybnosti, jak se zachovat vůči bližnímu za určité okolnosti si člověk klade otázku, jak by chtěl, aby se v podobné situaci zachovali k němu. Bůh mu nemohl dát lepšího vůdce než je jeho vlastní svědomí."

Měřítkem skutečné spravedlnosti je přát jiným to, co bychom si přáli sami a ne přát si pro sebe to, co bychom nepřáli jiným, protože to vůbec není totéž. Sami sobě si obvykle nepřejeme nic zlého. Proto považujeme-li osobní

touhu za vzor, máme jistotu, že bližnímu budeme vždy přát dobro. Za všech dob a ve všech věcích se člověk vždy snažil prosadit své osobní právo.

1003.

Má pro člověka jeho potřeba být ve společnosti za následek zvláštní povinnosti?

"Ano, a první ze všech je povinnost zachovávat práva bližních.

Kdo bude tato práva zachovávat, bude vždy spravedlivý. Společenský život tedy dává práva a ukládá vzájemné povinnosti."

1004.

Člověk se může mýlit, pokud jde o jeho práva. Co mu může objasnit jejich meze?

"Práva, která přiznává sobě je nutné přiznat také bližnímu ve stejné situaci."

1005.

Přivlastní-li si ale práva svého bližního, co se stane s podřízeností vůči nadřazeným? Neznamená to anarchii, zánik všech práv?

"Přírodní zákony jsou stejné pro všechny lidi, od nejmenších po největších. Bůh nedělal jedny z čistšího bahna než jiné. Všichni jsou si před ním rovni. Tato práva od Boha jsou věčná. Práva stanovená člověkem zanikají spolu s jeho režimem.

Nakonec každý bude mít stejnou úctu vůči tomu, kdo si to zaslouží svou bezúhonností a moudrostí. Je důležité stanovit to, aby ti, kteří se cítí nadřazení, poznali své povinnosti a zasloužili si úctu. Podřízenost nebude ohrožena, když bude moc daná moudrostí."

1006.

Jaký charakter by měl mít člověk pěstující spravedlivost v celé čistotě?

"Příkladem opravdu spravedlivého člověka je Ježíš. Bude zachovávat také lásku k bližnímu a dobrodiní, bez kterých není skutečné spravedlnosti."

VLASTNICKÉ PRÁVO. KRÁDEŽ

1007.

Které právo, ze všech přirozených práv člověka, je to nejpřednější?

"Je to právo žít. Proto nemá nikdo právo sahat na život svého bližního, ani udělat něco, co by mohlo ohrozit jeho tělesný život."

1008.

Dává právo na život člověku právo hromadit prostředky na živobytí, aby mohl oddechovat, když již nebude moci pracovat?

"Ano, musí to však dělat společensky jako včela, poctivou prací a ne

hromadit jako sobec. Některá zvířata mu dávají příklad prozíravosti."

1009.

Má člověk právo bránit to, co nahromadil prací?

"Což Bůh neřekl: Nepokradeš? a Ježíš zase: Dávejte císaři co císařovo jest?"

Co člověk nashromáždí poctivou prací, je jeho právoplatný majetek, který může bránit, protože je plodem práce a majetek je stejně přirozené i posvátné právo jako právo pracovat a žít.

1010.

Je touha vlastnit vrozená?

"Ano. Když je to však touha vlastnit pouze pro sebe a pro své osobní uspokojení, je to egoismus. Existují nenasytní lidé, kteří shromažďují, aniž by to někomu přineslo užitek. Naopak, ten, kdo prací hromadí proto, aby pomohl svým bližním, zachovává zákon lásky a dobročinnosti a jeho práce je požehnaná Bohem."

1011.

Jaký je charakter oprávněného vlastnictví?

"Oprávněné vlastnictví je pouze takové, které bylo nabyto bez ujmy na bližním."

1012.

Je vlastnické právo omezené?

"Všechno, co bylo nabyto oprávněně, je majetek. Právní řád lidí je však nedokonalý a časem schvaluje taková práva, která přirozená spravedlivost odmítá. Proto s postupem pokroku a lepšího chápání spravedlivosti se zákony reformují. Co se v jednom století zdá dokonalé, v následujícím století je barbarské."

DOBRODINÍ A LÁSKA K BLIŽNÍMU

1013.

Jak chápal Ježíš první smysl slova dobrodiní?

"Laskavost ke každému, shovívavost k nedostatkům bližního, odpouštění hříchů."

Milovat svého bližního znamená konat takové dobro, jaké je v naší moci a které bychom chtěli, aby konali také nám. Takový je význam Ježíšových slov: "Milujte se navzájem jako bratři."

Dobrodiní podle Ježíše není omezeno na milodary.

Shrnuje všechny styky s našimi bližními, zda jsou nám již podřízeni, nám rovní, anebo nadřízeni. Prikazuje nám shovívavost, protože také my sami ji

potřebujeme. Zakazuje nám ponížovat nešťastníka, v rozporu s tím, co se příliš často dělá. Když se dostaví boháč, chováme se k němu ohleduplně a pozorně. Když přijde nuzák, zdá se nám, že s ním nemusíme okolkovat. Čím je jeho postavení politováníhodnější, tím víc bychom se měli obávat zvyšovat jeho neštěstí ponížováním. Skutečně dobrý člověk se snaží pozvednout toho, kdo je v jeho očích níže tak, že rozdíl mezi nimi zmírní.

1014.

Ježíš řekl také toto: "Milujte své nepřátele." Není však láska k nepřítelům v rozporu s našimi vrozenými sklony? Nepochází nepřátelství z nedostatku sympatií mezi duchy?

"Své nepřátele jistě nemůžeme něžně milovat, ale znamená to odpustit jim a špatné jim oplácet dobrým. Tím se nad ně pozvedneme. Pomsta nás staví pod ně."

1015.

Co si je potřebné myslet o almužně?

"Člověk nucený žádat o almužnu duševně a také tělesně upadá, otupuje. Ve společnosti založené na Božím zákonu a spravedlnosti musí být o život slabých postaráno bez ponižování. Společnost musí zabez-

pečít ty, kteří nemohou pracovat, aniž by je nechávala napospas náhodě a dobré vůli."

1016.

Odsuzujete almužnu?

"Nikoliv, tu není odsouzeníhodná almužna, ale způsob, jakým se často dává. Dobrý člověk, který chápe dobrodiní podle Ježíše, vychází nešťastníkům vstříc a nečeká až natáhne ruku."

Skutečné dobrodiní je tehdy dobré a laskavé. Spočívá stejně ve způsobu jako ve skutku. Pomoc poskytnutá taktně má dvojnásobnou cenu. Je-li poskytnuta s povýšeností, z nouze ji lze přijmout, ale srdce se nedotkne.

Almužnu v pravém slova smyslu je třeba rozlišovat od dobročinnosti. Ne vždy je nejbídnější ten, kdo žádá. Opravdového nuzáka zadržuje obava z ponížení a často trpí bez stížeností. Právě tohoto umí opravdu lidský člověk vyhledat nenápadně.

Milujte se navzájem, to je celý Boží zákon, který řídí světy. Láska je zákon přitažlivosti mezi živými bytostmi. Přitažlivost je zákon lásky pro živou hmotu.

Nezapomínejte, že duch bez ohledu na stupeň jeho pokročilosti a postavení se nachází vždy mezi vyšším duchem, který jej vede a zdokona-

luje a nižším duchem, kterému má pomáhat. Budte tedy dobročinní nejen dobrodiním, která vás nutí vytáhnout z měšce milodar, chladně dávaný tomu, kdo se vás o něho odvažuje žádat, ale vejděte vstříc skrytým bídám. Budte shovívaví k nedostatkům svých bližních. Namísto opovržení nad nevědomostí a chybami je poučte a napomeňte. Budte laskaví a mírní ke všemu, co je od vás níže. Budte takoví také k nejnižším bytostem tvorstva a potom jste poslechli Boží zákon.

(SVATÝ VINCENT DE PAUL)

1017.

Existují lidé, kteří vyšli na zebráckou hůl z vlastní viny?

"Nepochybně. Kdyby je však dobrá mravní výchova byla naučila žít podle Božího zákona, nebyli by upadli do výstředností, které zavinily jejich zkázu."

MATEŘSKÁ LÁSKA A LÁSKA K RODIČŮM

1018.

Je mateřská láska ctností, anebo instinktivním pocitem vlastním lidem a také zvířatům?

"Je to totéž. Příroda dala matce lásku k dětem v zájmu jejich zacho-

vání. U zvířat je tato láska omezena na konkrétní potřeby. Když se péče stane zbytečnou, končí.

U člověka přetrvává celý život a obsahuje oddanost a odříkání, které jsou ctnostmi. Přetrvá dokonce také po smrti a sleduje dítě ze záhrobí. Je to tedy něco jiného než u zvířete."

1019.

Když je mateřská láska vrozená, jak to, že jsou matky, které nenávidí své děti a to často od jejich narození?

"Někdy je to zkouška, kterou si vybral duch dítěte, anebo pokání, když on sám byl špatným rodičem anebo zlým dítětem v jiném světě."

1020.

Mají-li rodiče děti, které jim způsobují trápení, nedá se jim odpustit, že necítí k nim takovou lásku, jakou by byli cítili, kdyby byly dobré?

"Nikoliv, protože je povinností, aby děti přivedli k dobru. Tato trápení jsou často následky špatné výchovy již od kolébky. Žnou tedy to, co zaseli."

XI. kapitola

MRAVNÍ DOKONALOST

**Ctnosti a neřesti – Vášně –
Sobectví – Vlastnosti dobrého
člověka – Sebepoznání**

CTNOSTI A NEŘESTI

1021.

Která ctnost je nejhodnotnější?

"Všechny ctnosti mají svou hodnotu, protože všechny jsou znamením pokroku na cestě dobra. Každé odolání zlým sklonům je ctností. Nejušlechtlejší ctnost však spočívá v obětování osobního zájmu ve prospěch bližního bez postranního úmyslu. Nejhodnotnější je ta ctnost, která je založená na nejnezištnější lásce k bližnímu."

1022.

Jsou lidé, kteří konají dobro spontánně bez přemáhání. Mají stejnou zásluhu jako ti, kdož musejí bojo-

vat proti vlastní povaze a přemohou ji?

"Ti, kteří nemusejí bojovat, mají dovršený vývoj. Bojovali kdysi a zvítězili. Proto je dobré skutky nestojí žádnou námahu. Dobro se pro ně stalo zvykem. Musíte si je ctít jako staré bojovníky, kteří získali své hodnoty."

Ve vyspělejších světech než je váš, je pravidlem to, co je u vás výjimka. Smysl pro dobro je tam všude spontánní, protože jsou obydleny pouze dobrými duchy a jediný špatný úmysl by tam byl obludnou výjimkou. Proto jsou tam lidé šťastní. Tak to bude také na Zemi, až se lidstvo změní, bude pěstovat dobrodiní v jeho pravém smyslu."

1023.

Co je nejcharakterističtějším znakem nedokonalosti?

"Je to sobectví. Mravní vlastnosti jsou často pouze jako pozlátka na měděném předmětu, která neodolají zkušebnímu kameni. Člověk může mít skutečné kvality, které z něho přede všemi dělají dobrého člověka. Avšak tyto vlastnosti, i když jsou pokrokem, neodolají vždy všem zkouškám. Občas stačí brknout na strunu osobního prospěchu, aby se odhalila podstata."

Opravdová nezištnost je na Zemi tak vzácná, že když se objeví, obdivujeme ji jako zvláštní úkaz.

Náklonnost k materiálním věcem je všeobecně známý znak nízkosti. Čím více člověk lpí na pozemských statcích, tím méně chápe svůj úděl. Nezištností naopak dokazuje, že budoucnost vidí z ušlechtilějšího hlediska.

1024.

Existují nezištní lidé, kteří bez rozvahy promarní svůj majetek bez opravdového zisku, namísto toho, aby jej použili uváženě. Mají takové lidé nějakou zásluhu?

"Mají zásluhu nezištnosti. Nemají však zásluhu dobra, které by mohli vykonat. Je-li nezištnost ctností, neuvážená marnotratnost je vždy přinejmenším nedostatkem soud-

nosti. Majetek nebyl daný na to, aby se vyhodil do větru, anebo aby se zahrabal do trezoru. Je to vklad, který se bude muset vyúčtovat. Tito se budou zodpovídat za všechno dobro, které bylo v jejich moci udělat, ale jej neudělali. Budou se zodpovídat za všechny slzy, které mohli vysušit penězi, které nedali těm, kteří je potřebovali."

1025.

Jakou zásluhu má ten, kdo koná dobro s úmyslem získání odměny na druhém světě?

"Dobro je nutno konat z lásky k bližnímu, toto je vypočítavost."

1026.

Jelikož tělesný život je pouze dočasný pobyt na Zemi a náš hlavní starostí má být naše zdokonalení, má smysl snažit se nabýt vědecké vědomosti týkající se pouze materiálních věcí a potřeb?

"Nepochybně ano. Především vás to dělá schopnými ulehčit život vašim spolubližním a potom váš duch postupuje rychleji, pokročil-li v inteligenci. V období mezi vířením se za hodinu naučíte tolik, co by si na Zemi vyžadovalo roky. Žádné poznání není zbytečné. Každý přispívá k pokroku, protože dokonalý duch musí vědět všechno. Jelikož pokrok by se měl uskutečňovat ve všech směrech, všechny

nabyté myšlenky pomáhají duchu v jeho rozvoji."

1027.

Ze dvou boháčů se jeden narodil v hojnosti a nikdy nepoznal nouzi. Druhý vděčí za majetek své práci. Oba využívají bohatství pouze pro vlastní prospěch. Který z nich je hříšnější?

"Ten, který poznal strasti, protože ví, co znamená trpět a navzdory tomu druhým nepomáhá."

1028.

Kdo pořád shromažďuje a nikomu nic nedá, najde ospravedlnění v tom, že tak koná proto, aby zanechal více svým dědicům?

"To je pouze zastírání zlého svědomí."

1029.

Ze dvou lakomců si jeden nic nedopřeje a umře z nedostatku na svém pokladu. Druhý je lakomý pouze k jiným, na sobě nešetří. Který z nich je hříšnější a který bude mít horší postavení ve světě duchů?

"Ten, který hýří. Ten první si odpývá část svého trestu."

1030.

Je trestuhodné závidět bohatství? Co kdybychom jím chtěli dělat dobro?

"Nejsme to v první řadě my, komu chceme udělat dobro?"

1031.

Je hříšné zkoumat nedostatky jiných?

"Děláme-li to proto, abychom chyby kritizovali a rozhlašovali je, jsme velmi hříšní, protože je to nedostatek lásky k bližnímu. Děláme-li to pro osobní prospěch, abychom se tímto nedostatkům sami vyhnuli, může to být někdy užitečné. Není však potřebné zapomínat, že shovívavost k nedostatkům bližních patří mezi ctnosti. Dříve než jiným vytkneme jejich chyby, podívejte se, zda o vás nelze říci totéž. Konejte tak, aby se na vás nedala aplikovat tato Ježíšova slova: «Vidí třísku v oku druhého, ale trám ve vlastním oku nevidí.»"

1032.

Je správné zkoumat společenské nedostatky a odhalovat je?

"Závisí to na tom, jaký pocit nás k tomu nutí. Má-li spisovatel v úmyslu pouze vyvolat pohoršení, které je často spíše špatným než dobrým příkladem, může být za to potrestán."

1033.

Jak lze posoudit čistotu úmyslů spisovatele?

"Píše-li o dobrých věcech, chce vám být dobrým příkladem. Píše-li

o špatnostech, týká se to jeho svědomí. Nakonec, chce-li dokázat svůj dobrý úmysl, nechť zásady podpoří svým příkladem."

1034.

Některí autoři uveřejnili velmi pěkná a mravní díla, která napomáhají rozvoji lidstva, ale oni sami z nich neměli užitek. Budou mít jako duchové z toho zásluhu?

"Mravní ponaučení bez skutků je jako zrno, které nezasejete. Nač vám je zrno, když jej nezúrodníte, abyste se uživilí? Tito lidé jsou hříšní proto, že měli inteligenci, aby to pochopili. Jelikož nežili podle mravních zásad, které určovali jiným, zřekli se jejich plodů."

1035.

Dělá člověk chybu, když si uvědomuje a přiznává dobro, které koná?

"Jelikož si má uvědomovat zlo, musí si uvědomovat také dobro, aby věděl, zda koná správně. Zpychl-li by však po vykonání dobra, anebo si dělal nějaké zvláštní nároky, tak se mylí, že udělal dobrý skutek."

VÁŠNĚ

1036.

Jelikož podstata vášně je člověku vrozená, znamená to, že mu slouží pouze pro dobro?

"Mohou jej přivést k velkým věcem. Příčinu špatností z nich dělá neznalost míry."

1037.

Za jakou hranicí přestávají být vášně dobré anebo špatné?

"Vášně jsou jako kůň, který je užitečný pouze tehdy, když je zkrocený. Vášně se stává škodlivá tehdy, když ji přestanete ovládat. Jejím výsledkem je, že uškodí vám anebo vašemu bližnímu."

Vášně jsou hybné páky znásobující síly člověka. Pomáhají mu uskutečňovat záměry Prozřetelnosti. Namísto toho, aby je řídil, nechá se jimi ovládat. Člověk upadá do krajnosti a síla, která v jeho rukou mohla dělat dobro, vítězí nad ním často špatným způsobem.

Všechny vášně mají svou podstatu v přirozené potřebě na zachování podmínek našeho života. Vášně v pravém slova smyslu je zveličením nějaké potřeby anebo pocitu. Spočívá v přehánění a nikoliv v příčině.

Každá vášně, která člověka přibližuje k živočišnosti, jej vzdaluje od duchovnosti.

Každý pocit, který člověka povznáší nad živočišnost, ohlašuje převahu ducha nad hmotou a přibližuje jej k dokonalosti.

1038.

Mohl by vždy člověk přemoci své zlé sklony?

"Ano, někdy také slabým úsilím. Chybí mu na to vůle. Bohužel, pouze málokterí se namáhají."

1039.

Může člověk nacházet v duších účinnou pomoc na překonání svých vášní?

"Prosí-li Boha a svého dobrého ducha upřímně, dobří duchové mu zaručeně přijdou na pomoc, protože to je jejich poslání."

1040.

Existují tedy vášně, které vůle není schopná překonat?

"Kdo si myslí, že nemůže zdolat své vášně, znamená to, že v nich nachází uspokojení. Kdo se je snaží odstranit, chápe svou duchovní převahu. Vítězství nad nimi je pro něho vítězstvím ducha nad hmotou."

1041.

Který prostředek je nejúčinnější na zdolání materiální povahy?

"Sebeobětování."

SOBECTVÍ

1042.

Který nedostatek můžeme pokládat za základní?

"Jak jsme již mnohokrát řekli, je to sobectví. Z něho plyne všechno zlo. Zkoumejte všechny neřesti a uvidíte, že základem každé je egoismus. Marně budete proti ní bojovat, nepodaří se vám ji odstranit, pokud nezaútočíte na kořen zla, pokud nezničíte příčinu. Nechť všechno vaše úsilí směřuje k tomuto cíli, protože v tom je skutečně bolestivé místo společnosti. Kdokoliv se chce přiblížit již v tomto životě k mravní dokonalosti, musí ze svého srdce odstranit každý pocit sobectví, protože sobectví je neslučitelné se spravedlností, láskou a dobročinností. Ničí všechny ostatní dobré vlastnosti."

1043.

Zdá se, že je velmi těžké úplně vytrhnout z lidského srdce sobectví založené na osobním prospěchu. Podaří se to?

"Když se lidé obeznamují s duchovní literaturou, začínají připisovat materiální věcem nižší hodnotu. Kromě toho je potřebné změnit lidské zákony, které vyvolávají a udržují sobectví. Závisí to také na výchově."

1044.

Není sobectví překážkou absolutního panstva dobra na Zemi?

"Je jisté, že sobectví je největší zlo. Souvisí však s nízkostí duchů vi-

lených na Zemi a nikoliv se samotným lidstvem. Duchové očišťující se postupnými vtěleními ztrácejí sobectví tak jako i ostatní nečistoty. Což na Zemi nemáte žádného člověka, zbaveného sobectví, který pěstuje dobročinnost? Je jich více, než si myslíte. Znáte je však málo, protože ctnost se nesnaží zaskvět ve velkém světle. Existuje-li jeden takový člověk, proč by jich nemělo být deset? Je-li jich deset, proč by jich nemělo být tisíc a tak dále?"

1045.

Zdá se, že civilizace namísto toho, aby snižovala sobectví, vyvolává jej a udržuje.

"Čím je zlo větší, tím se stává odpornějším. Sobectví muselo způsobit mnoho zla, aby lidé pochopili, že je ho třeba vykořenit. Když se lidé zbaví sobectví, které je ovládá, budou již jako bratři. Nebudou konat zlo, vzájemně si budou pomáhat díky smyslu pro vzájemnou soudržnost. Silný bude oporou a nikoliv utiskovatelem slabého. Lidé již nebudou třít nouzi, protože všichni budou žít podle zákona spravedlnosti. Úkolem duchů je připravit vládu dobra."

1046.

Jak lze zničit sobectví?

"Ze všech lidských nedostatků je nejtěžší vykořenit sobectví. Závist

na vlivu hmoty, jehož se člověk ještě nemohl zbavit, protože je příliš blízko svého vzniku. Tento vliv je udržovaný lidskými zákony, společenským uspořádáním, výchovou. Sobectví zeslábně s převahou duševního života nad materiálním životem. Dobře pochopená esoterika změní zákony, zvyklosti a společenské vztahy.

Sobectví je založeno na důležitosti osobnosti. Zničení této důležitosti nevyhnutelně zdolá sobectví.

Člověka dělá často sobcem přikořtí snášené od jiných. Když vidí, že jiní myslí pouze na sebe a nikoliv na něho, začne se zabývat více sebou samým. Stane-li se zásada dobročinnosti a bratrství základem společenských vztahů mezi národy a lidmi, bude člověk myslet méně na vlastní osobu. Podrobí se výchovnému vlivu příkladu. V současnosti je potřebná opravdová ctnost na obětování své osobnosti v prospěch jiných, kteří často neumějí být za to vděční."

(FÉNELON)

Na dobré názory a pokrok lidstva se nesporně vynakládá chvályhodné úsilí: povzbuzujeme, podněcujeme a vážíme si dobré názory více, než ve kterémkoliv jiné epoše, a přece je červotoč sobectví pořád

společenským morem. Je to skutečné zlo, které padá na každého a každý je více méně jeho obětí. Je nutné proti němu bojovat jako proti nakažlivé nemoci. Musíme postupovat způsobem lékařů a vrátit se k prameni zla. Hledíme tedy ve všech částech společenského uspořádání, počínaje rodinou až po národy, od chalup po paláce, všechny příčiny, všechny zjevné či skryté vlivy, které vyvolávají, udržují a rozvíjejí pocit sobectví. Když zjistíme příčiny, dostaví se náprava sama. Už bude třeba pouze je zdolat, ne-li všechny najednou, tak alespoň částečně a zloba bude pomalu odstraněna. Léčba může trvat dlouho, protože příčin je mnoho, ale není nemožná. Ostatně, podaří se nám to jen, když zaútočíme na zlo od kořene, tedy výchovou. Ne takovou, jakou se snaží vytvářet vzdělané lidi, ale takovou, jakou se snaží tvořit dobré lidi. Dobrá výchova je základem duševního pokroku. Když budeme znát umění řídit charakter tak, jak známe umění řídit inteligence, budeme je moci napravovat tak, jak se napravují mladé rostliny. Toto umění však vyžaduje mnoho taktu, zkušenosti a hlubokého zkoumání. Vážnou chybou je věřit, že stačí o něm vědět, abychom ho mohli uplatňo-

vat. Kdokoliv pozoruje dítě boháče i chudáka od chvíle narození, a zkoumá všechny škodlivé vlivy, které na něho působí v důsledku slabosti, lajdáctví a nevědomosti těch, kteří jej vedou, a jak často se minou cílem prostředky používané na mravní pozvednutí, toho nemůže překvapit, že se na světě setkává s takovým zlem. Udělá-li se pro mravnost tolik, co pro inteligenci, uvidíme, že jsou-li vzpurné povahy, je mnohem víc než si myslíme takových, kteří potřebují pouze dobrou výchovu, aby přinášeli dobré plody.

Člověk chce být šťastný, tento pocit je přirozený. Proto neustále pracuje na zlepšení svého postavení na Zemi. Hledá příčiny svých utrpení, aby je napravil. Sobectví je jedna z příčin, které vyvolávají pýchu, ctižádostivost, chamtivost, závist, nenávist a žárlivost. Ty mu ubližují v každé chvíli, vnášejí neklid do všech společenských vztahů, vyvolávají rozbroje, ničí důvěru. Nutí jej, aby byl soustavně připraven na obranu proti sousedovi a nakonec dělají z přítele nepřítele. Pochopí-li toto, pak pochopí také to, že tento nedostatek je neslučitelný s jeho vlastní blažeností. Čím více jím bude trpět, tím víc pocítí potřebu bojovat proti němu tak, jak bojuje proti

moru, škůdcům a všem ostatním pohromám. Bude jej k tomu podněcovat jeho vlastní prospěch. Sobectví je zdrojem všech neštěstí tak, jak je dobročinnost zdrojem všech ctností. Cílem každého úsilí člověka musí být zničení jednoho a rozvoj druhého, chce-li zabezpečit stejné blaho na Zemi i v budoucnosti.

VLASTNOSTI DOBRÉHO ČLOVĚKA

1047.

Podle jakých známek lze u člověka poznat skutečný pokrok, který má pozvednout jeho ducha v duchovní hierarchii?

"Duch prokazuje svou ušlechtilost tehdy, když všemi svými životními skutky dodržuje Boží zákon a předeem chápe duchovní život."

Opravdu dobrý člověk zachovává zákon spravedlnosti, lásky a dobročinnosti v jeho největší čistotě. Zpytuje-li svoje svědomí o vykonaných skutečích, bude se ptát, zda neporušil tento zákon, zda nekonal zlo, zda udělal všechno dobro, které udělat mohl, zda si nikdo nemusel na něho stěžovat a nakonec, zda činil bližnímu všechno to, co by chtěl, aby dělali jemu.

Člověk proniknut pocitem dobročinnosti a lásky k bližnímu koná dobro pro dobro, bez naděje odplaty a svůj prospěch obětuje spravedlivosti.

Je dobrý, lidský a přející každému, protože ve všech lidech vidí své bratry, bez ohledu na rasu a přesvědčení.

Dal-li mu Bůh moc a bohatství, dívá se na to jako na uloženou věc, kterou je nutné použít pro dobro. Nezakládá si na tom, protože ví, že Bůh, který mu je dal, mu je může znovu vzít.

Umístil-li společenský řád lidí do závislosti na něm, zachází s nimi vlídně a laskavě, protože před Bohem jsou mu rovni. Svou moc používá na pozvednutí jejich duševní síly, a nikoliv na jejich deptání svou nadutostí.

Je shovívavý k nedostatkům bližního, protože ví, že také on sám potřebuje shovívavost a pamatuje si tato Kristova slova: Kdo z vás je bez hříchu, hoď do mě kámenem.

Není vůbec pomstychtivý. Podle Ježíšova vzoru odpouští urážky a pamatuje si pouze dobrodiní, protože ví, že mu bude odpuštěno tak, jak odpouští on sám.

Dodržuje všechna práva bližních, která jim dávají přírodní zákony

tak, jak chce, aby je dodržovali vůči němu.

SEBEPOZNÁNÍ

1048.

Který prostředek je neúčinnější na to, abychom se zlepšili v tomto životě a odolali pokušení zla?

"Určitý starověký mudrc vám ho řekl: Poznej sám sebe."

1049.

Chápeme celou moudrost této mravní zásady, ale nejtěžší je právě poznat sebe sama. Jak lze k tomu dospět?

"Dělejte to, co jsem za svého pozemského života dělal já. Na sklonku dne jsem si zpytoval svědomí. Postupně jsem se vracel ke všemu, co jsem dělal a tázal jsem se, zda jsem neopomenul nějakou povinnost, zda se někdo na mě nemusel stěžovat. Tak jsem dospěl k sebepoznání a zjistil, co v sobě musím změnit. Ten, kdo by si každý večer připomínal všechny své skutky, které vykonal za dne a tázal by se, co udělal dobře a co špatně, prosíc Boha a svého anděla strážného, aby jej osvětili, dosáhne velikou smlu na zdokonalení se. Protože věřte mi, Bůh mu pomůže. Kladte si tedy otázky a ptejte se, co jste udělali a za jakým účelem jste konali v ur-

čité situaci, udělali-li jste něco, co byste bližnímu vyčítali, anebo co byste se neodvážili přiznat. Ptejte se také toto: kdyby mě Bůh povolal v této chvíli, musel bych se obávat ve světě duchů, kde nelze nic skrýt, něčího pohledu? Zkoumejte, co jste mohli vykonat proti Bohu, proti svému bližnímu a proti sobě. Odpovědi budou buď oddechem pro vaše svědomí, anebo označením zla, které je třeba napravit.

Poznání sebe sama je tedy klíčem k osobnímu zlepšení. Jak se však máte posoudit? Což vás neomamuje samolibost, která zmenšuje nedostatky a omlouvá je? Lakomec se pokládá pouze za spořivého a předvádavého, nadutec si myslí, že vypadá vznešeně. To je pravda, máte však možnost kontroly, která vás nemůže zklamat. Nemůžete-li rozhodnout o hodnotě některého vašeho skutku, zeptejte se, jak byste jej pojmenovali, kdyby jej udělal někdo jiný. Odsuzujete-li jej u bližního, není oprávněný ani pro vás, protože Bůh má pro spravedlnost pouze jednu míru. Snažte se dozvědět také to, co si o něm myslí jiní a nezanedbávejte názor vašich nepřátel. Ti nemají žádný zájem zastírat pravdu a Bůh vám je často dává jako zrcadlo, aby vás upozornili upřímněji než přítel. Kdo se chce vážně zlepšit, nechť zkoumá

svoje svědomí, aby z něho vyrval zlé sklony tak, jako vytrhává plevel na své zahradě. Necht mravně vyváží svůj den tak, jak obchodník vyvažuje své ztráty a zisky a ujišťují vás, že jeden mu přinese víc než druhý. Může-li si říci, že měl dobrý den, může spát v klidu a bez obav očekávat probuzení do druhého života.

Kladte si tedy jasné a přesné otázky a nebojte se je znásobit. K dosažení věčné blaženosti můžeme obětovat několik minut. Což nepracujete každý den s úmyslem nashromáždit prostředky, abyste si na starobu mohli oddychnout? Není tento oddech předmětem všech vaší tužeb, cílem, kvůli kterému zakoušíte momentální únavu a odříkání? Nuž tedy, co je tento několikadenní oddech kalený tělesnou nemohoucností vedle toho, který očekává dobrého člověka? Což nestojí za námahu trochu se snažit? Víím, že mnozí řeknou, že současnost je jistá a budoucnost nejistá. Právě tuto myšlenku máme ve vás zničit, protože vám chceme objasnit tuto bu-

doucnost tak, aby nemohla ve vaší duši zůstat žádná pochybnost. Proto jsme vaši pozornost nejdříve přitáhli ohromujícími jevy. Nyní vám dáváme pokyny, které je každý z vás povinen šfrit. Za tímto účelem jsme nadiktovali Knihu duchů."

(SVATÝ AUGUSTIN)

Mnoho chyb, kterých se dopouštíme, si ani neuvědomíme. Kdybychom opravdu podle rady Svatého Augustina častěji zpytovali naše svědomí, uviděli bychom, kolikrát jsme selhali, aniž bychom na to pomysleli, že bychom pečlivě zkoumali charakter a pohnutky našich činů. Tázací způsob má v sobě něco přesnějšího než mravní zásada, kterou často neaplikujeme na sebe. Vyžaduje jednoznačné odpovědi ano, nebo ne, které nedávají možnost volby. Právě tak to jsou také osobní argumenty. Ze součtu odpovědí můžeme vypočítat souhrn dobra a zla v nás.

Kniha čtvrtá

NADĚJE A ÚTĚCHY

I. kapitola

POZEMSKÉ ÚTRAPY A RADOSTI

Relativní štěstí a neštěstí – Ztráta milovaných osob – Zklamání. Nevděk. Rozchody – Antipatické sňatky – Strach ze smrti – Znechucení životem. Sebevražda

RELATIVNÍ ŠTĚSTÍ A NEŠTĚSTÍ

1050.

Může se člověk na Zemi těšit dokonalému štěstí?

"Nikoliv, jelikož život mu byl dán jako zkouška anebo pokání. Avšak zda zmírní jeho útrapy a bude tak šťastný, jak je to jen na Zemi možné, to závisí na něm."

1051.

Chápeme, že člověk bude na zemi šťasten, když bude lidstvo proměněno. Může si však zatím každý zabezpečit své relativní štěstí?

"Člověk je nejčastěji strůjcem vlastního neštěstí. Dodržováním Božího zákona si ušetří mnoho útrap a zabezpečí si takové štěstí, jaké obahuje jeho hrubý způsob života."

Člověk přesvědčený o svém budoucím osudu vidí v tělesném životě pouze přechodnou zastávku.

svoje svědomí, aby z něho vyrval zlé sklony tak, jako vytrhává plevel na své zahradě. Necht mravně vyváží svůj den tak, jak obchodník vyvažuje své ztráty a zisky a ujišťují vás, že jeden mu přinese víc než druhý. Může-li si říci, že měl dobrý den, může spát v klidu a bez obav očekávat probuzení do druhého života.

Kladte si tedy jasné a přesné otázky a nebojte se je znásobit. K dosažení věčné blaženosti můžeme obětovat několik minut. Což nepracujete každý den s úmyslem nashromáždit prostředky, abyste si na starobu mohli oddychnout? Není tento oddech předmětem všech vaší tužeb, cílem, kvůli kterému zakoušíte momentální únavu a odříkání? Nuž tedy, co je tento několikadenní oddech kalený tělesnou nemohoucností vedle toho, který očekává dobrého člověka? Což nestojí za námahu trochu se snažit? Víme, že mnozí řeknou, že současnost je jistá a budoucnost nejistá. Právě tuto myšlenku máme ve vás zničit, protože vám chceme objasnit tuto bu-

doucnost tak, aby nemohla ve vaší duši zůstat žádná pochybnost. Proto jsme vaši pozornost nejdříve přitáhli ohromujícími jevy. Nyní vám dáváme pokyny, které je každý z vás povinen šfrit. Za tímto účelem jsme nadiktovali Knihu duchů."

(SVATÝ AUGUSTIN)

Mnoho chyb, kterých se dopouštíme, si ani neuvědomíme. Kdybychom opravdu podle rady Svatého Augustina častěji zpytovali naše svědomí, uviděli bychom, kolikrát jsme selhali, aniž bychom na to pomysleli, že bychom pečlivě zkoumali charakter a pohnutky našich činů. Tázací způsob má v sobě něco přesnějšího než mravní zásada, kterou často neaplikujeme na sebe. Vyžaduje jednoznačné odpovědi ano, nebo ne, které nedávají možnost volby. Právě tak to jsou také osobní argumenty. Ze součtu odpovědí můžeme vypočítat souhrn dobra a zla v nás.

Kniha čtvrtá

NADĚJE A ÚTĚCHY

I. kapitola

POZEMSKÉ ÚTRAPY A RADOSTI

Relativní štěstí a neštěstí – Ztráta milovaných osob – Zklamání. Nevděk. Rozchody – Antipatické sňatky – Strach ze smrti – Znechucení životem. Sebevražda

RELATIVNÍ ŠTĚSTÍ A NEŠTĚSTÍ

1050.

Může se člověk na Zemi těšit dokonalému štěstí?

"Nikoliv, jelikož život mu byl dán jako zkouška anebo pokání. Avšak zda zmírní jeho útrapy a bude tak šťastný, jak je to jen na Zemi možné, to závisí na něm."

1051.

Chápeme, že člověk bude na zemi šťasten, když bude lidstvo proměněno. Může si však zatím každý zabezpečit své relativní štěstí?

"Člověk je nejčastěji strůjcem vlastního neštěstí. Dodržováním Božího zákona si ušetří mnoho útrap a zabezpečí si takové štěstí, jaké obahuje jeho hrubý způsob života."

Člověk přesvědčený o svém budoucím osudu vidí v tělesném životě pouze přechodnou zastávku.

Je pro něho pouze krátkým zastavením ve špatném hostinci. Lehce snáší chvilkové mrzutosti cesty, která jej má zavést k lepšímu postavení.

Již v tomto životě jsme za porušování zákonů tělesného života trestaní útrapami, jež jsou důsledky našich vlastních činů. Vrátime-li se postupně na počátek našich takzvaných pozemských strastí, uvidíme, že to jsou větší nou následky první odchylky od přímé cesty. Touto odchylkou jsme vykročili na nesprávnou cestu a v důsledku toho postupně upadáme do neštěstí.

1052.

Pozemské štěstí je závislé na postavení každého člověka. Existuje nějaká míra štěstí společná všem lidem?

"Štěstím pro materiální život je, aby měl člověk to nevyhnutelné, štěstím pro duševní život je čisté svědomí a víra v nesmrtelnost."

1053.

Množství nevyhnutelných potřeb je pro každého jiné?

"Ano, podle vašich materiálních představ, předpokladů, citlivosti. Je nesporné, že ten, kdo měl přibližně padesát tisíc liber a najednou se ocitá s deseti, věří, že je velice nešťastný, protože již nemůže žít tak

blahobytně jako předtím, nemůže mít koně, lokaje anebo uspokojit všechny své vášně, atd. Myslí si tedy, že mu chybí nevyhnutelné. Neví, že jiní při něm umírají hladem a zimou a nemají přístřeší, kde by sklonili hlavu. Proto se moudrý člověk dívá pod sebe, na ty, kteří se mají hůř, aby byl šťasten, a nikdy ne nad sebe, nesrovnává se s těmi, kteří žijí v přepychu, aby svou duši povzněl k nekonečnu."

1054.

Existují utrpení, která nezávisí na konání člověka a zasahují také toho nejspravedlivějšího. Nemá žádnou možnost se před nimi chránit?

"Chce-li se rozvíjet, musí se smířit s osudem a snášet jej bez reptání. Smíření čerpá ze svého svědomí, které mu dává naději na lepší budoucnost, udělá-li, co se od něho vyžaduje."

1055.

Proč dopřeje Bůh bohatství lidem, kteří si jej podle všeho nezaslouhují?

"V očích těch, kteří vidí pouze současnost, je to přítěž. Avšak bohatství je často nebezpečnější zkouška než bída."

1056.

Není civilizace, která vytváří nové potřeby, zdrojem nových zármutků?

"Mnohá utrpení tohoto světa vznikají z umělých potřeb, které si vytváří civilizace. Kdo umí omezit svoje touhy a bez závisti hledí na to, co je nad jeho možnosti, ten si ušetří mnoho zklamání v tomto životě. Nejbohatší je ten, který potřebuje nejmenší."

Často závidíte požitky těm, kteří se vám zdají nejšťastnějšími. Víte však, co je čeká? Užívají-li život pouze pro sebe, raději je linujte. Bůh občas dovolí, aby zlý člověk prosperoval, ale jeho štěstí mu není třeba závidět, protože za něho zaplatí hořkými slzami."

Je-li spravedlivý člověk nešťastný, je to zkouška, která se mu připočítá k dobru, snášel-li ji s odvahou."

1057.

Nadbytek rozhodně není nevyhnutelný ke štěstí, ale jsou ti, kterým se nedostává nevyhnutelného, nešťastní?

"Člověk je opravdu nešťastný pouze tehdy, když trpí nedostatkem toho, co je nevyhnutelné pro život a zdraví těla. Stihne-li někoho tato nouze, je to možná jeho vina, měl by se tedy hněvat pouze sám na sebe. Je-

li to vina bližního, zodpovědnost za ni padá na toho, kdo ji zapříčinil."

1058.

Rozdělením vrozených schopností Bůh očividně naznačuje naše poslání na tomto světě. Nevyplyvá mnoho útrap z toho, že se nepřidržíme svého nadání?

"Je to pravda. Často právě rodiče přinutí z pýchy anebo ze skouposti své děti sejít z cesty vytýčené přírodou. Tím ohrožují jejich štěstí a budou za to odpovědní."

1059.

Takže považujete za spravedlivé, aby syn společensky vysoko postaveného člověka dělal například dřeváky, kdyby k tomu měl schopnosti?

"Není třeba upadnout do absurdity, ani přehánět. Civilizace má svoje potřeby. Proč by syn vysoce postaveného člověka dělal dřeváky, mohl-li dělat něco jiného? Vždyť bude moci být užitečný podle svých schopností, nebudou-li použity nesmyslně. Například místo špatného advokáta by mohl dělat dobrého řidiče atd."

Práce v oboru, který nespadá do vhodné intelektuální sféry, je zaručeně jednou z nejčastějších příčin zklamání. Neschopnost ve zvoleném povolání je nevyčerpatelným zdrojem neštěstí. Když se

k tomu přidá samolibost, brání padlému člověku hledat záchranu v jiném povolání. Jako možnost úniku před tím, co považuje za ponížení, mu ukazuje sebevražda. Kdyby jej byla mravní výchova povznesla nad hloupé předsudky pýchy, nikdy by jej nemohla zaskočit.

1060.

Jsou lidé, kterým chybějí základní prostředky k životu a jejich vyhlídkou je pouze smrt. Jak se mají rozhodnout? Mají umřít hladem?

"Nikdy by nás nemělo napadnout umřít hladem. Vždy byste našli možnost obživy, kdyby se pýcha nestavěla mezi potřebu a práci. Často se říká: »Hloupé řemeslo neexistuje, společenské postavení nezneuctuje.« Proč se tedy toho neдрžíte?"

1061.

Je zřejmé, že bez společenských předsudků, kterými se necháváme ovládat, bychom si vždy našli nějakou práci, abychom přežili. Ale také mezi lidmi bez předsudků jsou takoví, kteří nejsou schopni uživit se z důvodů nemoci anebo z jiných příčin nezávislých na jejich vůli.

"Ve spravedlivé společnosti nikdo nesmí umřít hladem."

V dobrém společenském zřízení člověk může třít bídu pouze

z vlastní viny. Jeho chyby jsou však často výsledkem prostředí, ve kterém se ocitl. Když bude člověk dodržovat společenský řád, založený na spravedlivosti a soudržnosti, stane se lepším a schopnějším.

1062.

Proč je ve společnosti více trpících vrstev než šťastných?

"Žádná není úplně šťastná. Co se považuje za štěstí, často skrývá palčivé smutky. Utrpení je všude. Vrstvy, které nazýváte trpícími, jsou početnější proto, že Země je místem pokání. Když z ní člověk udělá místo dobra, už na ní nebude nešťastných a bude pro člověka pozemským rájem."

1063.

Proč ve společnosti tak často vítězí vliv zlých nad dobrými?

"Je to kvůli slabosti dobrých. Špatní jsou úskoční a troufalí, dobří jsou plaší."

1064.

Je-li člověk často původcem svých materiálních strastí, není také původcem svých duševních trápení?

"Ba ještě více, protože materiální strasti občas nezávisí na jeho vůli. Avšak raněná pýcha, nesplněná ctižádostivost, lakota, závist, žárlivost a všechny vášně jsou duševní muka."

Závist a žárlivost! Blažení jsou ti, kteří neznají tyto dva hlodající červy. Člověk postižený závistí a žárlivostí nemá pokoje ani oddechu. Předměty jeho žádostivosti, nenávidí, neví se před ním tyč jako přízraky. Nenechávají mu žádný oddech a pronásledují jej i ve spánku. Závistivci jsou nepřetržitě v hořecnatém stavu. Člověk si svými vášněmi vytváří dobrovolná muka a Země se pro něho stává skutečným peklem."

Občas žárlivost ani nemá určený cíl. Jsou lidé, přirozeně žárliví na všechno, co se vymyká průměru. Ačkoli z toho nemají přímý prospěch, žárlí pouze proto, že toho nemohou dosáhnout. Všechno, co přechází nad obzor, je uráží. Ve společnosti by chtěli všechno omezit na svoji úroveň. To je žárlivost spojená s průměrností.

Člověk je často nešťasten pouze v důsledku důležitosti, kterou připisuje pozemským věcem. Jeho neštěstím je ješitnost, ctižádostivost a zklamaná ziskuchtivost. Když se povznese nad úzký okruh materiálního života, když svoje myšlenky pozvedne k nekonečnu, které je jeho údělem, pak se mu lidské vrtochy budou zdát maličké a dětinské.

Kdo blaženost vidí pouze v uspokojování pýchy a hrubých chou-

tek, je nešťastný, když je nemůže uspokojit. Avšak ten, kdo nežádá nic zbytečného, je šťasten také z toho, na co se jiní dívají jako na pohromu.

Máme na mysli civilizovaného člověka, protože divoch má omezenější potřeby; jeho žádostivosti jsou jiné. Má úplně jiný náhled na věci. V civilizovaném stavu člověk svoje neštěstí odůvodňuje a analyzuje. Proto se ho víc dotýká. Může však uvažovat a analyzovat také možnosti útěchy. Čerpá ji z křesťanského vědomí, které mu dává naději na lepší budoucnost a z učení duchů, které mu dává jistotu do budoucnosti.

ZTRÁTA MILOVANÝCH OSOB

1065.

Nezpůsobuje oprávněný zármutek ztráta milovaných osob, jelikož tato ztráta je nenahraditelná a nezávislá na naší vůli?

"Tento zármutek zasahuje jak boháče, tak chudáka. Je to zkouška anebo pokání za minulé hříchy."

1066.

Co si máme myslet o názoru lidí, kteří se na styky se záhrobím dívají jako na zneuctování?

"Duchové, kteří vás milují, přicházejí na vyvolávání s radostí. Jsou šťastní ze vzpomínek na vás a z rozhovoru s vámi. Zneuctěním by bylo, kdyby se vyvolávali s lehkomyšlností a bez patřičné úcty."

Možnost vstoupit do styku s duchy je velice příjemná, protože nám dává příležitost mluvit se svými příbuznými a přáteli, kteří nás opustili. Vyvoláváním si je přibližujeme, jsou při nás, slyší nás a odpovídají nám. Vlastně není odloučení mezi nimi a námi. Pomáhají nám svými radami, projevují nám svou lásku, ale my to nevnímáme v běžném životě. Vyvoláváme-li je, těší nás, že je vidíme šťastné. Dozvídáme se od nich podrobnosti o jejich novém životě a nabýváme jistotu, že se k nim připojíme, až na nás přijde řada.

1067.

Zasahuje duchy neutěšitelný bol pozůstalých?

"Duch vnímá vzpomínky a zármutek těch, které miloval. Ale neustálá a přehnaná bolest se ho dotýká nepříjemně, protože v ní vidí nedostatek víry v budoucnost a v Boha a v důsledku toho překážku v cestě vpřed, k vzájemnému setkání."

Vezměme si příklad: dva přátelé jsou uvězněni ve stejné cele. Oba

mají být jednou propuštěni na svobodu, ale jednoho propustí dřív než druhého. Bylo by rozumné od toho, který zůstává, aby neustále nařikal, že jeho přítele osvobodili před ním? Nebylo by to sobecké, kdyby chtěl, aby jeho přítel sdílel jeho věznění a utrpení s ním tak dlouho jako on? Totéž platí o lidech, kteří se v pozemském světě milují. Ten, kdo odchází první, je osvobozen dřív. Měli jste trpělivě čekat na chvíli, kdy budeme osvobozeni také my.

Vyvolávání duchů nám dává jasné důkazy o přítomnosti všech, které jsme milovali a o pokračování jejich náklonnosti a péče o nás. Prostřednictvím styků s nimi nám umožňuje rozhovory. Poskytuje nám nejvyšší útěchu v nejbolestnějších zármutku. Také ten nejosamělejší člověk má vždy kolem sebe přátele, se kterými si může promluvit, když si to uvědomí.

ZKLAMÁNÍ. NEVDĚK. ROZCHODY

1068.

Nejsou pro dobrého člověka pramenem trpkosti zklamání pocíťovaná z nevděčnosti a křehkosti přátelských pout?

"Ano, jsou, ale litujte nevděčnosti a nevěrné přátele, protože budou nešťastnější než jste vy. Nevděčnost je dcerou sobeckosti a sobec později potká stejně necitlivá srdce jako měl sám. Myslete na všechny ty, kteří udělali víc dobra než vy, a byli odměněni pouze nevděkem. Také samotný Ježíš byl za svého života zesměšňován a opovrhován. Nazvali jej dokonce lhářem a podvodníkem. Ať dobro, které jste vykonali, je vaší odměnou a nevšmějte si, co o něm říkají ti, kteří ho dostali. Nevděčnost je zkouškou vaší vytrvalosti v konání dobra. Bude vám započítána a ti, kteří vás neuznávali, budou potrestáni o to víc, o co větší byla jejich nevděčnost."

1069.

Nemají zklamání způsobená nevděkem způsobit určité otupení citlivosti?

"To by byla chyba. Pouze dobrý člověk je vždy šťasten z dobra, které udělal.

Dává-li však přednost štěstí sobce, je to smutné štěstí. Nevděční přátelé, kteří opouštějí dobrého člověka, nejsou hodni jeho přátelství. Později jistě potká takové, kteří ho lépe pochopí."

Příroda dala člověku potřebu milovat a být milován. Jedna z nej-

větších slastí, které mu byly uděleny, je potkat sympatizující srdce. Láska mu dává první plody blaženosti, která jej očekává ve světě dokonalých duchů, kde všechno proniká láska a dobrota. Sobci je tato slast odepřena.

ANTIPATICKÉ SŇATKY

1070.

Tvrdíte-li, že sympatičtí duchové se přitahují, jak je možné, že mezi lidmi existuje často pouze jednostranná láska, a že ta nejpříjemnější bývá často přijímána lhostejně. Kromě toho, jak se může ta nejsilnější láska dvou lidí změnit na odpor, ba až na nenávisť?

"Kolik je těch, kteří si myslí, že šlečně milují, a když jsou povinni žít s takovými osobami zjistí, že je to pouze tělesné nadšení? Nestačí se zamilovat do člověka, který se vám líbí, komu přisuzujete hezké vlastnosti. Když s ním budete opravdu žít, až pak jej budete moci ocenit. Kolik je také takových svazků, které zpočátku vypadají, že nikdy nebudou příjemné. Když se však lidé navzájem poznají, nakonec se milují něžnou a trvalou láskou, která spočívá na úctě. Není třeba zapomínat, že milují ducha a nikoliv tělo.

Když je duševní láska čistá a přejemná, je trvalá. Tělesná láska je pominutelná. Proto se často ti, kdož věřili, že se milují věčnou láskou, nenávidí, když opadne iluze."

1071.

Není nedostatek sympatie mezi dvěma lidmi, kteří žijí spolu, pramenem trpkých zármutků, jež zneplýňují jejich celý život?

"Je to jedno z těch neštěstí, jejichž hlavní příčinou jste nejčastěji sami. V první řadě jsou nesprávné vaše zákony. Věřte, že Bůh vás nutí setrvalvat s těmi, kteří jsou vám protivní. V těchto svazcích často hledáte víc uspokojení vlastní pýchy a ctižádostivosti než štěstí ze vzájemné lásky. Tehdy se musíte podrobit důsledkům svých činů."

1072.

Ale není v tom případě téměř vždy někdo nevinnou obětí?

"Ano, a je to pro ni kruté pokání. Avšak zodpovědnost za její neštěstí padne na ty, kteří jej zapříčinili. Když světlo pravdy pronikne její duši, její útěchu bude čerpat ve své víře v budoucnost. Nakonec, jak budou slábnout předsudky, tak budou zanikat také příčiny těchto osobních útrap."

STRACH ZE SMRTI

1073.

Odkud pochází strach ze smrti, když máme budoucnost před sebou?

"Tento strach vznikl neprávem. Už v mládí se snažte děti přesvědčit, že existuje peklo a ráj a že to, co je přirozené, je pro duši smrtelný hřích. Když tedy děti dospějí a mají trochu soudnosti, nemohou to přijmout a stávají se z nich materialisté anebo ateisté. Tak je přinutíte věřit, že kromě současněho života nic jiného neexistuje."

Spravedlivý člověk nemá před smrtí žádný strach, protože díky víře má jistotu v budoucnost. Zachováváním zákona dobročinnosti očekává lepší život ve světě, do kterého po smrti vstoupí.

Běžný člověk připoutaný spíše k tělesnému než k duševnímu životu prožívá různá trápení a požitky. Jeho štěstí spočívá v prchavém uspokojování svých tužeb. Jeho duše, soustavně zaměstnávána, sužována životními událostmi, se nachází ve věčném strachu a trýzni. Smrt jej děsí, protože pochybuje o své budoucnosti a bojí se, že zanechá na zemi všechny své lásky a naděje.

Mravný člověk, který se pozvedl nad falešné potřeby vytvořené vášněmi, má již v pozemském životě požitky, které hmotářský člověk nezná. Zdrženlivost v touhách dává jeho duchu klid a vyrovnanost. Blažený z dobra, které koná, nepozná zklamání a protivenství, která by zanechávala na jeho duši bolestné stopy.

1074.

Nebudou někteří lidé považovat tyto rady o pozemském štěstí za trochu ošepané? Nebudou v nich vidět všeobecné a často omílané pravdy? Neřeknou nakonec, že tajemství jak být šťastný spočívá ve snášení svého utrpení?

"Je mnoho takových, kteří to řeknou. Jsou však jako nemocní, kterým lékař předepíše dietu. Chtěli by být uzdraveni, ale jen aby se mohli nadále přejídat."

ZNECHUCENÍ ŽIVOTEM.
SEBEVRAŽDA

1075.

Kde se bere nechuť k životu, která se zmocňuje některých lidí bez závažných důvodů?

"Je to důsledek nedostatku víry, zahálčivosti a často přesycenosti."

Kdo si svoje schopnosti rozvíjí v užitečném záměru podle přiro-

zených vloh, pro toho práce není nezájímavá a život mu ubíhá rychleji.

1076.

Má člověk právo rozhodovat o svém vlastním životě?

"Nikoliv. Jedině Bůh má toto právo. Záměrná sebevražda je porušením tohoto zákona."

1077.

Co si třeba myslet o sebevraždě, jejíž příčinou bylo znechucení životem?

"Blázní! Proč nepracovali? Život by jim nebyl býval na obtíž!"

1078.

Co si myslet o sebevraždě, jejímž cílem je uniknout soužení a zklamání ze života?

"Ubozí duchové, kteří nemají odvalu snášet soužení života! Bůh pomáhá těm, kteří trpí a nikoliv těm, kteří nemají ani sílu, ani odvalu. Životní trampoty jsou zkoušky anebo tresty. Ti, kdož je snášejí bez reptání, budou za ně odškodněni."

1079.

Ti, kteří nějakého nešťastníka přivedli k tomuto činu, poneseou za to následky?

"Běda jim! Budou se zodpovídat jako za vraždu."

1080.

Může být považován za sebevraha člověk zápasící s nedostatkem, který se ze zoufalství oddá smrti?

"Je to sebevražda, ale ti, kteří jsou její příčinou anebo jí mohli zabránit, mají větší vinu než on. Běda mu, vzniklo-li jeho zoufalství z pýchy, která ochromuje inteligenci. Je vinen, když se nechťel žít prací svých rukou a raději umřel hladem, než by se měl vzdát svého takzvaného společenského postavení! Zda není stokrát vznešenější a důstojnější nedbat na kritiku malicherné a sobecké společnosti, která je laskavá pouze k těm, kterým nic nechybí a obrátit se k vám zády, jakmile ji potřebujete? Obětovat svůj život za úctu této společnosti je hloupost."

1081.

Sebevražda, jejímž cílem je uniknout hanbě za nějaký špatný skutek, je stejně odsouzeněhodná jako sebevražda zaviněná zoufalstvím?

"Sebevražda chybu nesmaže, naopak, namísto jedné jsou dvě chyby. Když jsme měli odvahu konat zlo, musíme mít také odvahu snášet jeho důsledky."

1082.

Je sebevražda odpustitelná, když jejím cílem je zabránit hanbě, které by padla na děti anebo rodinu?

"Také tato sebevražda je chybou, jejíž důsledky bere vykonavatel sám na sebe. Jelikož byla vykonána s dobrým úmyslem obětovat se pro jiné, bude posuzována mírněji."

Kdo si život vezme proto, aby unikl potupě za špatný skutek, dokazuje, že si víc váží lidí než Boha. Do duchovního světa se vrátí zatížený svou vinou, poněvadž se zbavil možnosti napravit ji během života. Bůh je laskavější než lidé. Odpouští po upřímné lítosti a dává možnosti nápravy.

1083.

Co si třeba myslet o tom, kdo si vezme život v naději, že dříve dospěje k lepšímu?

"Další hloupost, protože zadržuje svůj vstup do lepšího světa. Sám bude žádat, aby mohl přijít dokončit tento život, který protal sebevraždou."

1084.

Je obětování vlastního života záslužné, když je jeho účelem záchrana života bližního anebo prospěch bližních?

"Taková obět vlastního života není sebevraždou, protože má ušlechtilý úmysl."

Každá obět, přinesena na úkor vlastního štěstí, je vrcholně záslužný čin v Božích očích, protože je to zachovávaní zákona dobro-

činnosti. Jelikož životu člověk připisuje nejvyšší hodnotu, ten, kdo se ho vzdá pro dobro bližních, nepáchá zločin, ale přináší oběť. Avšak dříve, než jej obětuje, musí uvážít, zda nemůže být jeho život užitečnější než smrt.

1085.

Páchá sebevraždu člověk hynoucí jako oběť svých vášní, o kterých ví, že urychlují jeho konec, ale nedokázal jim odolát, protože návyk z nich udělal opravdovou tělesnou potřebu?

"To je morální sebevražda. Je více vinen ten, kdo si vezme život ze zoufalství, protože měl čas uvážít svou sebevraždu. Kdo sebevraždu spáchá hned, je do jisté míry zbaven smyslů. Proto bude mnohem víc potrestán ten, kdo měl čas uvážovat. Tresty jsou vždy přiměřené tomu, nakolik si uvědomujeme své chyby."

1086.

Když někdo vidí před sebou neodvratnou a hroznou smrt, je vinen, že o pár okamžiků zkrátí své utrpení dobrovolnou smrtí?

"Vždy jsme vinní, nevyčkáme-li konec stanovený Bohem. Nemůžeme dostat nečekanou pomoc v poslední chvíli?"

1087.

Je neopatrnost, která zbytečně ohroží život, hodná trestu?

"Nikoliv. Pouze úmyslná nerozvážnost je vinou."

1088.

Ženy, které se v některých zemích dobrovolně upálí s mrtvým tělem svého manžela, poneseou za to následky?

"Podřizují se víc předsudku a nátlaku než vlastní vůli. Věřt, že si plní povinnost a to není črt sebevraždy. Tyto barbarské a hloupé zvyky civilizováním zaniknou."

1089.

Dosáhnou svého cíle lidé, kteří nedokážou snést ztrátu milovaných osob a zabíjejí se v naději, že se s nimi setkají?

"Výsledek je úplně jiný, než očekávají. Namísto toho, aby se setkali s milovanou osobou, ještě se od ní na dlouho vzdálí, protože Bůh nemůže odměnit zbabělý čin, ani urážku způsobenou pochybováním o jeho Prozřetelnosti. Tuto chvíli šílenství zaplatí většími zármutky než jsou ty, které si chtějí zkrátit a neuskuteční se setkání, v něž doufali."

1090.

Jaké důsledky má sebevražda ve všeobecnosti na stav ducha?

"Důsledky sebevraždy jsou velice rozmanité. Není pevně stanovených trestů a ve všech případech se vztahují na příčiny, které ji způsobily. Důsledek, kterému sebevrah nemůže uniknout, je zklamání. Někteří si odpykají svou chybu okamžitě, jiní v novém životě, který bude horší než ten přerušný."

Zkušenost opravdu ukazuje, že následky sebevraždy nejsou vždy stejné. Některé jsou však společné pro všechny případy násilné smrti a náhlého přerušení života. V první řadě déle přetrvává pouto

spojující ducha s tělem. Při přirozené smrti postupně slábne a čas to se uvolní dřív, než život úplně vyhasne. Důsledky delšího odpoutávání duše od těla jsou zmatenost a iluze, že člověk ještě patří mezi živé.

Pouto přetrvávající mezi duchem a tělem způsobuje některým sebevrahům, že i proti své vůli pociťují účinky rozkladu těla. Pocit plný úzkosti a odporu může trvat tak dlouho, jak měl trvat přerušný život.

II. kapitola

BOUDOUČÍ TRESTY A ODMĚNY

Nicota. Budoucí život – Předtucha budoucích trestů a odměn – Boží zásahy do trestání a odměňování – Ráz příštích trestů a odměn – Dočasné tresty – Odčinění a kajícnost – Trvání příštích utrpení – Zmrtvýchvstání těla – Ráj, peklo, očistec

NICOTA. BUDOUČÍ ŽIVOT

1091.

Proč má člověk podvědomou hrůzu ze zániku?

"Protože neví, že nic nezanikne, pouze se promění."

1092.

Odkud se bere v člověku instinktivní pocit věčného života?

"Nosíte si v sobě mlhavou vzpomínku na předcházející životy a na stavy mezi vtěleními."

Odjakživa se člověk zabýval svou záhrobní budoucností, což je na nejvyšší přirozené. Ať by současnému životu připisoval jakoukoliv důležitost, nemůže zabránit myšlence, že je malý a zejména nejistý, jelikož může být zničen v každé chvíli. Co se s ním stane v osudné chvíli? Proto si dělá starost se svým postavením, které tam bude mít.

V představě úplného zániku je něco, co se přičfí rozumu. Také ten nejbezstarostnější člověk si v po-

slední hodině klade otázku, co se s ním stane po smrti a mimoděk doufá, že bude žít věčně.

PŘEDTUCHA BUDOUČÍCH TRESTŮ A ODMĚN

1093.

Odkud pochází víra v budoucí tresty a odměny, kterou nacházíme u všech národů?

"Tuto předtuchu dává člověku vtělený duch. Ne zbytečně se k vám přimlouvá vnitřní hlas. Vaší chybou je, že jej dost neposloucháte. Kdybyste ho respektovali, stali byste se lepšími."

1094.

Jaký pocit převládá u většiny lidí ve chvíli smrti: nejistota, obava anebo naděje?

"Nejistota převládá u skrytých skeptiků, obava u hříšníků a naděje převládá u dobrých lidí."

1095.

Proč existují skeptici, když vtělený duch dává člověku předtuchu o duchovním světě?

"Je jich méně, než byste si mysleli. Mnozí se z pýchy tváří jako svobodomyšlní lidé, ale ve chvíli smrti už nejsou takoví chvastouni."

Rozum a spravedlivost v nás vzbuzují myšlenku, že při rozdělování blaženosti, po které touží každý člověk, nemohou být pomíchaní dobří se špatnými. Bůh nemůže chtít, aby někteří bez námahy užívali blaho, které jiní dosáhnou pouze úsilím a vytrvalostí.

Představa, kterou nám Bůh dává o své spravedlivosti a dobrotě svými zákony, nám nedovoluje věřit, že spravedlivý i špatný člověk má v jeho očích stejné místo. Proto nám vrozený smysl pro spravedlivost dává předtuchu budoucích trestů a odměn.

BOŽÍ ZÁSAHY DO TRESTÁNÍ A ODMĚŇOVÁNÍ

1096.

Stará se Bůh osobně o každého člověka? Není příliš mocný a člověk příliš malý na to, aby měl nějaký význam v jeho očích?

"Bůh se stará o všechny bytosti, které stvořil, ať jsou jakkoliv bezvýznamné."

1097.

Musí se Bůh zabývat veškerými našimi skutky, aby nás odměnil anebo potrestal? Není pro něho většina těchto skutků bezvýznamná?

"Bůh má svoje zákony, které platí pro všechny vaše skutky. Porušujete-li je, je to vaše vina. Když člověk v něčem překročí míru, Bůh jej nekárá, ale vydá ho působení jeho činů. Nemoci a často také smrt jsou důsledky nemírnosti. To je trest, který je výsledkem porušení zákona. A tak je to ve všem."

Všechny naše skutky jsou podřízeny Božím zákonům, i ten nejbezvýznamnější. Porušujeme-li tyto zákony, neměli bychom se za jejich důsledky zlobit na Boha, ale pouze sami na sebe, protože jsme se sami přičinili o své budoucí neštěstí.

Tuto pravdu objasní následující bajka:

"Otec poskytl svému dítěti výchovu a vzdělání, tedy prostředky, aby vědělo, jak se má v životě chovat. Přepustil mu na obdělání jedno pole a řekl mu: »Tady máš potřebné nástroje na to, abys toto pole zúrodnil a zajistil si své živobytí. Dal jsem ti výchovu a vzdělání, tedy klíč, podle kterého máš pracovat. Budeš-li jej správně používat, pole ti přinese bohatou úrodu a zabezpečí ti odchod na stará kolena. Nepoužiješ-li jej správně, pole ti nedá žádnou úrodu a umřeš hladem.« Když to

řekl, nechal jej, ať koná podle své vůle."

Bůh je prozíravější, protože nás v každé chvíli upozorňuje, zda konáme dobro anebo zlo. Posílá nám duchy, aby nás inspirovali, a radili nám, ale my je neposloucháme. Je tady ještě ten rozdíl, že Bůh dává člověku nové životy, aby napravil své minulé omyly, zatímco syn, o kterém jsme hovořili, víc životů nemá, nevyužil-li svůj čas dobře.

RÁZ PŘÍŠTÍCH TRESTŮ A ODMĚN

1098.

Pocítuje duch po smrti tresty a odměny hmotně?

"Nemohou být hmotné, jelikož duch není hmotný. V trestech a odměnách není nic tělesného a přece jsou tisíckrát živější než ty, které pocítujete na Zemi. Duch vymaněn z těla je vnímavější, hmota již netlumí jeho vjemy."

1099.

Proč si člověk tak často představuje budoucí tresty a odměny hrubým a absurdním způsobem?

"Jeho inteligence ještě není dostatečně rozvinuta. Cožpak dítě chápe jako dospělý?"

Váš jazyk je příliš nedokonalý na to, aby vyjádřil to, co je mimo vás. Proto byla potřebná přirovnání ve formě obrazů a figur, které jste považovali za skutečnost. Ale jak se člověk zdokonaluje, intuitivně chápe věci, které mu nemůže poskytnout řeč."

1100.

V čem spočívá blaženost dobrých duchů?

"Ve všeobecném poznání necítí nenávisť, ani zářlivost, ani závist nebo ctižádost, a nemají žádnou z vášní, které dělají lidi nešťastnými. Lásky, která je spojuje, je pro ně zdrojem vrcholné blaženosti. Nepocítují utrpení, ani úzkosti tělesného života, protože nemají žádné potřeby. Obšťastňuje je dobro, které konají. Ostatně blaženost duchů je vždy přiměřená jejich ušlechtilosti. Je pravdou, že pouze čistí duchové se těší vrcholné blaženosti. Mezi zlými a dobrými duchy je množství stupňů, kde jsou radosti úměrné mravnímu stavu. Ti, kteří jsou dost pokročilí, chápou štěstí těch, kteří přišli před nimi, touží po něm bez závidění. Vědí, že na nich záleží, aby tam také dospěli a pracují v tomto směru klidně a s dobrým svědomím."

1101.

K štěstí duchů patří také nepřítomnost materiálních potřeb. Ale

zda není uspokojování těchto potřeb zdrojem požitku pro člověka?

"Ano, požitku zvířete. A když tyto potřeby nemůžete uspokojit, jsou to muka."

1102.

Co třeba rozumět pod tím, že čistí duchové jsou shromáždění v Božím lůně a velebí jej?

"To je obrazná představa, ale není třeba ji brát doslovně jako mnoho jiných. Všechno v přírodě, počínaje zrnkem pšsky, velebí moc, moudrost a Boží dobrotu. Nemyslete si však, že blažení duchové na věky rozjímají. To by byla hloupá a jednotvárná blaženost. Navíc by to bylo sobecké, protože jejich život by byl nekonečnou marností. Necítí víc trápení tělesného života. Již to je požitek. A pak, vědí a znají všechno. Inteligenci, kterou nabyli, využívají na pomoc v rozvíjení ostatních duchů. To je jejich zaměstnání a zároveň také požitek."

1103.

V čem spočívá utrpení nízkých duchů?

"Jsou stejně rozmanitá jako příčiny, které je vytvořily a jsou přiměřena stupni nízkosti podobně jako jsou odměny přiměřené stupni ušlechtilosti."

Touží po všech požitcích, ale nemohou je uspokojit a to jim způsobuje muka."

1104.

Je vliv duchů vždy dobrý?

"Vždy je dobrý ze strany dobrých duchů, to je samozřejmé. Avšak zvrhlí duchové se snaží zvrátit z cesty dobra a pokání ty, o nichž si myslí, že se nechají strhnout."

1105.

Takže smrt nás nezabaví pokušení?

"Nikoliv. Ale vliv zlých duchů je mnohem menší než jejich vliv na lidi, protože tělesně vášně jim v tom již nepomáhají."

1106.

Jak se špatní duchové pouštějí do pokušení ostatních duchů, když nemají podporu vášní?

"Neexistují-li již vášně na hmotné úrovni, ještě stále existují v myšlenkách zaostalých duchů. Zlí duchové udržují tyto myšlenky a zatahují svoje oběti na místa, kde vidí představení těchto vášní a všeho, co je může vyvolat."

1107.

Avšak na co jsou dobré tyto vášně, když už nemají věčnost?

"Právě v tom je jejich utrpení: lákomec vidí zlato, které nemůže vlastnit, žýravec vidí orgie, kterých

se nemůže účastnit, nafoukaný vidí pocty, po kterých touží a nemůže se jimi těšit."

1108.

Jaké největší utrpení musejí snášet špatní duchové?

"Není možné opsat duševní muka, která jsou trestem za určité zločiny. Také ten, kdo je snáší, by vám je těžko mohl přiblížit. Ale zaručeně nejstrašnější je představa, že je nenávratně odsouzen."

Člověk si představuje útrapy i radosti duše po smrti podle své inteligence. Duše zbavena těla je duchovní bytost, proto nemůže být zasažena dojmy, které působí pouze na hmotu. Z toho však nevyplývá, že je zbavena utrpení, ani že nevnímá trest za své chyby.

Esoterika nám ukazuje budoucí stav duše nikoliv jako teorii, ale jako skutečnost. Předkládá nám poznatky ze záhrobního života. Události v duchovním světě nám ukazují jako logický důsledek pozemského života. Rozmanitost těchto důsledků je nekonečná. Ve všeobecnosti je však každý potrestán tím, čím zhřešil. Proto jsou jedni potrestáni soustavným pohledem na zlo, které vykonali, jiní výčitkami, obavami, hanbou, pochybnostmi, osamoceností, tem-

notami, odloučením od milovaných osob atd.

1109.

Odkud pochází představa věčného ohně?

"Je to obraz považovaný za skutečnost, jako mnoho jiných alegorií."

Jelikož člověk není schopen svou řečí odevzdat charakter těchto utrpení, nenašel působivější přirovnání, než je oheň. Oheň představuje vzor nejkrutějších muk a symbol nejúčinnějšího působení. Proto víra ve věčný oheň sahá do nejstaršího dávnověku a moderní národy ji zdědily od předků. Proto člověk ve své obrazné řeči praví: ohnivá vášně, zahoreť láskou, žárlivostí atd.

1110.

Chápu nížší duchové blaženost spravedlivých?

"Ano, právě to tvoří jejich utrpení. Chápu, že jsou jí pozbaveni vlastní vinou. Duch vymaněný z hmoty touží po novém tělesném životě proto, že každý život může zkrátit trvání této trýzně, je-li dobře využit. Tehdy si duch vybírá zkoušky, kterými by mohl odčinit své chyby."

Jelikož duch zná všechny své předešlé životy a ví, jaká budoucnost ho za to očekává, chápe, co mu chybí na to, aby jí dosáhl. Tak

jako cestovatel, když dojde na vrchol kopce, vidí cestu, kterou prošel, a cestu, kterou má ještě projít než dojde do cíle.

1111.

Pohled na trpící duchy nepůsobí zármutek dobrým duchům? Jak je to tedy z jejich blažeností, je-li kalená?

"Vůbec to není zármutek, protože vědí, že zlo se jednou skončí. Pomáhají jiným zlepšovat se a podávají jim pomocnou ruku. To je jejich činnost a také potěšení, podaří-li se jim to."

1112.

To je pochopitelné ze strany cizích anebo lhostejných duchů. Ale nekálí jejich šťastí pohled na utrpení těch, které na Zemi milovali?

"Svůj žal vidí z jiného hlediska. Vědí, že tyto strasti jsou užitečné pro jejich pokrok, snášeli je s odevzdaností. Více je zarmucuje nedostatek odvahy, jež je zadržuje, než samotná utrpení, která jsou pouze přechodná."

1113.

Jelikož duchové si navzájem nemohou utajit své myšlenky a jsou jim známy všechny skutky ze života, vyplývá z toho, že viník je soustavně v přítomnosti své oběti?

"Jinak to nemůže být."

1114.

Neustálá přítomnost oběti je pro viníka trestem?

"Větším než bychom si mysleli, ale pouze do té doby, než neodčiní své chyby buď jako duch, anebo jako člověk v mnohých tělesných životech."

Jelikož se ve světě duchů odhalí celá naše minulost, budou známe naše dobré a špatné skutky. Zbytečně by chtěl zločinec uniknout pohledu svých obětí, jejich neodvratná přítomnost bude pro něho trestem a nepřetržitou výčitkou svědomí, pokud svoje křivdy neodčiní. Naopak, dobrý člověk se všude setká pouze s přátelskými a přejíci pohledy.

Pro špatného člověka není na Zemi větších muk než přítomnost jeho obětí. Proto se jim soustavně vyhýbá. Jaká budou jeho muka, když pochopí zlo, které konal. Svoje nejtajnější skutky uvidí odhaleny, a nebude se moci vyhnout jejich pohledu.

Zatím co duše zvráceného člověka je vydána napospas hanbě, lítosti a výčitkám svědomí, duše spravedlivého se těší dokonalému klidu.

1115.

Nekálí blaženost duše po očištění vzpomínka na chyby, které spáchala, když byla nedokonalá?

"Nikoliv, protože své viny vykoupila a vítězně vyšla ze zkoušek, kterým se s tímto záměrem podrobila."

1116.

Nezpůsobují zkoušky, kterým se ještě duše musí podrobit, aby dokončila očišťování, nepřijemný strach, kalící její blaženost?

"Duši, která je ještě poskvrněná, ano. Proto se může těšit dokonalé blaženosti až pak, když bude úplně očištěna. Avšak pro duši, která je již ušlechtilá, není v pomyslení na stávající zkoušky nic nepřijemného."

Duše, která dospěla na určitý stupeň čistoty, již vychutnává blaženost. Proniká jí pocit příjemného zadostiučinění a těší ji všechno, co vidí, všechno, co ji obklopuje. Odhalí se jí tajemství a zázraky stvoření, a božská dokonalost se jí zjeví v celé své nádheře.

1117.

Je spojení sympatizujících duchů jednoho řádu pro ně zdrojem blaženosti?

"Ano, je to jedna z největších slasti. Neobávají se, že by toto spojení rušilo sobectví."

Čistá a upřímná láska, kterou pocítují, je pramenem blaženosti, protože tam není ani falešných přátel, ani pokrytců."

Člověk ochutnává počátky tohoto blaha na Zemi, když potká duše, s nimiž může splynout do čistého a posvátného svazku.

1118.

Je rozdíl ve světě duchů mezi takovými, kteří se za života báli smrti a takovými, kteří se na ni dívali lhostejně, ba s radostí?

"Rozdíl může být velice veliký. Zda si smrt přejeme anebo se jí bojíme, mohou nás k tomu vést velice rozdílné pocity a motivy, které ovlivňují stav ducha. Například člověk, který si smrt přeje výlučně proto, aby se skončilo jeho trápení, uniká před zkouškami, tedy jeho motiv je negativní."

1119.

Je nevyhnutelné zabývat se esoterikou, abychom si zabezpečili lepší osud v budoucnosti?

"Pouze dobro zaručuje budoucí osud. Nuže, dobro je vždy dobro bez ohledu na to, jaká cesta k němu vede."

DOČASNÉ TRESTY

1120.

Proč se říká, že duch prožívá po smrti pouze duševní strasti? Což nemá člověk, který odpykává svoje hříchy v novém životě, tělesná utrpení?

"Je pravda, že když se duše znovu vtělí, prožívá tělesné útrapy. Ale pouze tělo trpí materiálně."

Často říkáváte, že ten, kdo zemřel, již nemusí trpět. Není to vždy pravda. Jako duch již nemá tělesná utrpení, avšak podle spáchaných hříchů může mít palčivější duševní bolesti a v novém životě může být ještě nešťastnější. Zlomyslný boháč bude prosit o almužnu a bude vydán napospas všem nedostatkům bída. Pyšný pozná všechna ponížení. Kdo zneužívá svou moc a zachází se svými podřízenými s pohrdáním a tvrdě, bude nucen poslouchat ještě tvrdšího pána než byl on sám. Všechny životní těžkosti a trampoty jsou odpykáváním hříchů jiného života, nejsou-li důsledky života současného. Když odtud odejdete, pochopíte to."

1121.

Jsou životní zvraty tresty za současné hříchy?

"Nikoliv. Jsou to zkoušky uložené Bohem, protože jste si je vybrali sa-

mi v duchovním stavu před vaším znovuvtělením, abyste odčinili hříchy spáchané v jiném životě. Porušení Božích zákonů a zejména zákona spravedlnosti nikdy nezůstane nepotrestáno. Nebude-li to v tomto životě, nevyhnutelně to bude v jiném životě. Proto, trpí-li spravedlivý člověk, bývá často trestán za minulé životy."

1122.

Je znovuzrození duše do jemnějšího světa odměnou?

"Jak se duchové očisťují, tak se vtělují do stále dokonalejších světů, až dokud se nezabaví veškeré hmoty, aby se věčně těšili blaženosti čistých duchů v Božím lůně."

Ve světech, kde je život méně materiální než tady, jsou potřeby menší a tělesná utrpení jsou mírnější. Lidé již neznají zlé vášně, které z nich v nižších světech dělají nepřátele. Jelikož již nemají žádnou příčinu nenávisti ani zářlivosti, žijí mezi sebou v míru, protože dodržují zákon spravedlivosti, lásky a dobročinnosti. Neznají žádné touhy a starosti vznikající ze závisti, chyb a sobectví, které kalí náš pozemský život.

1123.

Může se někdy duch, který se zdomakoval ve svém pozemském životě, znovuzrodit ve stejném světě?

"Ano, nemohl-li splnit svoje poslání a sám může žádat o jeho doplnění v jiném životě. Pak to však už pro něho není pokání, ale poslání."

1124.

Co se stane s člověkem, který nedělá zlo, ale neudělá nic proto, aby se zbavil vlivu hmoty?

"Jelikož neudělá žádný krok k dokonalosti, musí znovu začít život podobný tomu, který opustil a tak si prodlužuje utrpení."

1125.

Jsou lidé, jejichž život plyne v dokonalém pokoji a bez starostí. Je takový blažený život důkazem toho, že nemají co odčinit z předcházejících životů?

"Mýlíte se. Klid je často pouze zdánlivý. Jejich duchové si vybrali takový život, ale když z něho odejdou, zjistí, že jim neposloužil na pokrok. A pak ztracený čas litují jako lenivci. Duch může nabýt vědomosti a povznést se pouze aktivitou. Zaspí-li v bezstarostnosti, nejde vpřed. Každý se bude muset zodpovídat ze záměrné zbytečnosti svého života. Tato zbytečnost je vždy osudná budoucímu štěstí. Množství budoucí blaženosti je úměrné množství dobra, které jsme vykonali. Množství neštěstí je úměrné množství zla, které jsme napáchali."

1126.

Jsou lidé, kteří sice nepášou zlo, ale svou povahou dělají nešťastnými všechny, kteří je obklopují. Jaký to má pro ně důsledek?

"Tito lidé určitě nejsou dobří a v duchovním stavu si to budou odpykávat výčitkami. V jiném životě budou muset kromě toho zakusit to, co způsobovali sami."

ODČINĚNÍ A KAJÍCNOST

1127.

Lítost nad chybami vykonávanými v pozemském životě pociťujeme v tělesném anebo v duchovním stavu?

"Vyspělejší jedinci činí pokání za své chyby již v tělesném životě, ostatní si je uvědomí až v duchovním stavu."

1128.

Jaký je důsledek kajícího stavu v duchovním stavu?

"Je jím touha po znovutělení, po očištění. Duch chápe chyby, jež jej zbavují blaženosti. Proto se uchází o nový život, ve kterém by mohl svoje chyby odčinit."

1129.

Jaký je důsledek kajícího stavu v tělesném stavu?

"Chceme odčinit chyby již v tomto životě, a tak nastává pokrok."

1130.

Jsou takoví lidé, kteří mají smysl pouze pro zlo a nechápou ani pokání?

"Kdo má v tomto životě smysl pouze pro zlo, bude mít smysl pro dobro v jiném životě. Proto se rodí několikrát. Je nevyhnutelné, aby se všichni rozvíjeli a dospěli k cíli. Jenomže někteří v kratším čase a jiní v delším čase, podle svých přání. Ten, kdo má smysl pouze pro dobro, je již očištěn, protože mohl mít smysl pro zlo v některém předešlém životě."

1131.

Uzná špatný člověk svoje chyby po smrti, i když je nepřiznával za svého života?

"Ano, vždy je rozezná a pak trpí věce, protože pociťuje všechno zlo, které vykonal anebo byl jeho úmyslnou příčinou."

Avšak kajícího stavu nemusí být okamžitá. Jsou duchové, kteří setrvávají na své zlé cestě navzdory svým utrpením. Avšak spíše či později rozeznají nesprávnou cestu, po které se pustili a pokání přijde. Dobří duchové pracují na jejich zdokonalování a také vy k tomu můžete přispět."

1132.

Jsou duchové, kterým je jejich osud lhostejný, ačkoliv nejsou zlí? *"Jsou duchové, jež se nezapývají ničím užitečným. V tomto případě trpí úměrně tomu. Jelikož všechno se musí rozvíjet, tento rozvoj se u nich projevuje bolestí."*

1133.

Netouží zkrátit své utrpení?

"Nesporně po tom touží, ale nemají dost sil, aby chtěli to, co by jim mohlo pomoci. Kolik lidí máte mezi sebou, kteří raději zemrou, než by pracovali?"

1134.

Jak je možné, že někteří duchové si zhoršují postavení a prodlouží stav nízkosti konáním zla tak, že odvracejí lidi z dobré cesty?

"Tak konají ti duchové, jejichž pokání je opožděno. Neočištěný duch se může znovu nechat vtáhnout na cestu zla jinými, ještě zaostalejšími duchy."

1135.

Jak je možné, že duchové, jejichž nízkost je všeobecně známá, jsou přístupní dobrým pocitům a dojmům je naše modlitby za ně? Jak je to možné, že jiní duchové, které bychom měli pokládat za osvětlejší, projevují zatvrzelost a bezcitnost, které nic nemůže překonat?

"Modlitba má účinek pouze v prospěch kajícího ducha. Duch, který pohání pýcha, setrvává ve svém pobloudění."

Neměli bychom ztrácet ze zřetele, že duch po smrti těla není okamžitě proměněn. Byl-li jeho život trestuhodný, je to proto, že byl nedokonalý. Smrt jej neudělá okamžitě dokonalým. Může setrvat ve svých omylech, na svých nesprávných názorech a předsudcích až do té doby, než dospěje k očištění přemýšlením a utrpením."

1136.

Jak se uskutečňuje pokání v tělesném a v duchovním stavu?

"Pokání se uskutečňuje během tělesného života zkouškami, kterým je duch podroben. V duchovním stavu je duch vystaven duševně utrpením souvisejícím se skutky tělesného života."

1137.

Stačí na zahlazení chyb upřímné pokání?

"Pokání pomáhá zdokonalení ducha, ale minulost musí být odčiněná."

1138.

Kdyby podle toho nějaký zločinec řekl, že se nemusí za svoje hříchy kát, jelikož v každém případě musí

odčinit svou minulost, co by z toho pro něho vyplynulo?

"Jeho pokání bude delší a těžší."

1139.

Můžeme již v tomto životě vykoupit naše chyby?

"Ano, když je napravíte."

Zlo lze napravit pouze dobrem a náprava nemá žádnou hodnotu, nezasahuje-li člověka v jeho pýše anebo v jeho materiálním prospěchu.

1140.

Postaráme-li se v závěti o užitečné využití majetku po naší smrti, je na tom něco záslužného?

"Vždy je to lepší než nic. Avšak ten, kdo dává pouze po smrti, je často spíše sobecký než štědrý. Kdo si odříká za svého života, má dvojnásobný užitek: zásluhu z obětí a radost ze štěstí, které způsobil. Lituje toho, kdo nezná potěšení z dávání. Ten je opravdu vyloučen z jedné z nejčistších a nejlahodnějších slasti. Tím, že jej Bůh podrobil zkoušce majetku, která je tak kluzká a nebezpečná pro jeho budoucnost, mu chtěl na vyvážení dát štěstí štědrosti, kterému se může těšit již na této Zemi."

1141.

Co má dělat ten, kdo v hodině smrti přizná své chyby, ale nemá

čas je napravit? Stačí, aby se v tom případě dal na pokání?

"Pokání urychluje jeho nápravu, ale neosvobozuje jej od viny."

TRVÁNÍ PŘÍŠTÍCH UTRPENÍ

1142.

Je doba utrpení v budoucím životě podřízena nějakému zákonu?

"Bůh nikdy nekoná vrtošivě a všechno ve vesmíru je řízeno zákony, ve kterých se projevuje jeho moudrost a dobrota."

1143.

Na čem závisí délka utrpení provinilce?

"Na čase potřebném k jeho zlepšení."

1144.

Zdá se trpčícímu duchu čas stejně dlouhý anebo kratší než za jeho života?

"Zdá se mu spíše delší, protože nezná spánek. Čas přestává být pouze pro duchy, kteří dospěli na určitou úroveň očistování, takřkajíc na úroveň nekonečna."

1145.

Může trvat utrpení ducha věčně?

"Nepochybně, kdyby byl věčně zlý, čili kdyby nikdy nečinil pokání ani se nepolepšil. Jenže Bůh nestvořil

lidské bytosti k věčnému zlu. Stvořil je pouze prosté a nevědomé. Všechny se musejí rozvíjet v delším či kratším čase, podle jejich vůle. Dřív či později se vůle dostaví díky neodolatelné potřebě vyjít ze své nízkosti. Zákon řídící trvání trestů je tedy vrcholně moudrý a shovívavý. Nikdy nejsme pozbaveni svobodné vůle. Zneužijeme-li ji, musíme se podrobit důsledkům."

(SVATÝ LUDVÍK)

1146.

Jsou duchové, kteří nikdy nečiní pokání?

"Pokání některých duchů je velmi opožděno, ale tvrdí, že se nikdy nepolepší, by bylo popírání zákona vývoje a znamenalo by říkat, že z dítěte se nemůže stát dospělý člověk."

(SVATÝ LUDVÍK)

1147.

Závisí doba utrpení vždy na vůli ducha? Anebo to určuje pouze Bůh?

"Některé útrapy mohou být uloženy na určitý čas pouze Bohem, který chce pro svá stvoření pouze dobro. Vždy přivítá pokání a touha polepšit se nikdy nezůstává bezvýsledná."

(SVATÝ LUDVÍK)

1148.

Tresty tedy nejsou nikdy ukládány na věčnost?

"Položte si otázku, zda by věčné odsouzení za několik omylů nebylo popřením Boží dobroty. Vždyť co je trvání života, i kdyby měl trvat sto let v porovnání s věčností? Chápete vůbec význam slova věčnost? Utrpení, muka bez konce, beznaděje za pár chyb! Že naši předkové viděli ve vládci vesmíru hrozného, žárlivého a pomstychtivého Boha, je pochopitelné. Ve své nevědomosti propůjčili božství lidské vášně."

Bůh křesťanů však mezi první ctnosti klade lásku, dobročinnost, milosrdenství, zapomenutí urážek. Není protirečivé připisovat mu nekonečnou dobrotu a také pomstychtivost? Tvrdíte, že je především spravedlivý a že člověk nechápe jeho spravedlnost. Ale spravedlivost nevylučuje dobrotivost a kdyby na hrozně a věčné tresty odsuzoval většinu svých stvoření, nebyl by dobrý. Mohl by svoje děti učit spravedlivostí, kdyby jim nedal možnost pochopit ji? Nakonec není vrcholně spravedlivé a dobrotivé ponechat na vůli provinilce trvání útrap za účelem zlepšit se? V tom je pravdivost těchto slov: "Každému podle jeho skutků."

(SVATÝ AUGUSTIN)

"Spory o slova, spory o slova! Cožpak už nezpůsobila dost krveprolití? Což nevíte, že to, co dnes rozumíte pod věčností, chápali vaši předkové jinak než vy? Necht teolog nahlédne do pramenů. Objeví v nich, že Řekové, latináři a modernisti přeložili pojem »neodpustitelné útrapy bez konce« úplně jinak než Hebrejci. Věčnost trestů odpovídá věčnosti zla. Dokud bude zlo existovat mezi lidmi, tresty přetrvávají. Svaté texty je nutno vykládat v relativním významu. Věčnost trestů je tedy pouze relativní a nikoli absolutní. Jednou nastane den, kdy se všichni lidé budou podrobovat pokání, vrátí se k nevinnosti, a v ten den nebude více nářků, ani zloby. Je pravda, že váš lidský rozum je omezený, ale také je Božím darem. Jedině Bůh je věčný a proto nemohl vytvořit věčné zlo. Jinak by jej bylo třeba zbavit jeho nejúžasnějšího přívlastku nejvyšší mocnosti."

(PLATÓN)

"Cílem lidstva je dosáhnout božské jednoty. K tomu jsou potřebné tři činnosti: spravedlnost, láska a poznání. V rozporu s nimi jsou: nespravedlivost, nenávisť a nevědomost. Zveličováním Boží spravedlivosti vytváříte obraz přísného a krutého Boha. Jeho obraz poško-

zujete dvojnásobně tím, že si vštepujete myšlenku, že jste shovívavější, laskavější a spravedlivější než Bůh. Ničíte dokonce také představu pekla jeho zesměšňováním a nesprávnými představami, které jsou pro vás nepřijatelné, tak jako příšerný pohled katů, upalovací hrance a středověká muka!

Představa pekla se řevavým ohněm, vřícími kotly může být tolerována v železné době a ve středověku, ale ve dvacátém století je to již pouze zbytečný přízrak schopný nanejvýš vyděsit malé děti, v který již ani ony neuvěří, když vyrostou. Setrváváním v této děsivé mytologii bráníte pokroku a způsobujete nedůvěru v duchovní život.

Co je to trest? Přírozený důsledek vyplývající ze zlého hnutí. Trest je oštnem, který svojí trpkostí podněcuje duši k zahloubení se do sebe a k návratu k duchovnu. Cílem trestu je náprava a vysvobození. Trest nemůže být věčný, protože ani chyba není věčná. To by bylo popřením důvodu trestu."

(APOŠTOL PAVEL)

Náboženství chce člověka podnítit k dobru a odvrátit jej od zla slibováním odměn a obavou z trestů. Zobrazují-li se však tresty tak, že rozum je nemůže přijmout, od-

mítáme jejich existenci. Proto je nutno způsob trestu v duchovním světě vysvětlit logicky, jako to dělá esoterika.

Dogma o věčnosti trestů dělá z nejvyšší bytosti nelítostného Boha. Bylo by logické mluvit o Stvořiteli, který je velmi dobrý, laskavý a shovívavý a přeje těm, které stvořil pouze štěstí, že je současně žárlivý, pomstychtivý, neoblomný ve své přísnosti, a že tři čtvrtiny svých poddaných trestá nejvyšším trestem za hříchy anebo za porušení jeho zákonů, protože je neznali? Nebylo by to protirečení? Může být Bůh horší než člověk?

Vysvětleme si další protirečení. Jelikož Bůh ví všechno, tak při stvoření duší věděl, že se dopustí poklesku. Duše byla tedy odsouzená od svého utváření na věčné utrpení. Je to možné, je to rozumné? Bůh nepochybně věděl, že duše poklesne, proto jí dává možnost poznání vlastní zkušeností a vlastními chybami. Aby se lépe utvrdila v dobru, musí své omyly odčinit. Ale brána naděje se před ní nezavřela navždy. Bůh dal osvobození duše do závislosti na úsilí, které vynakládá na to, aby dospěla. Toto může pochopit každý a může to přijmout také ta nej-

úzkostlivější logika. Kdyby byly bývaly tresty představovány z tohoto logického hlediska, nestali by se lidé takovými pochybovači.

Slovo věčný bývá často používáno v běžné řeči jako symbol na označení něčeho dlouhotrvajícího, na jehož konec nevidíme, i když víme, že fyzický konec existuje.

Například hovoříme o věčných ledech na vysokých pohořích a pólech, ačkoliv víme, že sněh z těchto oblastí může zmizet vychýlením zemské osy anebo nějakou katastrofou. Slovo věčný v tomto případě tedy neznamena trvalý, ale spíše dlouhotrvající. Trápí-li nás dlouhá nemoc, říkáme, že naše utrpení je věčné. Proč nás tedy překvapuje, když duchové říkají, že trpí dlouhé roky, staletí ba tisíciletí? Ve skutečnosti duch nezná čas jaký známe my na Zemi. Věřili-li některý duch, že bude trpět navždycky, je to pro něho trest.

V den, kdy náboženství přijme tento výklad, a několik jiných, které jsou také důsledky rozvoje vědomostí, znova získá mnoho zbloudilých oveček.

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ TĚLA

1149.

Je pojem o zmrtychvstání těla potvrzením znovuzrození?

"Jak jinak by to mohlo být? S těmito slovy je to jako s mnoha jinými, která se v očích některých lidí nezdají rozumná pouze proto, že jsou brána doslova. Vysvětlíte-li však jejich logický výklad, tak ti, které nazýváte volnomyšlenkáři, je bez těžkostí přijmou právě proto, že přemýšlejí. Nemylte se, títo volnomyšlenkáři netouží po jiném než po víře. Možná mají víc než jiní žízeň po poznání, ale nemohou připustit to, co je vymyšleno vědou. Idea o převtělování se shoduje s Boží spravedlností."

1150.

Takže církev ve víře o zmrtychvstání těla sama učí o znovuzrození?

"Duchové nechtějí zavrhnout náboženství, jak to někteří tvrdí. Naopak, přicházejí jej potvrdit a schválit nevyvratitelnými důkazy. Ale jelikož nastal čas, aby se již nepoužívala obrazná řeč, vyjadřují se bez ní. Věcem dávají jasný a přesný smysl, který nemůže být vysvětlován nesprávně. Proto bude po určité době víc upřímně zbožných a věřících lidí než dnes."

Věda skutečně dokazuje, že vzkříšení podle náboženských představ není možné.

Tělo je složeno z rozličných prvků: kyslíka, dusíka, uhlíka, atd. Rozkladem se tyto prvky rozptýlí, aby posloužily při vytváření nových těl. Například stejná molekula uhlíka bude tvořit součást několika tisíc rozličných těl. Určitý jedinec může tedy mít ve svém těle molekuly, které tvořily součást těl lidí z nejstarších dob. Stejně tak organické molekuly, které přijímáte ve své potravě, možná pocházejí z těla jiného jedince, kterého jste znali, atd. Jelikož hmota je ve svém množství ohraničená, ale množství jejích proměn je neomezené, jak by se mohlo každé tělo vytvořit znovu ze stejných prvků? Materiálně je to nemožné. Racionálně tedy nemůžeme připustit vzkříšení těla jinak než jako schéma symbolizující fenomén znovuzrození. Toto rozum neuráží, ani není v rozporu s údaji vědy.

Je pravda, že podle náboženského dogmatu má toto vzkříšení nastat již na konci světa, zatímco podle výkladu duchů nastává každý den. Ale cožpak se v tomto zobrazení posledního soudu opět nenachází krásný obraz, který pod rouškem

alegorie skrývá jednu ze stále platných pravd, která nebude mít více pochybovačů, když jí bude vrácen skutečný význam?

RÁJ, PEKLO, OČISTEC

1151.

Je ve vesmíru ohraničené místo pro tresty a odměny duchů podle jejich zásluh?

"Na tuto otázku jsme již odpověděli. Útrapy a radosti jsou obsaženy ve stupni dokonalosti duchů. Každý čerpá sám v sobě princip svého štěstí anebo neštěstí. Jelikož duchové jsou všude, žádné místo není vyhrazeno pro tresty ani pro odměny. Pokud jde o vtělené duchy, jsou šťastní, či nešťastní podle toho, jak je pokročilý svět, který obývají."

1152.

Podle toho peklo a ráj, jak si je představuje člověk, neexistují?

"To jsou pouze zobrazení. Šťastní a nešťastní duchové jsou všude. Je pravda, že duchové stejného řádu se seskupují podle sympatie. Mohou se však seskupovat, kde chtějí."

Vymezení míst pro tresty a odměny existuje pouze v lidské fantazii. Vyplývá ze sklonu zhmotňovat a ohraničovat věci, jejichž neko-nečnou podstatu člověk nedokáže pochopit.

1153.

Co máme rozumět pod očistcem?

"Tělesnou a duševní bolest. Je to čas pokání. Bůh vás nechává odčinit vaše hříchy a svůj očistec tráví téměř vždy na Zemi."

To, co člověk nazývá očistcem, je také obraz, pod kterým nemáme chápat nějaké ohraničené místo, ale stav nedokonalých duchů, kteří jsou v pokání až do úplného očištění. To je má pozvednout mezi blahoslavené duchy. Jelikož toto očišťování probíhá v rozličných vtěleních, očistec spočívá ve zkouškách tělesného života.

1154.

Jak je možné, že dokonalí duchové odpovídali velmi vážným osobám ohledně pekla a očistce podle našich obvyklých představ?

"Mluví řečí, které rozumějí lidé, kteří se jich ptali. Když jsou tyto osoby příliš ovlivněny určitými představami, nechtějí jimi příliš prudce otlásat, aby se nedotkli jejich přesvědčení. Kdyby duch začal nějakému moslimovi říkat, že Mohamed není prorok, byl by přijat velmi špatně."

1155.

Chápeme, že to tak může být ze strany duchů, kteří nás chtějí učit. Jak je však možné, že duchové, kterých se ptali na jejich rozpo-

žení odpovídali, že trpí mukami pekla anebo očistce?

"Jsou-li duchové nízcí, a nejsou-li úplně odhmotnění, zachovávají si část svých pozemských představ a odevzdávají své dojmy v jim známých výrazech. To je příčinou toho, že bludní anebo nedávno uvolnění duchové mluví tak, jako za svého života.

Peklo se může vyjádřit jako mimořádně těžký úděl bez naděje na lepší život.

Očistec je vyjádřen také jako těžký život, ale obsahuje naději na lepší budoucnost."

1156.

V jakém smyslu máme chápat slovo nebe?

"Nemyslete si, že je to místo, jakým byl ráj starověkých Řeků, kde byli bez ladu a skladu natlačeni všichni dobří duchové, kteří neměli jiné starosti, než vychutnávat věčně trvající pasivní blaženost. Ne. Nebe je vesmírný prostor. Jsou to planety, hvězdy, a všechny vyšší světy, kde se duchové těší všem svým schopnostem bez tělesných trápení a úzkostí spojených s nízkostí ducha."

1157.

Duchové řekli, že přebývají ve čtvrtém, pátém nebi, atd. Co tím mysleli?

"Ptáte se jich, ve kterém nebi přebývají, protože máte představu několika nebes umístěných jako poschodí domu. Odpovídají vám tedy podle vašeho chápání. Ale pro ně slova čtvrté, anebo páté nebe vyjadřují rozličné stupně očistění a v důsledku toho blaženosti. Je to stejné, jako když se ducha ptáme, zda je v pekle. Je-li nešťastný, řekne, že ano, protože pro něho je peklo synonymem utrpení. Velmi dobře však ví, že to není oheň. Pohan by odvětil, že je v podsvětí."

Podobně je to s odbornými výrazy jako město nevinnosti, město vyvolených, první, druhá či třetí sféra, a tak dále, které jsou pouze obraznými vyjádřeními používanými některými duchy buď jako schémata, anebo někdy z neznalosti reality, ba i těch nejjednodušších vědeckých pojmů.

Podle zúžené představy, jakou jsme si kdysi dělali o místech trestů a odměn a zejména podle názoru, že Země je středem vesmíru, kde nebe vytváří klenbu, na které je oblast hvězd, se nebe umísťovalo nahoře a peklo dole. Odtud pocházejí výrazy vystoupit do nebe, být v nejvyšším nebi, být vržen do pekla. Dnes věda dokázala, že Země je pouze jedním z nejmenších světů mezi milióny jiných, bez zvláštního významu.

Načrtla dějiny jejího utváření a popsala její stavbu. Dokázala, že prostor je nekonečný, že ve vesmíru nahoře a dole neexistuje. Proto bylo nutno přestat umísťovat nebe nad oblaka a peklo pod zemi. Pokud jde o očistec, nebylo mu přiděleno žádné místo.

Lze tedy říci, že svoje peklo a svoje nebe si nosíme v sobě. Náš očistec nacházíme v našem vtělení, v našich tělesných či fyzických životech.

1158.

V jakém smyslu je nutno chápat tato Ježíšova slova: Moje království není z tohoto světa?

"Kristus v této odpovědi mluvil v přeneseném smyslu slova. Chtěl říci, že vládne pouze nad čistými a nezištnými dušemi. Je všude, kde převládá láska k dobru. Ale lidé žádostiví pozemských věcí a oddaní pozemským statkům s ním nejsou."

1159.

Může vůbec někdy zavládnout na Zemi dobro?

"Dobro bude na Zemi panovat tehdy, když mezi duchy, kteří ji přicházejí obývat, bude víc dobrých než špatných. Potom na ní zavedou vládu lásky a spravedlnosti, které jsou pramenem dobra a štěstí. Člověk přitáhne na Zemi dobré duchy mravním pokrokem a dodržová-

ním Božích zákonů. Tím od ní odežene zlé duchy, ale ti ji opustí až pak, když z ní vyžene pýchu a sobectví.

Proměna lidstva byla předpovězena a vy se blížíte k této chvíli, kterou urychlují všichni lidé napomáhající duchovnímu rozvoji. Uskuteční se vtělením lepších duchů, kteří na Zemi vytvoří novou generaci. Tehdy zlí duchové, které smrt denně kosí, a všichni ti, kteří se pokoušejí zastavit chod věcí, z ní budou vyloučení, protože by se nehodili mezi dobré lidi, jejichž blaženost by narušovali. Půjdou do nových, méně rozvinutých světů plnit namáhavé poslání. Tam budou moci pracovat na svém vlastním pokroku a zároveň pomáhat ve vývoji svým ještě zaostalejším bratrům.

Nevidíte v tomto vylučování duchů z proměněné Země vznešený symbol ztraceného ráje? A v člověku přicházejícím na Zemi, který si přináší s sebou zárodek svých vášní a stopy své původní nízkosti, neměně vznešený symbol dědičného hříchu? Dědičný hřích uvažovaný z tohoto hlediska vyplývá z ještě nedokonalého charakteru člověka, který je takto odpovědný pouze sám za sebe a za své vlastní chyby a nikoliv za chyby předků.

Všichni pracujte tedy s nadšením a odvahou na velikém díle obroze-

ní, protože stonásobně zežnete zrna, které jste zaseli. Běda těm, kteří zavírají oči před světlem, protože si připravují dlouhá staletí temnot a zklamání. Běda těm, kteří vkládají všechnu svou radost do statků tohoto světa, protože za-

koušejí více nedostatků, než měli požitků. Běda zejména sobcům, protože nenajdou nikoho, kdo by jim pomohl nést jármu jejich útrap."

(SVATÝ LUDVÍK)

ZÁVĚR

I.

Kdo by jev zemského magnetismu považoval pouze za hru malých magnetických kačenek, které plavou po hladině vody v nádrži, těžko by mohl pochopit, že tato hračka skrývá v sobě tajemství celého vesmíru a pohybu různých světů. Podobně je to také se spiritismem, který laici znají pouze jako pohyb stolů. Vidí v něm pouze zábavu, společenské rozptýlení a nechápou, že tento jev, který byl známý již v antice, může souviset s velmi vážnými otázkami společenského života.

Skutečně, jaký vztah může mít otáčející se stůl k mravnosti a budoucnosti lidstva? Vzpomeňme si na obyčejný granát, který vynášeli v antice. Dnes se již zdokonalil jako silný motor, s nímž člověk překoná vesmír a ovládne obrovské dálky.

Esoterika je nejobávanějším odpůrcem materialismu. Proto není divné, že má za protivníky materialisty.

Avšak nakolik je materialismus učení, ke kterému se sotva kdo odváží přiznat (důkazem čeho je, že ti, kteří se tak nazývají profesionálně, nepovažují se za dost silné), zahaluje se do pláště rozumu a vědy. A co je divné, ti největší skeptici hovoří také ve jménu náboženství, které neznají a nechápou jej o nic lépe než spiritismus. Jejich konečné slovo je obzvlášť "zázrak" a "nadpřirozenost", což nepopírají, ale spiritismus podle nich, zakládající se na zázracích, může být pouze smíšenou hypotézou. Nevšímají si, že bezvýhradným kritizováním zázračna a nadpřirozena kritizují úplně stejně jako náboženství. A skutečně, náboženství má základy ve zjeveních a zázracích. Avšak zjevení jsou v zásadě něčím jiným než jevy neobyčejné a nadpřirozené, protože v li-

ní, protože stonásobně zežnete zrna, které jste zaseli. Běda těm, kteří zavírají oči před světlem, protože si připravují dlouhá staletí temnot a zklamání. Běda těm, kteří vkládají všechnu svou radost do statků tohoto světa, protože za-

koušejí více nedostatků, než měli požitků. Běda zejména sobcům, protože nenajdou nikoho, kdo by jim pomohl nést jármu jejich útrap."

(SVATÝ LUDVÍK)

ZÁVĚR

I.

Kdo by jev zemského magnetismu považoval pouze za hru malých magnetických kačenek, které plavou po hladině vody v nádrži, těžko by mohl pochopit, že tato hračka skrývá v sobě tajemství celého vesmíru a pohybu různých světů. Podobně je to také se spiritismem, který laici znají pouze jako pohyb stolů. Vidí v něm pouze zábavu, společenské rozptýlení a nechápou, že tento jev, který byl známý již v antice, může souviset s velmi vážnými otázkami společenského života.

Skutečně, jaký vztah může mít otáčející se stůl k mravnosti a budoucnosti lidstva? Vzpomeňme si na obyčejný granát, který vynášeli v antice. Dnes se již zdokonalil jako silný motor, s nímž člověk překoná vesmír a ovládne obrovské dálky.

Esoterika je nejobávanějším odpůrcem materialismu. Proto není divné, že má za protivníky materialisty.

Avšak nakolik je materialismus učení, ke kterému se sotva kdo odváží přiznat (důkazem čeho je, že ti, kteří se tak nazývají profesionálně, nepovažují se za dost silné), zahaluje se do pláště rozumu a vědy. A co je divné, ti největší skeptici hovoří také ve jménu náboženství, které neznají a nechápou jej o nic lépe než spiritismus. Jejich konečné slovo je obzvlášť "zázrak" a "nadpřirozenost", což nepopírají, ale spiritismus podle nich, zakládající se na zázracích, může být pouze smíšenou hypotézou. Nevšímají si, že bezvýhradným kritizováním zázračna a nadpřirozena kritizují úplně stejně jako náboženství. A skutečně, náboženství má základy ve zjeveních a zázracích. Avšak zjevení jsou v zásadě něčím jiným než jevy neobyčejné a nadpřirozené, protože v li-

turgickém smyslu jsou ony odchylkou od zákonů přírody. Tedy popíráním zázračna a nadpřirozena popírají samotné základy náboženství. Ale my se na tuto věc nemáme dívat z tohoto hlediska. Spiritismus nemá za cíl zkoumat otázku, zda zázraky existují anebo neexistují, tj. zda Bůh mohl v určitých případech udělat odchylku od věčných zákonů, které ovládají vesmír; v tomto ohledu výběr ponechává svobodné vůli. Jevy, o které se esoterika opírá, mají z nadpřirozenosti, kterou jí připisují, pouze projev. Tyto jevy se zdají nadpřirozené pouze proto, že jsou neobvykle málo známé. Ale nejsou o nic více nadpřirozenější než všechny jevy, pro něž dnešní věda již řešení má a které se jevily jako zázračné dávňjším epochám. Všechny paranormální jevy jsou důsledky všeobecně platných zákonů, které nám odhalují jednu ze sil přírody, sílu neznámou, dosud nepochopenou.

II.

Ukazujíc na existenci a nesmrtelnost duše, esoterika oživuje víru v budoucnost, povzbuzuje utrápené duše, pomáhá odevzdáně zdolávat životní útrapy. Dalo by se toto nazvat zlem?

V současnosti existují dva filozofické směry: jeden, který nevěří v budoucnost, druhý, který věří v budoucnost po smrti. Ten první nevysvětluje vůbec nic, druhý vysvětluje všechno a odvolává se na rozum. První směr schvaluje egoismus, protože věří, že žijeme pouze jednou, věří pouze v přítomnost, druhý vytváří základy spravedlivosti, dobročinnosti a lásky k bližním. Který z nich je škodlivější?

Ti nejzarytější materialisté se vydávají za zastánce pokroku, lásky k jiným. Avšak láska k lidem předpokládá nezaujatost, osobnostní, odstranění pýchy. Jakým právem vyžadují tito mate-

rialisté oběti od jiných, když věří, že smrtí všechno končí a jejich oběť nebude odměněna?

Jaký je pak důvod nutit se k odříkání? Není přirozenější, aby během tohoto krátkého života se člověk snažil žít co možná nejlépe? To vede k touze získat co nejvíc, aby si člověk mohl lépe užívat. Z toho vzniká závist vůči těm, kteří mají víc než on, a touha vzít si to, co mu chybí. Co mu v tom brání? Zákon? Ale zákon nepostihuje všechny případy. Jediná mravní zásada je rozum; to znamená, že lidskost, spravedlivost a láska jsou pouze prázdná slova. Vždyť kdo je nedodržuje, když je šikovný, není potrestán. Vy, kteří hlásáte podobné teze, si neuvědomujete, že za všechno to zlo, které tím způsobujete společnosti, odpovídáte? Jenže pro skeptika odpovědnost vůbec neexistuje, ten zbožňuje pouze hmotu.

Idealista ví, že pokrok v lidskosti má svůj základ v zákonu spravedlivosti, lásky a dobročinnosti. Tento zákon spočívá v poznání, že jsme nesmrtelní - tedy ve víře v budoucnost. Z tohoto zákona se odvíjejí všechny ostatní zákony, protože v něm jsou zahrnuty všechny podmínky pro štěstí člověka. Tento zákon může vyléčit všechny rány společnosti; když člověk porovnává historická období a národy, zjišťuje, o kolik byla situace lepší tam, kde tento zákon byl lépe pochopen a aplikován. Přináší-li jeho částečné použití dobro, co bude potom, když se vezme za základ všech společenských institucí! Je to možné? Vždyť když zákon pokročil o deset kroků, může pokročit o dvacet a tak dále. Lze tedy posuzovat budoucnost podle minulosti. Můžeme již vidět, jak se zmenšují antipatie jednoho národa k jinému národu. Překážky, které je oddělují, ustupují civilizaci. Národy celého světa si podávají ruky, větší spravedlivost se vzpíná na základě mezinárodních norem, války se vyskytují stále řidčeji, a více se při nich dodržuje požadavek lidskosti. Do vztahů se zavádí zásada

rovnosti, rozdíly rasové a stavovské mizejí a lidé různých náboženství se snaží sjednotit se v uctívání jediného Boha.

V oblasti vztahů jsme od jejich uskutečnění ještě velice daleko a je potřebné odstranit ještě mnoho starých ruin, než zmizí poslední zbytky barbarství. Mohou však tyto ruiny odolávat neodolatelné moci pokroku, této životní síle, která je zákonem přírody? Je-li nynější generace pokrokovější než minulá generace, proč ta, která následuje po nás, by nemohla být ještě pokrokovější než naše? Postupným ubýváním členů staré generace se denně zmenšuje počet zastánců starých pořádků a tak se společnost pomalu utváří z nových členů, kteří se zbavili starých předsudků.

Když moderní člověk dosáhne vrcholu požitků, které mu může dát intelektuální pokrok, zjistí, že není úplně šťasten, protože pochopí, že toto štěstí je nemožné bez společenských jistot. Tyto jistoty může najít pouze v mravním pokroku, kde se mu esoterika stane nosným pilířem na dosažení tohoto cíle.

Poznáním esoteriky vstupuje lidskost do nového období, období mravního pokroku, který je jeho nevyhnutelným důsledkem. Není třeba se divit rychlosti, jakou se šíří esoterické myšlenky, protože jejich důsledkem je uspokojení, které poskytnou všem, kteří v nich vidí něco jiného než přechodné rozptýlení. A není ani divné, že když lidé chtějí být šťastni, přidržují se myšlenky, která je obšťastňuje.

Vývoj těchto myšlenek charakterizují tři období: první je období zvědavosti, druhé je období uvažování a filozofování. Třetí je období aplikace a jejich důsledků.

Období zvědavosti trvá pouze krátce, buď vás zaujme, anebo odradí. Zaujme-li vás, začne druhé období, které trvá déle. Třetí již bude nevyhnutelně následovat. Esoterika se začala rozšiřovat zejména od té doby, co lépe chápeme její vnitřní podstatu, když

pozorujeme její dosah na nejcitlivější stránku člověka: na jeho štěstí, a to také na tomto světě. Činí šťastnými ty, kteří ji chápou. Také ten, kdo nebyl svědkem žádného materiálního projevu paranormálních jevů se přesvědčí, že esoterika vysvětlí to, co žádná jiná filozofie ještě nevysvětlila. Vidí v ní racionální vysvětlení problémů, které se vrcholně dotýkají jeho budoucnosti, poskytuje mu klid, bezpečnost, důvěru, zbavuje jej břemena nejistoty. V porovnání s tím je otázka materiálních potřeb druhořadou.

III.

Bylo by velmi mylné, kdybychom si mysleli, že esoterika čerpá svoji sílu z praktikování paranormálních jevů a že omezováním těchto projevů lze podkopat její základy. Ve starověku byla u vyspělých národů předmětem tajemného studia, které bylo utajováno před prostým lidem. Dnes není žádnou tajností pro nikoho. Hovoří jasnou řečí, neskrývá v sobě nic mystického, alegorického, co by umožňovalo nesprávně ji vykládat. Chce být pochopena všemi, protože přišel čas, aby se lidem vyjevila pravda. Nepožaduje věřit naslepo, chce jen, aby lidé zkoumali a ověřovali si, čemu mají uvěřit.

Esoterika není dílem člověka. Nikdo nemůže tvrdit, že je jejím původcem, protože je starší než stvoření. Spiritismus najdeme ve všech náboženstvích ve formě komunikace duchů s lidmi, skryté i zjevné, či v podobě andělů strážných. Její projevy jako předvídavost, vize, zjevení jsou stejně odedávna známé, i když mnohými nevěrci nepřijatelné.

Čím se zabývá esoterika? Soustřeďuje do jednoho celku to, co bylo rozptýleno v mnohých náboženstvích a filozofiích a vysvětluje přesnými termíny, co bylo vyjádřeno pouze alegorickou

řečí, odstraňuje to, co mělo původ pouze v pověře a nevědomosti, aby zůstalo pouze to reálné a pozitivní.

Myšlenky esoteriky směřují proti nepořádkům, které plodí pýchu a sobectví. Tyto nešvary, ze kterých někteří lidé těží, jsou škodlivé širokým masám lidu. Esoterika tedy bude mít za sebou davy a závažné odpůrce, kteří mají zájem tyto nešvary nadále udržovat. Tyto myšlenky svým vlivem budou zárukou pořádku a klidu tím, že lidé se stávají lepšími jeden k druhému, méně se pídícími po hmotných zájmech a jsou ochotnější podrobit se svému osudu.

IV.

Na esoteriku se lze dívat ze tří odlišných hledisek, která tvoří tři skupiny anebo spíše stupně jejich přívrženců:

1. Ti, kteří věří v její projevy a omezují se na jejich konstatování, pro ně je to experimentální věda (experiment).
2. Ti, kteří chápou její mravní důsledky.
3. Ti, kteří uplatňují anebo se snaží uplatňovat tuto morálku.

Nechť jde o kterékoliv hledisko, vědecké anebo mravní, ze kterého posuzujeme tyto zvláštní jevy, každý chápe, že vznikl celkem nový myšlenkový řád, jehož důsledkem může být hluboká modifikace stavu lidskosti probíhající pouze směrem k dobru.

Pokud jde o odpůrce esoteriky, lze je zařadit také do tří kategorií:

1. Ti, kteří popírají soustavně všechno, co není nové, anebo nepochází od nich a kteří o ní mluví bez znalosti věci. Do této skupiny patří všichni, kteří odmítají pouze to, co je

mimo ověření smysly. Tito nic neviděli, nic nechtějí vidět a tím méně prozkoumat, dokonce by je hněvalo vidět až příliš jasně z obavy, že by byli nuceni přiznat, že nemají pravdu. Pro ně je esoterika vidinou, šílením, utopií. K nim lze počítat také ty, kterým se na esoteriku líbilo podívat se jen tak jedním okem pro uspokojení svědomí, aby mohli říci: chtěl jsme se podívat, ale neviděl jsme nic. Nechá-pou, že je třeba víc než nějakou půlhodinku, aby ji mohli pochopit.

2. Ti, kteří vědí až příliš dobře o existenci těchto jevů, ale navzdory tomu bojují proti nim z důvodů čistě osobních. Pro ně esoterika neexistuje, protože se obávají jejich důsledků, napadají ji jako nepřítele.
3. Ti, kteří v jejích mravních zásadách vidí příliš přísnou kritiku svých činů a sklonů. Kdyby tuto filozofii brali vážně, asi by jim překážela, proto raději před ní zavírají oči. Tyto příčiny nesouhlasu pochopitelně časem pominou. Všichni tito jsou proti popírání, ale nikdo nepodá vážné a nevyvratitelné důkazy.

Bylo by příliš nereálné, kdybychom přeceňovali lidskou podstatu a věřili, že se může najednou změnit novými myšlenkami. Jejich vliv zajisté nebude stejný na davy. Prvním účinkem bude, že vyvolá náboženské a duchovní vědomí také u toho, kdo sice není materialistou, ale není k esoterickým problémům lhostejný.

Esoterika vede člověka k tomu, aby se díval na život z nadhledu; životními útrapami se již tak netrápil. Proto při svém žalu mějme více odvahy, při svých přáních budme umírněnější, zavrhněme myšlenku zkrátit svůj život, protože sebevraždou vždy ztrácíme to, co jsme chtěli získat. Jistota budoucnosti, která závisí na nás, možnost navázat po smrti dobrý vztah s lidmi nám drahými, poskytují jejímu přívrženci tu nejvyšší útěchu. Dalším

účinkem bude pěstování shovívavosti vůči chybám bližních. Peníze ještě pořád mají pro největší počet lidí neodolatelnou přitažlivost a proto nechápou slovo nadbytek, pokud jde o jejich osobu. Sebeodříkání se stane známkou velkého duchovního a mravního pokroku.

Někteří lidé možná řeknou, že esoterika nás nové mravnosti neučí, protože to všechno již hlásal Kristus. Toto zdůvodňování se podobá zdůvodňování kalifa Omara, který řekl o knihovně v Alexandrii: "Obsahuje-li pouze to, co korán, pak je zbytečná, je nutné ji spálit, obsahuje-li něco jiného, je špatná, rovněž je nutné ji spálit."

Esoterika neobsahuje mravnost, která by byla odlišná od Ježíšovy. Ale což před Kristem lidé neměli zákon, který byl daný Bohem a Mojžíšem? Což se jeho zákon nenacházel v Desateru? Tedy mravnost Ježíšova byla zbytečná? Proč se Kristova mravnost tak málo v praxi dodržuje? Esoterika vysvětluje srozumitelně a jasně pravdy, které se předtím vysvětlovaly ve formě alegorií. Kromě toho nám definuje nejabstraktnější psychologické problémy.

Ježíš přišel lidem ukázat cestu k opravdivému dobru. Proč Bůh, který jej poslal připomenout jeho zapomenutý zákon, by nemohl dnes poslat duchy, aby jej lidem připomněli znova a důsledněji, aby se urychlil lidský pokrok?

Tak jako vynález mikroskopu nám odhalil nekonečně malé světy, které jsme netušili, že existují, stejně tak dalekohled nám odhalil milióny světů, o kterých jsme nevěděli a komunikace s duchy nám odhalují neviditelný svět, který nás obklopuje. Což to neznamena pokrok, když nám esoterika umožnila poznat svět jako celek tím, že nás uvedla do tajemství záhrobního života? Je pravda, že tyto objevy, lze-li to tak nazvat, jsou v rozporu s určitými uznávanými názory. Avšak zda všechny velké vědecké

objevy stejně nemodifikovaly ba přímo nevyvrátily ideje tehdy uznávané a zda nebylo potřebné sklonit naši samolibost před holou skutečností? Tak to bude také s esoterikou a zanedlouho ona bude mít oprávněné místo v oblasti lidských vědomostí a znalostí.

Výsledek komunikace s bytostmi ze záhrobí byl ten, že nám umožnily porozumět budoucímu životu, poznat příčiny trestů a odměn, které nás podle zásluh očekávají. Tím umožňují k esoterice přivést ty, kteří v lidech viděli pouze hmotu, organizovaný stroj. Máme důvod tvrdit, že esoterika porazila materialismus fakty, protože poukazuje na nevyhnutelné následky zla a v důsledku toho na nevyhnutelnost dobra. Počet těch, jež znovu přivedla k lepším citům, jejichž špatné sklony neutralizovala a odvrátila od špatného, je větší než by kdo věřil a denně se zvětšuje. Pro ně budoucnost již není nejistá, už není pouze pouhou nadějí, je to pravda, které rozumějí.

I když mezi přívrženci esoteriky jsou takoví, kteří se názory odlišují v některých teoretických otázkách, všichni se shodují v základních otázkách. Existuje tedy tady názorová shoda, kromě velmi malé části těch, kteří ještě nepřipouštějí zásah duchů do lidských projevů a těch, kteří je přičítají buď příčinám čistě fyzikálním, anebo odrazu našeho vlastního myšlení, což však fakta vyvracejí. Ostatní otázky jsou pouze druhořadé a v ničem nepotírají podstatu věci. Mohou existovat tedy dvě větve, které se snaží objasnit dvě ještě protirečivé části esoteriky. Žádná skupina by se neměla projevovat pomocí materiálního anebo duševního nátlaku a ta, která by dávala do kletby jinou skupinu, by se zjevně dala pod vlivem zlých duchů na špatnou cestu. Rozum má být nejvyšším rádcem a skromnost zabezpečí vítězství pravdy lépe než invektivy, které jsou nasáklé závistí a žárlivostí. Dobří duchové káží pouze o jednotě a lásce k bližnímu a žádná myš-

lenka, která je zlovolná a protiví se dobrodiní, nemůže pocházet z čistého zdroje.

A na závěr si vyslechněme na tento námět rady ducha svatého Augustina:

"Lidé se mezi sebou již dost dlouho ničili a znova se tím vystavovali narušení klidu a lásky. Esoterika je pouto, které je jednoho dne sjednotí, protože jim ukáže, kde je pravda a kde omyl. Avšak ještě dlouho se budou vyskytovat farizejové, kteří ji budou zapírat jako zapřeli Krista. Chcete vědět, pod jakým vlivem duchů existují různé skupiny ve světě? Posuzujte je podle jejich konání a podle jejich principů. Dobří duchové nebyli nikdy podněcovateli zla, nikdy neradili ani neschvalovali násill a vraždu, nikdy nevyvolávali nenávist lidí, ani touhu po bohatství a počtách, ani sobectví v pozemských statcích. Jedině ta společenství, která jsou dobrá, lidská a dobropřejná pro celý svět, mají před Prozřetelností přednost."

(SVATÝ AUGUSTIN)